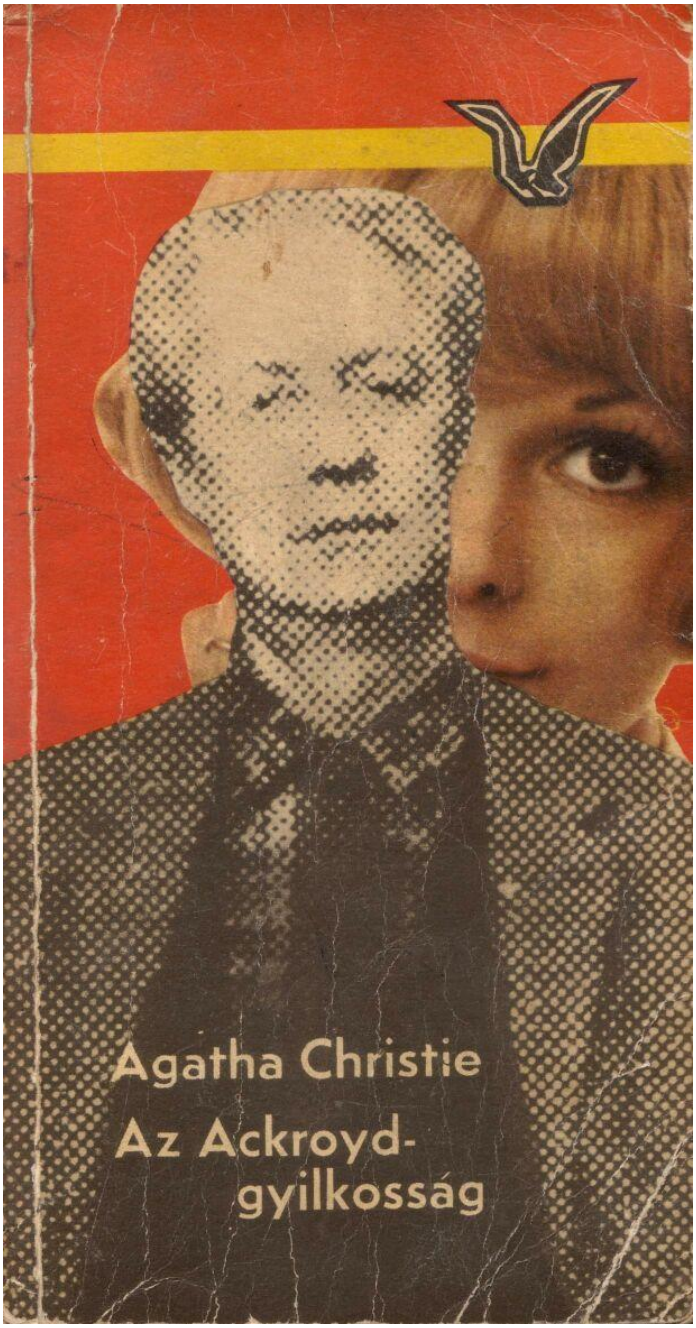

Agatha Christie

Az Ackroyd-gyilkosság

ALBATROSZ KÖNYVEK
BUDAPEST 1976

Agatha Christie
The Murder of Roger Ackroyd
Fontana Books, 1960

Fordította
SZILÁGYI TIBO

© 1926, by Dodd Mead and Company Inc.
Hungarian translation Szilágyi Tibor, 1974

Felelős kiadó a Magvető Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő Imre Katalin - Műszaki vezető
Beck Péter - Tipográfus Romhányi Katalin - Fedéltervező Donáth Péter - Kiadványszám 2176
Megjelent 16 (A5) ív terjedelemben, Primus betűtípusból, 1974-ben - MA 2537

74.0203 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

Punkie-nak,

aki szereti

a klasszikus detektívregényeket,
amelyekben van gyilkosság,
van helyszíni szemle,
és mindenki gyanús!

I. fejezet

Doktor Sheppard reggelije

Mrs. Ferrars szeptember 16-áról 17-ére virradó éjjel halt meg, egy csütörtöki napon. Pénteken, 17-én reggel nyolckor küldtek értem. Már semmit sem lehetett csinálni. Órák óta halott volt.

Néhány perccel kilenc után értem haza. Wertheim-kulcsommal kinyitottam a bejárati ajtót, aztán néhány pillanatig szándékosan húztam az időt az előszobában, miközben felakasztottam a holmimat. Ugyanis bölcs elővigyázatossággal kalapot és könnyű felöltőt vettem fel ezen a csípős, kora őszi reggelen. Őszintén szólva igencsak izgatott voltam, és aggódtam. Nem akarok úgy tenni, mintha abban a pillanatban előre láttam volna az elkövetkező néhány hét eseményeit. Hangsúlyozom, erről szó sincs. De ösztönöm azt súgta, hogy mozgalmas időknek nézünk elébe.

Balról az ebédlőből teáscsészék csörgése hallatszott, no meg Caroline nővérem kurta, száraz köhécselése.

- Te vagy az, James? - szólt ki.

Felesleges kérdés, hiszen ki más lehetne? Őszintén szólva, néhány perces késésemnek pontosan Caroline nővérem volt az oka. Mr. Kipling szerint a mongúzcsaládnak az a jelmondata, hogy “Eridj, és nézz utána". Ha Caroline valaha címert választana magának, én minden bizonnyal a mongúzt ajánlanám neki címerállatnak. A jelmondat első részét akár el is hagyhatjuk. Caroline mindennek utána tud nézni, és ki se kell hogy tegye a lábát hazulról. Nem tudom, hogy csinálja, de így van. Az a gyanúm, hogy Felderítő Hadtestét a cselédek meg a kereskedők alkotják. Amikor kilép a házból, már nem gyűjti az információit, hanem terjeszti. Mert ehhez is félelmetesen ért.

Tulajdonképpen ez utóbb említett tulajdonsága okozta gyötrő határozatlanságomat. Bármit is mondok most Caroline-nak Mrs. Ferrars elhunytáról, az másfél órán belül az egész falu közkincse lesz. Orvosi hivatásomnál fogva természetesen diszkrécióra kell törekednem. Ezért szoktam rá, hogy minden lehetséges információt állandóan eltitkoljak a nővérem elől. Rendszerint úgyis rájön, de nekem megvan az erkölcsi elégtételem, tudom, hogy engem azért semmi módon nem lehet okolni.

Mrs. Ferrars férje egy jó éve halt meg, és Caroline, a legcsekélyebb alap nélkül, állandóan azt állítja, hogy a felesége megmérgezte.

Gúnyosan mosolyog mindig azonos válaszomon, miszerint Mr. Ferrars akut gyomorhurutban halt meg, amiben nem kis része volt a szeszes italok rendszeres és túlzásba vitt élvezetének. Elismerem, a gyomorhurut és az arzénmérgezés tünetei közt van némi hasonlóság, de Caroline egészen más indokokra alapozza vádjait.

- Csak rá kell nézni arra a nőre - szokta mondani.

Mrs. Ferrars, bár nem volt már fiatalka, nagyon csinos asszony volt. Nagyon egyszerű ruhákat hordott, s ezek mindig jól álltak neki, node, hát rengeteg nő vásárolja Párizsban a ruháit, s ettől még nem kell feltétlenül megmérgeznie a férjét.

Habozva álldogáltam az előszobában, mindez végigfutott az agyamon, amikor Caroline hangja újból s ezúttal

élesebben harsant fel.

- Mi a csudát csinálsz ott kinn, James? Miért nem jössz be reggelizni?

- Máris jövök, drágám - mondtam sietve. - Fölakasztottam a felöltőmet.

- Ennyi idő alatt már fél tucat felöltőt is fölakaszthattál volna.

Teljesen igaza volt.

Bementem az ebédlőbe, Caroline arcára leheltem a szokásos puszit, aztán nekiültem a tojásnak meg az angolszalonnának. Az angolszalonna meglehetősen hideg volt.

- Elég korán kihívtak - jegyezte meg Caroline.

- Igen - mondtam. - A King's Paddockba, Mrs. Ferrarshoz.

- Tudom - felelte a nővérem.

- Honnan tudod?

- Annie mondta.

Annie a szobalányunk. Kedves lány, de javíthatatlan fecsegő.

Kis szünet következett. Tovább ettem a tojást meg az angolszalonnát. Nővéremnek hosszú és vékony orra van, most kissé remegett a hegye, mint mindig, amikor valami érdekli vagy izgatja.

- Nos? - kérdezte követelően.

- Csúnya ügy. Semmit se lehetett csinálni. Biztosan álmában halt meg.

- Tudom - felelte megint csak a nővérem.

Ezúttal már bosszankodtam.

- Nem tudhatod - vágtam oda neki. - Magam sem tudtam, amíg oda nem mentem, és még egy léleknek se szóltam róla. Ha ez az Annie

tudja, akkor a távolba lát.

- Nem Annie mondta, hanem a tejes. Ő Ferrarsék szakácsnőjétől hallotta.

Amint mondtam, Caroline-nak nincs rá szüksége, hogy az információiért kimenjen a házból. Otthon ül, helybe jön hozzá.

Nővérem folytatta:

- Miben halt meg? Szívgyöngeség?

- Ezt nem mondta neked a tejesember? - érdeklődtem szarkasztikusan.

A szarkazmus lepereg Caroline-ról. Komolyan veszi, és ennek megfelelően válaszol.

- Nem tudta - magyarázta.

Caroline végül is előbb vagy utóbb óhatatlanul megtudja. Akkor meg akár én is megmondhatom neki.

- Túl sok veronált vett be, attól halt meg. Az utóbbi időbe álmatlanság ellen szedte. Biztosan túl sokat vett be.

- Szamárság - vágta rá tüstént Caroline. - Szándékosan vette be. Nekem ugyan ne mondd!

Furcsa dolog ez: titokban hiszünk valamiben, de nem akarjuk beismerni, aztán, amikor valaki más kimondja, akkor dühödten tagadjuk. Tüstént méltatlankodni kezdtem.

- Na tessék, ez vagy te, már megint - mondtam. - Elkap a fantáziád, aztán se füle, se farka. Mi a csudáért akart volna Mrs. Ferrars öngyilkos lenni? Özvegy volt, még elég fiatal, nagyon gazdag, egészséges, más dolga se volt, mint élvezni az életet. Képtelenség.

- Egyáltalán nem. Még neked is észre kellett venned, mennyire megváltozott az utóbbi időben. Az utolsó fél évben tört ki rajta. Határozottan úgy nézett ki, mint akin lidércnyomás ül. És épp az előbb ismerted be, hogy nem tudott aludni.

- Mi a diagnózisod? - kérdeztem hűvösen. - Gondolom, valami szerencsétlen szerelem?

Nővérem a fejét rázta.

- Bűnbánat - mondta kéjesen.

- Bűnbánat?

- Igen. Sose akartad nekem elhinni, pedig megmondtam neked, hogy megmérgezte a férjét. Most még inkább meg vagyok győződve róla, mint valaha.

- Nem hinném, hogy túlságosan logikus vagy - tiltakoztam. - Ha egy nő képes gyilkosságot elkövetni, akkor biztosan ahhoz is elég hidegvérű, hogy élvezze tettének gyümölcseit, afféle gyöngeelméjű szentimentalizmus nélkül, mint a bűnbánat.

Caroline a fejét rázta.

- Valószínűleg vannak ilyen nők is ... de Mrs. Ferrars nem tartozott közéjük. Az a nő egy idegroncs volt. Ellenállhatatlan indulat hajtotta, hogy megszabaduljon a férjétől, mert képtelen volt bármiféle szenvedést elviselni, márpedig nem kétséges, hogy egy olyan ember feleségének, mint Ashley Ferrars, sokat kellett szenvednie...

Bólintottam.

- És azóta egyfolytában kísérti, amit tett. Nem tehetek róla, nagyon sajnálom őt.

Nem hinném, hogy Caroline valaha is sajnálta volna Mrs. Ferrarst, amíg élt. Most, amikor eltávozott egy olyan országba, ahol (feltehetőleg) nem hordhatja többé a párizsi ruháit, Caroline kész átadni magát a szánalom és a megértés szelídebb érzelmeinek.

Határozottan megmondtam neki, hogy egész elképzelése ostobaság. Annál is határozottabb voltam, mivel titokban, legalábbis egyes részleteiben, egyetértettem azzal, amit mondott. De az teljesen helytelen, hogy Caroline egyszerűen, holmi ihletett találgatással, rájöjjön az igazságra. Az ilyesmit nem vagyok hajlandó előmozdítani. Körbe fogja járni a falut, szellőztetni fogja a nézeteit, és mindenki azt hiszi majd, hogy az általam szolgáltatott orvosi adatok alapján csinálja. Nehéz az élet.

- Szamárság - mondta Caroline, válaszul a kifogásaimra. - Majd meglátod. Tízet egy ellen, hogy hagyott egy levelet, amiben mindent bevall.

- Nem hagyott semmiféle levelet - mondtam élesen. Nem jöttem rá ugyanis, hogy ez a beismerés hová fog juttatni.

- Aha! - mondta Caroline. - Szóval kérdezősködtél erről, igaz? Én azt hiszem, James, hogy te a szíved mélyén ugyanazt gondolod, amit én. Drága, vén szélhámos vagy.

- Az öngyilkosság lehetőségét mindig figyelembe kell venni - mondtam meggyőzően.

- Lesz halottkémi tárgyalás?

- Lehetséges. Attól függ. Ha én ki tudom jelenteni, hogy mélységesen meg vagyok győződve róla, hogy véletlenül vett be többet, talán elmarad a halottkémi tárgyalás.

- És mélységesen meg vagy győződve róla? - kérdezte ravaszul a nővérem.

Nem válaszoltam, csak fölkeltem az asztaltól.

II. fejezet

Ki kicsoda King's Abbotban

Mielőtt tovább mesélném, mit mondtam Caroline-nak, és mit mondott Caroline nekem, talán nem ártana, ha némi fogalmat adnék arról, amit a mi kis helyi világunknak nevezhetnénk. A falunk, King's Abbot, azt hiszem, nagyjából pont olyan, mint minden más falu. Nagyvárosunk, Cranchester, kilencmérföldnyire van. Van egy nagy vasútállomásunk, egy kis postahivatalunk és két, egymással versengő vegyeskereskedésünk. Az épkézláb férfiak általában fiatalon itthagyják a falut, de férjezetlen hölgyekben és nyugalomba vonult katonatisztekben bővelkedünk. Passzióinkat és szórakozásainkat egyetlen szóban lehet összefoglalni: pletyka.

King's Abbotban mindössze két valamirevaló ház van. Az egyik a King's Paddock, néhai férje ezt hagyta Mrs. Ferrarsra. A másiknak, a Fernly Parknak Roger Ackroyd a tulajdonosa. Ackroyd mindig érdekelt, ez az ember annyira vidéki földesúrvolt, amennyire egy igazi vidéki földesúr nem is lehet. Engem azokra a vörös képű sportemberekre emlékeztet, akik annak idején mindig megjelentek a régimódi zenés bohózatok elején, a falusi lombokat ábrázoló díszletek között, és rendszerint egy dalt is elénekeltek arról, hogy fölmennek Londonba. Mostanában, hogy jöttek ezek a revük, a vidéki földesúr kiment a divatból a zenés színházakban.

Természetesen Ackroyd nem valódi vidéki földesúr. Mérhetetlenül gazdag, gyára van, vasúti kocsikerekeket gyárt (azt hiszem). Közel ötvenéves, kerek arcú, szívélyes ember, kitűnő viszonyban van a plébánossal, bőkezűen adakozik az egyházközség különféle alapjaira (bár azt beszélik, hogy személyes kiadásait illetően rendkívül fukar), nagy pártfogója a krikettmérkőzéseknek, az Ifjúsági Klubnak és a Rokkant Katonák Otthonának. Szóval: ő békés kis falucskánk, King's Abbot lelke.

Nomármost, amikor Roger Ackroyd huszonegy éves kölyök volt, beleszeretett egy nála öthat évvel idősebb, gyönyörű nőbe, és elvette feleségül. Az asszonyt Patonnak hívták, özvegyasszony volt, egy gyerekkel. Házasságuk története rövid volt és kínos. Kereken kimondva: az asszonyról kiderült, hogy alkoholista. Négyévi házasság után sikerült is halálra innia magát.

Az ezután következő években Ackroyd semmi hajlamot nem mutatott rá, hogy másodszor is házassági kalandokba bocsátkozzék. Feleségének első házasságából származó gyereke még csak hétéves volt, amikor az anyja meghalt. Most huszonegy éves. Ackroyd mindig saját fiának tekintette, és ennek megfelelően nevelte, de vad kamasz volt, és állandóan csak bajt és izgalmat szerzett a mostohaapjának. Ennek ellenére mi itt King's Abbotban mindnyájan nagyon szeretjük Ralph Patont. Azért is, mert olyan jóképű.

Mint már mondtam, itt a faluban mindig készen állunk egy kis pletykára. Első pillanattól fogva mindenki észrevette, hogy Ackroyd és Mrs. Ferrars milyen pompásan kijönnek egymással. A férj halála után bizalmas viszonyuk még feltűnőbb lett. Örökké együtt látták őket, és azt rebesgették, hogy a gyászév leteltével Mrs. Ferrarsból Mrs. Ackroyd lesz. Sőt, úgy éreztük, a dolog bizonyos mértékig helyes is. Roger Ackroyd felesége közismerten az italba halt bele. Ashley Ferrars már sok-sok éve iszákos volt a halála előtt. Igazán méltányos, hogy az alkoholizmusnak ez a két áldozata kárpótolja egymást mindazért, amit korábbi házastársától elszenvedett.

Ferrarsék alig több mint egy éve költöztek ide, de Ackroydot már sok-sok év óta a pletyka fényköre vette körül. Az alatt az idő alatt, amíg Ralph Paton férfivá serdült, a házvezetőnők egész sora uralkodott már az Ackroyd-házban, és

Caroline meg a kebelbarátnői mindegyiket sorra gyanúba vették. Nem sokat mondok, ha azt mondom, hogy tizenöt éven át az egész falu bizakodva várta, mikor veszi már el Ackroyd valamelyik házvezetőnőjét. A legutolsó, egy Miss Russell nevű, rettenthetetlen hölgy, öt éve uralkodik minden alkotmányos válság nélkül, kétszer annyi ideje, mint bármelyik elődje. A közvélemény szerint Ackroyd aligha menekült volna meg, ha fel nem bukkan Mrs. Ferrars. No meg - van még egy tényező -, ha váratlanul meg nem érkezik Kanadából özvegy sógornője, a lányával. Mrs. Cecil Ackroyd, Ackroyd semmirekellő öccsének özvegye, beköltözött a Fernly Parkba, és Caroline szerint sikerült a megfelelő helyére tennie Miss Russellt.

Nem tudom, mit jelent pontosan a “megfelelő hely" - hűvös és kellemetlen helynek hangzik -, de azt tudom, hogy Miss Russell összeszorított ajakkal és (nem tudom másként nevezni) savanyú mosollyal jár-kel a világban, és mindenfelé kijelenti, hogy a legmélyebb rokonszenvet érzi “szegény Mrs. Ackroyd iránt, aki a sógora jótékonyságára szorul. A könyörületesség kenyere olyan keserű kenyér, nem? Én igen szerencsétlen lennék, ha nem tudnék dolgozni, és megkeresni a kenyeremet".

Nem tudom, Mrs. Cecil Ackroydnak mi volt a véleménye a Ferrars-ügyről, amikor szőnyegre került. Számára nyilvánvalóan az volt az előnyös, ha Ackroyd nőtlen marad. Mindig nagyon kedves - hogy ne mondjam: túláradóan bűbájos - volt Mrs. Ferrarshoz, ha találkoztak. Caroline azt mondja, ez semmit sem bizonyít.

Hát ilyesmik foglalkoztattak minket az utóbbi néhány évben King's Abbotban. Minden lehetséges nézőpontból megvitattuk Ackroydot és ügyeit. Mrs. Ferrars a dolgok eme rendjében kitűnően beilleszkedett a helyére.

Most a kaleidoszkóp átrendeződött. A nászajándékok körüli szelíd disputák közül a tragédia kellős közepébe pottyantunk.

Ezeket és különféle egyéb ügyeket forgatva a fejemben, gépiesen végigjártam a betegeimet. Különösebben érdekes esettel nem kellett foglalkoznom, ami talán nem is volt baj, hiszen gondolataim újra meg újra visszatértek Mrs. Ferrars halálának rejtélyéhez. Önkezével vetett volna véget az életének? Ha ezt tette volna, biztosan hagyott volna hátra valami üzenetet, megírta volna, hagy mire készül. Tapasztalataim szerint, ha a nők elszánják magukat az öngyilkosságra, rendszerint fel akarják tárni a végzetes tetthez vezető lelkiállapotukat. Vágynak a reflektorfényre.

Mikor láttam útoljára? Több mint egy hete. Akkor teljesen normálisnak látszott, figyelembe véve - hát, szóval -, mindent figyelembe véve.

Aztán hirtelen eszembe jutott, hogy még tegnap is láttam, bár nem beszéltem vele. Ralph Patonnal sétált, és nagyon meg voltam lepve, mert nem is sejtettem, hogy a fiatalúr King's Abbotban van. Sőt, azt gondoltam, hogy végleg összeveszett a mostohaapjával. Már majd hat hónapja a színét sem láttuk. Elsétáltak mellettem, egymás mellett mentek, összedugták a fejüket, és az asszony nagyon komolyan magyarázott valamit.

Azt hiszem, nyugodtan állíthatom: ez volt az a pillanat, amikor először átfutott rajtam a rossz érzés. Egyelőre semmi kézzelfogható - csak valami homályos előérzet: itt valami történni fog. Ez a Ralph Paton és Mrs. Ferrars közötti téte-á-téte kellemetlenül érintett.

Még mindig ezen gondolkodtam, amikor egyszer csak Roger Ackroyddal találtam magam szembe.

- Sheppard! - kiáltott fel. - Pontosan magát akartam előkeríteni. Iszonyú ez a dolog!

- Tehát hallotta?

Bólintott. Láttam, milyen súlyosan érinti a csapás. Nagy, vörös orcái beestek, csak romja volt szokásos vidám, egészséges önmagának.

- Iszonyú, és maga nem is tud mindent - mondta halkan. - Ide figyeljen, Sheppard, beszélnem kell magával. Vissza tudna most jönni velem?

- Aligha. Még három páciensemet kell megnéznem, és délre haza kell érnem, hogy ellássam a sebészeti betegeimet.

- Akkor ma délután ... nem, még jobb lenne este, vacsorára. Fél nyolcra? Megfelel magának?

- Igen, azt meg tudom oldani. Mi baj? Ralphfal van valami?

Magam se tudtam, miért mondtam ezt - talán csak azért, mert Ralphfal már olyan gyakran volt baj.

Ackroyd olyan üres tekintettel meredt rám, mintha alig értené, amit mondok. Kezdtem rájönni, hogy tényleg valami nagyon nagy bajnak kell lennie valahol. Soha nem láttam még ilyen feldúltnak.

- Ralphfal? - mondta bizonytalanul. - Ó, nem, nem Ralphfal. Ralph Londonban van ... A fene! Itt jön az a vén Miss Gannett. Nem akarom, hogy faggatni kezdjen erről az iszonyú ügyről. Viszlát este, Sheppard. Fél nyolckor.

Bólintottam, ő meg elsietett, otthagyott tűnődéseim közt. Ralph Londonban van? De hiszen tegnap délután King's Abbotban volt. Biztos visszament a városba. Tegnap este vagy ma korán reggel? De amit Ackroyd mondott, nem így lehetett érteni: úgy beszélt, mintha Ralph hónapok óta nem járt volna erre.

Nem volt időm tovább töprengeni a dolgon. Miss Gannett máris a nyakamon volt, információra szomjasan. Miss Gannettben megvan Caroline nővérem minden jellemvonása, kivéve azt a tévedhetetlen biztonságot, amellyel Caroline következtet, s amely bizonyos nagyszerűséget kölcsönöz nővérem hadműveleteinek. Miss Gannett ki volt fulladva, lihegett, és teli volt kérdésekkel.

- Hát nem szomorú? Szegény, drága Mrs. Ferrars! Sokan azt mondják, hogy évek óta megrögzött gyógyszermániákus volt. Micsoda gonoszság ilyeneket mondani. És mégis, az a legrosszabb, hogy ezekben a vad híresztelésekben rendszerint van egy szemernyi igazság. Nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja! Azt is beszélik, hogy Mr. Ackroyd

rájött, és felbontotta az eljegyzést, mert el voltak jegyezve. - Neki, Miss Gannettnek, határozott bizonyítéka van erre. Természetesen nekem mindent tudnom kell róla, az orvosok mindig mindent tudnak, de sose mondják el.

És e közben rám szegezi éles cipőgombszemét, hogy lássa, hogyan reagálok ezekre az elképzelésekre. Szerencsére Caroline-nal való hosszú kapcsolatom során megtanultam megőrizni szenvtelen arckifejezésemet, és szép készletet gyűjtöttem apró, semmitmondó megjegyzésekből.

Ez alkalommal gratuláltam Miss Gannettnek, amiért nem csatlakozott a rosszindulatú pletykához. Úgy véltem, ez elég szép kis ellentámadás. Nehéz helyzetbe hoztam, és mielőtt összeszedhette volna magát, már ott is hagytam.

Elgondolkodva mentem haza, ahol jó pár beteg ült már a várószobában.

Az utolsótól is elbúcsúztam, legalábbis úgy gondoltam, és éppen azon meditáltam, hogy ne töltsek-e néhány percet a kertben ebéd előtt, amikor észrevettem, hogy még egy páciens vár rám. Kissé meglepetten néztem, a hölgy pedig felállt, és elindult felém.

Nem tudom, miért voltam annyira meglepve. Hacsak azért nem, mert Miss Russellban van valami öntöttvasszerű, valami, amit a test betegségei nem kezdhetnek ki.

Ackroyd házvezetőnője magas nő, csinos, de félelmetes külsejű: szigorú a szeme, és szorosan összecsukja az ajkát. Úgy érzem, ha én második szobalány vagy konyhalány lennék, tüstént hordanám az irhámat, valahányszor meghallom, hogy közeledik.

- Jó napot, doktor Sheppard - mondta Miss Russell. - Nagyon lekötelezne, ha megnézné a térdemet.

Megnéztem, de őszintén szólva nem lettem sokkal okosabb utána. Miss Russell bizonytalan fájdalmakról szóló beszámolója annyira nem volt meggyőző, hogy egy csekélyebb jellemszilárdságú nőnél kitalált mesére gyanakodtam volna. Egy pillanatra átfutott az agyamon, hogy Miss Russell esetleg szántszándékkal találta ki ezt a betegséget a térdében, hogy megszondázzon engem Mrs. Ferrars halálával kapcsolatban, de hamarosan beláttam, hogy ebben mindenesetre félreismertem. Röviden említette ugyan a tragédiát, de semmi többet. Viszont, a jelek szerint, kétségkívül szívesen elüldögélt és elcsevegett volna még egy kicsit.

- Hát, nagyon köszönöm magának ezt az üveg kenőcsöt, doktor - mondta végül. - Nem mintha hinnék benne, hogy valamit is használni fog.

Ezt én se hittem, de kötelességszerűen tiltakoztam. Végül is ártani nem árthat, és az embernek ki kell állnia mesterségének rekvizitumai mellett.

- Nem hiszek én semmiféle gyógyszerben - mondta Miss Russell, tekintetével becsmérlően végigseperve különféle palackjaim hadseregén. - A gyógyszerek sokat ártanak. Nézze csak meg a kokainistákat.

- Hát, ami azt illeti ...

- Nagyon elterjedt az előkelő társaságban.

Biztos vagyok benne, hogy Miss Russell sokkal többet tud az előkelő társaságról, mint én. Nem is próbáltam vitatkozni vele.

- Csak egyet mondjon meg nekem, doktor - mondta Miss Russell. - Tegyük fel, hogy az ember rászokott a méregre, és a rabszolgájává vált. Meg lehet ezt gyógyítani?

Az ilyesféle kérdésre nem lehet csak úgy hirtelenjében válaszolni. Kiselőadást rögtönöztem neki a témáról, nagy figyelemmel végig is hallgatta. Még mindig élt bennem a gyanú, hogy Mrs. Ferrarsról akar információt szerezni.

- Nomármost, például a veronál... - folytattam.

De furcsa módon, a jelek szerint, a veronál nem érdekelte. Ehelyett témát változtatott, és megkérdezte tőlem, igaz-e, hogy vannak bizonyos mérgek, amelyek oly ritkák, hogy nem lehet őket kimutatni.

- Aha! - mondtam. - Mara detektívregényeket olvas.

Ezt el is ismerte.

- A detektívregényeknek az a lényege - mondtam -, hogy az embernek legyen valami ritka mérge, lehetőleg Dél-Amerikából, amelyről még soha senki nem hallott ... egy eldugott, vad törzs mérgezi vele a nyílhegyeit. A halál azonnal beáll, és a nyugati tudomány képtelen a mérget kimutatni. Ilyesmire gondol?

- Igen. Igazán létezik ilyesmi?

Sajnálkozva ráztam meg a fejemet.

- Attól tartok, nem. Persze, ott van a curare.

Sok mindent meséltem neki a curaréról, de úgy látszott, megint lanyhul az érdeklődése. Megkérdezte, van-e belőle a méregszekrényemben, és amikor mondtam, hogy nincs, azt hiszem, vesztettem valamit a megbecsüléséből.

Azt mondta, most már vissza kell mennie, és amikor kikísértem a rendelő ajtaján, éppen megszólalt az ebédre hívó gong.

Soha nem sejtettem volna, hogy Miss Russell szereti a detektívregényeket. De nem kis gyönyörűség elképzelni, amint kilép házvezetőnői szobájából, hogy megdorgáljon egy csínytevő szobalányt, aztán visszatér, és kényelmesen elheverészve tovább olvassa A hetedik halál rejtélyét-t vagy valami hasonló remekművet.

III. fejezet

Az úritökök kertésze

Ebédnél elmondtam Caroline-nak, hogy a Fernly Parkban fogok vacsorázni. Nem volt ellene semmi kifogása - ellenkezőleg.

- Pompás - mondta. - Mindent hallani fogsz. Mellesleg mi a baj Ralphfal?

- Ralphfal? - mondtam meglepetten. - Nincs semmi.

- Akkor miért lakik a Három Vaddisznóban, a Fernly Park helyett?

Egy pillanatig sem kételkedtem Caroline kijelentésében, hogy Ralph Paton a helyi fogadóban szállt meg. Ha Caroline mondja, az nekem teljesen elég.

- Ackroyd azt mondta, hogy Londonban van - mondtam. Pillanatnyi meglepetésemben eltértem értékes aranyszabályomtól: “Sose adj információt!"

- Ó! - mondta Caroline. Láttam, hogy rángatózik az orra, miközben ezt feldolgozza.

- Tegnap reggel érkezett a Három Vaddisznóba - mondta Caroline. - És még mindig ott van. Tegnap házon kívül töltötte az estét, egy lánnyal.

Ez a legkevésbé sem lepett meg. Ralph, azt mondhatnám, élete legtöbb estéjét egy lánnyal töltötte. De azon meglehetősen elcsodálkoztam, hogy a vidám metropolis helyett miért King's Abbotban űzi kedvenc szórakozását.

- Valamelyik pincérlánnyal?

- Nem. Éppen ez az. Kiment, kinn találkozott vele. Nem tudom, kivel.

(Caroline számára keserű dolog ilyesmit beismerni.)

- De sejtem - folytatta tántoríthatatlan nővérem.

Türelmesen vártam.

- Az unokatestvérével.

- Flora Ackroyddal? - kiáltottam fel meglepetésemben.

Flora Ackroyd tulajdonképpen egyáltalán nem rokona Ralph Patonnak, de Ralphot olyan sokáig tekintettük Ackroyd édes fiának, hogy az unokatestvéri viszonyt magától értetődőnek vettük.

- Flora Ackroyddal - mondta a nővérem.

- De miért nem ment a Fernly Parkba, ha találkozni akart vele?

- Titokban eljegyezték egymást - mondta Caroline, mérhetetlen gyönyörűséggel - Az öreg Ackroyd hallani sem akar róla, azért kellett így találkozniuk.

Jó néhány szépséghibát láttam Caroline elméletében, de óvakodtam tőle, hogy felhívjam rájuk a figyelmét. Egy új szomszédunkkal kapcsolatos ártatlan megjegyzés aztán más irányba terelte a beszélgetést.

A Vörösfenyőbe, a mellettünk levő házba nemrégiben beköltözött egy idegen. Caroline-t fölöttébb bosszantotta, hogy semmit nem tudott meg róla azon kívül, hogy külföldi. A Felderítő Hadtest gyöngécske, törött nádszálnak bizonyult. Feltehetőleg a szomszédunk is hozat tejet, zöldséget, húst, sőt időnként keszeget is, mint mindenki más, de a jelek szerint azok közül, akiknek az a foglalkozása, hogy bennünket ezekkel a termékekkel ellássanak, senki nem tudott róla információt szerezni. Úgy látszik, Mr. Porrottnak hívják - már a neve is furcsa, irreális érzést ébreszt. Az egyetlen, amit tudunk róla, hogy érdeklődik az úritöktermesztés iránt.

Ez azonban kétségkívül nem az a fajta információ, amelyre Caroline vágyik. Ő azt akarja tudni, honnan jön, mit csinál, nős-e, milyen a felesége, illetve milyen volt, vannak-e gyerekei, mi volt az édesanyja leánykori neve - és így tovább. Azt hiszem, aki az útlevelek kérdőíveit kitalálta, nagyon hasonlíthatott Caroline-ra.

- Drága Caroline - mondtam. - Afelől nincs semmi kétség, hogy ez az ember miféle: nyugalomba vonult fodrász. Csak nézd meg a bajuszát.

Caroline-nak más volt a véleménye. Azt mondta, ha ez az ember fodrász lenne, hullámos lenne a haja - nem sima. Minden fodrászé hullámos.

Felsoroltam néhány általam személyesen ismert fodrászt, akinek sima a haja, de Caroline nem hagyta meggyőzni magát.

- Egyáltalán nem tudok rajta eligazodni - mondta sértődött hangon. - Valamelyik nap kölcsönkértem tőle néhány kerti szerszámot, és nagyon udvarias volt, de semmit nem tudtam kiszedni belőle. Kerek perec megkérdeztem tőle, francia-e, erre azt mondta, hogy nem... és valahogy nem volt kedvem tovább kérdezősködni.

Kezdtem jobban érdeklődni rejtélyes szomszédunk iránt. Annak az embernek, aki képes Caroline-t elhallgattatni és üres kézzel elküldeni, akár a Sába királynőjét, érdekes személyiségnek kell lennie.

- Azt hiszem - mondta Caroline -, van neki egy olyan újmódi porszívója...

Láttam, hiszen megcsillant a szemében: azon töri a fejét, hogy kölcsönkéri, s akkor újabb alkalma lesz a kérdezősködésre. Azt is láttam, itt az alkalom, hogy kimeneküljek a kertbe. Szeretek kertészkedni. Szorgosan irtottam a pitypanggyökereket, amikor egész közelről figyelmeztető kiáltást hallottam, aztán egy nehéz tárgy suhant el a fülem mellett, és undok rottyanással a lábam elé esett. Egy úritök.

Dühösen néztem fel. A fal fölött, tőlem balra, megjelent egy arc. Gyanúsan fekete hajjal részben fedett tojásfej, hatalmas bajusz meg egy éber szempár. Rejtélyes szomszédunk volt, Mr. Porrott.

Azonnal folyékony mentegetőzésben tört ki.

- Ezer bocsánat, monsieur. A viselkedésemre nincs mentség. Néhány hónapja termesztem e tököket. Ma délelőtt hirtelen haragra gerjedek a tökök ellen. Sétálni küldöm őket ... sajna! Nemcsak átvitt értelemben, de fizikailag is. Megmarkolom a legnagyobbat. Áthajítom a falon. Monsieur, szégyellem magam. Térdre borulok ön előtt.

Ilyen túláradó bocsánatkérésekkel szemben haragomnak el kellett párolognia. Végül is nem talált el az a nyavalyás tök. De őszintén reméltem, hogy új barátunknak nem szenvedélye a falon át való tökhajigálás. Az ilyesféle szokás aligha kedveltetné meg őt mint szomszédot.

A fura kis emberke mintha olvasott volna a gondolataimban.

- Ah! Nem! - kiáltotta. - Ne nyugtalankodjék. Nem szokásom ez. De el tudja képzelni, monsieur, hogy valaki egy bizonyos cél irányába tör, fárad és küszködik, hogy szórakozást és elfoglaltságot teremtsen magának, és aztán rájön, hogy végre is a régi, munkás napokra, a régi foglalatosságokra vágyik, amelyekről azt hitte, boldogan hagyta oda őket?

- Igen - mondtam lassan. - Azt hiszem, ez elég hétköznapi jelenség. Talán magam is példa vagyok rá. Egy évvel ezelőtt hozzájutottam egy örökséghez ... elég volt ahhoz, hogy meg tudjam valósítani egy álmomat. Mindig utazni akartam, világot látni. Nos, ez egy évvel ezelőtt volt, és ... és még mindig itt vagyok.

Kis szomszédom bólintott.

- A szokás hatalma. Dolgozunk, hogy elérjünk egy célt, aztán amikor elértük, rájövünk, hogy hiányzik a mindennapi robot. És mondhatom önnek, monsieur, hogy az én munkám érdekes munka volt. Nincs érdekesebb munka a világon.

- Igen? - mondtam biztatóan. Egy pillanatra erősen munkált bennem Caroline szelleme.

- Az emberi természet tanulmányozása, monsieur!

- Nahát - mondtam kedvesen.

Nyilvánvaló: nyugalomba vonult fodrász. Ki ismeri jobban az emberi természet titkait, mint egy fodrász?

- Volt továbbá egy barátom ... egy barátom, aki sok éven át soha nem távozott az oldalam mellől. Néha félelmetesen ostoba tudott lenni, mégis nagyon becses volt nekem. Képzelje el, még a butasága is hiányzik. A naivsága, a becsületes ábrázata, az a gyönyörűség, hogy ámulatba ejthetem és meglephetem magasabb rendű képességeimmel ... mindez úgy hiányzik, hogy el se tudom mondani.

- Meghalt? - kérdeztem részvéttel.

- Nem. Él és virul ... de a világ másik felén. Most Argentínában van.

- Argentínában - mondtam irigykedve.

Mindig szerettem volna Dél-Amerikába menni. Felsóhajtottam, aztán felnéztem, és láttam, hogy Mr. Porrott együttérző pillantással néz rám. Megértő kis embernek látszott.

- Maga is el fog menni oda, ugye? - kérdezte.

Sóhajtva ráztam a fejemet.

- Elmehettem volna - mondtam. - Egy évvel ezelőtt. De szamár voltam ... sőt, annál is rosszabb... kapzsi. Egy ábrándért kockáztattam a lényeget.

- Értem - mondta Mr. Porrott. - Spekulált?

Gyászosan bólintottam, de titokban jól mulattam. Ez a nevetséges kis ember olyan ünnepélyes komorsággal nézett rám.

- Csak nem a disznóligeti olajmezők? - kérdezte hirtelen.

Rámeredtem.

- Ami azt illeti, gondoltam rájuk, de végül egy nyugat-ausztráliai aranybányába ugrottam bele.

Szomszédom erre olyan furcsa arckifejezéssel nézett rám, amelyet nem tudtam mire vélni.

- Ez a Sors - mondta végül.

- Mi a Sors? - kérdeztem ingerülten.

- Hogy egy olyan ember szomszédságában élek, aki komolyan veszi a disznóligeti olajmezőket, de még a nyugat-ausztráliai aranybányákat is. Mondja csak, az aranyszőke haj is ellenállhatatlanul vonzza?

Tátott szájjal meredtem rá, mire kitört belőle a nevetés.

- Nem, nem, nem szenvedek elmebajban. Nyugodjék meg. Buta kérdés volt, amelyet föltettem önnek, mert tudja, az a barátom, akiről beszéltem, fiatal ember volt, aki azt hitte, hogy minden nő jószívű, és a legtöbb gyönyörű is. De ön középkorú ember, orvos, és tudja jól, hogy életünk legtöbb dolgában mennyi az ostobaság és a hiúság. Nahát, szóval szomszédok vagyunk. Nagyon kérem, fogadja el, és adja át tisztelt nővérének a legszebb úritököt a kertemből.

Lehajolt, és cikornyás mozdulattal felém nyújtotta a fajnak egy hatalmas példányát, amelyet én annak rendje és módja szerint el is fogadtam, abban a szellemben, amelyben felajánlották.

- Hát ez igazán nem volt elfecsérelt délelőtt - mondta a kis emberke vidáman. - Megismerkedtem valakivel, aki egyben-másban az én távolba szakadt barátomra emlékeztet. Mellesleg szeretnék feltenni önnek egy kérdést. Ön kétségkívül mindenkit ismer ebben a csöpp kis faluban. Ki az a nagyon fekete hajú és szemű, jóképű fiatalember, aki járás közben hátraveti a fejét, és könnyed mosoly játszadozik az ajkán?

E leírás után nem volt bennem semmi kétség.
- Biztosan Ralph Paton kapitány - mondtam lassan.
- Azelőtt nem láttam őt errefelé.
- Nem, egy idő óta nem volt itt. De ő a fia ... pontosabban a fogadott fia Mr. Ackroydnak, a Fernly Parkból.
Szomszédom türelmetlenül legyintett.
- Hát persze, sejtenem kellett volna, Mr. Ackroyd gyakorta beszélt róla.
- Ismeri Mr. Ackroydot? - kérdeztem kissé meglepetten.
- Mister Ackroyd ismer engem Londonból... amikor ott dolgoztam. Megkértem, hogy itt ne szóljon semmit a foglalkozásomról.
- Értem - mondtam, mulatva ezen a, mint akkor gondoltam, nyilvánvaló sznobizmuson.
De a kis ember majdhogynem hencegő vigyorral folytatta.
- Az ember jobb szeret inkognitóban maradni. Nem buzog bennem a hírnév vágya. Még azzal sem törődtem, hogy kiigazítsam nevem helyi változatát.
- Nahát - mondtam, mert nem egészen tudtam, hogy mit is mondjak.
- Ralph Paton kapitány - tűnődött Mr. Porrott. - Szóval eljegyezte Mr. Ackroyd unokahúgát, a bájos Miss Florát.
- Hát ezt ki mondta? - kérdeztem, igencsak meglepve.
- Mr. Ackroyd. Körülbelül egy héttel ezelőtt. Nagyon örvend a dolognak ... már régen áhította, hogy valami ilyesmi bekövetkezzék, legalább így vettem ki szavaiból. Sőt, azt hiszem, némi nyomást is gyakorolt a fiatalemberre. Ez pedig sohasem bölcs dolog. Fiatal ember úgy házasodjék, hogy az neki tessék... ne úgy, hogy a mostohaapjának tessék, akitől örökséget vár.
Elgondolásaim teljesen felborultak. Nem tudtam elképzelni, hogy Ackroyd bizalmába fogadjon egy fodrászt, és megtárgyalja vele unokahúgának és mostohafiának a házasságát. Ackroyd szívélyesen pártfogásba veszi az alacsonyabb társadalmi rétegeket, de nagyon is tudatában van saját rangja méltóságának. Kezdtem azt gondolni, hogy Porrott végül is mégse fodrász.
Hogy elrejtsem zavaromat, kimondtam, ami éppen eszembe jutott.
- Mitől figyelt fel Ralph Patonra? Amiért olyan jóképű?
- Nem, nemcsak ezért ... bár angol létére rendkívül jóképű ... az a fajta, akit az önök hölgy regényírói görög istennek neveznek. Nem, volt valami ezzel a fiatalemberrel, amit nem értettem.
Ezt az utolsó mondatot tűnődő hangon mondta, amellyel valami megfoghatatlan benyomást tett rám. Mintha mérleget készített volna a fiúról, valami olyan belső tudás fényében, amelyben én nem osztoztam. Ez a benyomás meg is maradt bennem, mert ebben a pillanatban a nővérem hangja szólított a házból.
Bementem. Caroline fején kalap volt, nyilvánvalóan éppen hazaért a faluból. Minden bevezetés nélkül kezdte rá.
- Találkoztam Mr. Ackroyddal.
- Igen? - mondtam.
- Megállítottam, természetesen, de a jelek szerint nagyon sietett, és szeretett volna megszabadulni tőlem.
Ez nem volt előttem kétséges. Ackroyd nagyjából ugyanazt érezhette Caroline iránt, amit délelőtt Miss Gannett iránt érzett - csak talán még inkább. Caroline-t nehezebb lerázni.
- Azonnal megkérdeztem Ralph felől. Teljesen meg volt döbbenve. Fogalma se volt róla, hogy a fiú idelenn van. Még azt is mondta, biztos tévedek. Hogy én tévedek!
- Nevetséges - mondtam. - Ezt neki is jobban kellene tudnia.
- Aztán azzal folytatta, hogy Ralph és Flora jegyesek.
- Ezt én is tudtam - -vágtam közbe szerényen, de büszkén.
- Ki mondta neked?
- Az új szomszédunk.
Caroline egy-két pillanatig szemmel láthatólag habozott, olyasformán, ahogyan a rulettgolyó ingadozik kacéran két szám között. Aztán kikerülte a kívánatos csalétket.
- Megmondtam Mr. Ackroydnak, hogy Ralph a Három Vaddisznóban szállt meg.
- Caroline - mondtam -, soha nem gondoltál arra, mennyi bajt okozhatsz azzal a szokásoddal, hogy válogatás nélkül mindent kibeszélsz?
- Szamárság - mondta a nővérem. - Az embereknek tudniuk kell az igazat. Kötelességemnek tekintem, hogy megmondjam nekik. Mr. Ackroyd nagyon hálás volt nekem.
- Ühüm - mondtam, mert még nyilvánvalóan hátravolt egy és más.
- Azt hiszem, egyenesen a Három Vaddisznóba ment. Akkor pedig nem találja ott Ralphot.
- Nem?
- Nem. Mert amikor jöttem visszafelé, az erdőn keresztül...
- Keresztüljöttél az erdőn? - vágtam közbe.
Caroline-ban volt annyi tisztesség, hogy elpirult.
- Olyan gyönyörű idő volt! - kiáltott fel. - Gondoltam, teszek egy kis kerülőt. Az erdő, azzal az őszi színével, olyan

csodálatos ilyenkor.

Nincs az az évszak, amikor Caroline fikarcnyit is törődne az erdővel. Normális körülmények között olyan helynek tekinti, ahol az embernek nedves lesz a lába, és mindenféle kellemetlen dolog eshet a fejére. Nem, a jó öreg, egészséges mongúzösztön vitte a mi erdőcskénkbe. Az tudniillik az egyetlen hely King's Abbot közelében, ahol az ember úgy beszélhet egy fiatal nővel, hogy ne lássa meg az egész falu. Közvetlenül a Fernly-kúria parkja mellett van.

- No - mondtam -, folytasd.

- Amint mondtam, éppen jöttem visszafelé az erdőn keresztül, amikor hangokat hallottam.

Caroline szünetet tartott.

- Igen?

- Az egyik Ralph Patoné volt ... tüstént megismertem. A másik egy lányé. Természetesen nem akartam hallgatózni...

- Természetesen - vágtam közbe nyilvánvaló szarkazmussal, mely azonban Caroline-nal szemben kárba veszett dolog volt.

- De nem tehettem róla, meghallottam. A lány mondott valamit ... nem egészen értettem, hogy mit, és Ralph válaszolt. Nagyon dühös volt a hangja. “Édes lányom - mondta. - Hát nem jössz rá, pedig világos, mint a vakablak, hogy akkor az öreg kitagad? Az utóbbi években meglehetősen torkig lett velem. Még egy kicsi, és elege lesz. És szükségünk van a gubára, drágám. Ha az öreg beadja a kulcsot, nagyon gazdag ember leszek. Fukar, mint a fene, de igazából fölveti a pénz. Nem akarom, hogy menjen, és megváltoztassa a végrendeletét. Csak bízd rám, és ne aggódj." Szó szerint ezt mondta. Pontosan emlékszem a szavaira. Sajnos, pont akkor ráléptem egy száraz gallyra vagy mire; lehalkították a hangjukat, és elmentek. Persze nem rohanhattam utánuk, így aztán nem tudtam megnézni, hogy ki volt a lány.

- Hát ez roppant bosszantó lehetett - mondtam. - De gondolom, azért berohantál a Három Vaddisznóba, gyöngének érezted magadat, és odamentél a söntéspulthoz egy pohárka konyakért, így meg tudtad nézni, hogy mind a két pincérlány szolgálatban van-e?

- Nem pincérlány volt - mondta Caroline habozás nélkül. - Ami azt illeti, majdnem biztos vagyok benne, hogy Flora Ackroyd volt, csak ...

- Csak ennek valahogy nem lenne értelme - helyeseltem.

- De ha nem Flora volt, akkor ki lehetett?

Nővérem sebesen eldarálta a környéken lakó összes hajadonok névsorát, bőséges pro és kontra érvekkel.

Amikor lélegzetet vett, mormoltam valamit egy páciensről, és kiosontam.

Elhatároztam, hogy a Három Vaddisznó felé veszem az utamat. Valószínűnek látszott, hogy Ralph Paton már visszaérkezett.

Nagyon jól ismertem Ralphot, talán jobban, mint bárki más egész King's Abbotban, hiszen már az anyját is ismertem, mielőtt ő megszületett, s ezért sok mindent megértettem nála, ami másokat zavarba ejtett. Bizonyos mértékig az öröklődés áldozata volt. Nem örökölte anyjának végzetes iszákossági hajlamát, de ennek ellenére volt benne valami gyöngeség. Mint új barátom délelőtt kijelentette, rendkívül jóképű volt. Éppen hat láb magas, tökéletesen arányos, rugalmas és kecses, mint egy atléta, napbarnított arca mindig mosolyra kész. Ralph Paton azok közé tartozott, akik könnyen és erőlködés nélkül bűvölnek el másokat. Szertelen volt, önmagával szemben nagyon elnéző, nem tisztelt az égvilágon semmit, de ennek ellenére szeretetreméltó volt, a barátai mind rajongtak érte.

Tudok én valamit csinálni ezzel a fiúval? Úgy gondoltam, tudok.

Érdeklődtem a Három Vaddisznóban, és megtudtam, hogy Paton kapitány éppen az előbb jött meg. Felmentem, és kopogtatás nélkül beléptem a szobájába.

Eszembe jutott, amit hallottam és láttam, így egy pillanatra kétségeim támadtak, milyen fogadtatásban lesz részem, de nem volt okom aggodalomra.

- Nohát, Sheppard! Örülök, hogy látom.

Kinyújtott kézzel jött elém, verőfényes mosoly ragyogta be az arcát.

- Maga az egyetlen ember, akit örömmel látok ezen a pokoli helyen.

Felhúztam a szemöldökömet.

- Mi rosszat tett magának ez a hely?

Bosszúsan fölnevetett.

- -Hosszú történet. Nem jól mennek a dolgaim mostanában, doktor. De iszik egy kortyot, ugye?

- Köszönöm - mondtam. - Szívesen.

Megnyomta a csengőt, aztán visszajött, és ledobta magát egy székre.

- Hogy kereken kimondjam - mondta mogorván -, pokoli slamasztikában vagyok. Az a helyzet, hogy fogalmam sincs, mit csináljak.

- Mi a baj? - kérdeztem együttérzően.

- Az ördög vinné el a mostohaapámat!

- Mit csinált?

- Nem az a baj, amit csinált, hanem amit valószínűleg csinálni fog.

A csengetésre megjelent a pincér, és Ralph megrendelte az italt. Amikor a pincér kiment, összegörnyedt a

karosszékben, és furcsa fintorokat vágott.

- Igazán ... komoly a dolog? - kérdeztem.

Bólintott.

- Ezúttal alaposan benne vagyok - mondta józanul.

Hangjának szokatlan komolyságából kihallottam, hogy az igazat mondja. Nagy dolog kellett ahhoz, hogy valami Ralphot elkomorítsa.

- Az a helyzet - folytatta -, hogy nem látok semmi kiutat... A fene megehet, ha látok.

- Ha segíthetnék... - ajánlottam félénken.

De ő nagyon határozottan rázta a fejét.

- Kedves magától, doktor. De ebbe nem avathatom be. Ezt egyedül kell végigcsinálnom. Kis ideig hallgatott, aztán némileg más hangon megismételte:

- Igen ... ezt egyedül kell végigcsinálnom.

IV. fejezet

Vacsora Fernlyben

Még nem volt egészen fél nyolc, amikor a Fernly Park főbejáratánál meghúztam a csengőt. Parker, a komornyik, csodálatra méltó gyorsasággal nyitott ajtót.

Olyan szép este volt, hogy jólesett gyalog menni. Beléptem a nagy, négyszögletes hallba, és Parker elvette a felöltőmet. Éppen akkor ment át a hallon Ackroyd titkára, egy Raymond nevű, kellemes, fiatal fickó. Útban volt Ackroyd dolgozószobája felé, a keze teli iratokkal.

- Jó estét, doktor. Vacsorára jött? Vagy orvosi vizit?

Az utóbbi kérdéssel fekete orvosi táskámra célzott, amelyet letettem a tölgyfaládára.

Elmagyaráztam, hogy minden pillanatban várom, hogy elhívnak egy vajúdó nőhöz, azért jöttem így. Raymond bólintott, ment tovább, csak a vállán át szólt hátra:

- Menjen be a szalonba. Tudja a járást. A hölgyek egy perc múlva jönnek. Be kell vinnem ezeket az iratokat Mr. Ackroydhoz, majd megmondom neki, hogy megjött.

Amikor Raymond megjelent, Parker visszavonult, így egyedül maradtam a hallban. Megigazítottam a nyakkendőmet, belepillantottam a falon lógó nagy tükörbe, aztán bementem a szemben levő ajtón, amely, mint tudtam, a szalonba vezet.

Éppen lenyomtam a kilincset, amikor zajt hallottam odabentről - mintha becsuktak volna egy ablakot, legalábbis úgy hallatszott. Azt mondhatnám, egészen gépiesen figyeltem fel rá, anélkül hogy akkor bármi jelentőséget tulajdonítottam volna neki.

Benyitottam az ajtón, és bementem. Eközben hajszál híján összeütköztem Miss Russell-lel, aki éppen jött kifelé. Mind a ketten mentegetődzni kezdtünk.

Azon kaptam magam, hogy életemben most először jól megnézem a házvezetőnőt, és arra gondolok, milyen csinos nő lehetett valaha, sőt, ami azt illeti, még most is az. Sötét hajában nem volt egyetlen ősz szál sem, s amikor kipirult, mint ebben a pillanatban, nem volt olyan feltűnő arcának ridegsége.

Öntudatlanul is az a kérdés kezdett motoszkálni a fejemben, hogy vajon nem a kertből jön-e, mert úgy lihegett, mintha szaladt volna.

- Attól tartok, pár perccel korábban jöttem - mondtam.

- Ó, nem hinném. Már el is múlt fél nyolc, doktor Sheppard. - Kis szünetet tartott. - Nem is tudtam, hogy vacsorára várják ma estére. Mr. Ackroyd nem említette.

Az a ködös benyomásom támadt, mintha valahogy nem tetszene neki, hogy ott vacsorázom, de el nem tudtam képzelni, miért.

- Hogy van a térde? - érdeklődtem.

- Nagyjából egyformán, köszönöm, doktor. Most mennem kell. Mrs. Ackroyd ebben a percben itt lesz. Csak... csak azért jöttem be, hogy megnézzem, rendben vannak-e a virágok.

Ezzel gyorsan ki is ment a szobából. Odasétáltam az ablakhoz, azon tűnődve, miért szerette volna olyan nyilvánvalóan megokolni, hogy miért van a szobában. Eközben rájöttem arra, amit persze egész idő alatt tudhattam volna, hogy a szalonnak hosszú franciaablakai vannak, amelyek a teraszra nyílnak. Az a hang tehát, amelyet hallottam, nem lehetett egy becsukódó tolóablak hangja.

Minden cél nélkül, inkább csak azért, hogy kiverjem a fejemből a kínos gondolatokat, azzal töltöttem az időmet, hogy megpróbáltam kitalálni, mi okozhatta a kérdéses zajt.

Szenet raktak a tűzre? Nem, egyáltalán nem olyan zaj volt. Belöktek egy fiókot? Nem, nem olyan.

Ekkor megpillantottam valamit, amit, azt hiszem, tárlónak neveznek, a tetejét fel lehet emelni, és ezen az üvegtetőn át látni lehet, ami benne van. Odamentem, és elkezdtem nézegetni. Volt benne egy-két régi ezüst, egy bébicipő, ami I. Károly királyé volt, néhány kínai jade-figura meg egy csomó afrikai szerszám és csecsebecse. Mivel szerettem volna közelebbről szemügyre venni az egyik jade-figurát, felemeltem a tetőt. Kicsúszott az ujjaim közül, és leesett.

Azonnal ráismertem a hangra, amit hallottam. Ennek a tárlónak a teteje volt, finoman és óvatosan csukták le. Egyszer-kétszer megismételtem a műveletet, hogy biztos legyek a dolgomban. Aztán újra fölemeltem a tetőt, hogy közelebbről megnézzem a tárlóban levő holmikat.

Még mindig a nyitott tárló fölött görnyedtem, amikor Flora Ackroyd bejött a szobába.

Sokan nem szeretik Flora Ackroydot, de senki sem képes nem csodálni. És a barátaihoz elbűvölő tud lenni. Az első benyomás, ami meghökkenti az embert, a különleges szőkesége. Igazi sápadt, skandinív aranyhaja van. A szeme kék, olyan kék, mint egy norvég fjord vize, a bőre rózsa és tejszínhab. Szögletes, fiús a válla, keskeny a csípője. És a fásult orvosi szemnek roppant üdítő ilyen tökéletes egészséggel találkozni.

Egyszerű, nyíltszívű angol lány - lehet, hogy régimódi vagyok, de azt hiszem, sokáig kell keresgélni, amíg ebből a nemből valódit talál az ember.

Flora odajött mellém a tárlóhoz, és eretnek kételyeknek adott hangot, miszerint I. Károly király soha életében nem viselte azt a bébicipőt.

- És különben is - folytatta Miss Flóra -, az a nagy hűhó, amit mindenféle holmik körül csapnak, mert valaki viselte vagy használta őket! Szerintem tiszta marhaság. Most már nem viselik és nem használják. Ez az a toll, amellyel George Eliot a The Mill on the Floss-t írta ... meg az ilyesmik ... no hát végül is az is csak egy toll. Ha valaki annyira odavan George Eliotért, miért nem veszi meg a The Mill on the Floss-t valami olcsó kiadásban, és miért nem olvassa el?

- Gondolom, maga soha nem olvas ilyen divatjamúlt dolgokat, Miss Flora?

- Téved, doktor Sheppard. Én szeretem a The Mill on the Floss-t.

Ezt meglehetős örömmel hallottam. Amiket a fiatal nők manapság olvasnak, és azt mondják, hogy élvezik, az engem kifejezetten megrémít.

- Még nem is gratulált nekem, doktor Sheppard - mondta Flora. - Nem hallotta?

Felém nyújtotta a bal kezét. A gyűrűsujján egyetlen gyöngyszem, gyönyörű foglalatban.

- Hozzámegyek Ralphhoz, tudja - folytatta. - A bácsi nagyon örül, mert így a családban maradok.

Mind a két kezét a kezembe vettem.

- Kedvesem - mondtam -, remélem, nagyon boldogok lesznek.

- Már körülbelül egy hónapja eljegyeztük egymást - csordogált tovább Flora hűvös hangja -, de csak tegnap jelentettük be. A bácsi rendbe hozatja a Cross-stonest, és nekünk adja, ott fogunk lakni, és majd úgy teszünk, mintha gazdálkodnánk. Igazából egész télen vadászni fogunk, a szezonra bemegyünk a városba, aztán uccu! vitorlázni. Imádom a tengert. És persze élénken fogok érdeklődni az egyházközségi ügyek iránt, és ott leszek a nőegylet minden gyűlésén.

Ebben a pillanatban suhogott be Mrs. Ackroyd, sűrű bocsánatkérések közepette, hogy ne haragudjunk, amiért elkésett.

Sajnálattal kell bevallanom, hogy utálom Mrs. Ackroydot. Csupa páncél, csupa fog, csupa csont. Rendkívül kellemetlen nőszemély. Apró, sápadtkék kőszemei vannak, s akármilyen áradozók is a szavai, ezek a szemek mindig hidegek és számítók maradnak.

Odamentem hozzá, Florát az ablaknál hagyva. Mrs. Ackroyd odanyújtott nekem egy maroknyi csontot és gyűrűt, hogy szorítsam meg, aztán elkezdett dőlni belőle a szó.

Hallottam már Flora eljegyzéséről? Hogy milyen nagyszerű, minden szempontból. A fiatalok, a drágák, első látásra egymásba szerettek. Mi- csoda pompás pár, Ralph olyan fekete, Flora meg olyan szőke.

- El se tudom magának mondani, kedves doktor Sheppard, micsoda megkönnyebbülés ez egy anya szívének.

Mrs. Ackroyd felsóhajtott - az anyaszívről zengedezett, de közben szeme továbbra is éberen figyelt engem.

- Úgy eltűnődtem. Maga olyan régi barátja a drága jó Rogernek. Tudjuk, mennyire megbízik a maga ítélőképességében. Nekem oly nehéz ... az én helyzetemben, mint szegény Cecil özvegyének. De annyi terhes dolog van ... a hozomány, tudja ... meg ilyesmik. Teljes mértékig bízom benne, hogy Rogernek szándékában áll hozományt adni az én drága Florámnak, de mint maga is tudja, ő a pénzügyekben egy kicsikét fuuurcsa. Azt hallom, nagyon gyakori ez azok közt a férfiak közt, akik vezető szerepet játszanak az iparban. Azon tűnődtem, tudja ... nem tudná-e maga egy kicsit kipuhatolni a szándékát? Flora annyira szereti magát. Maga nekünk olyan, mint egy régi jó barát, pedig tulajdonképpen alig két éve ismerjük.

Mrs. Ackroyd ékesszólása félbeszakadt, mert újra kinyílt a szalon ajtaja. Ennek nagyon örültem. Gyűlölök más emberek ügyeibe beleavatkozni, és eszem ágában sem volt Ackroydot Flora hozományának ügyében megkörnyékezni. Még egy pillanat, és kénytelen lettem volna ezt meg is mondani Mrs. Ackroydnak.

- Ismeri Blunt őrnagyot, ugye, doktor?

- Igen, hogyne - mondtam.

Rengeteg ember ismeri Hector Bluntot - legalábbis hírből. Több vadállatot lődözött le, mint bármely más élő ember,

és milyen valószínűtlen helyeken! Ha valaki kiejti a nevét, az emberek azt mondják: “Blunt? - csak nem a nagy vadászra gondol?"

Ackroyddal való barátsága kissé mindig rejtélyes volt számomra. Ez a két ember annyira nem hasonlított egymásra. Hector Blunt vagy öt évvel fiatalabb Ackroydnál. Fiatalkorukban barátkoztak össze, és bár más-más utakon jártak, a barátság fennmaradt. Blunt úgy kétévenként el szokott jönni két hétre Fernlybe, s az a hihetetlenül sokszarvú, óriási állatfej, amely üveges tekintettel mered az emberre, amint belép a főbejáraton, állandóan emlékeztet a barátságukra.

Blunt most lépett be a szobába, sajátos, határozott és mégis puha lépteivel. Középmagas, izmos, meglehetősen zömök ember. Szinte mahagóniszínű az arca, és furcsán kifejezéstelen. A szeme szürke, és mindig azt a benyomást kelti, mintha olyasvalamit figyelne, ami a messzi-messzi távolban történik. Keveset beszél, amit mond, azt is olyan szaggatottan mondja, mintha a szavakat akarata ellenére kényszerítenék ki belőle.

Most a maga szokásos kurta modorában csak annyit mondott: - Hogy van, Sheppard? - aztán odaállt a kandalló elé, és elnézett a fejünk fölött, mintha valami roppant érdekes dolgot szemlélne, ami Timbuktuban folyik.

- Blunt őrnagy - mondta Flora. - Úgy szeretném, ha mesélne nekem ezekről az afrikai izékről. Maga biztos tudja, hogy micsodák.

Úgy tudtam, hogy Hector Bluntot nőgyűlölőnek tartják, de most észrevettem, milyen buzgón és készségesen megy oda Florához, aki a tárló mellett állt. Együtt hajoltak fölébe.

Féltem, hogy Mrs. Ackroyd újra elkezd a hozományról beszélni, így hát néhány sietős megjegyzést tettem az új szagosbükköny fajtáról. Tudtam, hogy van egy új szagosbükköny fajta, mert olvastam reggel a Daily Mail-ben. Mrs. Ackroyd a világon semmit nem ért a kertészkedéshez, de az a fajta nő, aki szeret tájékozottnak mutatkozni minden aktuális témában, és ő is a Daily Mail-t olvassa. Így aztán egész intelligensen eltársalogtunk, amíg Ackroyd és a titkára is csatlakoztak hozzánk, s utána Parker azonnal jelentette, hogy a vacsora tálalva van.

Az asztalnál Mrs. Ackroyd és Flora között kaptam helyet. Blunt Mrs. Ackroyd másik oldalán ült, mellette Geoffrey Raymond.

A vacsora nem volt valami vidám. Ackroyd szemmel láthatóan gondterhelt volt. Összetörtnek látszott, és szinte semmit nem evett. Mrs. Ackroyd, Raymond és én tartottuk életben a társalgást. Florára mintha átragadt volna nagybátyja rosszkedve, Blunt pedig visszaesett szokott hallgatagságába.

Ackroyd rögtön vacsora után karon fogott, és átvezetett a dolgozószobájába.

- Ha a kávét megkaptuk, már nyugton lehetünk - magyarázta. - Megmondtam Raymondnak, gondoskodjon róla, hogy senki ne zavarjon minket.

Feltűnés nélkül, szép csendben tanulmányoztam Ackroydot. Nyilvánvalóan valami erős izgalom hatása alatt állt. Egy-két percig le-föl járkált a szobában, aztán, amikor Parker belépett a kávéstálcával, lerogyott a kandalló előtti karosszékbe.

A dolgozószoba igen kellemes hely. Egyik falát könyvespolcok borítják, a székek jó nagyok, sötétkék bőrrel vannak bevonva. Az ablaknál hatalmas íróasztal áll, teli irattartókba rendezett aktákkal. Egy kerek asztalkán különféle képeslapok és sportújságok hevernek.

- Az utóbbi időben étkezés után megint fáj - jegyezte meg Ackroyd könnyedén, miközben kávét töltött magának. - Megint adnia kell azokból a tablettákból.

Feltűnt nekem, mennyire szeretné azt a benyomást kelteni, mintha megbeszélésünk orvosi természetű lenne. Belementem a játékba.

- Gondoltam rá. Hoztam is magammal.

- Remek ember. Adja csak ide.

- Kinn vannak a hallban, a táskámban. Behozom.

Ackroyd megállított.

- Ne fáradjon. Parker majd behozza. Hozza be a doktor úr táskáját, legyen szíves, Parker.

- Igenis, uram.

Parker elvonult. Éppen meg akartam szólalni, amikor Ackroyd fölemelte a kezét.

- Ne még. Várjon. Nem látja, milyen idegállapotban vagyok? Alig tudom összeszedni magam.

Ezt elég világosan láttam. És nagyon kényelmetlenül éreztem magamat. Mindenféle rossz előérzetek törtek rám.

Ackroyd szinte azonnal újra megszólalt.

- Legyen olyan szíves, nézze meg, be van-e csukva az ablak - mondta.

Kissé meg voltam lepve, de fölálltam, és odamentem az ablakhoz. Nem franciaablak volt, hanem a szokásos tolóablak. A súlyos, kék bársonyfüggönyt összehúzták előtte, de maga az ablak fölül nyitva volt.

Még mindig az ablaknál álltam, amikor Parker visszatért.

- Rendben van - mondtam, visszalépve a függöny mögül.

- A zárat is ráfordította?

- Igen, igen. Mi van magával, Ackroyd?

Éppen becsukódott Parker mögött az ajtó, különben nem tettem volna fel ezt a kérdést.

Ackroyd vagy egy percig várt, csak azután válaszolt.

- Pokoli helyzetben vagyok - mondta lassan. - Nem, ne fáradjon azokkal a nyavalyás tablettákkal. Azt csak Parker miatt mondtam. A személyzet olyan kíváncsi. Jöjjön ide, és üljön le. Az ajtó be van csukva, ugye?

- Igen. Senki nem hallgathat ki, legyen nyugodt.

- Sheppard, senki nem tudja, min mentem keresztül az utolsó huszonnégy órában. Ha valakinek valaha a fejére dőlt a háza, hát az enyém a fejemre omlott. Ez az ügy Ralphfal, ez volt az utolsó szalmaszál. De most nem erről akarok beszélni. A másik ... a másik! ... Nem tudom, mit csináljak. Pedig hamarosan el kell döntenem.

- Mi a baj?

Ackroyd egy-két percig hallgatott. Úgy látszott, furcsa módon viszolyog belefogni. Amikor megszólalt, a kérdés, amit feltett, teljes meglepetésként ért. Erre nem számítottam.

- Sheppard, amikor Ashley Ferrars meghalt, végig maga kezelte, ugye?

- Igen, én.

A következő kérdést, mintha még nehezebben tudta volna megfogalmazni.

- Sose gyanakodott ... megfordult valaha a fejében ... hogy ... szóval, hogy esetleg megmérgezték?

Egy-két percig én is hallgattam. Aztán elszántam magam: beszélek. Roger Ackroyd nem Caroline.

- Megmondom magának az igazat - mondtam. - Annak idején egyáltalán. nem gyanakodtam, de azóta ... hát ... a nővérem üres fecsegése volt az, ami először a fülembe dugta a bogarat. Azóta se tudok megszabadulni tőle. De vigyázzon, semmiféle alapom nincs erre a gyanúra.

- Tényleg megmérgezték - mondta Ackroyd.

- Kicsoda?

- A felesége.

- Honnan tudja?

- Ö maga mondta.

- Mikor?

- Tegnap! Atyaisten! Csak tegnap! Mintha tíz éve lett volna.

Egy percig várnom kellett, amíg folytatta.

- Megérti, Sheppard, ugye, hogy mindezt bizalmasan mondom magának. Nem szabad továbbjutnia. Szükségem van a tanácsára ... hogy ne kelljen az egész terhet egyedül hordanom. Amint épp az előbb mondtam, nem tudom, mit csináljak.

- Elmondaná nekem az egészet? - kérdeztem. - Én még mindig csak sötétben tapogatódzom. Hogy került rá sor, hogy Mrs. Ferrars ezt a vallomást tegye magának?

- Hát az ügy volt, hogy három hónappal ezelőtt megkértem Mrs. Ferrars kezét. Kikosarazott. Újra megkértem, és akkor igent mondott, de nem volt hajlandó megengedni, hogy nyilvánosságra hozzam az eljegyzésünket, amíg a gyászév le nem telt. Tegnap meglátogattam, és megmondtam, hogy már egy év és három hét telt el férje halála óta, így hát nem lehet további akadálya, hogy nyilvánosságra hozzam az eljegyzésünket. Észrevettem, hogy már napok óta nagyon furcsán viselkedett. Most hirtelen összeroppant. El ... elmondott nekem mindent. Hogy mennyire gyűlölte azt a vadállat férjét, hogy engem egyre jobban szeretett, és hogy ... hogy milyen szörnyű eszközhöz folyamodott. Méreg! Atyaisten! Hidegvérrel elkövetett gyilkosság volt.

Láttam Ackroyd arcán az iszonyt, az elborzadást. Tehát Mrs. Ferrarsnak is látnia kellett. Ackroyd nem az a lángoló szerelmes fajta, aki szerelemből mindent meg tud bocsátani. Ackroyd alapjában véve derék polgár. A felismerésnek ebben a percében mindannak, ami egészséges, józan és törvénytisztelő benne, teljesen el kellett fordulnia az asszonytól.

- Igen - folytatta halk, monoton hangon -, mindent bevallott. A jelek szerint van valaki, aki végig mindenről tudott ... és aki nagy összegekkel zsarolta. Ez volt az, ami annyira nyomasztotta, hogy majdnem az őrületbe kergette.

- Ki az az ember?

Hirtelen megjelent a szemem előtt egy kép: Ralph Paton és Mrs. Ferrars, amint sétálnak. A fejük egészen közel van egymáshoz. Egy pillanatra belém nyilall a szorongás. Tegyük fel - ó! -, de hát ez biztosan lehetetlen. Eszembe jutott, milyen őszinte örömmel üdvözölt Ralph aznap délután. Képtelenség!

- Nem volt hajlandó megmondani a nevét - mondta Ackroyd lassan. - Ami azt illeti, nem mondta egy szóval sem, hogy férfi. De persze ...

- Persze - helyeseltem. - Férfinak kell lennie. És maga nem gyanakszik senkire?

Válaszul Ackroyd csak felnyögött, és a tenyerébe temette az arcát.

- Az nem lehet - mondta. - Milyen őrült gondolat! Nem, még magának se vallom be, micsoda őrült gyanú villant át az agyamon. Egyet azért megmondok magának. Mondott valamit, amiből úgy gondolom, hogy a kérdéses személy esetleg az én környezetemben van ... de az lehetetlen. Biztosan félreértettem.

- Mit mondott neki? - kérdeztem.

- Mit mondhattam volna? Természetesen látta, hogy milyen szörnyű megrázkódtatás ért. És aztán ott volt a kérdés: mi a kötelességem az ügyben? Hiszen, látja, utólag engem is bűntársává tett. Mindezt ő is felismerte, azt hiszem, előbb, mint én. Huszonnégy órát kért tőlem ... megígértette velem, hogy amíg ez az idő le nem jár, nem csinálok semmit. És rendíthetetlen volt, nem volt hajlandó megmondani annak a csibésznek a nevét, aki zsarolja. Azt hiszem, attól félt, hogy fogom magam és összeverem, és akkor számára mindennek vége. Azt mondta, hallani fogok felőle, mielőtt a

huszonnégy óra letelik. Atyaisten! Esküszöm magának, Sheppard, eszembe sem jutott, hogy mit akar csinálni. Öngyilkosság! És én hajszoltam bele!

- Nem, nem - mondtam. - Ne túlozza el a dolgokat. Nem maga felelős a haláláért.

- A kérdés az, hogy most mit csináljak? Szegény asszony meghalt. Miért bolygassuk a múltat?

- Többé-kevésbé egyetértek magával - mondtam.

- De van egy másik szempont is. Hogy törjem ki a nyakát annak a gazembernek, aki a halálba hajszolta, olyan kíméletlenül, mintha megölte volna? Aki tudott a bűnről, és lakomázott a véres koncon, mint valami mocskos keselyű? Szegény asszony megfizetett érte, neki meg a haja szála se görbüljön meg?

- Értem - mondtam lassan. - Ki akarja törni a nyakát? Nagy port fog fölverni, azt tudja.

- Igen, gondoltam rá. Hol ide, hol oda hajlok magamban.

- Egyetértek magával, a gazfickót meg kéne büntetni, de számításba kell vennie, hogy ennek ára van.

Ackroyd fölállt, és elkezdett le-föl járkálni. Aztán újra lerogyott a székre.

- Ide figyeljen, Sheppard, mi lenne, ha hagynánk az egészet? Ha nem kapok hírt tőle, hagyjuk a holtakat nyugodni.

- Hogy érti azt, hogy ha nem kap hírt tőle? - kérdeztem kíváncsian.

- Nagyon erős bennem az az érzés, hogy valahol, valahogyan biztosan hagyott nekem valami üzenetet, mielőtt ... mielőtt meghalt. Nem tudom érvekkel alátámasztani, de érzem.

Megcsóváltam a fejemet.

- Nem hagyott semmiféle levelet vagy üzenetet? - kérdeztem.

- Sheppard, én meg vagyok győződve, hogy hagyott. Sót az az érzésem, hogy amikor szántszándékkal a halált választotta, azt akarta, hogy derüljön fény az egészre, hogy azt az embert, aki a kétségbeesésbe hajszolta, elérje a bosszú. Azt hiszem, ha akkor láthattam volna, megmondta volna nekem a nevét, és könyörgött volna, tegyek meg mindent, ami tőlem telik, és törjem ki a nyakát.

Rám nézett.

- Maga nem hisz az ilyen érzésekben?

- De igen, hiszek, bizonyos értelemben. Ha, ahogy maga megfogalmazta, hír jönne tőle ...

Félbehagytam a mondatot. Az ajtó zajtalanul kinyílt, belépett Parker, és a tálcán behozott néhány levelet.

- Az esti posta, uram - mondta, átnyújtva Ackroydnak a tálcát.

Aztán összeszedte a kávéscsészéket és visszavonult.

Így pillanatra elterelődött figyelmem most visszatért Ackroydhoz. Kővé meredten bámult egy kék borítékot. A többi levél leszóródott a földre.

- Az ő írása - suttogta. - Tegnap este biztosan kiment, és postára adta, közvetlenül mielőtt ... mielőtt...

Föltépte a borítékot, és kihúzott belőle egy vastag levelet. Aztán nyugtalanul fölnézett.

- Biztos, hogy becsukta az ablakot? - kérdezte.

- Egész biztos - feleltem meglepetten. - Miért?

- Egész este az a furcsa érzésem van, hogy figyelnek, kémkednek utánam. Mi volt ez? ...

Hirtelen megfordult. Én is. Mindkettőnknek az volt a benyomása, hogy az ajtó zárja halkan kattant egy kicsit. Odamentem és kinyitottam.

Nem volt ott senki.

- Idegesség - mormolta magában Ackroyd.

Szétnyitotta a vastag papírlapokat, és halk hangon olvasni kezdte.

"Drágám, drága Rogerem! Életért életet kell adni, belátom - az arcodon láttam ma délután. Így hát arra az egyetlen útra lépek, amely nyitva áll előttem. Rád bízom annak a valakinek a megbüntetését, aki az elmúlt évet földi pokollá tette számomra. Délután nem akartam megmondani a nevét, de most meg fogom írni. Nincsenek se gyermekeim, se közeli hozzátartozóim, így hát ne félj a nyilvános botránytól. Roger, drága Rogerem, ha tudsz, bocsáss meg nekem azért a rosszért, amit veled tenni akartam, hiszen amikor eljött az ideje, végül mégse tudtam megtenni..."

Ackroyd a papírra tette az ujját, lapozni akart, aztán elhallgatott.

- Sheppard, bocsásson meg, de ezt egyedül kell elolvasnom - mondta akadozó hangon. - Ez az én szememnek, és csakis az én szememnek volt szánva.

Visszadugta a levelet a borítékba, és letette az asztalra.

- Majd később, ha egyedül leszek.

- Nem - kiáltottam fel hevesen -, olvassa el most!

Ackroyd meglepetten bámult rám.

- Bocsánatot kérek - mondtam elvörösödve. - Nem úgy értettem, hogy olvassa föl nekem. Csak hogy olvassa el, amíg itt vagyok.

Ackroyd a fejét rázta.

- Nem, inkább később.

De valamiért, magam sem tudom, miért, én csak tovább nógattam.

- Legalább annak a fickónak a nevét olvassa el.

Mármost Ackroyd iszonyú makacs ember. Minél többet nyaggatják, hogy csináljon meg valamit, annál inkább megmakacsolja magát, és azért se csinálja. Összes érveim hiábavalók voltak.

A levelet húsz perccel kilenc előtt hozták be. Pontosan tíz perccel kilenc előtt jöttem el tőle, a levél még ott volt, olvasatlanul. Már a kilincsen volt a kezem, de még mindig tépelődtem, visszanéztem, és törtem a fejemet, nem mulasztottam-e el valamit. Nem jutott eszembe semmi. Fejcsóválva mentem ki és csuktam be magam után az ajtót.

Meghökkentem, amikor közvetlenül az ajtó mellett megláttam Parkert. Zavartnak látszott, és eszembe jutott, hátha hallgatózott az ajtó mögött.

Micsoda kövér, önelégült; zsíros arca van a fickónak, és holtbiztos, hogy volt valami határozottan sunyi a szemében.

- Mr. Ackroyd kifejezetten nem óhajtja, hogy zavarják - mondtam hidegen. - Megkért, hogy ezt mondjam meg magának.

- Igenis, uram. Azt ... azt hittem ... a csengőt hallottam.

Ez olyan kézzelfogható hazugság volt, hogy válaszra sem érdemesítettem. Kikísért a hallba, fölsegítette a felöltőmet, és kiléptem az éjszakába. Felhők takarták el a holdat, minden nagyon sötétnek és csöndesnek tűnt.

Kilencet ütött a falusi templom toronyórája, amikor a portásfülke mellett kiléptem a kertkapun. Balra fordultam, a falu felé, és majdnem összeütköztem egy emberrel, aki az ellenkező irányba tartott.

- Erre kell menni a Fernly Parkba, miszter? - kérdezte az idegen rekedt hangon.

Ránéztem. Kalapját a szemére húzta, kabátgallérját fölhajtotta, alig valamit, szinte semmit nem láttam az arcából, de fiatal embernek látszott. Durva és bárdolatlan volt a hangja.

- Ez itt a kertkapu - mondtam.

- Köszönöm, miszter. - Elhallgatott, aztán minden ok nélkül hozzátette: - Idegen vagyok errefelé, tuggya.

Mire megfordultam és utánanéztem, már ment is befelé a kapun.

Az volt a furcsa, hogy a hangja emlékeztetett valakinek, egy ismerősnek a hangjára, de hogy kiére, arra nem tudtam rájönni.

Tíz perc múlva már otthon is voltam. Caroline teli volt kíváncsisággal, tudni akarta, miért jöttem ilyen korán haza. Ki kellett találnom egy enyhén szólva légből kapott mesét az est eseményeiről, hogy kielégítsem a kíváncsiságát, de az a kényelmetlen érzésem volt, hogy átlát kisded játékomon.

Tíz órakor felálltam, ásítottam egyet, és azt javasoltam, hogy menjünk, feküdjünk le. Caroline-nak nem volt ellenvetése.

Péntek este volt, és én péntek este szoktam felhúzni az órákat. Fel is húztam, mint rendesen, miközben Caroline önmaga megnyugtatására utánanézett, bezárta-e a cselédlány rendesen a konyhát.

Negyed tizenegy lett, mire felmentünk a lépcsőn. Éppen felértem, amikor odalenn az előszobában felcsöngött a telefon.

- Mrs. Bates - vágta rá tüstént Caroline.

- Attól tartok, igen - mondtam gyászosan.

Leszaladtam a lépcsőn, és felvettem a kagylót.

- Micsoda? - mondtam. - Mi? Hát persze, máris jövök.

Fölrohantam az emeletre, fölkaptam a táskámat, és belegyömöszöltem még egy csomó kötszert.

- Parker telefonált - kiáltottam Carolinenak - Fernlyből! Most találták meg Roger Ackroydot, meggyilkolták!

V. fejezet

Gyilkosság

Egy pillanat alatt előhoztam a kocsit, és sebesen áthajtottam Fernlybe. Kiugrottam, türelmetlenül megrángattam a csengőt. Nem nyitottak azonnal ajtót, egy idő múlva újra csengettem.

Aztán hallottam a lánc csörrenését, és ott állt a nyitott ajtóban Parker. Kifejezéstelen arcán nyoma sem volt megrendülésnek.

Berohantam mellette a hallba.

- Hol van? - kérdeztem éles hangon.

- Elnézést, nem egészen értem, uram.

- A gazdája. Mr. Ackroyd. Ne álljon és bámészkodjon, ember. Értesítette a rendőrséget?

- A rendőrséget, uram? A rendőrséget tetszett mondani? - Parker úgy meredt rám, mintha kísértetet látna.

- Mi van magával, Parker? Ha, mint mondja, a gazdáját meggyilkolták ...

Parker felhördült.

- Az urat? Meggyilkolták? Lehetetlen, uram!

Most rajtam volt a sor: én bámultam.

- Hát nem maga telefonált nekem, nincs öt perce, és mondta, hogy meggyilkolva találták Mr. Ackroydot?

- Én, uram? Ó, igazán nem, uram. Álmomban sem tennék ilyesmit.

- Azt akarja mondani, hogy beugratás az egész? Hogy Mr. Ackroydnak semmi baja?

- Bocsánat, uram, az a személy, aki telefonált, az én nevemet használta?

- Szóról szóra elmondom magának, amit hallottam: *"Doktor Sheppard? Parker beszél, a komornyik, Fernlyből. Legyen szíves azonnal átjönni, uram. Mr. Ackroydot meggyilkolták."*

Értetlenül bámultunk egymásra a komornyikkal.

- Nagyon gonosz tréfa, uram - mondta végül megbotránkozott hangon. - Képzelje csak el, ilyet mondani.

- Hol van Mr. Ackroyd? - kérdeztem hirtelen.

- Még mindig a dolgozószobájában, azt hiszem, uram. A hölgyek nyugovóra tértek, Blunt őrnagy és Mr. Raymond a biliárdszobában vannak.

- Azt hiszem, benézek hozzá egy percre - mondtam. - Tudom, azt kívánta, hogy ne háborgassuk, de e miatt a beugratás miatt rossz érzéseim vannak. Csak szeretnék meggyőződni róla, hogy nincs semmi baja.

- Igenis, uram. Én is nagyon kellemetlenül érzem magam. Ha nincs ellene kifogása, elkísérhetem az ajtóig, uram? ...

- Hát persze - mondtam. - Jöjjön.

Átmentem a jobb oldali ajtón, Parkerrel a sarkamban, átvágtam a kis előtéren, amelyből keskeny lépcső vezetett az emeletre, Ackroyd hálószobájához, és bekopogtam a dolgozószoba ajtaján.

Nem kaptam választ. Lenyomtam a kilincset, de az ajtó be volt zárva.

- Szabadna, uram? - mondta Parker.

Alakjához képest roppant fürgén féltérdre ereszkedett, és a kulcslukra illesztette a szemét.

- A kulcs rendesen benne van a zárban, uram - mondta és fölállt. - Belülről. Mr. Ackroyd biztosan magára zárta az ajtót, és alighanem elszundított.

Lehajoltam, ellenőriztem Parker megállapításait.

- Úgy látszik, minden rendben van - mondtam -, de, Parker, én akkor is fel fogom ébreszteni a gazdáját. Nem tudnék úgy hazamenni, hogy a saját szájából ne halljam, hogy jól van.

Ezzel megrángattam a kilincset, és bekiabáltam: - Ackroyd, Ackroyd, csak egy percre!

De még mindig nem jött semmi válasz. Hátrapillantottam.

- Nem akarom az egész házat felriasztani - mondtam habozva.

Parker odament, és becsukta a nagy hall ajtaját, amelyen át bejöttünk.

- Azt hiszem, így minden rendben lesz, uram. A biliárdszoba a ház másik oldalán van, a konyha, a személyzeti szobák és a hölgyek hálószobái szintén.

Értelmesen bólogattam. Aztán megint elkezdtem lázasan dörömbölni az ajtón, lehajoltam, és beüvöltöttem a kulcslukon:

- Ackroyd! Ackroyd! Sheppard vagyok. Engedjen be!

És még mindig - csönd. A bezárt szobából nem hallatszott semmiféle életjel. Parker meg én egymásra néztünk.

- Ide figyeljen, Parker - mondtam -, be fogom törni ezt az ajtót, vagy inkább be fogjuk. Vállalom a felelősséget.

- Ha ön azt mondja, uram - mondta Parker, meglehetősen kétkedő hangon.

- Azt mondom. Komolyan aggódom Mr. Ackroydért.

Körülnéztem a kicsiny előtérben, és felkaptam egy súlyos tölgyfaszéket. Parker meg én két oldalról megmarkoltuk,

és rohamra indultunk. Nekilódultunk vele a zárnak, egyszer, kétszer, háromszor. A harmadik rohamra a zár engedett, imbolyogva belódultunk a szobába.

Ackroyd a karosszékben ült, a kandalló előtt, ugyanúgy, mint amikor én elmentem. Feje oldalt billent, és tisztán látható volt, hogy valami csillogó, görbe végű fémtárgy van pontosan a kabátgallérja alatt.

Parkerrel együtt előreléptünk. Amikor odaértünk a hátrahanyatló alakhoz, hallottam, amint a komornyik élesen felszisszen.

- Ledöfték hátulról - mormolta. - Szörnyű.

Megtörölte zsebkendőjével nedves homlokát, aztán félénken kinyújtotta kezét a tőr markolata felé.

- Nem szabad hozzányúlni! - szóltam rá élesen. - Azonnal menjen a telefonhoz, és hívja fel a rendőrőrszobát. Közölje velük, hogy mi történt. Aztán szóljon Mr. Raymondnak és Blunt őrnagynak.

- Igenis, uram.

Kisietett, még mindig izzadó homlokát törölgetve.

Megtettem azt a keveset, amit tenni kellett. Vigyáztam, hogy meg ne változtassam a holttest helyzetét, és hozzá ne nyúljak a tőrhöz. Semmi értelme nem lett volna hozzányúlni. Ackroyd nyilvánvalóan már egy ideje halott volt.

Aztán meghallottam odakinn az ifjú Raymond döbbent és hitetlenkedő hangját.

- Mit mond? Ó, az lehetetlen! Hol van a doktor?

Indulatosan lépett az ajtónyílásba, aztán dermedten megtorpant, elfehéredett az arca. Egy kéz félretolta, és Hector Blunt jött be a szobába.

- Atyaisten! - mondta Blunt háta mögött Raymond. - Hát igaz!

Blunt nyílegyenesen jött, amíg a székig nem ért. A holttest fölé hajolt, s azt hittem, akár csak Parker, ő is meg akarja fogni a tőr markolatát. Félkézzel visszahúztam.

- Semmihez nem szabad hozzányúlni - magyaráztam. - A rendőrségnek pontosan úgy kell látnia, ahogyan most van.

Blunt bólintott, azonnal megértette. Arca éppoly kifejezéstele volt, mint mindig, de úgy véltem, a felindulás jeleit látom a lélektelen maszk alatt. Geoffrey Raymond is odajött hozzánk, és Blunt válla fölött rábámult a holttestre.

- Ez iszonyatos - mondta halkan.

Összeszedte magát, de amikor levette a cvikkerjét, amit hordani szokott, és megtörölte, észrevettem, hogy reszket a keze.

- Rablás, gondolom - mondta. - Hogy juthatott be a fickó? Az ablakon? Eltűnt valami?

Az íróasztal felé ment.

- Maga szerint betörés? - kérdeztem lassan.

- Mi más lehetne? Gondolom, az öngyilkosság szóba sem jöhet.

- Nincs az az ember, aki így tudná magát leszúrni - mondtam magabiztosan. – Gyilkosság ez, abban nincs kétség. De mi lehet az indítóoka?

- Rogernek nem volt a világon semmiféle ellensége - mondta Blunt csöndesen. - Csak tolvajok lehettek. De mit keresett a tolvaj? Nem látszik, hogy felforgattak volna valamit?

Körülnézett a szobában. Raymond még mindig az íróasztalon levő iratokat rendezgette.

- Úgy látszik, semmi nem hiányzik, és a fiókokon sincs semmi jele annak, hogy feszegették volna őket - jelentette ki végül a titkár. - Rejtélyes.

Blunt intett a fejével.

- Van itt a padlón néhány levél - mondta.

Lenéztem. Három-négy levél még mindig ott feküdt, ahová Ackroyd az este leejtette őket.

De a Mrs. Ferrars levelét tartalmazó kék boríték eltűnt. Félig már kinyitottam a számat, hogy megemlítsem, de ebben a pillanatban végigzengett a házon a csengő hangja. Zűrzavaros mormogás hallatszott a hallból, aztán megjelent Parker, helyi rendőrfelügyelőnkkel és egy rendőrrel.

- Jó estét, uraim - mondta a felügyelő. - Rettenetesen sajnálom! Egy olyan derék, kedves úriember, mint Mr. Ackroyd. A komornyik azt mondja, gyilkosság. Ki van zárva, hogy baleset vagy öngyilkosság, doktor?

- Abszolúte - válaszoltam.

- Ó! Csúnya ügy.

Bejött és odaállt a holttest mellé.

- Hozzányúltak? - kérdezte élesen.

- Azonkívül, hogy meggyőződtem róla, hogy már nem él ... ami nem volt nehéz ... semmi módon nem nyúltam a halotthoz.

- Aha! És minden arra mutat, hogy a gyilkos meglógott ... mármint pillanatnyilag. Namármost, akkor halljunk mindent. Ki találta meg a holttestet?

Gondosan elmagyaráztam a körülményeket.

- Azt mondja, hogy telefonon hívták? A komornyik?

- Én senkit se hívtam telefonon - jelentette ki Parker határozottan. - Egész este közelébe se mentem a telefonnak. Mindenki tanúsíthatja, hogy nem.

- Ez nagyon különös. Úgy hangzott, mintha Parker hangja volna, doktor?
- Nos ... nem mondhatnám, hogy különösebben megfigyeltem volna. Magától értetődőnek tartottam.
- Természetesen. Szóval idejött, betörték az ajtót, és így találták szegény Mr. Ackroydot. Mi a véleménye, mikor halt meg, doktor?
- Legalább félórája ... talán régebben - mondtam.
- Azt mondja, az ajtó belülről volt bezárva? És az ablak?
- Magam csuktam be és fordítottam rá a zárat előzőleg, Mr. Ackroyd kérésére.
A felügyelő odacsörtetett az ablakhoz, és félrevonta a függönyt.
- Hát most mindenesetre nyitva van - jegyezte meg.
Igaz, ami igaz, az ablak nyitva volt, az alsó tábla teljesen fel volt tolva.
A felügyelő elővett egy zseblámpát, és rávillantotta a külső ablakpárkányra.
- Igen, erre ment - jegyezte meg -, és itt is jött be. Nézzenek ide!
Az erős zseblámpa fényében több világosan kivehető lábnyomot lehetett látni. A jelek szerint olyan cipőtől származtak, amelynek gumikapaszkodókkal volt kiverve a talpa. Az egyik nyom tisztán kivehetően befelé mutatott, egy másik, amely az előbbit kissé átfedte, kifelé.
- Teljesen világos - mondta a felügyelő. - Eltűnt valami?
Geoffrey Raymond megrázta a fejét.
- Ha igen, akkor még nem tudtunk rájönni, hogy mi. Mr. Ackroyd soha nem tartott semmi különösebben értékes dolgot ebben a szobában.
- Hmm - mondta a felügyelő. - A fickó talált egy nyitott ablakot. Bemászott, látta, hogy Mr. Ackroyd itt ül ... lehet, hogy aludt. Hátulról leszúrta, aztán beijedt és meglógott. De nagyon világosan itthagyta a nyomait. Különösebb nehézség nélkül e1 kell hogy kapjuk. Nem láttak gyanús idegeneket a környéken?
- Aha! - mondtam hirtelen.
- Mi az, doktor?
- Találkoztam egy emberrel ma este ... éppen amikor kimentem a kapun. Tőlem kérdezte, merre van a Fernly Park.
- Hány órakor volt ez?
- Pontban kilenckor. Hallottam az óraütést, amikor kimentem a kapun.
- Le tudná írni?
Megpróbáltam, legjobb tudásom szerint.
A felügyelő a komornyikhoz fordult.
- Jött valaki a bejárati ajtóhoz, aki megfelel ennek a leírásnak?
- Nem, uram. Ma este senki se jött a házba.
- A hátsó bejáraton se?
- Nem hinném, uram, de utána fogok nézni.
Elindult az ajtó felé, de a felügyelő felemelte péklapátnyi kezét.
- Nem, köszönöm. Magam fogok megvizsgálni mindent. De mindenekelőtt szeretném egy kicsit világosabban rögzíteni az időpontokat. Mikor látták utoljára Mr. Ackroydot élve?
- Valószínűleg én láttam utoljára - mondtam -, lássuk csak... körülbelül tíz perccel kilenc előtt, amikor elmentem. Azt mondta, senki se mehet be hozzá, és én megismételtem ezt az utasítását Parkernek.
- Így volt, uram - mondta Parker tiszteletteljesen.
- Mr. Ackroyd fél tízkor még biztosan élt - szólt közbe Raymond -, hallottam a hangját, itt beszélgetett valakivel.
- Kivel beszélgetett?
- Azt nem tudom. Persze akkor magától értetődőleg azt hittem, hogy doktor Sheppard van nála. Meg akartam kérdezni tőle valamit, bizonyos iratokkal kapcsolatban, amelyekkel dolgoztam, de amikor hangokat hallottam, eszembe jutott, hogy mondta, beszélni akar doktor Shepparddal, és ne zavarjuk, ezért nem mentem be. És most úgy látszik, hogy a doktor úr akkor már elment?
Bólintottam.
- Negyed tízre otthon voltam - mondtam. - Akkor jöttem el újra hazulról, amikor azt a telefonhívást kaptam.
- Ki lehetett vele fél tízkor? - érdeklődött a felügyelő. - Nem ön volt, mister öööö ...
- Blunt őrnagy - mondtam.
- Hector Blunt őrnagy? - kérdezte a felügyelő, és egyszerre tiszteletteljesebb lett a hangja.
Blunt csak bólintott, hogy igen.
- Azt hiszem, már üdvözölhettük önt minálunk, uram - mondta a felügyelő. - Első pillanatban nem ismertem meg, de egy évvel ezelőtt is itt volt Mr. Ackroydnál, tavaly májusban.
- Júniusban - helyesbítette Blunt.
- Igaz is, június volt. Mármost, ahogy az előbb kérdeztem, nem ön volt Mr. Ackroyddal ma este fél tízkor?
Blunt a fejét rázta.
- Vacsora után nem láttam többé - mondta.

A felügyelő újra Raymondhoz fordult.

- Nem hallott valamit véletlenül a beszélgetésből, uram?

- Csak egy kis töredékét - mondta a titkár -, és mivel azt hittem, hogy doktor Sheppard van Mr. Ackroydnál, ez a töredék határozottan furcsának tűnt. Amennyire vissza tudok rá emlékezni, ezek a szavak hangzottak el. Mr. Ackroyd beszélt: “Olyan gyakran folyamodtak a pénztárcámhoz az utóbbi időben" ... ezt mondta ... az utóbbi időben, hogy attól tartok, nem áll módomban teljesíteni a kérését. .." Természetesen azonnal eltávoztam, így nem hallottam többet. De meglehetősen csodálkoztam, mert doktor Sheppard ...

- ...nem kér kölcsönt magának, és nem gyűjt másoknak - fejeztem be a mondatot.

- Pénzt kértek tőle - mondta a felügyelő töprengve. - Lehet, hogy itt egy nagyon fontos nyomra akadtunk. - A komornyikhoz fordult. - Azt mondja, Parker, hogy ma este senkit nem engedtek be a főbejáraton?

- Igen, ezt mondom, uram.

- Akkor szinte bizonyosnak látszik, hogy magának Mr. Ackroydnak kellett beengednie az idegent. De nem egészen értem ...

A felügyelő néhány percre afféle éber álmodozásba süppedt.

- Egy dolog világos - mondta nagy sokára, félbehagyva a töprengést. - Fél tízkor Mr. Ackroyd élt, és nem volt semmi baja. Ez az utolsó időpont, amikor tudomásunk szerint még életben volt.

Parker bocsánatkérően köhécselni kezdett, amivel azonnal magára vonta a felügyelő tekintetét.

- Nos? - kérdezte a felügyelő élesen.

- Ha megbocsátja, uram, Miss Flora ezután még látta.

- Miss Flora?

- Igen, uram. Ez körülbelül háromnegyed tízkor lehetett. Utána szólt nekem, hogy Mr. Ackroydot ma este már nem szabad zavarni.

- Mr. Ackroyd küldte magához ezzel az üzenettel?

- Nem egészen, uram. Éppen behoztam volna a tálcát, a szódával meg a whiskyvel, amikor Miss Flora, aki akkor jött ki ebből a szobából, megállított, és azt mondta, a nagybátyja azt óhajtja, hogy ne zavarjuk.

A felügyelő a komornyikra nézett, méghozzá jóval figyelmesebben, mint eddig.

- Magának már előzőleg megmondták, hogy Mr. Ackroyd azt óhajtja, hogy ne zavarják, nem?

Parker dadogni kezdett, és reszketett a keze.

- Igen, uram. Igen, uram. Így van, uram.

- És maga mégis be akart menni?

- Elfelejtettem, uram. Akarom mondani, ilyentájban mindig beviszem a whiskyt meg a szódát, uram, és megkérdezem, nem kíván-e még valamit, és úgy gondoltam ... szóval, úgy csináltam, mint máskor, nem is gondoltam rá.

Ez volt az a pillanat, amikor feltűnt nekem, mennyire gyanús, hogy Parker ekkora zavarban van. Reszketett, és egész teste rángatódzott.

- Hmm - mondta a felügyelő. - Azonnal beszélnem kell Miss Ackroyddal. Egyelőse hagyjuk a szobát pontosan úgy, ahogyan van. Majd visszajövök ide, csak előbb meghallgatom, mit mond Miss Ackroyd. Csak egy kis elővigyázat: becsukom és bereteszelem az ablakot.

Végrehajtotta az óvóintézkedést, aztán elindult a hall felé, mi meg követtük. Amikor megpillantotta a kis lépcsőt, egy percre megállt, aztán hátraszólt a rendőrnek.

- Jones, jobb lesz, ha maga itt marad. Senkit Leengedjen be ebbe a szobába.

Parker tisztelettudóan közbeszólt.

- Bocsásson meg, uram. Ha bezárná a nagy hallba vezető ajtót, akkor senki nem tudná ezt a részt megközelíteni. Ez a lépcső csak Mr. Ackroyd hálószobájába és fürdőszobájába vezet. A ház többi részével ezeknek nincs semmi összeköttetése. Volt valamikor egy átjáróajtó, de Mr. Ackroyd befalaztatta. Azt akarta, hogy a lakosztálya teljesen szeparálva legyen.

Hogy világossá tegyem a dolgokat, és megmagyarázzam a helyszínt, mellékelek a ház jobb oldali szárnyáról egy durva vázlatot. A kis lépcső, ahogy Parker mondta, egy óriási hálószobába vezet (két szoba közt kiütötték a közfalat), amelyhez egy fürdőszoba meg egy vécé csatlakozik.

A felügyelő egyetlen pillantással áttekintette a helyzetet. Átmentünk a nagy hallba, bezárta maga mögött az ajtót, és zsebre vágta a kulcsot. Aztán halk hangon utasításokat adott a rendőrnek, aki tüstént útnak is indult.

- Alaposan utána kell néznünk azoknak a lábnyomoknak - magyarázta a felügyelő. - De mindenekelőtt beszélnem kell Miss Ackroyddal, ő volt az utolsó, aki élve látta a nagybátyját. Mondják azt neki, hogy betörés történ, és kérjék meg, legyen szíves, öltözzön fel, és jöjjön le, szeretném, ha válaszolna néhány kérdésre.

Az üzenet átadását Raymond vállalta magára.

- Miss Ackroyd azonnal itt lesz - jelentette, amikor visszatért. - Pontosan úgy mondtam neki, ahogy kívánta.

Öt perc se telt el, és Flora máris jött lefelé a lépcsőn. Halványrózsaszín selyemkimonót kapott magára. Látszott, hogy aggódik és izgatott.

A felügyelő előrelépett.

- Jó estét, Miss Ackroyd - mondta udvariasan. - Attól tartunk, rablási kísérlet történt, és szeretnénk, ha segítségünkre lenne. Mi van ebben a szobában ... á, a biliárdszoba? Jöjjön, menjünk be. Foglaljon helyet.

Flora nyugodtan leült a szoba egész hosszában végigfutó széles díványra, és felnézett a felügyelőre.

- Nem egészen értem. Mit loptak el? Mit szeretne megtudni tőlem?

- Mindössze a következőről van szó, Miss Ackroyd. Parker azt mondja, maga körülbelül háromnegyed tízkor jött ki a nagybátyja dolgozószobájából. Igaz ez?

- Igaz. Bementem jó éjszakát kívánni.

- És az időbont is megegyezik?

- Hát, körülbelül akkortájt lehetett. Nem tudom pontosan megmondani. Lehet, hogy később volt.

- Egyedül volt a nagybátyja, vagy volt vele valaki?

- Egyedül volt. Doktor Sheppard már elment.

- Nem látta véletlenül, nyitva volt-e az ablak, vagy be volt csukva?

Flora a fejét rázta.

- Nem tudnám megmondani. Be volt függönyözve.

- Pontosan. És a nagybátyja úgy viselkedett, mint máskor?

- Azt hiszem, igen.

- Lenne szíves pontosan elmondani, mi zajlott le kettőjük között?

Flora egy kis ideig hallgatott, mintha megpróbálná rendezni az emlékeit.

- Bementem, és azt mondtam: “Jó éjszakát, Roger bácsi, én most lefekszem. Fáradt vagyok ma este." Ő csak morgott valamit, és... odamentem és megcsókoltam, és akkor mondott valamit, hogy milyen jól áll nekem az a ruha, ami rajtam volt, és aztán azt mondta, hogy menjek szépen, neki dolga van. Így aztán kijöttem.

- Nem kérte kifejezetten, hogy ne zavarják?

- Ó! De igen, elfelejtettem. Azt mondta: “Mondd meg Parkernek, ma este már semmire sincs szükségem, ne zavarjon." Az ajtó előtt találkoztam Parkerrel, és átadtam neki a bácsi üzenetét.

- Igen, pontosan - mondta a felügyelő.

- Lenne szíves megmondani, hogy mit loptak el?

- Még nem tudjuk egészen ... biztosan - mondta a felügyelő habozva.

A lány szeme rémülten tágra nyílt. Felugrott.

- Mi az? Eltitkol előlem valamit?

Hector Blunt szokásos, csöndes modorában előrelépett, és odaállt a lány és a felügyelő közé. Flora félig kitárta a karját, Blunt a kezébe vette mindkét kezét, és megpaskolta, mint egy kisgyereknek, a lány pedig úgy fordult felé, mintha Blunt lenne az a rendíthetetlen kőszikla, amely megoltalmazza a viharban.

- Rossz hírünk van, Flora - mondta Blunt csendesen. - Rossz hír valamennyiünk számára. Roger bácsi ...

- Igen?

- Meg fogja rendíteni. Óhatatlanul. Szegény Roger meghalt.

Flora elhúzódott tőle, szeme kitágult a döbbenettől.

- Mikor? - suttogta. - Mikor?

- lettól tartok, közvetlenül azután, hogy benn járt nála - mondta Blunt komoran.

Flora a torkához kapta a kezét, és felsikoltott. Odarohantam, hogy elkapjam estében. Elájult. Blunt meg én felvittük az emeletre, és lefektettük az ágyára. Ezután átküldtem, hogy keltse fel Mrs. Ackroydot, és közölje vele a hírt. Flora hamarosan magához tért, én behívtam hozzá az anyját, és elmondtam neki, mit kell csinálni a lánnyal. Aztán visszarohantam a földszintre.

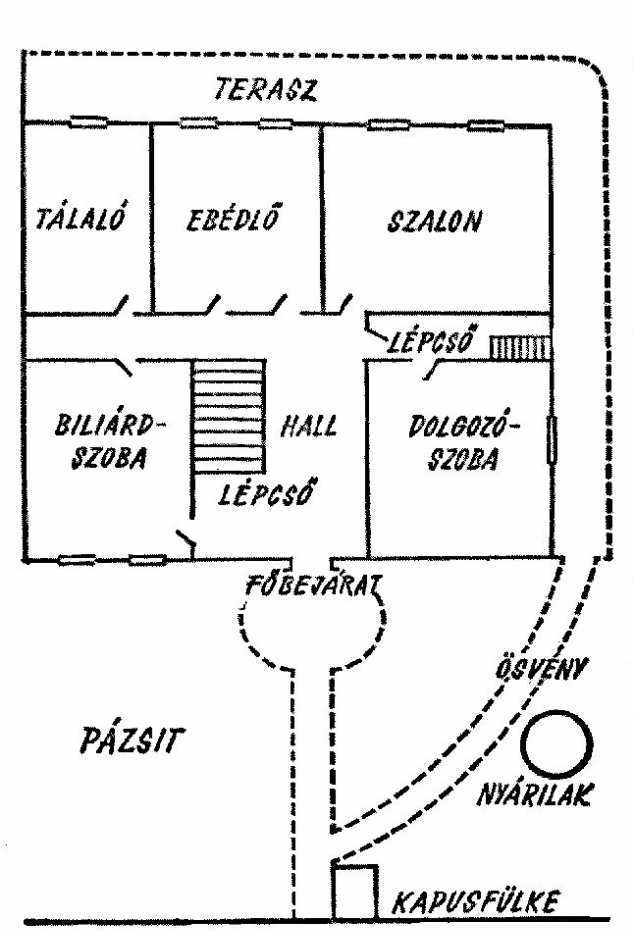
TERASZ
TÁLALÓ
EBÉDLŐ
SZALON
LÉPCSŐ
BILIÁRD-
SZOBA
HALL
LÉPCSŐ
DOLGOZÓ-
SZOBA
FŐBEJÁRAT
ÖSVÉNY
PÁZSIT
NYÁRILAK
KAPUSFÜLKE

VI. fejezet

A tuniszi tőr

Amikor újra találkoztam a felügyelővel, éppen a konyha és a személyzeti szobák felől sietett vissza a házba.

- Hogy van az ifjú hölgy, doktor?

- Kezd magához térni. Az anyja van vele.

- Jól van. Kihallgattam a személyzetet. Valamennyien kijelentették, hogy senki nem jött be a hátsó ajtón ma este. Maga meglehetősen homályosan írta le azt az idegent. Nem tudna valami határozottabbat mondani, amiből elindulhatnánk?

- Attól tartók, nem - mondtam sajnálkozva. - Sötét volt, tudja, és a fickó jól felhajtotta a gallérját, a kalapját meg a szemére húzta.

- Hmm - mondta a felügyelő. - Úgy látszik, el akarta rejteni az arcát. Biztos, hogy nem volt ismerős?

Bár tagadólag válaszoltam, nem voltam teljesen határozott. Emlékeztem, az volt a benyomásom, hogy az idegen hangja nem ismeretlen számomra. Meglehetősen tartózkodóan el is magyaráztam ezt a felügyelőnek.

- Azt mondja, durva, bárdolatlan hang volt?

Erre igenlő választ adtam, de eszembe jutott, hogy a hang durvaságában volt valami eltúlzott. Ha a fickó el akarta rejteni az arcát, ahogy a felügyelő gondolta, akkor éppúgy megpróbálhatta a hangját is elváltoztatni.

- Lenne szíves újra bejönni velem a dolgozószobába, doktor? Szeretnék magától egy-két dolgot megkérdezni.

Mondtam, hogy állok rendelkezésére. Davis felügyelő kinyitotta az előtér ajtaját, bementünk, aztán újra bezárta az ajtót maga mögött.

- Nem akarom, hogy zavarjanak - mondta komoran. - És azt se akarom, hogy valaki hallgatóddzon. Mi van azzal a zsarolással?

- Zsarolással? - kiáltottam fel megdöbbenten.

- Csak Parker túlfeszített képzeletének a terméke? Vagy van benne valami?

- Ha Parker zsarolásról hallott valamit - mondtam lassan -, akkor a kulcsluknál kellett hallgatóznia ez előtt az ajtó előtt.

Davis bólintott.

- Nagyon valószínű. Tudja, érdeklődtem egy kicsit, hogy Parker mit csinált ma este. Őszintén szólva nem tetszik nekem a viselkedése. Ez az ember tud valamit. Amikor elkezdtem kérdezgetni, beijedt, és kibökött valami zűrzavaros zsarolási históriát.

Ebben a pillanatban döntöttem.

- Örülök, hogy szóba hozta a dolgot - mondtam. - Mostanáig próbáltam eldönteni, hogy elmondjak-e magának mindent vagy ne. Tulajdonképpen már el is döntöttem, hogy elmondom magának az egészet, de vártam a kedvező alkalmat. Most már akár el is mondhatom.

És ott nyomban elmeséltem neki az est összes eseményeit, úgy, ahogy azt itt leírtam. A felügyelő feszülten figyelt, időnként közbevágott egy-egy kérdéssel.

- Fantasztikus, életemben nem hallottam még ilyet - mondta, amikor befejeztem. - És azt mondja, hogy a levél szőrén-szálán eltűnt? Csúnya eset ... nagyon csúnya eset. Ezzel megvan, amit kerestünk ... a gyilkosság indítóoka.

Bólintottam.

- Én is rájöttem.

- Azt mondja, Mr. Ackroyd célzott rá, hogy az a gyanúja, az illető, akiről szó van, az ő környezetéhez tartozik? Persze a környezet meglehetősen rugalmas fogalom.

- Nem gondolja, hogy esetleg maga Parker az az ember, akit keresünk? - vetettem fel.

- Nagyon valószínűnek látszik. Nyilván hallgatózott az ajtónál, amikor maga kijött. Aztán később Miss Ackroyd botlott bele, amint éppen be akart menni a dolgozószobába. Mondjuk, hogy újra megpróbálta, amikor Flora már biztosan nem volt az útjában. Leszúrta Ackroydot, belülről bezárta az ajtót, kinyitotta az ablakot, kimászott rajta, és körülment egy mellékajtóhoz, amit előzőleg nyitva hagyott. Mit szól ehhez?

- Egyetlen dolog szól ellene - mondtam lassan. - Ha Ackroyd, amikor én elmentem, rögtön tovább olvasta azt a levelet, amint szándékában állt, akkor nem tudom elképzelni, hogy, továbbra is itt üldögélt volna, és még egy óra hosszat forgatja a fejében a dolgot. Azonnal behívta volna Parkert, és azon nyomban nekiszögezte volna a vádat, és szép kis ordítozás tör ki. Ne felejtse el, Ackroyd igencsak heves mérsékletű ember volt.

- Nem lehetséges, hogy nem volt ideje tüstént tovább olvasni a levelet? - vetette föl a felügyelő. - Tudjuk, hogy fél tízkor volt nála valaki. Ha az a látogató közvetlenül azután jött, hogy maga elment, és miután ő elment, Miss Ackroyd benyitott jó éjszakát kívánni ... nos, akkor nem lett volna ideje tovább olvasni a levelet majdnem egészen tíz óráig.

- És a telefonhívás?

- Az Parker volt, abban hiba nincs ... talán mielőtt eszébe jutott a bezárt ajtó meg a nyitott ablak. Akkor meggondolta magát ... vagy pánikba esett ... és úgy döntött, hogy mindent letagad, ő nem tud semmiről. Így volt, erre mérget vehet.

- Iiigen - mondtam meglehetősen kételkedve.

- Különben is a telefonhívásról kideríthetjük az igazságot a központban. Ha innen jött a hívás, akkor nem tudom, hogy Parkeren kívül ki telefonálhatott volna. Mérget vehet rá, ő a mi emberünk. De ezt tartsuk suba alatt ... egyelőre nem akarom megriasztani, amíg nincs minden bizonyíték a kezünkben. Gondoskodni fogok róla, hogy ne lóghasson meg. A látszat az lesz, hogy csak a rejtélyes idegen foglalkoztat minket.

Eddig lovaglóütésben ült az íróasztal melletti széken, most felállt, és odament a karosszékben ülő mozdulatlan alakhoz.

- A fegyvernek nyomra kell vezetnie - mondta felnézve. - Valami egészen különleges... ahogy nézem, azt hiszem, valami műtárgy.

Lehajolt, figyelmesen megvizsgálta a markolatot, és hallottam, hogy elégedetten fölmordul. Aztán, nagyon vigyázva, a markolat alá nyomta a kezét, és kihúzta a pengét a sebből. Úgy fogta meg, hogy ne érjen hozzá a markolathoz, odavitte a kandallóhoz, és beletette a kandallópárkányon álló széles szájú porcelánkancsóba.

- Igen - mondta bólogatva. - Igazi műkincs. Nem sok lehet belőle errefelé.

Valóban gyönyörű darab volt. Keskeny, a hegye felé elvékonyodó pengéje volt, a markolata bonyolult fémszövevény, különös, finom mestermunka. Óvatosan megérintette a pengét az ujjával, kipróbálta az élét, aztán elismerően elfintorodott.

- Atyám, micsoda éle van! - kiáltott fel. - Ezt egy gyerek is bele tudná vágni egy emberbe ... mintha vajba vágná. Veszedelmes egy játékszer.

- Megvizsgálhatnám most már a holttestet? - kérdeztem.

Bólintott.

- Lásson hozzá.

Alaposan megvizsgáltam.

- Nos? - kérdezte a felügyelő, amikor befejeztem.

- Megkímélem magát a szakkifejezésektől - mondtam. - Azt eltesszük a halottkémi tárgyalásra. A döfést jobbkezes ember ejtette rajta hátulról; a halálnak azonnal be kellett állnia. A halott arckifejezéséből ítélve azt mondanám, hogy a szúrás teljesen váratlanul érte. Lehet, hogy úgy halt meg, hogy azt se tudta, ki volt a támadója.

- A komornyikok olyan halkan tudnak járni, mint a macskák - mondta Davis felügyelő. - Ez a bűntény nem lesz túl rejtély. Nézze csak meg ennek a tőrnek a markolatát.

Megnéztem.

- Merem állítani, hogy a maga számára nem szembetűnő, de én egészen tisztán látom. - Lehalkította a hangját. - Ujjlenyomatok!

Hátrált néhány lépést, hogy lássa a hatást

- Igen - mondtam szelíden -, sejtettem.

Nem tudom belátni, miért kellett engem teljesen járatlannak tartania. Végül is én is olvasok detektívregényeket meg újságot, és teljesen normális, értelmes ember vagyok. Ha a tőr nyelén lábnyomok lettek volna, hát az egészen más. Akkor tényleg hallatlanul meg lettem volna lepve és illetődve.

Azt hiszem, a felügyelőt kissé bosszantotta, hogy nem voltam hajlandó izgalomba jönni. Felkapta a porcelánkancsót, és megkért, kísérjem át a biliárdszobába.

- Szeretném tudni, Mr. Raymond tud-e valamit mondani erről a tőrről - magyarázta.

Miután újra bezárta mögöttünk a külső ajtót, átvonultunk a biliárdszobába, ahol meg is találtuk Geoffrey Raymondot. A felügyelő felmutatta a bűnjelet.

- Mr. Raymond, látta már ezt a tőrt?

- Hohó ... azt hiszem. .. majdnem biztos vagyok benne, hogy ez egy ritkaság, amit Mr. Ackroyd Blunt őrnagytól kapott. Marokkóból való ... nem, Tuniszból. Szóval ezzel követték el a bűntényt? Fantasztikus. Szinte lehetetlennek tűnik ... de hát két egyforma tőr? Aligha. Idehívhatom Blunt őrnagyot?

Válaszra sem várva, már el is sietett.

- Kellemes fiatalember - mondta a felügyelő. - Becsületes, és van benne valami ötletesség.

Ezzel én is egyetértettem. Az alatt a két év alatt, amíg Geoffrey Raymond Ackroyd titkára volt, soha nem láttam izgatottnak, soha nem láttam kijönni a sodrából. És tudom, hogy kitűnő titkár volt.

Raymond egy-két perc múlva visszatért Blunt őrnagy kíséretében.

- Igazam volt - mondta Raymond izgatottan. - Ez a tuniszi tőr.

- Blunt őrnagy még meg se nézte - tiltakozott a felügyelő.

- Abban a pillanatban láttam, ahogy bementem a dolgozószobába - mondta a halk szavú férfi.

- Tehát felismerte?

Blunt bólintott.

- Egy szót sem szólt róla - mondta a felügyelő gyanakodva.

- Nem volt megfelelő a pillanat - mondta Blunt. - Rengeteg bajt csinál, ha valaki rosszkor kottyantja ki a dolgokat.
Igen békésen viszonozta a felügyelő szigorú tekintetét.
Az utóbbi végül morgott valamit és elfordult. Odavitte a tőrt Bluntnak.
- Egészen biztos benne, uram? Határozottan azonosítani tudja?
- Abszolúte. Nincs semmiféle kétségem.
- Hol szokták tartani ezt a ... öööö ... műtárgyat? Meg tudná nekem mondani, uram?
Ezúttal a titkár válaszolt.
- A tárlóban, a szalonban.
- Micsoda? - kiáltottam fel.
A többiek csak bámultak rám.
- Nos, doktor? - mondta a felügyelő bátorítóan.
- Nem jelent semmit - szólalt meg újra a felügyelő, még mindig bátorítólag.
- Olyan kicsiség - magyaráztam mentegetődzve. - Csak annyi, hogy amikor az este megérkeztem a vacsorára, hallottam, amint a szalonban kattan egyet a tárló teteje.
Láttam, hogy a felügyelő arcán mélységes hitetlenkedés, sőt a gyanú halvány jele tükröződik.
- Honnan tudja, hogy a tárló teteje volt az?
Kénytelen voltam részletesen elmagyarázni - hosszú és unalmas magyarázkodás volt, el nem tudom mondani, mennyire szerettem volna elkerülni.
A felügyelő türelmesen végighallgatott.
- A tőr a helyén volt, amikor megnézte a tárlót? - kérdezte.
- Nem tudom - mondtam. - Azt nem mondhatom, hogy emlékszem rá, hogy láttam ... de persze lehetséges, hogy egész idő alatt ott volt.
- Jobb lesz, ha előkerítjük a házvezetőnőt - jegyezte meg a felügyelő, és meghúzta a csengőt.
Parker hívására Miss Russell néhány perc múlva belépett a szobába.
- Nem hinném, hogy akárcsak a közelébe is mentem volna a tárlónak - mondta, amikor a felügyelő nekiszegezte a kérdést. - Csak azt néztem meg, hogy mind frissek-e a virágok. Ó, igen, most már emlékszem! A tárló nyitva volt... ami nincs rendjén, és lecsuktam a tetejét, amikor elmentem mellette.
Harciasan nézett a felügyelőre.
- Értem - mondta a felügyelő. - Meg tudná nekem mondani, hogy ez a tőr a helyén volt-e akkor?
Miss Russell nagy lelki nyugalommal megnézte a fegyvert.
- Nem állíthatom, hogy biztos vagyok benne - válaszolta. - Nem álltam meg, hogy belenézzek. Tudtam, hogy a család minden percben lejöhet, és el akartam tűnni.
- Köszönöm - mondta a felügyelő.
Volt némi habozás a hangjában, mintha szeretett volna még valamit kérdezni a házvezetőnőtől, de Miss Russell nyilvánvalóan úgy fogta fel a dolgot, hogy elbocsátották, és kisuhant a szobából.
- Milyen nyers ez a nő, mi? - mondta a felügyelő, utánabámulva. - Lássuk csak. Ez a tárló az egyik ablak előtt áll, azt hiszem, azt mondta, doktor?
Raymond válaszolt helyettem.
- Igen, a bal oldali ablak előtt.
- És az ablak nyitva volt?
- Mind a két ablak tárva-nyitva állt.
- Nos, azt hiszem, nem kell ebbe a kérdésbe mélyebben belemennünk. Akárki ... mondom, egyszerűen akárki ... kivehette ezt a tőrt, akármikor, amikor csak akarta, és hogy pontosan mikor szedte ki, annak nincs semmi jelentősége. Reggel visszajövök, Mister Raymond, a rendőrfőnökkel. Addig magamnál tartom annak az ajtónak a kulcsát. Azt akarom, hogy Melrose ezredes mindent pontosan úgy találjon, ahogy most van. Történetesen tudom, hogy vacsorameghívást kapott a megye másik végéből, és azt hiszem, az éjszakát is ott tölti ...
Csöndben néztük, amint a felügyelő felemeli a kancsót.
- Ezt gondosan be kell csomagoltatnom - jegyezte meg. - Igen fontos bizonyíték lesz többféle szempontból is.
Néhány perc múlva, amikor kijöttünk Raymonddal a biliárdszobából, a fiatalember halkan fölkuncogott.
Éreztem, hogy megszorítja a karomat, és követtem a tekintetét. Davis felügyelő egy kis noteszt adott Parker kezébe, hogy mit tud róla.
- Kissé túl nyilvánvaló - mormolta Raymond. - Szóval Parker a gyanúsított? Tegyük meg mi is azt a szívességet a felügyelőnek, hogy adunk neki egy-egy sorozat ujjlenyomatot?
Kivett két névjegyet a névjegytartóból, megtörölgette őket selyem zsebkendőjével, és odanyújtotta nekem az egyiket, ő maga megfogta a másikat. Aztán vigyorogva átnyújtotta őket a rendőrfelügyelőnek.
- Emlékek - mondta. - Numero egy doktor Sheppardtól, numero kettő csekélységemtől. Reggel Blunt őrnagytól is kaphat egyet.
A fiatalság teli van életkedvvel. Geoffrey Raymond jókedvét még barátjának és munkaadójának brutális

meggyilkolása sem tudta tartósan elvenni. Ennek talán így is kell lennie. Nem tudom. Én már réges-régen elveszítettem a rugalmasságomat.

Nagyon késő lett, mire hazaértem, és reméltem, hogy Caroline már lefeküdt. Persze több eszem lehetett volna.

Forró kakaóval várt, s miközben megittam, kiszedte belőlem az este egész történetét. A zsarolási ügyről azonban nem mondtam semmit, beértem a gyilkossággal kapcsolatos tények ismertetésével.

- A rendőrség Parkert gyanúsítja - mondtam. Felálltam, és készültem végre ágyba bújni. - Úgy látszik, a tényállás egészen világos.

- Parker! - mondta a nővérem. - Kutyafülét! Az a felügyelő komplett bolond. Még hogy Parker! Nekem ugyan ne mondd!

Ezzel a homályos kijelentéssel vonultunk el aztán lefeküdni.

VII. fejezet

Kiderül szomszédom foglalkozása

Másnap reggel megbocsáthatatlan gyorsasággal adtam túl a betegeimen. Mentségemre szóljon, hogy nem volt egyetlen súlyos betegem sem. Amikor hazaértem, Caroline kijött az előszobába.

- Flora Ackroyd van itt - közölte izgatottan suttogva.

- Miii?

Tőlem telhetőleg eltitkoltam meglepetésemet.

- Borzasztóan szeretne beszélni veled. Már félórája itt van.

Caroline elindult előttem kis nappali szobánk felé, én meg követtem.

Flora az ablaknál ült, a pamlagon. Gyászruhában volt, és idegesen tördelte a kezét. Amikor megláttam az arcát, egészen megdöbbentem. Minden szín eltűnt róla. De amikor megszólalt, a lehető legnyugodtabb és leghatározottabb volt a modora.

- Doktor Sheppard, eljöttem magához, hogy megkérjem, segítsen nekem.

- Hát persze hogy segíteni fog, drágám - mondta Car-oline.

Nem hinném, hogy Flora igazán kívánta volna, hogy Caroline is jelen legyen a beszélgetésnél. Biztos vagyok benne, hogy sokkal jobban szeretett volna négyszemközt beszélni velem. De az időt se akarta vesztegetni, így hát rátért a tárgyra.

- Szeretném, ha átjönne velem a Vörösfenyőbe.

- A Vörösfenyőbe? - kérdeztem meglepetten.

- Ahhoz a fura kis emberkéhez? - kiáltott fel Caroline.

- Igen. Tudják, hogy kicsoda, nem?

- Úgy gondoltuk - mondtam -, hogy alighanem nyugalomba vonult fodrász.

Ettől Flora kék szeme tágra nyílt.

- De hát ő Hercule Poirot! Tudják, kire gondolok ... a magándetektív. Azt mondják, csodálatos dolgokat művelt ... akárcsak a regénybeli detektívek. Egy évvel ezelőtt nyugalomba vonult, és leköltözött ide. Roger bácsi tudta, hogy kicsoda, de megígérte, hogy nem mondja el senkinek, mert Poirot nyugalomban akart élni, azt akarta, hogy ne háborgassák.

- Szóval ő Hercule Poirot - mondtam lassan.

- Hallott már róla, ugye?

- Meglehetősen begyepesedett vénember vagyok. ahogyan Caroline szokta nekem mondani - mondtam -, de azért róla én is hallottam.

- Fantasztikus! - kommentálta a hírt Caroline.

Nem tudom, mire célzott ezzel - feltehetőleg arra, hogy neki nem sikerült kideríteni az igazságot.

- És maga el akar menni hozzá, és beszélni akar vele? - kérdeztem lassan. - De miért?

- Rávenni, hogy nyomozza ki a gyilkosságot, ez csak természetes - mondta Caroline élesen. - Ó, James, ne légy már olyan buta!

Nem voltam én igazából buta. Caroline nem mindig érti meg, hogy mire akarok kilyukadni.

- Nem bízik Davis felügyelőben? - folytattam.

- Hát persze hogy nem - mondta Caroline. - Én sem.

Az ember azt hihette volna, hogy Caroline nagybátyját gyilkolták meg.

- És honnan tudja, hogy el fogja vállalni az ügyet? - kérdeztem. - Emlékezzék rá: már visszavonult az aktív munkától.

- Éppen erről van szó - mondta Flora egyszerűen. - Rá kell beszélnem.
- Biztos benne, hogy ez bölcs dolog? - Ezt nagyon komolyan kérdeztem.
- Hát persze - mondta Caroline. - Akár én magam is átmennék vele, ha akarná.
- Ha nem haragszik, Miss Sheppard, jobb szeretném, ha a doktor úr jönne velem - mondta Flora.
Ez a lány tisztában van vele, hogy bizonyos alkalmakkor milyen értékes dolog a szókimondás. Minden célzás falra hányt borsó lett volna Caroline-nak.
- Tudja - magyarázta Flora, az egyenesség után a tapintatot is csatasorba állítva -, doktor Sheppard, mivel orvos, és mivel ő találta meg a holttestet, minden szükséges részletet el tudna mondani Monsieur Poirot-nak.
- Igaz - mondta Caroline durcásan. - Belátom.
Néhányszor le-föl sétáltam a szobában.
- Flora - mondtam nagyon komolyan -, hallgasson rám. Én azt tanácsolom, ne vonja bele ezt a detektívet az ügybe.
Flora fölugrott. Lángba borult az arca.
- Tudom, hogy ezt miért mondja! - kiáltott fel. - De pontosan ez az oka, ezért akarom én annyira! Maga fél! De én nem. Én jobban ismerem Ralphot, mint maga.
- Ralph? - mondta Caroline. - Mi köze ehhez Ralphnak?
Ezúttal egyikünk sem törődött Caroline-nal.
- Az lehet, hogy Ralph gyönge - folytatta Flora. - Az is lehet, hogy a múltban csinált ostobaságokat ... sőt, gonosz dolgokat is művelt talán ... de senkit nem gyilkolna meg.
- Nem, nem! - kiáltottam fel. - Erre soha nem is gondoltam.
- Akkor miért ment be az éjjel a Három Vaddisznóba? - szorított sarokba Flora. - Amikor jött hazafelé, miután megtalálták a nagybátyám holttestét?
Egy pillanatra elállt a szavam. Reméltem, hogy ez a látogatásom észrevétlen marad.
- Hát ezt honnan tudja? - riposztoztam.
- Ma reggel odamentem - mondta Flora. - Hallottam a cselédektől, hogy Ralph ott szállt meg...
Közbevágtam.
- Maga nem is tudta, hogy King's Abbotban van?
- Nem. Meg voltam döbbenve. Nem bírtam megérteni. Odamentem, és kérdezősködtem utána. Azt mondták, amit, gondolom, magának is mondtak az éjjel, hogy tegnap este kilenc óra kerül elment ... és ... azóta se jött vissza.
Dacosan a szemembe nézett, aztán úgy robbant ki, mintha a tekintetemmel mondtam volna neki valamit.
- És? Miért ne? Elmehetett... akárhova. Még az is lehet, hogy visszament Londonba.
- És itthagyta a poggyászát? - kérdeztem szelíden.
Flora dobbantott a lábával.
- Nem érdekel. Biztos van valami egyszerű magyarázata.
- Azért akar Hercule Poirot-hoz fordulni, ugye? Nem lenne jobb hagyni a dolgokat, ahogy vannak? Ne felejtse el, a rendőrség a legcsekélyebb mértékben sem gyanúsítja Ralphot. Egészen más nyomon indultak el.
- De hiszen éppen ez az! - kiáltott fel a lány. - Gyanúsítják. Ma reggel jött egy ember Cranchesterből... Raglan felügyelő, egy rémes, sunyi képű kis ember. Megtudtam, hogy ma reggel már ott járt a Három Vaddisznóban, énelőttem. Mindent elmondtak nekem, hogy ott járt, meg hogy miket kérdezett. Biztosan azt gondolja, hogy Ralph tette.
- Ha ez így van, akkor tegnap óta meggondolták magukat - mondtam lassan. - Ezek szerint ő nem hisz Davis elméletében, miszerint Parker volt az?
- Még hogy Parker! - horkant fel a nővérem.
Flora előrelépett, és a karomra tette a kezét.
- Ó! Doktor Sheppard, menjünk át most rögtön Monsieur Poirot-hoz. Ő ki fogja deríteni az igazságot.
- Drága Florám - mondtam, és rátettem a kezemet a kezére -, egészen biztos benne, hogy az igazságot akarjuk?
Rám nézett, és komoran bólintott.
- Maga nem biztos benne - mondta. - Én igen. Én jobban ismerem Ralphot, mint maga.
- Hát persze hogy nem ő tette - mondta Caroline, aki eddig nagy nehezen csöndben maradt. - Lehet, hogy Ralph szertelen, de kedves fiú, és kitűnő modora van.
Szerettem volna közölni Caroline-nal, hogy rengeteg gyilkosnak van kitűnő modora, de Flora jelenléte miatt eltekintettem ettől. Mivel a lány ennyire elszánt volt, kénytelen voltam engedni, és tüstént el is indultunk. Elmentünk, még mielőtt nővéremnek módja lett volna további kedvenc “Hát persze" kifejezésével kezdődő kijelentéseket tenni.
A Vörösfenyő ajtaját egy óriási bretagne-i főkötőt viselő öregasszony nyitotta ki előttünk. A jelek szerint Monsieur Poirot otthon volt.
Bekísért minket egy nagy gonddal berendezett, kicsiny nappali szobába. Egy-két perc elteltével megjelent tegnapi barátom.
- Monsieur le docteur - mondta mosolyogva. - Mademoiselle.
Meghajolt Flora felé.
- Talán - kezdtem - hallott már a tragédiáról, amely tegnap este történt?

Poirot arca elkomorodott.

- De mennyire hallottam! Iszonyú, mademoiselle, fogadja őszinte részvétemet. Mi módon lehetnék a szolgálatára?

- Miss Ackroyd - mondtam - szeretné, ha ... ha ...

- Ha megtalálná a gyilkost - mondta Flora tisztán, jól érthetően.

- Értem - mondta a kis emberke. - De hát ezt megteszi a rendőrség, nem?

- A rendőrség esetleg hibát követhet el - mondta Flora. - Azt hiszem, éppen azon az úton van, hogy hibát kövessen el. Kérem, Monsieur Poirot, legyen szíves, segítsen nekünk. Ha ... ha ez a pénzen múlik ...

Poirot felemelte a kezét.

- Erről ne, könyörgök, mademoiselle. Nem mintha engem nem érdekelne a pénz. - Egy pillanatra felvillant a szeme. - A pénz sokat jelent nekem, és mindig is sokat jelentett. Nem, de ha én ebbe belevágok, akkor egy dolgot világosan meg kell értenie. Akkor én nem nyugszom, amíg a végére nem járok. A jó kutya soha nem hagyja ott a nyomot, ne felejtse el! Talán azt fogja majd óhajtani, hogy bár bízta volna a dolgot a helyi rendőrségre.

- Az igazságot akarom - mondta Flora, egyenesen a szemébe nézve.

- A teljes igazságot?

- A teljes igazságot.

- Akkor elvállalom - mondta a kis emberke csöndesen. - És remélem, nem fogja megbánni e szavakat. Most pedig mondja el nekem az összes körülményeket.

- Jobb lesz, ha doktor Sheppard mondja - mondta Flora. - Ő többet tud, mint én.

Erre a felszólításra belefogtam előadásomba, és gondosan összefoglaltam mindazokat a tényeket, amelyeket már leírtam. Poirot nagy figyelemmel hallgatott, itt-ott közbekérdezett, de legnagyobbrészt csöndben ült, szemét a mennyezetre szögezve.

Ott fejeztem be a történetemet, amikor éjjel a felügyelő meg én eltávoztunk a Fernly Parkból.

- És most - mondta Flora, amikor befejeztem - mondjon el neki mindent Ralphról.

Haboztam, de parancsoló tekintetére folytatnom kellett.

- Maga bement abba a fogadóba ... a Három Vaddisznóba ... az éjjel, útban hazafelé? - kérdezte Poirot, amikor végére értem elbeszélésemnek. - Ugyan mi oka volt erre?

Egy pillanatra elgondolkodtam, hogy gondosan megválogathassam a szavaimat.

- Úgy gondoltam, valakinek értesítenie kellene a fiatalembert a mostohaapja haláláról. Amikor kijöttem Fernlyből, akkor jutott eszembe, hogy rajtam és Mr. Ackroydon kívül valószínűleg senki nem tudja, hogy a faluban van.

Poirot bólintott.

- Aha. Ez volt az egyetlen indítóoka, hogy odamenjen, he?

- Ez volt az egyetlen indítóokom - mondtam hűvösen.

- Nem arról volt szó, hogy ... hogy úgy mondjam ... megnyugtassa magát a jeune homme felől?

- Megnyugtassam magam?

- Monsieur le docteur, azt hiszem, maga nagyon jól tudja, hogy mire gondolok, ha úgy tesz is, mintha nem tudná. Szerintem megkönnyebbülés lett volna a maga számára, ha kiderül, hogy Paton kapitány egész este otthon volt.

- Egyáltalán nem - mondtam élesen.

A kis detektív komoran megrázta a fejét.

- Magában nincs meg az a bizalom, amellyel Miss Flora viseltetik irántam - mondta. - De nem számít. Aminek utána kell néznünk, az a következő: Paton kapitány eltűnt, olyan körülmények közt, amelyek magyarázatot igényelnek. Nem rejtem véka alá maguk elől, hogy az ügy súlyosnak látszik. Mégis, lehetséges, hogy teljesen egyszerű magyarázata van.

- Én is pontosan ezt mondom! - kiáltotta Flora lelkesen.

Poirot többé nem érintette ezt a témát. Ehelyett azt javasolta, hogy azonnal látogassunk el a rendőrségre. Úgy vélte, jobb lesz, ha Flora hazamegy, és én kísérem el, hogy bemutassam az üggyel foglalkozó felügyelőnek.

Ezt a tervet végre is hajtottuk. Davis felügyelőt a rendőrőrszoba előtt találtuk, s igencsak mogorvának látszott. Ott volt vele Melrose ezredes, a rendőrfőnök - meg még egy férfi, akiben, Flora jellemzése alapján, “egy sunyi képű kis ember", minden nehézség nélkül felismertem Raglan felügyelőt, Cranchesterből.

Melrose-t meglehetősen jól ismertem, bemutattam neki Poirot-t, és elmagyaráztam a helyzetet. A rendőrfőnök szemmel láthatólag bosszankodott, Raglan felügyelő pedig komor lett, mint egy viharfelhő. Davis azonban, látva főnökének bosszankodását, kissé felvidult.

- Az ügy világos, mint a nap - mondta Raglan. - Semmi szükség nincs rá, hogy amatőrök üssék bele az orrukat. Az ember azt hinné, már tegnap este minden bolond tüstént láthatta volna, hogy állnak a dolgok, és akkor nem vesztegettünk volna el tizenkét órát.

Bosszúálló pillantást vetett szegény Davisre, aki ezt tökéletes egykedvűséggel vette tudomásul.

- Mr. Ackroyd családja természetesen azt csinál, amit jónak tart - mondta Melrose ezredes. - De azt nem engedhetjük, hogy ez bármi módon hátráltassa a hivatalos vizsgálatot. Bár ismerem Monsieur Poirot hírnevét - teste hozzá udvariasan.

- A rendőrség nem reklámozhatja magát sajnos - mondta Raglan.

A helyzetet Poirot mentette meg.

- Az igazság az, hogy én már visszavonulta a világtól - mondta. - Semmi szándékom ne volt újra megbízást vállalni. Mindenekfelett a nyilvánosságtól borzadok. Meg kell kérnem önöket, hogy amennyiben hozzá tudnék járulni a rejtély megoldásához, az én nevemről ne essék említés.

Raglan felügyelő arca erre kissé földerült.

- Hallottam, néhány esetben milyen figyelemre méltó eredményeket ért el - jegyezte meg az ezredes kissé fölengedve.

- Nagy tapasztalatom van - mondta Poirot csöndesen. - De sikereim nagy részét a rendőrség segítségével értem el. Nagy csodálója vagyok az angol rendőrségnek. Hízelgő lesz számomra, és nagy megtiszteltetésnek fogom tartani, ha Raglan felügyelő megengedi, hogy asszisztáljak neki.

A felügyelő arckifejezése még nyájasabb lett.

Melrose ezredes félrevont.

- Mindannak alapján, amit hallottam, ez a kis emberke csinált néhány igazán figyelemre méltó dolgot - mormolta. - Természetesen nagyon szeretném, ha nem kellene bevonnunk a Scotland Yardot. Raglan nagyon biztosnak látszik a dolgában, de én már nem vagyok olyan biztos benne, hogy igaza van. Tudja, én... öööö ... jobban ismerem az érdekelteket, mint ő. Ez a fickó a jelek szerint nem pályázik dicsőségre, ugye? Hajlandó lenne feltűnés nélkül együtt dolgozni velünk, ha jól értem?

- Raglan felügyelő nagyobb dicsőségére - mondtam ünnepélyesen.

- Hát, szóval - kezdte Melrose ezredes élénken és hangosabban - be kell avatnunk önt a legutóbbi fejleményekbe, Monsieur Poirot.

- Köszönöm - mondta Poirot. - Barátom, doktor Sheppard valami olyasmit mondott, hogy a komornyikot gyanúsítják?

- Lárifári - vágta rá azonnal Raglan. - Ezek a magasabb pozíciójú inasok úgy begyulladnak, hogy minden ok nélkül gyanúsan viselkednek.

- Az ujjlenyomatok? - vetettem be.

- Nem is hasonlítanak Parkegére. - Halványan elmosolyodott, és hozzátette: - De a magáéra és Mr. Raymondéra sem, doktor.

- És mi van Ralph Paton kapitány ujjlenyomataival? - kérdezte csöndesen Poirot.

Titkon csodáltam érte, ahogyan szarván ragadta a bikát. Láttam, hogy a felügyelő szemébe is tiszteletteljes tekintet lopódzik.

- Látom, nem vesztegette az időt, Monsieur Poirot. Biztos vagyok benne, öröm lesz magával dolgozni. Le fogjuk venni ennek a fiatal úriembernek az ujjlenyomatait, amint el tudjuk csípni.

- Nem tehetek róla, de azt hiszem, téved, felügyelő úr - mondta Melrose ezredes indulatosan. - Kisfiú korától ismerem Ralph Patont. Sohasem alacsonyodna le a gyilkosságig.

- Lehet, hogy nem - mondta a felügyelő színtelen hangon.

- Mit hoznak fel ellene? - kérdeztem.

- Tegnap este kilenckor elment. A Fernly Park szomszédságában látták valamikor fél tíz körül. Állítólag súlyos pénzzavarban van. Idehozattam egy pár cipőjét ... gumikapaszkodókkal kivert cipő. Két pár volt neki, majdnem pontosan egyformák. Most fogok fölmenni, hogy összehasonlítsam azokkal a lábnyomokkal. A rendőr odafönn van, vigyáz, hogy senki ne nyúlhasson hozzájuk.

- Megyünk is, tüstént - mondta Melrose ezredes. - Ugye elkísérnek, maga meg Monsieur Poirot?

Beleegyeztünk, és valamennyien fölhajtottunk az ezredes kocsiján. A felügyelő nagyon szerette volna azonnal megnézni a lábnyomokat, és kérte, hogy tegyük le a portásfülkénél. A kocsifelhajtóról, mintegy félúton jobbra, egy ösvény ágazik le, amely oldalra, a teraszra és Ackroyd dolgozószobájának ablakához vezet.

- Akar a felügyelővel menni, Monsieur Poirot? - kérdezte a rendőrfőnök. - Vagy jobb szeretné a dolgozószobát szemügyre venni?

Poirot az utóbbit választotta. Az ajtót Parker nyitotta ki előttünk. Kínosan pedáns és tiszteletteljes volt a modora: a jelek szerint magához tért az éjszakai pánikból.

Melrose ezredes elővett a zsebéből egy kulcsot. és miután kinyitotta vele a kis előtérbe vezető ajtót, átkísért minket a dolgozószobába.

- A szoba pontosan úgy van, ahogy tegnap este volt, kivéve, hogy a holttestet elszállították.

- És a holttest ... hol találták meg?

A lehető legpontosabban leírtam Ackroyd helyzetét. A karosszék még mindig ott állt a kandalló előtt.

Poirot odament és beleült.

- Az a kék levél, amelyről beszélt, az hol volt, amikor maga kiment a szobából?

- Mr. Ackroyd erre a kisasztalra tette, a jobb keze felől.

Poirot bólintott.

- Ezt kivéve minden a helyén maradt?

- Igen, azt hiszem, igen.
- Melrose ezredes, roppantul lekötelezne, ha egy percre leülne ebbe a székbe. Köszönöm. Mármost, monsieur le docteur, lenne szíves megmutatni nekem, pontosan hol helyezkedett el a tőr ?
Megmutattam, miközben a kis emberke az ajtónyílásban állt.
- A tőr markolata tehát az ajtóból világosan látható volt. Maga is, Parker is tüstént meglátták?
- Igen.
Poirot ezután az ablakhoz ment.
- A villany persze égett, amikor maguk fölfedezték a holttestet? - kérdezte hátrapillantva.
Azt mondtam, hogy igen, és én is odamentem az ablakhoz. Poirot az ablakpárkányon levő nyomokat tanulmányozta.
- Ezek a gumikapaszkodók ugyanolyan mintázatúak, mint Paton kapitány cipőjén - mondta csöndesen.
Aztán visszajött a szoba közepére. Körbefuttatta a tekintetét, gyors, szakértő pillantással mindent végigvizsgált a szobában.
- Jó megfigyelő maga, doktor Sheppard? - kérdezte végül.
- Azt hiszem, igen - feleltem meglepetten.
- Látom, égett a tűz a kandallóban. Amikor betörték az ajtót, és holtan találták Mr. Ackroydot, milyen állapotban volt a tűz? Már kihunyóban?
Nyugtalanul fölnevettem.
- Nem ... nem tudnám megmondani. Nem figyeltem meg. Talán Mr. Raymond vagy Blunt őrnagy...
A velem szemben álló kis ember halovány mosollyal rázta meg a fejét.
- Az embernek mindig módszeresen kell előrehaladnia. Logikai hibát követtem el, amikor föltettem magának ezt a kérdést. Mindenkinek megvan a maga területe. Maga részletesen le tudná írnia páciens külsejét ... semmi nem kerülné el a figyelmét. Ha az íróasztalon levő iratokról akarnék tájékozódni, ott Mr. Raymond vett volna észre mindent, amit látni lehet. Ha azt akarom tudni, mi volt a tűzzel, azt az embert kell megkérdeznem, akinek az a dolga, hogy az ilyesmire figyeljen. Ha megengedik ...
Gyorsan a kandallóhoz lépett, és csöngetett.
Egy-két perc elteltével megjelent Parker.
- Csöngetett, uram? - mondta habozva.
- Jöjjön be, Parker - mondta Melrose ezredes. - Ez az úr kérdezni szeretne magától valamit.
Parker alázatosan Poirot felé fordult.
- Parker - mondta a kis emberke -, amikor maga meg doktor Sheppard az éjjel betörték az ajtót, és holtan találták a gazdáját, milyen állapotban volt a tűz?
Parker szinte gondolkodás nélkül válaszolt.
- Már alig égett, uram. Majdnem kialudt.
- Aha! - monda Poirot. Felkiáltása szinte diadalmasan hangzott. Folytatta:
- Nézzen körül, Parker barátom. Pontosan ugyanolyan most ez a szoba, mint akkor volt?
A komornyik körbefuttatta a szemét, aztán megállapodott az ablaknál.
- El volt függönyözve, uram, és égett a villany.
Poirot helyeslően bólintott.
- És még?
- Igen, uram, az a szék egy kicsit jobban előre volt húzva.
Rámutatott az ajtótól balra, az ajtó és az ablak közt álló hatalmas, magas hátú nagypapafotelra. Mellékelem a szoba alaprajzát, a kérdéses fotelt X-szel jelölve.
- Mutassa csak meg - mondta Poirot.
A komornyik jó kétlábnyira elhúzta a fotelt a faltól, és ülésével az ajtó felé fordította.
- Voilá ce qui est curieux - mormolta Poirot. - Azt hiszem, senki nem akarna ebben a helyzetben ülni a fotelban. De kíváncsi vagyok, ki tolhatta vissza a helyére? Maga, barátom?
- Nem, uram - mondta Parker. - Túlságosan izgatott voltam, amikor megláttam a gazdámat, meg minden.
Poirot most rám nézett.
- Maga, doktor?
Megráztam a fejemet.
- Amikor megjöttem a rendőrséggel, akkor már a helyén volt, uram - szólt közbe Parker. - Ebben biztos vagyok.
- Furcsa - mondta újra Poirot.
- Biztosan Raymond vagy Blunt tolta vissza - vetettem fel. - Ez talán csak nem olyan fontos?
- Teljesen lényegtelen - mondta Poirot. - Ezért olyan érdekes - tette hozzá halkan.
- Bocsássanak meg egy pillanatra - mondta Melrose ezredes, és Parkerrel együtt elhagyta a szobát.
- Mit gondol, igazat mond Parker? - kérdeztem.
- A fotel ügyében igen. Különben nem tudom. Rá fog jönni, monsieur le docteur, ha sokat foglalkozik majd ilyesféle ügyekkel, hogy ezek egy dologban mind hasonlítanak egymásra.

- Miben? - kérdeztem kíváncsian.
- Mindenkinek, aki érdekelt bennük, van valami rejtenivalója.
- Nekem is? - kérdeztem mosolyogva.
Poirot figyelmesen végigmért.
- Azt hiszem, magának is - mondta csöndesen.
- De ...
- Talán mindent elmondott, amit tud, erről a Paton nevű fiatalúrról? - Mosolygott, miközben én elvörösödtem. - Ó, ne féljen. Én nem fogom erőltetni. Mindent meg fogok tudni a maga idejében.
- Szeretném, ha mondana valamit a módszereiről - mondtam sietősen, hogy elrejtsem a zavaromat. - Mi célja volt a tűzzel, például?
- Ó! Az roppant egyszerű. Maga itthagyta Ackroydot ... tíz perccel kilenc előtt, ugye?
- Igen, egész pontosan.
- Az ablak ekkor be volt csukva és reteszelve, de az ajtó nem volt kulcsra zárva. Negyed tizenegykor, amikor a holttestet felfedezték, az ajtó be volt zárva, az ablak pedig nyitva. Ki nyitotta ki? Nyilván csak maga Mr. Ackroyd tehette, éspedig két oka lehetett rá. Vagy azért, mert elviselhetetlenül meleg lett a szobában, de mivel a tűz már majdnem kialudt, és tegnap éjjel hirtelen erősen csökkent a hőmérséklet, ez nem lehetett az oka; vagy azért, mert beengedett valakit az ablakon. És ha erre engedett be valakit, azt jól kellett ismernie, hiszen előzőleg olyan nyugtalannak mutatkozott e miatt az ablak miatt.

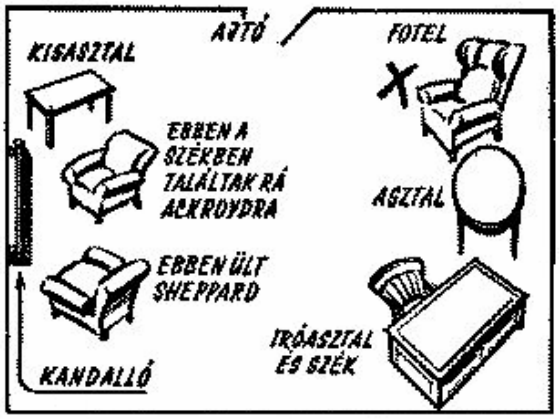

- Nagyon egyszerűnek hangzik - mondtam.
- Minden egyszerű, ha az ember módszeresen elrendezi a tényeket. Most annak az embernek a kiléte érdekel bennünket, aki tegnap este fél tízkor vele volt. Minden jel azt mutatja, hogy az illetőt az ablakon át engedte be, és bár Miss Flora később még élve látta Ackroydot, nem kerülhetünk közelebb a rejtély megoldásához, amíg nem tudjuk, ki volt ez a látogató. Lehet, hogy az ablak az illető távozása után nyitva maradt, és így lehetővé tette, hogy a gyilkos bejusson, de az is lehet, hogy ugyanaz a személy másodszor is visszatért. Aha! Itt az ezredes, visszajött.
Melrose ezredes lépett be felvillanyozva.
- Kinyomozták végre azt a telefonhívást - mondta. - Nem innen jött. Egy nyilvános fülkéből hívták fel doktor Sheppardot, tegnap este tíz óra tizenötkor, a King's Abbot-i vasútállomásról. És az esti posta tíz huszonháromkor indul Liverpoolba.

VIII. fejezet

Raglan felügyelő bizakodik

Egymásra néztünk.
- Persze érdeklődni fognak az állomáson, ugye? - kérdeztem.
- Természetesen, de nem sok reményt fűzök hozzá. Tudja, milyen a vasútállomás.
Tudtam. King's Abbot ugyan csak egy kis falu, de a vasútállomása fontos vasúti csomópont. A legtöbb gyorsvonat megáll itt; tolatnak, vonatokat állítanak össze és szednek szét. Két vagy három nyilvános telefonfülkéje is van. Este ebben az időben három helyi vonat is befut gyors egymásutánban, hogy át lehessen szállni róluk az észak felé menő expresszre, amely 10.19-kor érkezik, és 10.23-kor indul. Ilyenkor óriási a nyüzsgés, és valóban igen csekély az esélye, hogy észrevegyenek egy adott személyt, amint telefonál, vagy felszáll az expresszre.

- De miért telefonált egyáltalán? - morfondírozott az ezredes. - Ez az, amit annyira fantasztikusnak tartok. Az egésznek nincs se füle, se farka.

Poirot gondosan megigazított egy porcelándíszt az egyik könyvállványon.

- Biztos lehet benne, hogy volt valami oka - szólt hátra.

- De miféle oka lehetett?

- Ha ezt megtudjuk, mindent tudni, fogunk. Az egész eset nagyon furcsa és nagyon érdekes.

Volt valami szinte leírhatatlan abban, ahogyan ezeket a szavakat kimondta. Éreztem, hogy a maga külön, sajátos szemszögéből nézi az ügyet, de fogalmam sem volt róla, milyennek látja.

Odament az ablakhoz, megállt és körülnézett.

- Doktor Sheppard, azt mondja, kilenc óra volt, amikor odakinn a kapu előtt találkozott azzal az idegennel?

Nem fordult hátra, amikor feltette a kérdést.

- Igen - válaszoltam -, hallottam, hogy a toronyóra kilencet ütött.

- Mennyi időbe telt volna, hogy ideérjen a házhoz ... például ehhez az ablakhoz?

- Legfeljebb öt percbe. De ha a kocsifelhajtó jobb oldalán levő ösvényt választotta, és egyenesen idejött, akkor csak két vagy három percbe.

- De ehhez ismernie kellett volna az utat. Hogyan is tudnám megmagyarázni ... ez azt jelentené, hogy már járt itt ... hogy ismeri a környezetet.

- Ez igaz - felelte Melrose ezredes.

- Azt kétségkívül ki tudnánk deríteni, fogadott-e Mr. Ackroyd a múlt hét folyamán idegeneket?

- Ezt Raymond tudná nekünk megmondani - mondtam.

- Vagy Parker - vetette fel Melrose ezredes.

- Ou tous les deux - mondta Poirot mosolyogva.

Melrose ezredes Raymond keresésére indult, én meg újra csengettem Parkernak.

Melrose ezredes majdnem azonnal vissza is tért az ifjú titkár kíséretében, akit bemutatott Poirot-nak. Geoffrey Raymond friss volt és jókedvű, mint mindig. Meglepettnek látszott, és örült, hogy megismerkedhet Poirot-val.

- Fogalmam sem volt, hogy ön itt él köztünk inkognitóban, Monsieur Poirot - mondta. - Nagy élmény lesz munka közben látni önt ... Hohó, mi ez?

Poirot eddig közvetlenül az ajtó bal oldalán állt. Most hirtelen odébb lépett, és láttam, hogy miközben hátat fordítottam neki, gyorsan megfordította a nagy fotelt úgy, hogy az a Parker által jelzett helyzetbe került.

- Bele akar ültetni, és vérvizsgálatot akar rajtam végezni? - humorizált Raymond. - Mi ez?

- Monsieur Raymond, ez a fotel ki volt húzva ... így ... az éjjel, amikor meggyilkolva találták Mr. Ackroydot. Valaki később visszatolta a helyére. Maga volt az?

A titkár a legcsekélyebb habozás nélkül válaszolt.

- Nem, én nem nyúltam hozzá. Még arra sem emlékszem, hogy ebben a helyzetben lett volna, de úgy kellett lennie, ha ön ezt mondja. No mindegy, valaki másnak kellett visszatolnia a rendes helyére. Eltüntettek eközben valami nyomot? Nagy kár!

- Nincs jelentősége - mondta a detektív. - A világon semmi jelentősége. Amit igazából kérdezni szeretnék magától, Monsieur Raymond, az a következő: Meglátogatta-e Mr. Ackroydot valamilyen idegen az elmúlt héten?

A titkár egy-két percig összeráncolt homlokkal tűnődött, s eközben a csengőhívásra megjelent Parker.

- Nem - mondta végül Raymond. - Én nem emlékszem senkire. És maga, Parker?

- Elnézést, miről van szó, uram?

- Meglátogatta Mr. Ackroydot a héten valamilyen idegen?

A komornyik egy-két percig gondolkodott.

- Itt volt az a fiatalember, aki szerdán jött, uram - mondta végül. - Úgy tudom, a Curtis és Troute cégtől.

Raymond erre türelmetlenül legyintett.

- Ó, igen, emlékszem, de ez az úr nem ilyesféle idegenre gondol. - Poirot-hoz fordult. - Mr. Ackroydnak az az ötlete támadt, hogy vásárol egy diktafont - magyarázta. - Ez lehetővé tette volna, hogy a korlátozott idő alatt sokkal több munkát elvégezzünk. Az illető cég leküldte a képviselőjét, de nem lett belőle semmi. Mr. Ackroyd nem szánta rá magát a vásárlásra.

Poirot a komornyikhoz fordult.

- Le tudná nekem írni azt a fiatalembert, kedves Parker?

- Alacsony ember volt, uram, és szőke hajú. Nagyon rendesen volt öltözve, kék szerzsöltönybe. Társadalmi állásához képest nagyon jó megjelenésű fiatalember volt, uram.

Poirot hozzám fordult.

- Az az ember, akivel maga a kapu előtt találkozott, doktor, az magas volt, ugye?

- Igen - feleltem. - Azt mondanám, olyan hat láb magas.

- Akkor ez nem érdekes - jelentette ki a kis belga. - Köszönöm, Parker.

A komornyik megszólította Raymondot.

- Mr. Hammond éppen az előbb érkezett meg, uram -, mondta. - Tudni szeretné, szolgálatára állhat-e valamiben, és örülne, ha néhány szót válthatna önnel.
- Azonnal jövök - mondta a fiatalember, és kisietett. Poirot kérdően nézett a rendőrfőnökre.
- A család ügyvédje - mondta a rendőrfőnök.
- Mozgalmas időszak lesz ez az ifjú Monsieur Raymond számára - mormolta Poirot. - Kitűnő munkaerőnek látszik.
- Azt hiszem, Mr. Ackroyd igen jó képességű titkárnak tartotta.
- Régen itt van? ... Mennyi ideje?
- Azt hiszem, éppen két éve.
- A feladatát nagyon gondosan látja el. Efelől biztos vagyok. De miféle szórakozásai vannak? Mivel foglalkozik? ... Le sport?
- Magántitkároknak nem sok idejük van ilyesmire - mondta Melrose ezredes mosolyogva. - Raymond, azt hiszem, golfozik. És nyaranként teniszezik.
- Nem látogatja a pályákat ... akarom mondani a lófuttatásokat?
- Lóversenyeket? Nem, nem hiszem, hogy érdekelné a lóverseny.
Poirot bólintott, s mintha már kevésbé érdekelte volna az egész. Lassan körüljártatta a tekintetét a dolgozószobában.
- Azt hiszem, mindent láttam, amit itt látni lehet.
Én is körülnéztem.
- Hiszen ha ezek a falak beszélni tudnának - mormoltam.
Poirot a fejét rázta.
- A nyelv nem elég - mondta. - Az kellene, hogy szemük és fülük is legyen. De ne legyen túlságosan bizonyos benne, hogy ezek a holt tárgyak - beszéd közben megérintette a könyvespolc tetejét - mindig némák. Előttem néha megszólalnak ... a székek, az asztalok ... és elmondják a mondanivalójukat.
Az ajtó felé fordult.
- Miféle mondanivalójukat?! - kiáltottam. - Ma mit mondtak magának?
Hátrasandított rám, és rejtélyesen felhúzta az egyik szemöldökét.
- Egy nyitott ablak - mondta. - Egy bezárt ajtó. Egy fotel, amely látszólag magától megfordult. Mind a háromtól megkérdezem: “Miért?", és nem találom a választ.
Megrázta a fejét, kidüllesztette a mellét, pislogva nézett ránk. Nevetségesen el volt telve saját fontosságával. Átfutott az agyamon a kétség: vajon valóban olyan jó detektív-e? Lehet, hogy nagy hírneve csak egy sor szerencsés véletlenen alapult?
Azt hiszem, ugyanez juthatott az eszébe Melrose ezredesnek is, mert összeráncolta a homlokát.
- Óhajt még valamit látni, Monsieur Poirot? - kérdezte kurtán.
- Lenne talán olyan szíves megmutatni a tárlót, ahonnan a fegyver származik? Aztán már nem fogok tovább visszaélni a szívességével.
Átmentünk a szalonba, de útközben a rendőr félrevonta az ezredest. Rövid, fojtott hangú beszélgetésük után az ezredes elnézést kért, és magunkra hagyott minket. Megmutattam Poirot-nak a tárlót, s miután egyszer-kétszer fölemelte, majd leejtette a tetejét, kinyitotta a franciaablakot, és kilépett a teraszra. Én követtem.
Raglan felügyelő éppen befordult a ház sarkánál, és jött felénk. Arca komor volt és elégedett.
- A helyzet az, Monsieur Poirot - mondta -, hogy ebből nem lesz nagy nyomozás. Én is sajnálom. Egy rendes fiatalember, aki rossz útra tért.
Poirot-nak megnyúlt az arca. Nagyon szelíden mondta
- Attól tartok, akkor nem sokat tudok segíteni magának, ugye?
- Talán majd legközelebb - mondta a felügyelő vigasztalóan. - Bár a világnak ebben a csöndes kis sarkában nem mindennap akad gyilkosság.
Poirot tekintetébe csodálat költözött.
- Bámulatosan gyorsan csinálta - jegyezte meg. - Pontosan hogy is fogott munkához, ha szabad kérdeznem?
- Hát hogyne - mondta a felügyelő. - Először is ... módszeresen. Ez az, amit én mindig mondok: első a módszer!
- Aha! - kiáltott fel Poirot. - Nekem is ez a jelszavam. Módszer, rend és a kis szürke sejtek.
- Sejtek? - bámult el a felügyelő.
- Az agy kis szürke sejtjei - magyarázta a kis belga.
- Ó, persze, de hát azokat, azt hiszem, mindnyájan használjuk.
- Többé-kevésbé - mormolta Poirot. - Meg aztán vannak minőségi különbségek is. Aztán ott van a bűncselekmény pszichológiája. Az embernek azt is tanulmányoznia kell.
- Ó! - mondta a felügyelő. - Hát magát is megfertőzte ez a pszichoanalitikus miafrász? Hát én egy egyszerű ember vagyok ...
- Ezt Mrs. Raglan nem írná alá, abban biztos vagyok - mondta Poirot, és enyhén meghajolt a felügyelő felé.
Raglan felügyelő megdöbbenésében szintén meghajolt.
- Ja, maga ezt nem érti - mondta aztán, szélesen vigyorogva. - Atyám, micsoda különbséget tesz a nyelv! El akarom

mondani magának, hogy fogok munkához. Először is, a módszer. Mr. Ackroydot háromnegyed tízkor látták utoljára, az unokahúga, Miss Flora Ackroyd. Ez az első számú tény, igaz?

- Hát, ha maga ezt mondja.

- Nos, hát az. Fél tizenegykor a doktor azt mondja, hogy Mr. Ackroyd legalább félórája halott. Kitart emellett, ugye, doktor?

- Feltétlenül - mondtam. - Félórája vagy régebben.

- Nagyon helyes. Tehát pontosan egy negyedóránk van, azalatt kellett történnie a bűnténynek. Készítek egy listát mindenkiről a házban, és végigmegyek rajta, a nevek mellé beírom, hogy hol voltak és mit csináltak háromnegyed tíz és tíz között.

Átnyújtott Poirot-nak egy papírlapot. A válla fölött én is elolvastam. Jól olvasható kézírással írták, és a következőképpen szólt:

Blunt őrnagy. - A biliárdszobában Mr. Raymonddal. (Utóbbi ezt megerősíti.)

Mr. Raymond. - A biliárdszobában. (Lásd fentebb.)

Mrs. Ackroyd. - 9.45: nézi a biliárdpartit. 9.55: fölmegy lefeküdni. (Raymond és Blunt kikísérik a lépcsőházba, látják fölmenni.)

Miss Ackroyd. - Nagybátyja szobájából egyenesen fölmegy a hálószobájába. (Megerősíti Parker, továbbá Elsie Dale, cselédlány.)

Személyzet:

Parker. - Egyenesen a tálalóhelyiségbe ment. (Megerősíti Miss Russell, a házvezetőnő, aki 9.47-kor lejött, hogy beszéljen vele valamiről, és legalább tíz percig lenn maradt.)

Miss Russell. - Mint föntebb. 9.45-kor beszélt a cselédlánnyal, Elsie Dale-lel az emeleten.

Ursula Bourne (szobalány). - 9.55-ig a saját szobájában. Aztán a személyzeti ebédlőben.

Mrs. Cooper (szakácsnő). - A személyzeti ebédlőben.

Gladys Jones (másik cselédlány). - A személyzeti ebédlőben.

Elsie Dale. - Az emeleti hálószobában. Látták ott: Miss Russell és Miss Flora Ackroyd.

Mary Thripp (konyhalány). - A személyzeti ebédlőben.

- A szakácsnő hét éve van itt, a szobalány másfél éve, Parker pedig valamivel több mint egy éve. A többiek újak. Kivéve Parkert, aki kissé gyanús, a többiek mind rendesnek látszanak.

- Tökéletes a lista - mondta Poirot, és visszaadta neki. - Egészen biztos vagyok benne, hogy nem Parker követte el a gyilkosságot - tette hozzá komoran.

- Akárcsak a nővérem - vágtam közbe. - És neki rendszerint igaza van. - Senki nem figyelt a közbeszólásomra.

- Ezzel a ház népéről tehát meglehetősen tájékozva vagyunk - folytatta a felügyelő. - Most egy nagyon súlyos ponthoz érünk. A portásnő ... Mary Black... tegnap este éppen leengedte a függönyöket, amikor látta, hogy Ralph Paton befordul a kapun, és megy fölfelé, a ház felé.

- És biztos ebben? - kérdeztem élesen.

- Egészen biztos. Látásból nagyon jól ismeri. Gyorsan elment a portásfülke mellett, és befordult a jobb oldali ösvényre, ami a legrövidebb út a terasz felé.

- És ez mikor volt? - kérdezte Poirot, aki végig mozdulatlan arccal ült.

- Pontosan kilenc után huszonöt perccel - mondta a felügyelő komoran.

Csönd lett. Aztán újra a felügyelő szólalt meg.

- Elég világos az egész. Minden hibátlanul összevág. Kilenc óra huszonöt perckor tátják Paton kapitányt, amint elhalad a portásfülke mellett; kilenc harminckor vagy akörül Mr. Geoffrey Raymond hallja, hogy idebenn valaki pénzt kér, és Mr. Ackroyd elutasítja. Mi történik ezután? Paton kapitány ugyanazon az úton távozik ... az ablakon át. Körüljárja a teraszt mérgesen és csalódottan. Odaér a szalon nyitott ablakához. Mondjuk, hogy háromnegyed tíz van. Miss Flora Ackroyd jó éjszakát kíván a nagybátyjának. Blunt őrnagy, Mr. Raymond és Mrs. Ackroyd a biliárdszobában vannak. A szalon üres. Belopózik, kiveszi a tőrt a tárlóból. és visszamegy a dolgozószoba ablakához. Leveti a cipőjét, bemászik, és ... nos, azt hiszem, a részletek feleslegesek. Aztán kisurran és elmegy. Nincs mersze visszamenni a fogadóba. Kimegy az állomásra, onnan telefonál ...

- Miért? - kérdezte lágyan Poirot.

Erre a közbeszólásra összerezzentem. A kis emberke előrehajolt, a szeme furcsa zöld fényben izzott.

Raglan felügyelőt egy pillanatra meghökkentette a kérdés.

- Azt nehéz volna pontosan megmondani - mondta végül. - De a gyilkosok néha furcsa dolgokat csinálnak. Ezt maga is tudná, ha a rendőrségnél lenne. Néha a legravaszabbak is egészen ostoba hibákat követnek el. De jöjjön csak velem, megmutatom azokat a lábnyomokat.

Követtük, körbe a teraszon, a dolgozószoba ablakához. Odaszólt a rendőrnek, mire az azonnal elővette a helyi

fogadóban lefoglalt cipőt.

A felügyelő a nyomokhoz illesztette a cipőt.

- Teljesen azonosak - mondta magabiztosan. - Azaz, valójában nem ugyanez a pár cipő hagyta ezeket a nyomokat. Paton abban ment el. Ez itt pontosan ugyanolyan, csak régibb ... nézze, mennyire lekoptak rajta a gumirovátkák.

- De hát rengeteg ember visel ilyen cipőt, nem? - kérdezte Poirot.

- Természetesen - mondta a felügyelő. - Nem is helyeznék ekkora súlyt a lábnyomokra, ha nem szólna annyi más is mellettük.

- Nagyon meggondolatlan fiatalember ez a Paton kapitány - mondta Poirot elgondolkodva. - Hogy ennyi bizonyítékot hagyjon maga után.

- Aha! Nos ... - mondta a felügyelő - száraz, tiszta éjszaka volt. Nem is hagyott semmiféle nyomot se a teraszon, se a kavicsos ösvényen. De szerencsétlenségére a kocsifeljáróról induló ösvény végénél nemrégiben feltörhetett a talajvíz. Nézzen csak ide.

Néhány lábnyira tőlünk keskeny kavicsos ösvény vezetett a teraszhoz. Egy helyen, az ösvény végétől néhány yardnyira, nedves és sáros volt a föld. Ezt a nedves foltot lábnyomok keresztezték, köztük a gumirovátkás cipő nyomai.

Poirot, oldalán a felügyelővel, egy darabon követte az ösvényt.

- Észrevette a női lábnyomokat? - szólalt meg hirtelen Poirot.

A felügyelő nevetett.

- Természetesen. De több nő is járt erre ... mint ahogy férfi is. Ez a szokásos rövid út a házhoz, tudja. Lehetetlen volna az összes lábnyomokat szétválogatni. Végül is az ablakban levő lábnyom az igazán fontos.

Poirot bólintott.

- Nincs értelme továbbmenni - mondta a felügyelő, amikor odáig értünk, ahonnan már látni lehetett a kocsifelhajtót. - Innen megint kavicsos, és kemény, mint a kő.

Poirot újra bólintott, de szemét egy kis kerti pavilonra szögezte - valami pompás filagóriafélére, mely az előttünk levő ösvénytől kissé balra állt, és szintén kavicsos ösvény vezetett hozzá.

Poirot addig húzta az időt, amíg a felügyelő el nem indult vissza a ház felé. Akkor rám nézett.

- Magát biztosan a jóisten küldte az én Hastings barátom helyett - mondta, és rám kacsintott. - Látom, hogy el sem mozdul mellőlem. Mit szólna, doktor Sheppard, ha megvizsgálnánk ezt a nyári lakot? Érdekel engem.

Az ajtóhoz ment és benyitott. Odabenn majdnem teljesen sötét volt. Egy-két durva ülőalkalmatosságot, egy krikettkészletet meg néhány összecsukott kerti széket találtunk benne.

Meglepve figyeltem új barátomat. Négykézlábra állva csúszott-mászott a padlón. Időnként megcsóválta a fejét, mintha nem lenne megelégedve. Végül leguggolt a sarkára.

- Semmi - mormogta. - Nos, talán nem is volt várható. De olyan sokat jelentett volna ...

Félbehagyta a mondatot, megmerevedett. Aztán kinyújtotta a kezét az egyik durva karosszék felé, és leszedett valamit az oldaláról.

- Mi az?! - kiáltottam. - Mit talált?

Elmosolyodott, és szétnyitotta a markát, hogy én is láthassam, mi van a tenyerében. Egy merev, fehér gyolcsfoszlány volt.

Kivettem a kezéből, kíváncsian megnézegettem, aztán visszaadtam.

- No, mit gondol erről, barátom, he? - kérdezte, s közben fürkésző szemmel méregetett.

- Egy zsebkendőből kiszakadt foszlány - vetettem fel vállat vonva.

Megint szökkent egyet, és fölszedett egy kis fehér tollat, kinézete alapján lúdtollat.

- És ez?! - kiáltott fel diadalmasan. - Erről mi a véleménye?

Csak bámultam.

Zsebre vágta a tollat, aztán újra megnézegette a fehér gyolcsfoszlányt.

- Zsebkendőfoszlány? - tűnődött. - Talán igaza van. De egyet jegyezzen meg: Jó mosodákban nem keményítik a zsebkendői.

Diadalmasan bólogatott felém, aztán gondosan eltette a jegyzetfüzetébe.

IX. fejezet

Az aranyhalas tó

Együtt sétáltunk vissza a házhoz. A felügyelőnek nyoma sem volt. Poirot megállt a teraszon, háttal a háznak, és lassan ide-oda forgatta a fejét.

- Une belle propriété - mondta végül elismerően. - Ki örökli?

Szavai szinte megdöbbentettek. Fura dolog, de egészen eddig a pillanatig soha nem jutott eszembe az öröklés

kérdése. Poirot árgus szemekkel figyelt.

- Ez a gondolat új magának, mi? - mondta végül. - Eddig még nem gondolt rá, he?

- Nem - mondtam az igazsághoz híven. - Bárcsak gondoltam volna.

Újra kíváncsian nézett rám.

- Kíváncsi lennék, mit ért ezen - mondta tűnődve. - Ó, ne! - vágott közbe, amikor éppen meg akartam szólalni. - Inutile! Úgyse mondaná meg, amit magában gondol.

- Mindenkinek van valami rejtegetnivalója - idéztem mosolyogva.

- Pontosan.

- Még mindig ezt hiszi?

- Erősebben, mint valaha, barátom. De nem könnyű Hercule Poirot elől elrejteni a dolgokat. Különös érzéke van hozzá: kitalálja.

Miközben ezt mondta, lement a kis hollandi kert lépcsőin.

- Sétáljunk egy kicsit - szólt hátra. - Olyan kellemes ma a levegő.

Követtem. Végigvezetett a bal felől tiszafasövénnyel szegélyezett ösvényen. Egy másik ösvény középre vezet, ezt szabályos virágágyak veszik körül, a végében kerek, kikövezett térség van, egy pad meg egy aranyhalas medence.

Poirot nem ment végig az ösvényen, hanem rátért egy másikra, amely az erdős lejtő oldalában kanyarog. Egyik helyen kivágták a fákat, és felállítottak egy padot. Ha az ember leül, pompás kilátás nyílik a vidékre, és egyenesen le lehet látni a kikövezett térségre és az aranyhalas tóra.

- Anglia gyönyörű - mondta Poirot, végigjártatva szemét a tájon. Aztán elmosolyodott. - Akárcsak az angol lányok - mondta valamivel halkabban. - Psszt, barátom, nézze csak ezt a bájos képet alattunk.

Ekkor láttam meg Florát. Azon az ösvényen jött, amelyet épp az előbb hagytunk el. Egy kis dallamfoszlányt dúdolt, s inkább táncolt, mint járt, fekete ruhája ellenére csak úgy áradt belőle a jókedv. Lábujjhegyre állva hirtelen piruettezett egyet, fekete fátyla szétterült, hátravetette a fejét, és hangosan nevetett.

Ebben a pillanatban a fák közül kilépett egy férfi. Hector Blunt volt.

A lány összerezzent. Arckifejezése kissé megváltozott.

- Úgy megijesztett ... nem láttam magát.

Blunt nem szólt semmit, csak állt, és némán nézte egy-két percig.

- Tudja, mit szeretek én magában? - mondta Flora némi malíciával. - Azt, hogy olyan vidám társalgó.

Azt hiszem, Blunt napbarnított arca erre kissé elpirult. Amikor megszólalt, valahogy más lett a hangja - volt benne valami furcsa alázatosság.

- Sose voltam a szavak embere. Még fiatalkoromban sem.

- Az pedig nagyon régen lehetett, gondolom - mondta Flora komolyan.

Én kihallottam a hangjából a bujkáló nevetést, de nem hinném, hogy Blunt is kihallotta.

- Igen - mondta egyszerűen -, régen volt.

- Milyen érzés Matuzsálemnek lenni? - kérdezte Flora.

Ezúttal már majdnem elnevette magát, de Blunt csak a saját gondolatait követte.

- Emlékszik arra az alakra, aki eladta a lelkét az ördögnek? Cserébe, hogy megfiatalodhasson? Van erről valami opera.

- A Faust-ra gondol?

- Az az, a nyavalyás. Fura történet. Jó néhányan megcsinálnánk, ha lehetne.

- Ha az ember magát hallja, azt hihetné, hogy csikorognak a csontjai - kiáltott fel Flora, félig bosszankodva, félig mulatva.

Blunt egy-két percig nem szólt semmit. Aztán elfordította a tekintetét Floráról, kissé távolabb nézett, majd egy közeli fatörzsnek azt mondta, hogy ideje, hogy visszamenjen Afrikába.

- Megint valami expedícióra megy ... mindenfélét lövöldözni?

- Alighanem. Rendszerint azt csinálom, tudja... mármint, hogy mindenfélét lövöldözök.

- Maga lőtte azt a fejet is a hallban, ugye?

Blunt bólintott. Aztán meglehetősen elvörösödve kibökte:

- Akar egyszer egypár szép állatbőrt? Ha igen, szereznék magának.

- Ó, kérem! - kiáltott fel Flora. - Igazán szerez? Nem fogja elfelejteni?

- Nem fogom elfelejteni - mondta Hector Blunt.

Hirtelen kitört belőle a közlési vágy.

- Ideje, hogy elmenjek. Nem való nekem ez a fajta élet. Nincs meg hozzá a modorom. Faragatlan fickó vagyok, társaságban semmi hasznomat nem venni. Sose jut eszembe, mit is kéne mondani, mit várnak tőlem. Igen, ideje, hogy elmenjek.

- De ugye nem megy el rögtön! - kiáltotta Flora. - Ugye nem... amíg ilyen bajban vagyunk. Ó, kérem! Ha elmegy ...

A lány kissé elfordult.

- Akarja, hogy maradjak? - kérdezte Blunt.

Határozottan beszélt, de nagyon egyszerűen.
- Mindnyájan ...
- Úgy értem, hogy maga, egyedül - mondta Blunt egyenesen.
Flora lassan visszafordult, és a szemébe nézett.
- Én azt szeretném, ha maradna - mondta -, ha ez számít valamit.
- Csak ez számít - mondta Blunt.
Egy pillanatra mindketten elhallgattak. Leültek az aranyhalas tavacskánál a kőpadra. Úgy látszott, mintha egyikük sem tudná, hogy most mit is mondjon.
- Olyan ... olyan kellemes a reggel - mondta végül Flora. - Tudja, nem tehetek róla, de olyan boldognak érzem magam, annak ellenére ... mindennek ellenére. Szörnyű vagyok, nem?
- Egészen természetes - mondta Blunt. - Két évvel ezelőttig soha nem látta a nagybátyját, ugye? Nem lehet elvárni, hogy túlságosan gyászolja. Sokkal jobb, hogy nem csinál nagy hűhót belőle.
- Maga úgy meg tudja vigasztalni az embert - mondta Flora. - Olyan egyszerűnek tudja láttatni a dolgokat.
- A dolgok általában egyszerűek is - mondta az oroszlánvadász.
- Nem mindig - mondta Flora.
Elhalkult a hangja, és láttam, hogy Blunt megfordul, ránéz, visszafordítja a lányra látszólag Afrika partjaira meredő szemét. Nyilván a maga módján értelmezte a lány hangjának megváltozását, mert egy-két perc múlva meglehetősen összefüggéstelenül kezdett hadarni.
- Azt mondom, nem kell aggódnia. Úgy értem, a miatt a fiatal fickó miatt. A felügyelő szamár. Mindenki tudja ... teljes képtelenség azt gondolni, hogy ő tette. Kívülről valaki. Tolvaj. Ez az egyetlen lehetséges magyarázat.
Flora feléje fordult és ránézett.
- Igazán úgy gondolja?
- Maga nem? - vágta rá Blunt.
- Ó ... igen, természetesen.
Megint hallgattak egy darabig, aztán Flora kitört.
- Megmondom ... megmondom, miért vagyok olyan boldog ma reggel. Akármilyen szívtelennek is gondol, inkább megmondom magának. Mert itt volt az ügyvéd ... Mr. Hammond. Elmondta nekünk a végrendeletet. Roger bácsi húszezer fontot hagyott rám. Csak gondolja meg ... húszezer fontot!
Blunt meglepettnek látszott.
- Ez olyan sokat jelent magának?
- Hogy sokat jelent-e? Mindent jelent. A szabadságot ... az életet ... nem kell többé ravaszkodni és kuporgatni és hazudozni ...
- Hazudozni? - vágott közbe élesen Blunt.
Flora egy pillanatra mintha meghökkent volna.
- Tudja, mire gondolok - mondta bizonytalanul. - Úgy tenni, mintha az ember hálás lenne azért a sok ronda levetett vacakért, amit a gazdag rokonok adnak neki. Tavalyi kabátok és szoknyák és kalapok.
- Nem sokat értek a női ruhákhoz; meg kell mondanom, hogy szerintem mindig nagyon jól öltözött.
- Meg is volt annak az ára - mondta Flora halkan. - Ne is beszéljünk ezekről a rémes dolgokról. Olyan boldog vagyok. Szabad vagyok. Szabad: azt csinálhatok, amit akarok. Szabad, nem kell ...
Hirtelen elhallgatott.
- Mit nem kell? - kérdezte gyorsan Blunt.
- Elfelejtettem. Nem fontos.
Bluntnak sétapálca volt a kezében. Most beledugta a tóba, és megpiszkált vele valamit.
- Mit csinál, Blunt őrnagy?
- Valami fényes van odalenn. Törtem a fejem, mi lehet ... olyan, mint egy arany melltű. Most felkavartam az iszapot, és eltűnt.
- Talán egy korona - vetette fel Fiera. - Mint az, amit Melisande látott a víz alatt.
- Melisande - mondta Blunt tűnődve -, ő is egy operában van, nem?
- De igen. Úgy látszik, maga rengeteg operát ismer.
- Néha elcipelnek - mondta Blunt szomorúan. - Fura egy szórakozás ... nagyobb zajt csapnak, mint a bennszülöttek a tamtamjukkal.
Flora nevetett.
- Emlékszem Melisande-ra - folytatta Blunt -, férjhez ment valami öreg fickóhoz, aki az apja lehetett volna.
Bedobott egy kavicsot az aranyhalas tóba. Aztán egészen más modorban fordult Florához.
- Miss Ackroyd, tehetnék valamit? Úgy értem, Paton ügyében. Tudom, biztos borzasztóan aggódik.
- Köszönöm - mondta Flora hidegen. - Nincs tulajdonképpen semmi tennivaló. Ralphnak nem lesz semmi baja. Megszereztem a világ legcsodálatosabb detektívjét, ő majd mindent kinyomoz.
Már egy ideje kezdtem kényelmetlennek találni a helyzetünket. Nem hallgatóztunk éppen, hiszen nekik odalenn a

kertben esik a fejüket kellett volna fölemelniük, hogy meglássanak minket. Ennek ellenére már korábban felhívtam volna a figyelmüket a jelenlétünkre, ha Poirot nem szorította volna meg figyelmeztetőleg a karomat. Nyilvánvalóan azt akarta, hogy maradjak csöndben. Most azonban gyors cselekvésre szánta el magát.

Felugrott, és megköszörülte a torkát.

- Bocsánatot kérek! - kiáltotta. - Nem engedhetem, hogy mademoiselle ilyen túlzott dicséretekkel halmozzon el, és ne hívjam fel a figyelmet a jelenlétemre. Azt mondják, aki hallgatózik, sose hall jót magáról, de most nem ez a helyzet. Hogy ne kelljen pirulnom, inkább odamegyek magukhoz, és bocsánatot kérek.

Lesietett az ösvényen, én szorosan a nyomában. Odamentünk hozzájuk, a kis tó mellé.

- Ő Monsieur Hercule Poirot - mondta Flora. - Gondolom, hallott már róla.

Poirot meghajolt.

- Hírből én is ismerem Blunt őrnagyot - mondta udvariasan. - Örülök, hogy megismerhetem, monsieur. Szükségem van némi információra, amelyet csak ön adhat.

Blunt kérdően nézett rá.

- Mikor látta utoljára élve Mr. Ackroydot?

- A vacsoránál.

- És utána már se nem látta, se nem hallotta?

- Látni nem láttam. A hangját hallottam.

- Hogyan?

- A teraszon sétálgattam ...

- Bocsásson meg, mikor volt ez?

- Fél tíz körül. Dohányoztam, le-föl sétálgattam a szalon ablaka előtt. Hallottam, amint Ackroyd beszél a dolgozószobájában...

Poirot lehajolt, és kitépett egy mikroszkopikus nagyságú gyomot.

- De hiszen a terasznak arról a részéről nem hallhatta a hangját - mormolta.

Nem nézett Bluntra, de én igen, és nagy meglepetésemre láttam, hogy elvörösödik.

- Elmentem egészen a sarokig - magyarázta kényszeredetten.

- Ah, valóban? - mondta Poirot.

A lehető legszelídebb hangon is ki tudta fejezni, hogy ennyivel azért nem elégszik meg.

- Mintha láttam volna ... egy nő tűnt el a bokrok közt. Éppen csak felvillant valami fehérség. Biztos tévedtem. Amikor a terasz sarkán álltam, hallottam Mr. Ackroyd hangját, amint a titkárával beszélt.

- Mr. Geoffrey Raymonddal beszélt?

- Igen... akkor azt gondoltam. Úgy látszik, tévedtem.

- Mr. Ackroyd nem szólította néven?

- Ó, nem.

- Akkor, ha szabad kérdeznem, miből gondolta? ...

Blunt körülményesen magyarázkodott.

- Természetesnek vettem, hogy Raymond-nak kell lennie, mert közvetlenül mielőtt kijöttem, azt mondta, hogy bevisz valami iratokat Ackroydhoz. Eszembe sem jutott, hogy valaki más lehet.

- Vissza tud rá emlékezni, hogy mit hallott?

- Attól tartok nem. Valami egészen hétköznapi és lényegtelen dolog volt. Csak egy foszlányt hallottam belőle. Éppen valami egészen máson gondolkodtam.

- Nem lényeges - mormolta Poirot. - Maga tolta vissza a fotelt a falhoz, amikor bement a dolgozószobába, miután a holttestet felfedezték?

- Fotelt? Nem, miért toltam volna vissza? Poirot vállat vont, de nem felelt. Florához fordult.

- Valamit szeretnék megtudni kegyedtől, mademoiselle. Amikor doktor Shepparddal nézegették a tárlóban levő holmikat, a helyén volt a tőr vagy nem?

Flora felvetette az állát.

- Ezt már Raglan felügyelő is megkérdezte tőlem - mondta sértődötten. - Mondtam neki, és magának is megmondom: Egészen biztos vagyok benne, hogy a tőr nem volt ott. Ő azt hiszi, hogy ott volt, és Ralph később az este folyamán belopódzott érte. És ... és nem hisz nekem. Azt hiszi, azért mondom, hogy ... hogy Ralphot mentsem.

- És nem azt csinálja? - kérdeztem komoran.

Flora dobbantott a lábával.

- Maga is, doktor Sheppard? Hát ez rémes!

Poirot tapintatosan témát változtatott.

- Hallottam, amit mondott, Blunt őrnagy. Teljesen igaz: valami csillog a tóban. Nézzük csak, hátha elérem.

Letérdelt a tó partján, könyökig felhúzta a kabátját és az ingujját, aztán nagyon lassan, hogy fel ne kavarja a tó fenekét, belenyúlt. De az iszap minden elővigyázatossága ellenére is felkavarodott, és örvényleni kezdett. Kénytelen volt üres kézzel visszavonulni.

Gyászos képpel bámulta a besározódott karját. Felajánlottam neki a zsebkendőmet, először hevesen tiltakozott, majd köszönettel elfogadta. Blunt az órájára nézett.

- Mindjárt ebédidő - mondta. - Jobb lesz, ha bemegyünk.

- Velünk tart ebédre, ugye, Monsieur Poirot? - kérdezte Flora. - Szeretném, ha megismerkedne az édesanyámmal. Ő ... nagyon szereti Ralphot.

A kis emberke meghajolt.

- El leszek ragadtatva, mademoiselle.

- És maga is marad, ugye, doktor Sheppard?

Haboztam.

- Ó, maradjon!

Szívesen maradtam, így hát további udvariaskodás nélkül elfogadtam a meghívást.

Elindultunk a ház felé, Flora és Blunt előttünk mentek.

- Micsoda haj - mondta halkan Poirot, fejével Flora felé intve. - Valódi arany! Szép pár lesz belőlük. Ez a lány meg a fekete, jóképű Paton kapitány. Nemde?

Kérdően néztem rá, de ő a kabátja ujján levő néhány mikroszkopikus vízcsöppel kezdett vacakolni. Bizonyos szempontból macskára emlékeztetett engem ez az ember. A zöld szeme meg a finnyáskodó szokásai.

- És méghozzá mindezt semmiért - mondtam részvétteljesen. - Kíváncsi vagyok, mi lehetett az a tóban.

- Szeretné látni? - kérdezte Poirot.

Rámeredtem. Bólintott.

- Kedves barátom - mondta szelíd szemrehányással -, Hercule Poirot nem kockáztatja, hogy bepiszkolja az öltözetét, ha nem biztos benne, hogy eléri a célját. Nevetséges képtelenség lenne. Én soha nem vagyok nevetséges.

- De hiszen üresen húzta ki a kezét! - tiltakoztam.

- Vannak pillanatok, amikor diszkrécióra van szükség. Maga mindent megmond a pácienseinek... kivétel nélkül mindent, doktor? Nem hiszem. Még kitűnő nővérének sem mond meg mindent, nem így van? Mielőtt megmutattam volna az üres kezemet, áttettem a másik kezembe, ami benne volt. Mindjárt meglátja, mi volt az.

Nyitott tenyérrel felém nyújtotta a bal kezét. Egy kis aranykarika feküdt rajta. Egy női jegygyűrű.

Kivettem a kezéből.

- Nézze csak meg a belső oldalát - mondta Poirot.

Megnéztem. Finom betűkkel a következő felirat volt bevésve:

R.-től, március 13.

Poirot-ra néztem, de nagyon el volt foglalva: egy parányi zsebtükörben vizsgálgatta a külsejét. Különösen a bajuszára fordított nagy figyelmet, rám annál kevesebbet. Láttam, hogy esze ágában sincs mondani valamit a dologról.

X. fejezet

A szobalány

Mrs. Ackroydot a hallban találtuk. Egy kiszáradt, erőszakos állú és éles, szürke szemű, apró emberke volt vele, lerítt róla, hogy ügyvéd.

- Mr. Hammond velünk tart ebédre - mondta Mrs. Ackroyd. - Ismeri Blunt őrnagyot, Mr. Hammond? És a kedves Sheppard doktort? ... szintén szegény Roger barátja. És, lássuk csak ...

Elhallgatott, némi zavarral vette szemügyre Hercule Poirot-t.

- Ez Monsieur Poirot, mama - mondta Flora. - Ma reggel beszéltem róla.

- Ó, igen - mondta Mrs. Ackroyd határozatlanul. - Hát persze, drágám, hát persze. Ő fogja megkeresni Ralphot, ugye?

- Ő fogja kinyomozni, ki ölte meg a bácsit - mondta Flora.

- Ó, drágám! - kiáltott fel az anyja. - Kérlek! Szegény idegeim! Idegroncs vagyok ma délelőtt, kész idegroncs. Hogy ilyen iszonyatos dolog történjen! Nem tehetek róla, de úgy érzem, valami balesetnek kellett lennie. Roger annyira szerette kézbe venni azokat a furcsa dísztárgyakat. Biztos megcsúszott a keze, vagy valami.

Ezt az elméletet udvarias hallgatás fogadta. Láttam, hogy Poirot odasündörög az ügyvédhez, és halkan, bizalmasan mond neki valamit. - Félrevonultak az egyik ablaknyílásba. Odamentem hozzájuk - aztán habozni kezdtem.

- Talán zavarok - mondtam.

- Egyáltalán nem! - kiáltott fel Poirot szívélyesen. - Maga meg én, monsieur le docteur, vállvetve nyomozzuk ezt az ügyet. Maga nélkül elveszett ember lennék. Egy kis felvilágosítást szeretnék kapni a kedves Mr. Hammondtól.

- Maga Ralph Paton kapitány képviseletében jár el, ha jól tudom - mondta óvatosan az ügyvéd.

Poirot a fejét rázta.

- Szó sincs róla. Én az igazság érdekében járok el. Miss Ackroyd felkért, hogy vizsgáljam ki nagybátyja halálát.

Mr. Hammond enyhén meglepettnek látszott.

- Nem tudok komolyan hinni benne, hogy Paton kapitánynak része lehetett a bűntényben - mondta -, bármilyen erősek is az ellene szóló közvetett bizonyítékok. Pusztán az a tény, hogy súlyos pénzzavarban volt...

- Pénzzavarban volt? - vágott közbe gyorsan Poirot.

- Ralph Patonnál ez krónikus állapot - mondta az ügyvéd szárazon. - A pénz úgy folyik szét a keze között, akár a víz. Folyton a mostohaapjához fordult.

- Megtörtént ez az utóbbi időben is? Az elmúlt évben például?

- Ezt nem tudom megmondani. Mr. Ackroyd nem tett róla említést.

- Értem. Mr. Hammond, feltételezem, hogy ismeri Mr. Ackroyd végrendeletét.

- Ismerem. Elsősorban ebben az ügyben jöttem ma ide.

- Akkor, tekintve, hogy én Miss Ackroyd megbízásából járok el, nincs ellene kifogása, ha megkérdezem, hogyan intézkedik ez a végrendelet?

- A végrendelet intézkedései egészen egyszerűek. Ha lefejtjük róla a jogi frazeológiát, néhány kisebb adomány és egyéb hagyaték kifizetése után ...

- Mint például? - vágott közbe Poirot.

Mr. Hammond kissé meglepettnek tűnt.

- Ezer font a házvezetőnőjének, Miss Russellnek; ötven font Emma Coopernek, a szakácsnőnek; ötszáz font a titkárának, Mr. Geoffrey Raymondnak. Aztán különféle kórházaknak ...

Poirot fölemelte a kezét.

- Aha! A jótékony adományok. Ezek nem érdekelnek engem.

- Persze. Tízezer font értékű részvény osztaléka fizetendő élete végéig Mrs. Ackroydnak. Miss Flora húszezer fontot örököl készpénzben. A maradék ... beleértve ezt a birtokot és az Ackroyd és Fia cég részvényeit ... örökbe fogadott fiára, Ralph Patonra száll.

- Mr. Ackroydnak nagy vagyona volt?

- Igen nagy vagyona. Paton kapitányból rendkívül gazdag fiatalember lesz.

Csönd lett. Poirot és az ügyvéd egymásra néztek.

- Mr. Hammond - szólalt meg Mrs. Ackroyd panaszos hangja a kandallónál.

Az ügyvéd engedelmeskedett a hívásnak, Poirot karon fogott, és odahúzott az ablakhoz.

- Nézze csak az íriszeket - jegyezte meg eléggé hangosan. - Csodálatosak, nem? Egyszerű és kellemes hatást keltenek.

Ugyanakkor éreztem, hogy keze megszorítja a karomat. Halk hangon hozzátette:

- Igazán segíteni akar nekem? Részt akar venni a nyomozásban?

- De mennyire - mondtam mohón. - Legfőbb vágyam. Maga nem is tudja, milyen besavanyodott vénemberként élek. Soha semmi más, csak a hétköznapi dolgok.

- Helyes, akkor kollégák leszünk. Azt hiszem, Blunt őrnagy egy-két perc múlva csatlakozni fog hozzánk. Nem túl boldog a derék mamuska mellett. Mármost vannak dolgok, amiket szeretnék megtudni ... de nem szeretném, ha kiderülne, hogy tudni akarom. Érti? Így a maga szerepe lesz, hogy feltegye a kérdéseket.

- Milyen kérdéseket tegyek fel? - kérdeztem élénken.

- Szeretném, ha felvetné Mrs. Ferrars nevét.

- És?

- Beszéljen róla természetesen. Kérdezze meg Blunttól, itt volt-e, amikor a férje meghalt. Érti, ugye, hogy mire gondolok? És amikor válaszol, figyelje az arcát, de úgy, hogy ne vegye észre, hogy figyeli. C'est compris?

Többre nem is volt idő, mert ebben a pillanatban, úgy, ahogy Poirot megjósolta, Blunt a maga hirtelen modorában otthagyta a többieket, és odajött hozzánk.

Azt javasoltam, sétáljunk ki a teraszra, és Blunt hajlandónak is mutatkozott. Poirot nem jött velünk.

Megálltam, nézegettem egy késői rózsát.

- Hogy megváltoznak a dolgok egy-két nap alatt - jegyeztem meg. - Emlékszem, itt voltam szerdán, le-föl sétáltunk ugyanezen a teraszon. Ackroyd itt volt velem ... jókedvűen. És most ... három nap múlva ... Ackroyd, szegény, halott. Mrs. Ferrars halott ... ismerte, ugye? De hát ... persze hogy ismerte.

Blunt bólintott.

- Találkozott vele, mióta most itt van?

- Elmentem hozzá Ackroyddal látogatóba. Kedden, azt hiszem. Elbűvölő asszony ... de volt benne valami furcsa. Rejtelmes... az ember sose tudta, mi jár a fejében.

Belenéztem nyugodt, szürke szemébe. Semmi nem látszott benne, az biztos. Folytattam:

- Azt hiszem, maga már azelőtt is találkozott vele, nem?

- Amikor utoljára itt voltam ... ő meg a férje éppen akkor költöztek ide. - Elhallgatott egy kicsit, aztán hozzátette: - Fura dolog, rengeteget változott azóta.

- Hogyhogy ... változott? - kérdeztem.

- Tíz évvel öregebbnek látszott.

- Maga itt volt akkor, amikor meghalt a férje? - kérdeztem, próbálva a lehető legtermészetesebb hangon föltenni a kérdést.

- Nem. Ahogy hallottam, hálát adhatott érte az Istennek. Talán kegyeletsértés, de ez az igazság.

Magamban igazat adtam neki.

- Ashley Ferrars semmiképpen nem volt mintaférj - mondtam óvatosan.

- Szerintem gazfickó volt - mondta Blunt.

- Nem - feleltem -, csak több pénze volt, mint amennyi jót tett neki.

- Ó! A pénz! A világ minden baját a pénzre lehet visszavezetni ... vagy a hiányára.

- És magának melyik a baja? - kérdeztem.

- Nekem annyim van, amennyi kell nekem. Én a szerencsések közé tartozom.

- Nahát ...

- Ami azt illeti, éppen most nem állok túl jól. Egy évvel ezelőtt örököltem. Én bolond, hagytam magam rábeszélni. Befektettem egy szélhámos vállalkozásba.

Nagyon meg tudtam érteni, és elmeséltem hasonló bajaimat.

Aztán megszólalt a gong, és valamennyien bementünk ebédelni. Poirot egy pillanatra visszatartott.

- Eh! bien?

- Teljesen ártatlan - mondtam. - Biztos vagyok benne.

- Semmi ... zavaró?

- Egy évvel ezelőtt örökölt - mondtam. - De miért ne? Miért ne örökölt volna? Esküszöm, hogy tisztességes, és minden gyanún felül áll.

- Kétségkívül, kétségkívül - nyugtatgatott Poirot. - Ne izgassa fel magát.

Ügy beszélt hozzám, mint valami durcás gyerekhez.

Valamennyien besiettünk az ebédlőbe. Hihetetlennek tűnt, hogy még huszonnégy óra sem telt el, amióta utoljára ültem ennél az asztalnál.

Ebéd után Mrs. Ackroyd félrevont, és leült velem egy díványra.

- Nem tehetek róla, de egy kicsit meg vagyok sértve - mormolta, és előhúzott egy zsebkendőt, amely nyilvánvalóan nem sírásra volt szánva. - Meg vagyok sértve, mert Roger nem bízott bennem. Azt a húszezer fontot énrám kellett volna hagynia ... nem Florára. Azt csak el lehet hinni, hogy egy anya őrködni fog a gyermeke érdekei felett? Ez bizalmatlanság, én annak nevezem.

- Kegyed elfelejti, Mrs. Ackroyd - mondtam -, hogy Flora az unokahúga volt, vérrokon. Más lett volna a helyzet, ha maga az ő húga, nem pedig a sógornője.

- Mint szegény Cecil özvegye, úgy érzem, tekintettel kellett volna lennie az érzéseimre - mondta a derék hölgy, gyengéden megérintve a szemhéját a zsebkendővel. - De Roger mindig olyan furcsa ... hogy ne mondjam, fukar ... volt pénzügyekben. Nagyon nehéz helyzet volt, Florának is, nekem is. Még csak zsebpénzt se adott annak a szegény gyereknek. Kifizette a számláit, de még azt is csak nagy vonakodva, és mindig megkérdezte, mire kell neki az a sok ringy-rongy ... ilyenek a férfiak ... de ... most elfelejtettem, hogy mit is akartam mondani! Ő, igen, egy fillérünk se volt, amit a magunkénak mondhattunk volna, tudja! Florát ez bántotta ... igen, meg kell mondanom, nagyon bántotta. Bár nagyon szerette a nagybátyját, természetesen. De ez minden lányt bántott volna. Igen, meg kell mondanom, hogy Rogernek nagyon furcsa fogalmai voltak a pénzről. Még új törölközőket se akart venni, pedig mondtam neki, hogy már mind csupa lyuk. És aztán - mondta Mrs. Ackroyd, a társalgására jellemző hirtelen ugrással - ráhagyja azt a rengeteg pénzt ... ezer fontot, képzelje csak el, ezer fontot! ... arra a nőre!

- Miféle nőre?

- Arra a Miss Russellra. Van abban a nőben valami roppant furcsa, én mindig mondtam. De Roger előtt egy szót sem lehetett szólni róla. Azt mondta, rendkívüli jellemerejű nő, és ő csodálja és tiszteli. Egyre azt hajtogatta, hogy milyen egyenes, milyen független, mennyi erkölcsi érték van benne. Énszerintem valami nem stimmel evvel a nővel. Annyi biztos, hogy minden tőle telhetőt megtett, hogy Roger elvegye. De ennek én gyorsan véget vetettem. Engem mindig gyűlölt. Természetesen. Én keresztülláttam rajta.

Kezdtem törni a fejemet, nincs-e rá valami lehetőség, hogy elvágjam Mrs. Ackroyd ékesszólásának fonalát, és meglépjek.

A szükséges ürügyet Mr. Hammond szolgáltatta, aki odajött elbúcsúzni. Megragadtam az alkalmat, és én is felálltam.

- Igaz is, a halottkémi tárgyalás - mondtam. - Mit szeretne jobban, hol tartsuk? Itt, vagy a Három Vaddisznóban?

Mrs. Ackroyd leesett állát meredt rám.

- Halottkémi tárgyalás? - kérdezte. Maga volt a megdöbbenés szobra. - De hát csak nem lesz szükség halottkémi tárgyalásra?

Mr. Hammond halkan, szárazon köhintett. - Óhatatlan. Az adott körülmények közt - mormolta két tőmondatban.

- De hát doktor Sheppard biztosan el tudja intézni...

- Vannak bizonyos korlátok, amiket én se hághatok át - mondtam szárazon.

- De ha baleset folytán halt meg ...

- Meggyilkolták, Mrs. Ackroyd - mondtam könyörtelenül.

Felsikoltott.

- Semmiféle balesetelmélet nem tartható fönn egy percig sem.

Mrs. Ackroyd elkeseredetten nézett rám. De bennem nem volt semmiféle türelem az iránt, amit a kellemetlenségektől való csacska félelemnek tartottam.

- Ha halottkémi vizsgálat lesz, nekem ... nekem- nem kell kérdésekre válaszolni... meg minden, ugye? - kérdezte.

- Nem tudom, mennyiben lesz erre szükség - válaszoltam. - Úgy képzelem, Mr. Raymond nagyrészt mentesíteni tudja majd ettől. Ő is ismeri az összes körülményeket, és szabályosan tanúsíthatja, hogy felismeri az elhunytat.

Az ügyvéd kis meghajlással fejezte ki egyetértését.

- Igazán nem hinném, hogy bármitől is félnie kellene, Mrs. Ackroyd - mondta. - Magát meg fogjuk kímélni minden kellemetlenségtől. Mármost ami a pénzt illeti, megvan mindene, ami pillanatnyilag szükséges? Úgy értem - tette hozzá, amikor az asszony kérdően nézett rá -, hogy effektív pénz. Készpénz, tudja. Ha nem, akkor gondoskodhatom róla, hogy megkapja, amire csak szüksége van.

- Ezzel nem lehet semmi probléma - mondta a közelben álló Raymond. - Mr. Ackroyd tegnap váltott be egy százfontos csekket.

- Száz fontot?

- Igen. Bérekre és más kiadásokra, amelyek ma esedékesek. Ez pillanatnyilag még együtt van.

- Hol van ez a pénz? Az íróasztalában?

- Nem, a készpénzt mindig a hálószobájában tartotta. Egy régi gallérosdobozban, hogy pontos legyek. Fura ötlet, nem?

- Azt hiszem - mondta az ügyvéd -, jó lenne, ha meggyőződnénk róla, ott van-e ez a pénz, mielőtt elmegyek.

- Feltétlenül - helyeselt a titkár. - Tüstént felviszem önt ... Ó, elfelejtettem! Hiszen le van zárva az ajtó.

Parkert megkérdezve kiderült, hogy Raglan felügyelő a házvezetőnő szobájában van, éppen néhány utólagos kérdést tesz fel. Néhány perc múlva a felügyelő is csatlakozott a hallban várakozó társasághoz, és magával hozta a kulcsot. Kinyitotta az ajtót, bementünk az előtérbe, majd föl a kis lépcsőn. A lépcső tetején az Ackroyd hálószobájába vezető ajtó nyitva állt. Benn a szobában sötét volt, a függönyök be voltak húzva, az ágy lefekvéshez ágyazva, ugyanúgy, mint előző éjjel. A felügyelő széthúzta a függönyöket, mire világos lett; Geoffrey Raymond odalépett egy rózsafa fiókos szekrényhez.

- Itt tartotta a pénzét, egy nyitott fiókban. Csak képzeljék el - jegyezte meg a felügyelő.

A titkár kissé elpirult.

- Mr. Ackroyd tökéletesen megbízott az egész személyzet becsületességében - mondta hevesen.

- Ó, hát persze - mondta sietve a felügyelő.

Raymond kihúzta a legfelső fiókot, előkotort a mélyéről egy kerek bőrdobozt, a gallértartót, kinyitotta, és kivett belőle egy vaskos irattárcát.

- Íme a pénz - mondta, előhúzva egy vastag köteg bankót. - Érintetlenül meg fogják találni a százast, tudom, mert jelen voltam, amikor Mr. Ackroyd beletette a gallérosdobozba tegnap este, amikor átöltözött a vacsorához, és azóta természetesen nem nyúlt hozzá:

Mr. Hammond átvette a bankjegycsomót, és megszámolta. Szigorúan pillantott föl.

- Azt mondta, száz font. De itt csak hatvan van.

Raymond meredten bámult rá.

- Lehetetlen! - kiáltott fel. Előreugrott, kivette a pénzt az ügyvéd kezéből és hangosan végigszámolta.

Mr. Hammondnak igaza volt. Valóban hatvan font volt.

- De ... ezt nem tudom megérteni! - kiáltott fel a titkár, teljesen megzavarodva.

Poirot erre föltett egy kérdést.

- Azt mondja, Mr. Ackroyd akkor tette el azt a pénzt tegnap este, amikor átöltözött a vacsorához? Biztos benne, hogy nem fizetett ki belőle már előzőleg valamit?

- Biztos vagyok benne, hogy nem. Még mondta is, “Nem akarok száz fontot levinni magammal a vacsorához. Túl vastag."

- Akkor roppant egyszerű a dolog - jegyezte meg Poirot. - Vagy odaadta valakinek ezt a negyven fontot az este folyamán, vagy ellopták.

- Tiszta sor - helyeselt a felügyelő: Mrs. Ackroydhoz fordult. - A személyzetből ki jött ide be tegnap este?

- Azt hiszem, a cselédlány, megágyazni.

- Ki az a cselédlány? Mi tud róla?
- Nem nagyon rég van itt - mondta Mrs. Ackroyd. - De nagyon rendes, egyszerű falusi lány.
- Azt hiszem, ezt a dolgot tisztáznunk kell - mondta a felügyelő. - Ha Mr. Ackroyd maga fizette ki ezt a pénzt, akkor esetleg összefüggésben lehet a bűnténnyel. Amennyire tudja, a többi cselédekkel szemben nem merül fel semmi gyanú?
- Ó, nem hinném.
- Előzőleg soha nem tűnt el semmi?
- Nem.
- Senki nem mondott fel, vagy valami ilyesmi?
- A szobalány elmegy.
- Mikor?
- Tegnap mondott fel, azt hiszem.
- Magának?
- Ó, nem. Nekem semmi közöm a személyzethez. A háztartási ügyek Miss Russellra tartoznak.
A felügyelő egy-két percre gondolataiba merült. Aztán megbiccentette a fejét, és megjegyezte: - Azt hiszem, jobb lesz, ha beszélek Miss Russell-lel, és megnézem ezt a Dale lányt is.
Poirot meg én átkísértük a házvezetőnő szobájába. Miss Russell a szokásos hidegvérrel fogadott minket.
Elsie Dale öt hónapja van Fernlyben. Kedves lány, gyors, kötelességtudó és igen tisztességes. Jó ajánlólevelei vannak. Ő a legutolsó a világon, aki hozzányúlna valamihez, ami nem az övé.
És a szobalány?
- Szintén egészen kitűnő. Nagyon csöndes, úri modorú. Kiváló munkaerő.
- Akkor miért megy el? - kérdezte a felügyelő.
Miss Russell összecsücsörítette az ajkát.
- Nekem semmi részem nem volt benne. Úgy tudom, Mr. Ackroyd szidta le valamiért tegnap délután. Az ő kötelessége volt a dolgozószoba takarítása, és azt hiszem, összekevert holmi iratokat az íróasztalon. Mr. Ackroyd nagyon bosszús volt emiatt, és a lány felmondott. Legalábbis ezt tudtam meg a szobalánytól, de talán szeretnének maguk is beszélni vele?
A felügyelő helyeselt. Én már előzőleg felfigyeltem a lányra, amikor az ebédnél felszolgált nekünk. Magas lány, a tarkóján szoros kontyba szedett, dús, barna hajjal, rezzenetlen, szürke szemmel. A házvezetőnő hívására bejött, megállt, nagyon egyenesen, szürke szemét ránk szegezve.
- Maga Ursula Bourne? - kérdezte a felügyelő.
- Igen, uram.
- Úgy tudom, elmegy a háztól?
- Igen, uram.
- Miért?
- Összekevertem néhány iratot Mr. Ackroyd íróasztalán. Nagyon mérges volt miatta, mire én azt mondtam, jobb lesz, ha elmegyek. Azt mondta, a lehető leggyorsabban szedjem a sátorfámat.
- Járt tegnap este Mr. Ackroyd hálószobájában? Takarítani vagy valami?
- Nem, uram. Az Elsie dolga. Én soha nem is járok a háznak azon a részén.
- Meg kell mondanom magának, lányom, hogy Mr. Ackroyd szobájából eltűnt egy nagyobb pénzösszeg.
Láttam, hogy a lány erre indulatba jött. Pír futott végig az arcán.
- Nem tudok semmiféle pénzről. Ha azt hiszik, hogy én vettem el, és Mr. Ackroyd ezért bocsátott el, akkor tévednek.
- Én nem vádolom magát azzal, lányom, hogy maga vette el - mondta a felügyelő. - Nem kell azért annyira felfortyanni.
A lány hidegen nézett rá.
- Ha akarja, átkutathatja a holmimat mondta megvetően. - De nem fog találni semmit.
Poirot hirtelen közbelépett.
- Az tegnap délután volt. hogy Mr. Ackroyd elbocsátotta magát ... azazhogy inkább maga mondott fel, nem? - kérdezte.
A lány bólintott.
- Meddig tartott ez a beszélgetés?
- A beszélgetés?
- Igen, a beszélgetés maga és Mr. Ackroyd közt a dolgozószobában.
- Én ... nem is tudom.
- Húsz percig? Félóráig?
- Valahogy ilyesformán.
- Nem tovább?
- Félóránál biztosan nem tovább.
- Köszönöm szépen, mademoiselle.

Kíváncsian néztem rá. Rendezgette az asztalon fekvő tárgyakat, pontos ujjainak finom mozdulataival katonás rendbe szedte őket. Csillogott a szeme.

- Készen vagyunk - mondta a felügyelő. Ursula Bourne kiment. A felügyelő Miss Russellhez fordult.

- Mióta van itt ez a lány? Van másolata az ajánlólevelekről, amelyeket magával hozott? Miss Russell, anélkül, hogy az első kérdésre válaszolt volna, odament a szomszédos íróasztalhoz, kinyitotta az egyik fiókot, és elővett egy rugós szorítóval összefűzött levélcsomót. Kiválasztott belőle egy levelet, és átnyújtotta a felügyelőnek.

- Hmm - mondta a felügyelő. - Jónak hangzik. Mrs. Richard Folliott, Marby Grange, Marby. Ki ez a nő?

- Jómódú vidéki birtokosok - mondta Miss Russell.

- No - mondta a felügyelő -, akkor nézzük meg a másikat is, Elsie Dale-t.

Elsie Dale nagydarab szőke lány volt, kellemes, de kissé buta arcú. Elég készségesen válaszolgatott a kérdéseinkre, kétségbe volt esve, és nagyon aggódott a pénz eltűnése miatt.

- Nem hinném, hogy valami baj lenne vele - jegyezte meg a felügyelő, miután kiküldte a lányt. - Mi van Parkerrel?

Miss Russell összecsücsörítette az ajkát, és nem válaszolt.

- Az az érzésem, hogy valami nem stimmel ezzel az emberrel - folytatta elgondolkozva a felügyelő. - A baj csak az, hogy nem egészen látom, mikor lett volna rá alkalma. Közvetlenül vacsora után el volt foglalva a teendőivel, és egész estére végig meglehetősen jó alibije van. Ezt tudom, mert ennek különleges figyelmet szenteltem. Hát, nagyon köszönöm, Miss Russell. Egyelőre hagyjuk a dolgokat ennyiben. Nagyon valószínű, hogy Mr. Ackroyd maga fizette ki valamire azt a pénzt.

A házvezetőnő szárazon jó napot kívánt, elbúcsúztunk és otthagytuk.

Poirot-val együtt hagytam el a házat.

- Kíváncsi vagyok - mondtam, megtörve a csendet -, mi lehetett azokban az iratokban, amelyeket a szobalány összekevert, hogy Ackroyd ekkora dühbe gurult miattuk? Arra gondolok, hátha itt valami kulcsot találhatnánk a rejtélyben.

- A titkár azt mondta, hogy semmi fontosabb irat nem volt az íróasztalon - mondta Poirot csöndesen.

- Igen, de... - elhallgattam.

- Furcsának találja, hogy Ackroyd egy ilyen apró-cseprő ügy miatt dühbe gurult?

- Igen, meglehetősen.

- De vajon tényleg apró-cseprő ügy volt-e?

- Természetesen nem tudjuk, miféle iratokról lehetett szó - ismertem el. - De hát Raymond azt mondta ...

- Hagyjuk ki ebből egy percre Monsieur Raymondot. Mi a véleménye a lányról?

- Melyik lányról? A szobalányról?

- Igen, a szobalányról. Ursula Bourne-ról.

- Rendes lánynak látszik - mondtam habozva.

Poirot megismételte a szavaimat, de míg én az első szóra helyeztem némi hangsúlyt, ő a harmadikat hangsúlyozta.

- Rendes lánynak látszik... igen.

Aztán egy percnyi hallgatás után kivett valamit a zsebéből, és átnyújtotta nekem.

- Ide figyeljen, barátom, mutatok magának valamit. Nézzen csak ide.

Kezembe adott egy papírt. Az a lista volt, amelyet a felügyelő állított össze, és reggel odaadott Poirot-nak. Követtem a mutatóujját, és láttam, hogy Ursula Bourne neve mellett egy ceruzával odarajzolt kis kereszt áll.

- Lehet, hogy akkor maga nem vette észre, kedves barátom, de az egész listán Ursula Bourne az egyetlen személy, akinek az alibijét más nem erősítette meg.

- Csak nem gondolja ...

- Doktor Sheppard, én bármit merek gondolni. Lehet, hogy Ursula Bourne ölte meg Mr. Ackroydot, de bevallom, nem látok erre semmiféle indítóokot. És maga?

Szigorúan rám nézett - olyan szigorúan, hogy egészen kényelmetlenül éreztem magam.

- És maga? - ismételte meg a kérdést.

- Nincs rá semmiféle indítóok - mondtam határozottan.

Tekintete megenyhült. Összeráncolta a homlokát, és azt mormolta magában:

- Mivel a zsaroló férfi volt, következésképpen ő nem lehet a zsaroló, tehát ...

Köhintettem.

- Ami azt illeti ... - kezdtem kétkedő hangon.

Poirot sarkon fordult, és rám meredt.

- Micsoda? Mit akar mondani?

- Semmit. Semmit. Csak azt, hogy ami azt illeti, Mrs. Ferrars a levelében egy bizonyos valakit említett - ténylegesen nem határozta meg, hogy férfiról van-e szó. De mi, Ackroyd meg én, magától értetődőnek tartottuk, hogy férfi.

Poirot mintha oda se figyelt volna rám. Megint mormogott magában.

- De hát akkor végül is lehetséges ... igen, kétségkívül lehetséges ... de hát akkor ... ó! át kell rendeznem az elképzeléseimet. Módszer, rend, soha nem volt rájuk nagyobb szükségem. Mindennek be kell illeszkednie ... a kijelölt

helyére ... különben rossz nyomon járok.
Elhallgatott, újra sarkon fordult, újra rám meredt.
- Hol van Marby?
- Cranchesteren túl.
- Milyen messzire?
- Ó ... talán tizennégy mérföldnyire.
- El tudna menni oda? Mondjuk holnap?
- Holnap? Lássuk csak, holnap vasárnap. Igen, meg tudom oldani. Mit szeretne, mit csináljak ott?
- Keresse fel ezt a Mrs. Folliottot. Tudjon meg Ursula Bourne-ról mindent, amit csak lehet.
- Jó. De ... nincs nagy kedvem hozzá.
- Itt most nincs idő a finnyáskodásra. Egy ember élete függhet ettől.
- Szegény Ralph - sóhajtottam fel. - Maga azért ártatlannak tartja?
Poirot nagyon komoran nézett rám.
- Akarja tudni az igazságot?
- Persze.
- Akkor megkapja. Barátom, minden arra mutat, hogy bűnös.
- Micsoda! - kiáltottam föl.
Poirot bólintott.
- Igen, minden arra mutat, hogy annak a buta felügyelőnek ... mert buta ... helyes az elgondolása. Én az igazságot keresem ... és az igazság minden alkalommal Ralph Paton felé vezet. Az indítóok, az alkalom, az eszközök. De én minden követ megmozgatok. Megígértem Mademoiselle Florának. És nagyon biztos volt Ralphban a kicsike. De nagyon-nagyon biztos.

XI. fejezet

Poirot látogatóba megy

Kissé ideges voltam, amikor másnap délután Marby Grange kapujában meghúztam a csengőt. Nagyon kíváncsi voltam ugyan, mit vár Poirot, mit fogunk megtudni. A feladatot rám bízta. Miért? Azért-e, mert háttérben akart maradni, mint Blunt őrnagy esetében? Kívánsága, mely az első esetben teljesen érthető volt, itt teljesen értelmetlennek tűnt számomra.
Töprengéseimet egy csinos szobalány felbukkanása szakította meg.
Igen, Mrs. Folliott otthon van. Bekísért egy nagy szalonba, és kíváncsian méregetett, miközben én a ház úrnőjét vártam. Nagy, kopár szoba volt, néhány szép régi porcelán, pár gyönyörű metszet, ócska bútorhuzatok és függönyök. Női szoba, a szó mindenféle értelmében.
A falon függő Bartolozzit vizsgálgattam, de gyorsan megfordultam, amikor Mrs. Folliott bejött a szobába. Magas nő volt, rendetlen, barna hajjal és nagyon megnyerő mosollyal.
- Doktor Sheppard - mondta habozva.
- Igen, doktor Sheppard a nevem - feleltem. - Bocsánatot kell kérnem, amiért így betörtem, de információt szeretnék kérni egy szobalányról, aki előzőleg a kegyed alkalmazásában állt, Ursula Bourne-ról.
Amikor ezt a nevet kiejtettem, a mosoly eltűnt az arcáról, és a modora szívélyesről fagyosra váltott. Látszott, hogy kényelmetlenül és feszélyezve érzi magát.
- Ursula Bourne? - kérdezte habozva.
- Igen - mondtam. - Talán nem emlékszik a névre?
- Ó, de, igen, persze, persze. Tökéletesen emlékszem.
- Úgy tudom, valamivel több mint egy éve ment el kegyedtől?
- Igen. Igen, akkor. Így van.
- És meg volt elégedve vele, amíg itt volt? Mellesleg ... mennyi ideig volt itt?
- Ó, egy vagy két évig ... nem emlékszem pontosan, meddig. Nagyon ... nagyon ügyes. Biztos vagyok benne, hogy meg lesz vele elégedve. Nem tudtam, hogy elmegy Fernlyből. Fogalmam sem volt róla.
- Tudna nekem mondani róla valamit? - kérdeztem.
- Valamit?
- Igen, hogy honnan való, kik a szülei ... ilyesmit?
Mrs. Folliott arckifejezése még fagyosabb lett.

- Nem tudok semmit.
- Kinél volt azelőtt, mielőtt kegyedhez jött?
- Attól tartok, nem emlékszem.
Az asszony idegessége alatt most már a harag szikrája is megjelent. Hátravetette a fejét, s a mozdulat valahogy ismerős volt nekem.
- Tényleg szükség van erre a sok kérdésre?
- Nem, egyáltalán nem - mondtam meglepetést színlelve s némi bocsánatkéréssel a hangomban. - Eszembe se jutott, hogy esetleg nem akar válaszolni rájuk. Bocsánatot kérek.
Haragja elpárolgott, és újra zavart lett.
- Ó! Nincs semmi kifogásom ellenük. És válaszolok is rájuk. Biztosíthatom, a világon semmi kifogásom. Miért is lenne? Csak ... csak egy kicsit különösnek tűnt. Ennyi az egész. Kissé különösnek.
Az orvosi gyakorlat egyik előnye, hogy az ember rendszerint meg tudja mondani, mikor hazudnak neki az emberek. Ha semmi másból nem, Mrs. Folliott viselkedéséből tudtam, hogy igenis vonakodik válaszolni a kérdéseimre - nagyon is vonakodik. Roppant kényelmetlenül érezte magát, izgatott volt, ennek hátterében nyilvánvalóan volt valami rejtély. Megítélésem szerint ez az asszony egyáltalán nem volt hozzászokva semmiféle színleléshez, ezért roppant kényelmetlenül érezte magát, amikor rákényszerült. Akár egy gyerek is keresztüllátott volna rajta.
De az is világos volt, hogy nem áll szándékában semmi többet mondani. Bármi lehet is az Ursula Bourne körüli rejtély, Mrs. Folliott-tól nem fogom megtudni.
Beláttam, hogy vereséget szenvedtem, még egyszer bocsánatot kértem a zavarásért, vettem a kalapomat és távoztam.
Meglátogattam egypár betegemet, és hat óra körül értem haza. Caroline a teához terített asztal romjai mellett üldögélt. Arckifejezésében ott volt az az elfojtott ujjongás, amelyet oly jól ismertem. Nála ez a biztos jele annak, hogy értesült valamiről, vagy közölni akar valamit. Töprengtem, vajon melyik eset áll fenn a kettő közül.
- Nagyon érdekes délutánom volt - kezdte Caroline; amikor lehuppantam megszokott fotelembe, és kinyújtóztattam a lábamat a kandalló hívogató tüze felé.
- Igen? - mondtam. - Miss Gannett nézett be teára?
Miss Gannett egyike legfőbb hírharangjainknak.
- Még kettőt találgathatsz - mondta Caroline mélységes elégedettséggel.
Még jó néhányszor találgattam, lassan sorra véve Caroline Felderítő Hadtestének összes tagjait. Nővérem minden találgatásomat diadalmas fejrázással fogadta. Végül önként előhozakodott a hírrel.
- Monsieur Poirot! - mondta. - Na, mit szólsz ehhez?
Gondolni sok mindent gondoltam róla, de vigyáztam, hogy el ne mondjam Caroline-nak.
- Miért jött? - kérdeztem.
- Engem meglátogatni, természetesen. Azt mondta, miután bátyámat már jól ismeri, reméli, megismerkedhet az ő elbűvölő húgával is ... a te elbűvölő húgoddal, egészen összezavarodtam... de tudod, hogy mit akartam mondani.
- Miről beszélt? - kérdeztem.
- Sok mindent mesélt magáról meg a híres eseteiről. Tudod, kicsoda mauritániai Pál herceg ... az, aki nemrég elvett feleségül egy táncosnőt?
- Igen? ...
- Láttam a minap egy rendkívül érdekes cikket arról a nőről, a Társasági mozaik-ban. Arra célozgattak benne, hogy a nő igazából orosz nagyhercegnő ... a cár egyik leánya, akinek sikerült elmenekülnie a bolsevikok elől. No hát, szóval úgy látszik, hogy Poirot megoldott egy meghökkentő gyilkossági rejtélyt, amelybe mind a ketten belekeveredtek. Pál herceg magánkívül volt, annyira hálás volt Poirot-nak.
- És egy akkora smaragd nyakkendőtűt kapott tőle, mint egy bíbictojás? - érdeklődtem szarkasztikusan.
- Ezt nem említette. Miért?
- Semmi - mondtam. - Azt hittem, mindig ezt csinálják. Legalábbis a detektívregényekben. A szuperdetektívnek mindig halomban áll a szobájában a rubin, az igazgyöngy meg a smaragd, amit a hálás királyi ügyfelektől kapott.
- Nagyon érdekes ezekről a dolgokról első kézből, bennfentestől hallani - mondta a nővérem elégedetten.
De mennyire ... Caroline-nak. Csak csodálni tudtam Monsieur Hercule Poirot találékonyságát, aki összes esetei közül tévedhetetlenül ki tudta választani, melyik imponál a legjobban egy kis faluban élő, öregecske vénlánynak.
- Elárulta neked, hogy a táncosnő tényleg orosz nagyhercegnő-e? - érdeklődtem.
- Erről nem beszélhet - mondta Caroline fontoskodva.
Kíváncsi lettem volna, mennyire rugaszkodott el Poirot Caroline előtt az igazságtól - valószínűleg semennyire. Ő egy szemöldök- vagy vállrándítással is sokat ki tud fejezni.
- És mindezek után - jegyeztem meg - akár a kezéből is hajlandó lennél már enni?
- Ne légy durva, James, nem tudom, honnan veszed ezeket a közönséges kifejezéseket.
- Valószínűleg a külvilággal való egyetlen kapcsolatomból... a pácienseimtől. Sajnálatos módon nem a királyi hercegek és érdekes orosz emigránsok között folytatom a praxisomat.
Caroline homlokára tolta a szemüvegét és rám nézett.

- Nagyon morcosnak látszol, James. Biztos a májad miatt. Azt hiszem, estére be kellene venned egy olyán kék pirulát.

Ha valaki engem otthon látna, soha nem képzelné, hogy orvos vagyok. Odahaza Caroline rendeli az orvosságot saját magának is, nekem is.

- Ott egye a fene a májamat - mondtam ingerülten. - Beszéltetek egyáltalán a gyilkosságról?

- Hát az csak természetes, James. Mi más helyi ügyről lehetne beszélni? Több pontban módomban volt kiigazítani Monsieur Poirot-t. Nagyon hálás volt. Azt mondta, egy született detektív adottságai vannak bennem ... és csodálatos pszichológiai érzékem van az emberi természethez.

Caroline pontosan olyan volt, mint a macska, amikor pukkadásig ette magát tejszínnel. Kifejezetten dorombolt.

- Rengeteget beszélt az agy kis szürke sejtjeiről és a funkciójukról. Mint mondja, az övéi elsőrendűek.

- Ilyeneket szokott mondani - jegyeztem meg keserűen. - A szerénység nem tartozik az alaptulajdonságai közé.

- Bárcsak ne lennél ilyen borzasztóan amerikaias. James. Szerinte nagyon fontos, hogy a lehető leghamarabb megtaláljuk Ralphot, és rávegyük, hogy álljon ki, és adjon számot a dolgairól. Azt mondja, Ralph eltűnése nagyon kínos benyomást fog kelteni a halottkémi tárgyaláson.

- És te mit mondtál erre?

- Egyetértettem vele - fontoskodott Caroline. - És azt is meg tudtam mondani neki, hogy az emberek máris beszélnek erről.

- Caroline - mondtam élesen -, beszéltél Monsieur Poirot-nak arról is, amit az erdőben aznap hallottál?

- Igen - mondta Caroline önelégülten.

Fölálltam, és elkezdtem le-föl járkálni.

- Remélem, tudod, hogy mit csinálsz - förmedtem rá. - Ráteszed a hurkot Ralph Paton nyakára, olyan biztosan, mint ahogy ebben a székben ülsz.

- Egyáltalán nem - mondta nyugodtan Caroline. - Meg voltam lepve, hogy te nem mondtad el neki.

- Óvakodtam tőle - mondtam. - Én szeretem azt a fiút.

- Én is. Ezért beszélsz ostobaságokat. Én nem hiszem, hogy Ralph volt a tettes, és minden segítséget meg kell adnunk Monsieur Poirot-nak, amit csak tudunk. Hiszen, csak gondolkozz, nagyon valószínű, hogy Ralph ugyanazzal a lánnyal volt a gyilkosság estéjén, és ha igen, akkor tökéletes alibije van.

- Ha tökéletes alibije van - vágtam vissza -, akkor miért nem jön elő, és miért nem mondja meg?

- Lehet, hogy bajba keverné azt a lányt - mondta Caroline nagy bölcsen. - De ha Monsieur Poirot rábukkan a lányra, és megmagyarázza neki, hogy mi a kötelessége, akkor a lány magától elő fog állni, és tisztázni fogja Ralphot.

- Úgy látszik, kitaláltad a magad romantikus tündérmeséjét - mondtam. - Túl sok vacak regényt olvasol, Caroline. Mindig mondtam neked.

Újra visszahuppantam a karosszékembe.

- Kérdezett Poirot még valamit? - érdeklődtem.

- Csak az aznap reggeli pácienseidről érdeklődött.

- A pácienseimről? - hitetlenkedtem.

- Igen, a sebészeti pácienseidről. Hogy hányan voltak és kik.

- Csak nem akarod azt mondani, hogy ezt meg tudtad mondani neki?

Caroline igazán elképesztő.

- Miért ne? - kérdezte a nővérem diadalmasan. - Ebből az ablakból tökéletesen kilátok a rendelő ajtajához vezető ösvényre. És kitűnő memóriám van, James. Sokkal jobb, mint a tied, hadd mondjam meg neked.

- Ebben biztos vagyok - mormoltam gépiesen.

Nővérem folytatta, az ujjain számlálva a neveket.

- Ott volt az öreg Mrs. Bennett, aztán az a fiú a tanyáról, akinek fáj az ujja, Dolly Greece, akinek egy tűt kellett kivenni a kezéből, aztán az az amerikai óceánjáró-pincér. Nézzük csak ... ez négy. Igen ... és az öreg George Evans, a fekélyével. És végül ...

Jelentőségteljesen elhallgatott.

- No?

Caroline diadalmasan érkezett el a csúcspontra. A legbeváltabb módján sziszegte - ebben segítségére volt a rendelkezésére álló sz-betűk szerencsésen nagy száma is:

- Miss Russell!

Hátradőlt a székében, és jelentőségteljesen rám nézett. És amikor Caroline jelentőségteljesen ránéz az emberre, azt lehetetlen nem észrevenni.

- Nem tudom, mit akarsz ezzel mondani - jelentettem ki, szöges ellentétben az igazsággal. - Miért ne jönne el hozzám Miss Russell, ha fáj a térde?

- Fáj a térde - mondta Caroline. - Kutyafüle! Nem fáj jobban a térde, mint neked vagy nekem. Valami mást akart.

- Mit? - kérdeztem.

Caroline-nak be kellett ismernie, hogy ezt nem tudja.

- De mérget vehetsz rá, hogy ezt próbálta megtudni ... mármint Monsieur Poirot. Van abban a nőben valami gyanús, és ezt Monsieur Poirot is tudja.

- Pontosan ezt jegyezte meg tegnap előttem Mrs. Ackroyd - mondtam. - Hogy valami nincs rendben Miss Russell körül.

- Aha! - mondta Caroline sötéten. - Mrs. Ackroyd. Az a másik!

- A másik micsoda?

De Caroline nem volt hajlandó megmagyarázni a megjegyzését. Csak bólogatott, aztán összeszedte a kötését, és fölment a hálószobájába, hogy felöltse fényes, mályvaszínű selyemblúzát és aranymedalionját. Ezt ő úgy szokta nevezni, hegy átöltözik vacsorához.

Én odalenn maradtam, bámultam a tüzet, és végiggondoltam, amit Caroline mondott. Igazán azért jött Poirot, hogy Miss Russellről szerezzen információkat, vagy pusztán Caroline csavaros agya értelmezett át mindent a saját elgondolásainak megfelelően?

Aznap reggel igazán semmi nem volt Miss Russell viselkedésében, ami gyanút kelthet. Legalábbis ...

Eszembe jutott, milyen kitartóan társalgott a kábítószerélvezetről... és aztán innen hogyan vezette rá a beszélgetést a mérgekre és mérgezésekre. De ebben nem volt semmi. Ackroydot nem méreg ölte meg: Azért mégis furcsa ...

Hallottam, amint Caroline hangja meglehetősen maró éllel rám szól a lépcső tetejéről.

- James, el fogsz késni a vacsoráról.

Tettem a tűzre egy kis szenet, és engedelmesen fölmentem.

A házi béke mindent megér.

XII. fejezet

Kerekasztal

A közös halottkémi vizsgálatot hétfőn tartottuk. Nem akarom részletesen ismertetni az eljárást. Ha ezt tenném, csak újra meg újra ugyanazt ismételgetném. A rendőrséggel való megegyezés alapján alig szivárgott ki valami. Én tanúvallomást tettem Ackroyd halálának okát és valószínű időpontját illetően. A halottkém megjegyzést tett ugyan Ralph Paton távolmaradására, de nem hangsúlyozta túlságosan.

Utána Poirot meg én néhány szót váltottunk Raglan felügyelővel. A felügyelő nagyon komor volt.

- Csúnyán fest ez a dolog, Monsieur Poirot - mondta. - Én megpróbálom az ügyet nyíltan és becsületesen megítélni. Idevalósi vagyok, és sokszor találkoztam Paton kapitánnyal Cranchesterben. Nem akarok bűnöst csinálni belőle ... de csúnya dolog, akárhogy nézzük. Ha ártatlan, miért nem jön elő? Vannak ellene szóló bizonyítékaink, de azért lehetséges, hogy ezeket ki tudja magyarázni. Akkor miért nem áll elő a magyarázattal?

A felügyelő szavai mögött sokkal több rejlett, mint amennyiről én akkor tudtam. Ralph személyleírását már megtáviratozták Anglia minden kikötőjébe és vasútállomására. A rendőrség mindenütt készültségben volt. Figyelték a városi lakását és mindazokat a házakat, amelyekben köztudottan gyakran meg szokott fordulni. Ilyen kordon mellett lehetetlennek látszott, hogy Ralph el tudja kerülni a letartóztatást. Nem volt semmiféle poggyásza, és senki nem tudott róla, hogy lett volna pénze.

- Nem találok senkit, aki akkor este látta volna az állomáson - folytatta a felügyelő. - Pedig jól ismerik itt, az ember azt hinné, valakinek csak észre kellett volna vennie. Liverpoolból sem jött semmi hír.

- Gondolja, hogy Liverpoolba ment? - érdeklődött Poirot.

- Hát, ez magától értetődőnek látszik. Az a telefonüzenet az állomásról ... három perccel a liverpooli expressz indulása előtt ... ebben kell lennie valaminek.

- Hacsak nem akarták magát szándékosan félrevezetni vele. Lehetséges, hogy az egész telefonüzenetnek ez volt a célja.

- Jó ötlet - kapott rajta mohón a felügyelő. - Igazán úgy gondolja, hogy ez lenne a telefonüzenet magyarázata?

- Nem tudom, barátom - mondta Poirot komoran. - De egyet mondhatok: azt hiszem, ha magyarázatot találunk erre a telefonhívásra, akkor megtaláljuk a gyilkosság magyarázatát is.

- Emlékszem, egyszer már mondott valami ilyesmit - jegyeztem meg, s kíváncsian ránéztem.

Poirot bólintott.

- Mindig ide jutok vissza - mondta komolyan.

- Számomra teljesen lényegtelennek tűnik - jelentettem ki.

- Ezt én nem mondanám - akadékoskodott a felügyelő. - De be kell vallanom, érzésem szerint Monsieur Poirot kicsit túl sokat lovagol rajta. Vannak ennél fontosabb kiindulópontjaink is. Az ujjlenyomatok a tőrön például.

Poirot-nak hirtelen nagyon idegenszerű lett a modora, ami gyakran előfordult vele, ha izgatott volt valami miatt.

- Monsieur l'inspecteur - mondta -, óvakodjon a zsák ... a zsák ... comment dire?... az olyan kis utaktól, amiknek egyszer csak vége.

Raglan felügyelő csak bámult, de én gyorsabb voltam.

- Zsákutcát akart mondani? - kérdeztem.

- Ez az ... a zsákutcáktól, amelyek nem vezetnek sehova. Lehet, hogy így van a maga ujjlenyomataival is ... lehet, hogy nem vezetnek majd sehova.

- Azt nem látom, hogy ez hogy volna lehetséges - mondta a rendőrtiszt. - Talán arra céloz, hogy esetleg hamisak? Olvastam róla, hogy csináltak már ilyesmit, bár annyit mondhatok, hogy a saját szememmel soha nem találkoztam vele. De akár hamisak, akár valódiak ... vezetniük kell valahová.

Poirot vállat vont, és széttárta a karját.

A felügyelő ezután különféle fényképeket mutatott nekünk az ujjlenyomatokról, majd szakmai magyarázatokba fogott a hurkokról és a csigafordulatokról.

- Ugyan már - mondta végül, felbosszankodva Poirot fenntartásain -, azt csak el kell ismernie, hogy az ujjlenyomatok olyasvalakitől származnak, aki akkor este ott volt a házban?

- Bien entendu - bólintott rá Poirot.

- Nos, én ujjlenyomatot vettem a ház minden tagjáról, vigyázzon, mindenkiről, az öreg hölgytől le egészen a konyhalányig.

- Nem hiszem, hogy Mrs. Ackroyd örülne, ha hallaná, hegy öreg hölgyként emlegetik. Biztosan tekintélyes összeget költ kozmetikára.

- Mindenkiről - ismételte meg fontoskodva a felügyelő.

- Engem is beleértve - mondtam szárazon.

- Nagyon helyes. Egyik sem egyezik. Két alternatívánk marad. Vagy Ralph Paton, vagy az a rejtélyes idegen, akiről a doktor beszélt. Amikor ezt a kettőt elkapjuk ...

- Esetleg már sok értékes időt elvesztegettünk - vágott közbe Poirot.

- Nem egészen értem, Monsieur Poirot.

- Azt mondja, a házban mindenkiről ujjlenyomatot vett - mormolta Poirot. - Ez az abszolút igazság, amit nekem mond, monsieur l'inspecteur?

- Holtbiztos.

- Nem felejtett ki senkit?

- Nem felejtettem ki senkit.

- Se elevent, se holtat?

A felügyelő egy pillanatra meghökkent ezen a vallásos hangulatú kérdésen. Nem talált azonnal szavakat.

- Mire gondol? ...

- A halottra, monsieur 1'inspecteur.

A felügyelőnek még mindig egy-két perc kellett, amíg megértette.

- Arra gondolok - mondta Poirot békésen -, hogy a tőr markolatán levő ujjlenyomatok magától Mr. Ackroydtól származnak. Erről könnyű megbizonyosodni. A holttest még rendelkezésre áll.

- De miért? Mi értelme lenne? Azt biztosan nem akarja mondani, hogy öngyilkosság volt, ugye, Monsieur Poirot?

- Ó, nem! Az elméletem az, hogy a gyilkos kesztyűt viselt, vagy rátekert valamit a kezére. Miután lesújtott, megfogta az áldozat kezét, és a tőr markolata köré szorította.

- De miért?

Poirot megint csak a vállát vonogatta.

- Hogy még zűrzavarosabbá tegyen egy zűrzavaros ügyet.

- Na jó - mondta a felügyelő. - Utána fogok nézni. De mikor jutott eszébe ez az ötlet?

- Amikor volt oly szíves, és megmutatta nekem a tőrt, és felhívta a figyelmemet az ujjlenyomatokra. Nagyon keveset tudok a hurkokról meg a csigavonalakról... látja, őszintén bevallom a tudatlanságomat. De eszembe jutott, hogy az ujjlenyomatok elhelyezkedése valahogy furcsa. Az ember nem úgy tart egy tőrt, ha döfni akar vele. Természetesen: ha a váll fölött kell hátrahúzni a jobb kezet, akkor nehéz pontosan a megfelelő pozícióba hozni.

Raglan felügyelő csak bámult a kis emberkére. Poirot nagy közönyösen lefricskázott egy porszemet a kabátja ujjáról.

- Nahát - mondta a felügyelő -, ez jó ötlet. Utána fogok nézni, de azért ne legyen nagyon csalódott, ha semmi se lesz belőle.

Megpróbált kedvesen és leereszkedő hangon beszélni. Amikor elment, Poirot utánanézett. Aztán felvillanó szemmel fordult felém.

- Legközelebb óvatosabbnak kell lennem - jegyezte meg -, úgy látszik, ez nála amour propre. És most, hogy magunkra maradtunk, kedves barátom, mi lenne a véleménye egy kis családi összejövetelről?

A “kis összejövetelre", ahogyan Poirot nevezte, körülbelül félóra múlva került sor. Körülültük az asztalt a Fernly Park ebédlőjében, Poirot az asztalfőn, mint valami szörnyen unalmas igazgatósági ülés elnöke. A személyzet nem volt

jelen, így összesen hatan voltunk: Mrs. Ackroyd, Flora, Blunt őrnagy, Raymond, a titkár, Poirot meg én.

Amikor mindenki elhelyezkedett, Poirot felállt és meghajolt.

- Messieurs, mesdames, bizonyos meghatározott célból hívtam össze önöket. - Kis szünetet tartott. - Mindenekelőtt egy különleges kéréssel szeretnék fordulni mademoiselle-hez.

- Hozzám? - kérdezte Flora.

- Mademoiselle, kegyed Ralph Paton kapitány menyasszonya. Ha valaki bírja az ő bizalmát, kegyed az. Nagyon-nagyon komolyan kérem, ha tud valamit a hollétéről, beszélje rá, hogy jöjjön elő. Egy pillanat... - Flora fölemelte a fejét, és mondani akart valamit - először gondolja jól meg, addig ne mondjon semmit. Mademoiselle, Paton kapitány helyzete napról napra veszedelmesebb lesz. Ha azonnal előállt volna, akármilyen terhelőek a tények, meg lett volna rá a lehetősége, hogy tisztázza őket. De ez a hallgatás ... ez a menekülés ... mit jelenthet? Kétségkívül egyetlen dolgot: bűntudatot. Mademoiselle, ha valóban hisz az ártatlanságában, beszélje rá, hogy álljon elő, amíg nem késő.

Flora arca nagyon fehér lett.

- Amíg nem késő! - ismételte meg nagyon halkan.

Poirot előrehajolt, és ránézett.

- Nézze, mademoiselle - mondta nagyon gyöngéden -, Poirot papa kéri ezt kegyedtől. Az az öreg Poirot papa, aki sokat tud és sokat tapasztalt. Én nem akarom kegyedet csapdába csalni, mademoiselle. Bízzon bennem ... és mondja meg: hol rejtőzködik Ralph Paton?

A lány felállt, és szembenézett vele.

- Monsieur Poirot - mondta igen tagoltan -, esküszöm, ünnepélyesen megesküszöm magának, fogalmam sincs, hol van Ralph, és se nem láttam, se nem hallottam felöle, se a ... a gyilkosság napján, se azóta.

Visszaült a helyére. Poirot egy-két percig hallgatagon farkasszemet nézett vele, aztán keményen az asztalra csapott a tenyerével.

- Bien! Hát így állunk - mondta. Megkeményedett az arca. - Most önökhöz fordulok, a többiekhez, akik az asztal körül ülnek. Mrs. Ackroyd, Blunt őrnagy, doktor Sheppard, Mr. Raymond. Önök valamennyien barátai és bizalmasai az eltűnt kapitánynak. Ha tudják, hol rejtőzik Ralph Paton, mondják meg.

Hosszú csönd következett. Poirot sorban szembenézett valamennyiünkkel.

- Nagyon kérem - mondta halkan -, beszéljenek.

De még mindig csak csönd volt. Végül Mrs. Ackroyd törte meg.

- Nem tagadhatom - jegyezte meg panaszos hangon -, hogy Ralph távolléte rendkívül különös ... valóban rendkívül különös. Hogy valaki ilyenkor ne álljon elő. Úgy hat, mintha volna valami emögött. Nem tehetek róla, Flora drágám, de azt hiszem, nagy szerencse, hogy hivatalosan soha nem jelentettétek be az eljegyzésteket.

- De mama! - kiáltotta Flora dühösen.

- A gondviselés - jelentette ki Mrs. Ackroyd. - Én mélységesen hiszek a gondviselésben ... abban az istenségben, aki céljaink formálja végre, ahogyan Shakespeare olyan gyönyörűen mondja.

- Csak nem gondolja komolyan, Mrs. Ackroyd, hogy a Mindenható közvetlenül felelős a lúdtalpunkért? - kérdezte Geoffrey Raymond csengő, felelőtlen kacagással.

Úgy gondolom, ezzel akarta feloldani a feszültséget, de Mrs. Ackroyd csak szemrehányó tekintetet vetett rá, és elővette a zsebkendőjét.

- Flora borzasztó sok kellemetlenségtől és kínos híreszteléstől menekült meg. Én egy pillanatra sem hiszem, hogy a drága Ralphnak bármi köze lett volna szegény Roger halálához. Én nem hiszem. De hát én hivő lélek vagyok... mindig az voltam, gyerekkorom óta. Mindenkiről nehezen tudom elhinni a rosszat. Persze azért nem szabad elfelejtenünk, hogy Ralph kisfiú korában több légitámadást is átélt. A következmények, azt mondják, néha csak sokkal később jelentkeznek. Az emberek ilyenkor a legcsekélyebb mértékben sem felelősek a tetteikért. Elveszítik az ónuralmukat, anélkül hogy tehetnének róla.

- Mama - kiáltott fel Flora -, csak nem képzeled, hogy Ralph tette?

- Ugyan már, Mrs. Ackroyd - mondta Blunt.

- Nem tudom, mit gondoljak - mondta könnyek között Mrs. Ackroyd. - Annyira felizgatott az egész. Kíváncsi vagyok, mi lesz a vagyonnal, ha Ralphot bűnösnek találják?

Raymond hevesen hátralökte a székét az asztaltól. Blunt őrnagy nyugodt maradt, elgondolkozva nézett az asszonyra. - Mint a gránátnyomás - mondta tovább Mrs. Ackroyd makacsul-, és merem állítani, hogy Roger nagyon rövid pórázon tartotta, ami a pénzt illeti ... a legjobb szándékkal persze. Látom, hogy valamennyien ellenem vannak, de szerintem nagyon furcsa, hogy Ralph nem jött elő, és meg kell mondanom, szívből örülök, hogy Flora eljegyzését soha nem jelentettük be hivatalosan.

- Holnap meg fog történni - mondta tisztán, érthetően Flora.

- Flora! - kiáltott fel megdöbbenten az anyja.

Flora a titkárhoz fordult.

- Kérem, Mr. Raymond, legyen szíves a közleményt beküldeni a Morning Post-hoz és a Times-hoz.

- Ha biztos benne, hogy ez bölcs dolog, Miss Ackroyd - felelte Raymond komolyan.

Flora hevesen Blunthoz fordult.

- Maga megérti, ugye? Mi mást tehetnék? Ebben a helyzetben Ralph mellé kell állnom. Nem érti, hogy muszáj?

Kutatóan nézett a férfira, aki hosszú szünet után hevesen bólintott.

Mrs. Ackroyd éles tiltakozásba kezdett. Flora azonban rendíthetetlen maradt. Aztán Raymond szólalt meg.

- Nagyra becsülöm az indítékait, Miss Ackroyd. De nem gondolja, hogy kissé elsietné? Várjon egy-két napot.

- Holnap - mondta Flora tiszta hangon. - Amit csinálsz, mama, annak nincs semmi értelme. Akármilyen vagyok is, nem hagyom cserben a barátaimat.

- Monsieur Poirot - könyörgött Mrs. Ackroyd zokogva. - Maga nem mond erre semmit?

- Nincs mit mondani - vágott közbe Blunt. - Flora azt csinálja, ami helyes. Én jóban-rosszban mellette állok.

Flora odanyújtotta neki a kezét.

- Köszönöm, Blunt őrnagy.

- Mademoiselle - mondta Poirot -, engedje meg egy öreg embernek, hogy gratuláljon a bátorságához és a kiállásához. Remélem, nem fog félreérteni, ha arra kérem ... ünnepélyesen kérem ... hogy halassza el a bejelentést legalább még két nappal?

Flora habozott.

- Ezt éppúgy kérem Ralph Paton érdekében, mint a kegyedében, mademoiselle. Kegyed a homlokát ráncolja. Nem érti, hogy ez hogyan lehetséges. De biztosíthatom, hogy így van. Pas de blagues. Kegyed az én kezembe tette ezt az ügyet... most nem szabad akadályoznia.

Flora néhány percig habozott, mielőtt válaszolt volna.

- Nem tetszik nekem - mondta végül -, de azt teszem, amit mond.

Visszaült az asztalhoz.

- És most, messieurs et mesdames - mondta Poirot sebesen -, folytatom. Értsék meg, én el akarok jutni az igazsághoz. Az igazság, akármilyen csúf önmagában, mindig érdekes és gyönyörű annak, aki kutatja. Én nagyon megöregedtem, és a képességeim talán már nem a régiek. - Itt nyilvánvalóan azt várta, hogy ellentmondjanak neki. - Minden valószínűség szerint ez lesz az utolsó eset, amelyben nyomozok. De Hercule Poirot nem fogja kudarccal befejezni a pályáját. Messieurs et mesdames, kijelentem önöknek, hogy tudni akarom. És tudni is fogom ... mindannyiuk ellenére.

Az utolsó szavakat nagyon kihívóan mondta, mintegy az arcunkba vágta. Azt hiszem, valamennyien kissé hátrahőköltünk, kivéve Geoffrey Raymondot, aki jókedvű és nyugodt maradt, mint mindig.

- Hogy érti ezt ... hogy valamennyiünk ellenére? - vonta fel kissé a szemöldökét.

- De hiszen ... éppen ez az, monsieur. Önök ebben a szobában valamennyien eltitkolnak előlem valamit. - A halk, tiltakozó mormolásra felemelte a kezét. - Igen, igen, tudom, hogy mit mondok. Lehet, hogy valami lényegtelen dolog ... egészen hétköznapi ... amiről úgy gondolják, hogy semmiféle kapcsolata nincs az üggyel, de van. Mindegyiküknek van valami rejtegetnivalója. Nos, igazam van?

Kihívó és vádló pillantása végigsöpört az asztal körül. És mindenki lesütötte a szemét. Még én is.

- Megkaptam a választ - mondta Poirot furán fölnevetve. Felkelt a helyéről. - Nagyon kérem mindnyájukat, mondják el nekem az igazságot ... a teljes igazságot. - Csönd volt. - Senki nem akar, beszélni?

Újra fölnevetett, ugyanúgy, kurtán.

- C'est dommage - mondta és kiment.

XIII. fejezet

A lúdtoll

Ezen az estén, vacsora után, Poirot kérésére átmentem hozzá. Caroline látható nemtetszéssel nézte az indulásomat. Bizonyára szeretett volna elkísérni.

Poirot nagyon barátságosan fogadott. Kirakott egy üveg ír whiskyt (utálom) a kisasztalra, egy üveg szódával meg egy pohárral. Ő éppen forró csokoládét főzött magának. Mint később rájöttem, az a kedvenc itala.

Udvariasan érdeklődött a nővéremről, akiről kijelentette, hogy rendkívül érdekes nő.

- Attól tartok, fejébe szállt a dicsőség maga miatt - mondtam szárazon. - Hogy telt a vasárnap délután?

Nevetett és rám kacsintott.

- Szeretek mindig szakértőket alkalmazni - mondta homályosan, de nem volt hajlandó megmagyarázni a megjegyzését.

- Mindenesetre nyakába zúdult minden helyi pletyka - mondtam. - Igaz is, hamis is.

- És rengeteg érdekes információ - tette hozzá csöndesen.

- Mint például? ...
Megrázta a fejét.
- Miért nem mondta el nekem az igazságot? - vágott vissza. - Egy olyan helyen, mint ez, óhatatlanul minden kitudódik, amit Ralph Paton csinált. Ha a nővére nem vágott volna át aznap véletlenül az erdőn, akkor átvágott volna valaki más.
- Alighanem - mondtam mogorván. - És miért érdeklődik annyira a pácienseim iránt?
Megint rám kacsintott.
- Csak egy iránt, doktor. Csak egy iránt.
- Az utolsó iránt? - kockáztattam meg a kérdést.
- Miss Russellt rendkívül érdekes alanynak tartom - jegyezte meg kitérően.
- Egyetért a nővéremmel meg Mrs. Ackroyddal, hogy valami nem stimmel ezzel a nővel? - kérdeztem.
- Hogy? Hogy mondta ... nem stimmel?
Legjobb tehetségem szerint megmagyaráztam neki a kifejezést.
- És ők ezt mondták, igazán?
- Nem adta tegnap délután értésére a nővérem?
- C'est possible.
- Minden ok nélkül mondják - jelentettem ki.
- Les femmes - általánosított Poirot. - Csodálatosak! Összevissza találgatnak, és valami csoda folytán igazuk van. Nem mintha pontosan úgy volna, ahogy gondolják. A nők öntudatlanul ezer apró részletet megfigyelnek, anélkül hogy maguk is tudnák. A tudatalattijuk öszszegezi ezeket a dolgokat ... ők meg intuíciónak nevezik a végeredményt. Én, én aztán ismerem a pszichológiát. Tudom, hogy vannak ezek a dolgok.
Fontoskodva kidüllesztette a mellét, olyan mulatságos volt, hogy csak nagy nehezen álltam meg nevetés nélkül. Aztán belekortyolt a csokoládéjába, majd gondosan megtörölte a bajuszát.
- Szeretném, ha megmondaná nekem - törtem ki -, hogy mit gondol az egészről.
Poirot letette a csészéjét.
- Szeretné?
- Igen.
- Maga ugyanazt látta, amit én. Az elképzeléseinknek is egyformáknak kellene lenniük, nem?
- Attól tartok, maga kinevet engem - mondtam mereven. - Természetesen nekem nincs gyakorlatom az ilyesféle dolgokban.
Poirot türelmesen rám mosolygott.
- Maga olyan, mint egy kisgyerek, aki szeretné tudni, hogy működik a gőzgép. Maga úgy szeretné látni az ügyet, ahogy a detektív látja, nem mint ahogy a háziorvos: a detektív, aki nem ismer senkit, és nem törődik senkivel... akinek valamennyien idegenek és egyformán gyanúsak.
- Nagyon jól fogalmazta meg - mondtam.
- Akkor fogok magának tartani egy kis előadást. A legelső az, hogy világosan össze kell szedni a történetet: mi történt akkor, este... mindig szem előtt tartva, hogy aki elmondja, esetleg hazudik.
Felhúztam a szemöldökömet.
- Meglehetősen gyanakvó magatartás.
- De szükséges ... biztosíthatom, hogy szükséges. Mármost először is ... Doktor Sheppard tíz perccel kilenc előtt elhagyja a házat. Honnan tudom én ezt?
- Onnan, hogy én elmondtam magának.
- De maga esetleg nem mond igazat ... vagy elromlott az óra, amire hivatkozik. De Parker szintén azt mondja, hogy maga tíz perccel kilenc előtt hagyta el a házat. Így hát elfogadjuk ezt a kijelentést, továbbmehetünk. Kilenc órakor maga összefut egy férfival... és itt eljutunk ahhoz, amit a Rejtélyes Idegen regényének fogunk nevezni ... éppen a Park kapujánál. Honnan tudjam, hogy ez így van?
- Mert elmondtam magának - kezdtem újra, de Poirot egy türelmetlen kézmozdulattal félbeszakított.
- Ah! de hiszen maga egy kissé buta ma este, barátom. Maga tudja, hogy ez így van ... de én honnan tudjam? Eh bien, történetesen meg tudom mondani magának, hogy a Rejtélyes Idegen nem a maga hallucinációja volt, mert egy bizonyos Miss Gannett cselédlánya is találkozott vele néhány perccel maga előtt, és tőle is a Fernly Park felé vezető útról érdeklődött. Ezért hát elfogadjuk a létét, és meglehetősen biztosak lehetünk felőle két dologban: hogy idegen volt a környéken, és hogy bármilyen céllal ment is Fernlybe, nagy titkot nem csinált belőle, mert kétszer is megkérdezte az utat.
- Igen - mondtam. - Ezt értem.
- Nomármost, én a fejembe vettem, hogy többet akarok tudni erről az emberről. Megtudtam, hogy a Három Vaddisznóban megivott egy pohárral, és a pincérlány azt mondja, hogy amerikai kiejtéssel beszélt, és említette, hogy éppen most jött át az Államokból. Feltűnt magának az amerikai kiejtése?
- Igen, azt hiszem, feltűnt - mondtam egykét perc múlva, mialatt felidéztem magamban a jelenetet -, de alig lehetett

észrevenni.

- Precisément. Itt van továbbá ez, amire maga is emlékezni fog, a nyári lakban szedtem fel.

Az orrom elé tartotta a kis tollat. Kíváncsian nézegettem. Aztán elkezdett mocorogni bennem valami emlék.

Poirot, aki figyelte az arcomat, bólintott.

- Igen, heroin, “hó". A kábítószer-élvezők így hordják magukkal, és felszippantják az orrukba.

- Diamorfinhidroklorid - mormoltam mechanikusan.

- A kábítószer-fogyasztásnak ez a módszere nagyon általános odaát. További bizonyíték, ha szükségünk van rá, hogy az emberünk Kanadából vagy az Egyesült Államokból jött.

- Mi hívta fel a figyelmét arra a nyári lakra? - kérdeztem kíváncsian.

- Barátunk, a felügyelő magától értetődőnek tartotta, hogy ha valaki azt az ösvényt használja, akkor a rövidebb úton akar eljutni a házba, de én, amint megláttam a nyári lakot, tüstént rájöttem, hogy ugyanezt az ösvényt használná mindenki, aki a nyári lakban akar randevúzni. Nomármost: meglehetősen bizonyosnak látszik, hogy az idegen nem ment sem a főbejárathoz, sem a hátsó ajtóhoz. Akkor talán kijött valaki a házból, és találkozott vele? Ha igen, akkor mi lehetne kézenfekvőbb hely, mint az a kis nyári lak? Átkutattam, abban a reményben, hogy esetleg találok odabenn valami nyomot. Kettőt is találtam, egy gyolcsfoszlányt meg a tollat.

- És a gyolcsfoszlány? - kérdeztem kíváncsian. - Az mire való?

Poirot felvonta a szemöldökét.

- Maga nem használja a kis szürke sejtjeit - jegyezte meg szárazon. - Az nyilvánvaló, hogy ez a kis gyolcsfoszlány micsoda.

- Nekem nem túlságosan. - Témát változtattam. - Különben is - mondtam -, az az ember azért ment a nyári lakba, hogy találkozzon valakivel. Ki volt az a valaki?

- Pontosan ez a kérdés - mondta Poirot. - Emlékszik, hogy Mrs. Ackroyd és a lánya Kanadából költöztek ide?

- Erre gondolt ma, amikor azzal vádolta őket, hogy eltitkolják az igazságot?

- Talán. No most egy másik téma. Mi volt a véleménye a szobalány történetéről?

- Miféle történetről?

- Az elbocsátásának a történetéről. Hát félóráig tart kirúgni egy cselédlányt? Valószínű az a história, a fontos iratokkal? És ne felejtse el, hogy bár a lány azt mondja, fél tíztől tízig a hálószobájában volt, ezt a kijelentését senki nem, tudja alátámasztani.

- Maga teljesen megzavar - mondtam.

- Nekem egyre világosabb lesz. De mondja el a saját ötleteit és elméleteit.

Előhúztam a zsebemből egy darab papírt.

- Csak lefirkáltam néhány elképzelést - mondtam mentegetődzve.

- De hiszen ez kitűnő ... magának módszere van. Hadd hallom.

Elkezdtem felolvasni, némileg zavart hangon.

- “Mindenekelőtt az embernek logikusan át kell tekintenie a dolgot ..."

- Pont ezt szokta szegény Hastings is mondani - szólt közbe Poirot -, csak, sajnos! sose csinálta.

- “*Nr. 1. - Hallották, hogy Mr. Ackroyd fél tízkor beszélt valakivel.*

Nr. 2. - Valamikor az este folyamán Ralph Patonnak be kellett jönnie az ablakon át, ezt bizonyítja cipőjének a lenyomata.

Nr. 3. - Mr. Ackroyd aznap este ideges volt, csak olyasvalakit engedett volna be, akit ismer.

Nr. 4. - Az a személy, aki fél tízkor Mr. Ackroydot felkereste, pénzt kért. Tudjuk, hogy Ralph Paton slamasztikában volt.

Ez a négy pont azt mutatja, hogy az a személy, aki fél tízkor Mr. Ackroydnál volt, Ralph Paton. De tudjuk, hogy Mr. Ackroyd háromnegyed tízkor még élt, tehát nem Ralph ölte meg. Ralph nyitva hagyta az ablakot. Utána ezen az úton jutott be a gyilkos."

- És ki volt a gyilkos? - érdeklődött Poirot.

- Az amerikai idegen. Lehet, hogy Parker a cinkosa volt, és az sincs kizárva, hogy Parker volt az, aki zsarolta Mrs. Ferrarst. Ha igen, akkor Parker eleget hallhatott ahhoz, hogy tudja, vége a játszmának, megmondta a bűntársának, az utóbbi pedig végrehajtotta a bűntettet, azzal a tőrrel, amit Parkertől kapott.

- Hát ez is egy elmélet - ismerte el Poirot. - Magának határozottan vannak szürke sejtjei. De sok minden nem fér bele.

- Mint például? ...

- A telefonhívás, az előretolt fotel ...

- Tényleg fontosnak tartja ezt? - szóltam közbe.

- Talán nem az - ismerte el barátom. - Lehet, hogy véletlenül mozdították el, és Raymond vagy Blunt esetleg öntudatlanul visszalökte a helyére a nagy érzelmi feszültségben. Aztán ott van a hiányzó negyven font.

- Ackroyd odaadta Ralphnak - vetettem fel. - Talán meggondolta magát, miután először visszautasította.

- Ez még mindig nem magyaráz meg egy dolgot.

- Mit?
- Miért volt Blunt annyira biztos benne, hogy Raymond volt fél tízkor Mr. Ackroydnál?
- Hiszen ezt megmagyarázta - mondtam.
- Gondolja? Ezt a pontot nem akarom erőszakolni. Ehelyett mondja meg nekem, mi oka volt rá Ralph Patonnak, hogy eltűnjön?
- Ez már sokkal nehezebb - mondtam lassan. - Orvosként kell magyaráznom. Ralphnak biztosan kikészültek az idegei! Ha egyszer csak megtudta, hogy a nagybátyját meggyilkolták néhány perccel azután, hogy ő elment tőle ... egy, talán meglehetősen viharos beszélgetés után ... nos, könnyen lehet, hogy inába szállt a bátorsága, és meglógott. Ismert dolog, hogy az emberek néha csinálnak ilyet ... úgy viselkednek, mintha bűnösök lennének, mikor pedig teljesen ártatlanok.
- Igen, ez igaz - mondta Poirot. - De egy dolgot nem szabad szem elől tévesztenünk.
- Tudom, mit akar mondani - jegyeztem meg -, az indítóokot. Ralph Paton hatalmas vagyont őrököl a mostohaapja halála révén.
- Ez egy indítóok - helyeselt Poirot.
- Egy?
- Mais oui. Nem jött rá, hogy legalább három különféle indítóok van az orrunk előtt? Valaki kétségkívül ellopta a kék borítékot és a tartalmát. Ez is egy indítóok. Zsarolás! Talán Ralph Paton volt Mrs. Ferrars zsarolója. Ne felejtse el, Hammond tudomása szerint Ralph Paton az utóbbi időben nem fordult a mostohaapjához segítségért. Úgy látszik, mintha valahonnan máshonnan kapott volna pénzt. Aztán itt van az a tény, hogy ... hogy is mondta ... slamasztikában volt, és félt, hogy ez a mostohaapja fülébejuthat. És végül ott van az a motívum, amit az előbb említett.
- Atyaisten - mondtam, meglehetősen megdöbbenve. - Akkor elég rosszul áll a szénája ebben az ügyben.
- Igazán? - mondta Poirot. - Ez az, amiben nem értünk egyet maga meg én. Három indítóok ... ez szinte túl sok. Hajlamos vagyok azt hinni, hogy Ralph Paton végül is ártatlan.

XIV. fejezet

Mrs. Ackroyd

Az esti beszélgetés után, amelyről az imént beszámoltam, az ügy mintha újabb szakaszába lépett volna számomra. Két részre lehet osztani az egészet, és a kettő tisztán és határozottan elkülönül egymástól. Az első rész Ackroyd halálától, péntek estétől hétfő estig tart. Ez a történtek nyílt elbeszélése, ahogyan Hercule Poirot-nak is elmondták. Én egész idő alatt ott voltam Poirot mellett. Amit ő látott, én is láttam. Tőlem telhetőleg igyekeztem olvasni a gondolataiban. Mint most már tudom, ezzel az utóbbi törekvésemmel kudarcot vallottam. Poirot ugyan mindent megmutatott, amit csak fölfedezett - mint például az arany jegygyűrűt -, de megtartotta magának legfontosabb benyomásait és következtetéseit. Mint később megtudtam, mindig is ilyen titkolózó volt. Célozgatott, utalt erre-arra, de annál többet egy szót se.

Amint mondom, hétfő estig elbeszélésemet akár Poirot is írhatta volna. Watsont játszottam a nagy Sherlock mellett. De hétfőtől kezdve útjaink elváltak. Poirot saját szakállára buzgólkodott. Hallottam róla, hogy mit csinál, hiszen King's Abbotban az ember mindenről hall, de engem előzetesen nem avatott be a bizalmába. És nekem is megvoltak a magam gondjai.

Visszatekintve az döbbent meg a legjobban, hogy milyen mozaikos volt ez az időszak. Mindenki részt vett a rejtély tisztázásában. Többé-kevésbé olyan volt az egész, mint egy összerakós rejtvény, amelyhez mindenki hozzájárult a maga kis ismeret- vagy felfedezés-darabkájával. De feladatuk ezzel véget is ért. Egyedül Poirot-é a dicsőség, amiért ezeket a darabkákat pontosan a helyükre illesztette.

Egyes apróbb események akkor jelentéktelennek vagy értelmetlennek tűntek. Ott volt például a fekete csizma kérdése. De az később jön ... Hogy szigorúan az időrendnél maradjunk, azzal kell kezdenem, amikor Mrs. Ackroyd hívatott.

Kedden korán reggel küldött értem, és mivel a hívás sürgősnek látszott, tüstént odasiettem, azt várva, hogy in extremis találom.

A hölgy ágyban volt. Ennyi engedményt tett a helyzet megkívánta etikettnek. Odanyújtotta csontos kezét, majd rámutatott az ágy mellett álló székre.

- Nos, Mrs. Ackroyd - mondtam -, mi a bajunk?

Azzal a kétes szívélyességgel beszéltem, amelyet az emberek a jelek szerint a háziorvostól elvárnak.

- Ki vagyok merülve - mondta Mrs. Ackroyd elhaló hangon. - Abszolúte ki vagyok merülve. Ez a megrázkódtatás,

szegény Roger halála. Azt mondják, ezeket a dolgokat akkor gyakran nem is érzi az ember, tudja. Később jön a reakció.

Nagy kár, hogy az orvost hivatása időnként meggátolja abban, hogy kimondhassa, amit valójában gondol.

Sokért nem adtam volna, ha azt válaszolhattam volna erre, hogy “lárifári"!

Ehelyett erősítőket javasoltam. Mrs. Ackroyd ezt tudomásul vette. Ezzel úgy látszott, megtettük az első lépést a játszmában. Hiszen egy pillanatig sem képzeltem, hogy az Ackroyd halála okozta megrázkódtatás miatt hívatott. Mrs. Ackroyd képtelen bármely témával kapcsolatban az egyenes úton járni. Mindig tekervényes utakon közelíti meg a célját. Nagyon kíváncsi voltam, miért küldetett értem.

- És aztán az a jelenet ... tegnap - folytatta páciensem.

Kis szünetet tartott, mint aki várja, hogy elkapom a végszót.

- Miféle jelenet?

- Doktor, hát hogy lehet ilyen? Hát elfelejtette? Az a rémes kis francia ... vagy belga ... vagy micsoda. Így terrorizálni bennünket. Egészen felizgatott. Nem elég, hogy meghalt Roger, még ez is.

- Nagyon sajnálom, Mrs. Ackroyd - mondtam.

- Nem tudom, mit képzelt ... így kiabálni velünk. Én nagyon is jól tudom, mi a kötelességem, eszembe se jutna, hogy elhallgassak valamit. Én megadtam a rendőrségnek minden segítséget, ami csak módomban állt.

Mrs. Ackroyd elhallgatott, és én rámondtam, hogy: - Persze, persze. - Kezdett derengeni nekem, hogy hol is a bibi.

- Senki nem mondhatja, hogy nem teljesítettem a kötelességemet - folytatta Mrs. Ackroyd. - Biztos vagyok benne, hogy Raglan felügyelő teljesen meg van elégedve. Miért kell ennek a kis törtető külföldinek ekkora hűhót csapnia? Amellett olyan nevetséges külsejű kis istenteremtménye ... pont olyan, mint azok a komikus franciák a vicclapokban. El nem tudom képzelni, miért ragaszkodott hozzá Flora, hogy bevonja ebbe az ügybe. Nekem egy szót sem szólt. Csak fogta magát, elment, és megcsinálta a saját feje szerint. Flora túlságosan önálló. Én nagyvilági nő vagyok, az anyja vagyok. Először hozzám kellett volna fordulnia tanácsért.

Mindezt csöndben végighallgattam.

- Mit gondol ez az ember? Ezt szeretném tudni. Tényleg azt képzeli, hogy én eltitkolok valamit? Ez ... ez az ember ... határozottan megvádolt engem tegnap.

Vállat vontam.

- Ennek kétségkívül nincs semmi jelentősége, Mrs. Ackroyd - mondtam. - Mivel maga nem titkol el semmit, bármilyen megjegyzést tett is Poirot, az magára nem vonatkozik.

Mrs. Ackroyd szokása szerint eltért a tárgytól.

- A cselédek olyan idegesítők - mondta. - Pletykálnak, fecsegnek egymás közt. És aztán szétmegy a híre ... és valószínűleg nem is igaz belőle semmi.

- Fecsegett a személyzet? - kérdeztem. -Miről?

Mrs. Ackrovd roppant ravasz pillantást vetett rám. Egészen kizökkentett az egyensúlyomból.

- Biztos voltam benne, doktor, hogy ha valaki tudja, akkor maga tudja. Maga egész idő alatt Monsicur Poirot-val volt, nem?

- Igen.

- Akkor természetesen tudja. Az a lány volt, az az Ursula Bourne, nem? Természetes ... hiszen felmondott. Persze hogy bajt akar keverni, amennyit csak tud. Rosszindulatú, mind azok. Mind egyformák. Ha már itt van, doktor, magának pontosan meg kell tudnia, hogy mit is mondott. Borzasztóan szeretném, ha nem terjedne erről semmiféle helytelen elképzelés. Végül is az ember nem ismételget el minden apró-cseprő kis részletet a rendőrségnek, nem igaz? Vannak néha családi ügyek is ... semmi közük sincs a gyilkossághoz. De ha ez a lány rosszindulatú, akkor mindenfélét kitalálhatott.

Volt annyi eszem, hogy szóáradata mögött észrevegyem a valódi aggodalmat. Poirot feltevései beigazolódtak. A hat ember közül, aki tegnap az asztal körül ült, Mrs. Ackroydnak biztosan van valami rejtegetnivalója. Azt már nekem kell felfedeznem, mi lehet az a valami.

- Ha én a maga helyében lennék, Mrs. Ackroyd - mondtam ridegen -, őszintén feltárnám a dolgokat.

Erre felsikkantott.

- Ó, doktor! Hogy lehet ilyen durva. Úgy hangzik, mintha ... mintha ... És olyan egyszerűen meg tudom magyarázni.

- Akkor miért nem magyarázza meg? - kérdeztem.

Mrs. Ackroyd előszedett egy csipkés zsebkendőt, és könnyekben tört ki.

- Azt hittem, doktor, hogy maga esetleg beadhatja ezt Monsieur Poirot-nak... megmagyarázhatja, tudja ... hiszen egy idegennek oly nehéz megérteni a mi szempontjainkat. És maga nem tudja ... senki sem tudja ... mit kellett nekem kiállnom. Mártírium volt ... egyetlen hosszú mártírium. Az volt az egész életem. Nem szeretek rosszat mondani a halottakról... dehát ... Nem volt az az apró-cseprő kis számla, amit Roger ne böngészett volna végig... mintha évi pár nyavalyás százasa lett volna, és nem ő lett volna (ahogy Mr. Hammond tegnap elmondta nekem) az egyik leggazdagabb ember a környéken.

Mrs. Ackroyd elhallgatott, hogy megtörölgesse szemét a csipkés zsebkendővel.

- Igen - mondtam biztatóan. - A számlákról beszélt.

- Azok az iszonyatos számlák. Pedig voltak, amiket egyáltalán meg se mutattam Rogernek. Vannak dolgok, amiket egy férfi képtelen megérteni. Azt mondta volna, hogy azok a holmik fölöslegesek. És hát persze fölgyűltek, és aztán csak jöttek, jöttek ...

Könyörögve nézett rám, mintha azt kérte volna, hogy fejezzem ki mély részvétemet a számlák e megdöbbentő tulajdonsága miatt.

- Az a szokásuk - helyeseltem.

Itt megváltozott a hangja ... egészen becsmérlő lett. - Én mondom magának, doktor, kezdtek tönkremenni az idegeim. Éjszakákon át nem tudtam aludni. És az a szörnyű remegés a szívem körül. És aztán kaptam egy levelet egy skót gentlemantől... ami azt illeti, két levél volt ... mindkettő skót gentlemanektől. Mr. Bruce MacPherson volt az egyik, Colin MacDonald a másik. Tiszta véletlen.

- Aligha - mondtam szárazon. - Ezek a gentlemanek rendszerint skótok, bár az a gyanúm, némi szemita vér is folyt az őseik ereiben.

- Tíz fonttól tízezerig, egyszerű elismervényre - mormolta emlékeit idézve Mrs. Ackroyd - írtam is az egyiknek, de úgy látszott, hogy nehézségek vannak.

Elhallgatott.

Sejtettem, hogy most érkeztünk el a rögös talajra. Soha senkit nem ismertem, akit ilyen nehéz lett volna a tárgyra téríteni.

- Tudja - mormolta Mrs. Ackroyd -, az ember reménykedik. Hogy majd lesz valami a végrendeletben. És bár persze reméltem, hogy Roger gondoskodni fog rólam, tudni nem tudtam. Arra gondoltam, hogy bárcsak egy pillantást vethetnék a végrendeletébe ... semmiféleképpen nem vulgáris leskelődésből ... csak éppen, hogy el tudjam rendezni a dolgaimat.

Ezúttal oldalvást pillantott rám. Most aztán valóban kényes volt a helyzet. Szerencsére a szavak, ha ügyesen használják őket, leplezni tudják a meztelen tények csúfságát.

- Ezt csak magának tudom elmondani, drága doktor Sheppard - mondta Mrs. Ackroyd sebesen. - Magában megbízhatom, maga nem fog tévesen megítélni, és helyes megvilágítást ad az ügynek Monsieur Poirot számára. Péntek délután volt ...

Elakadt, bizonytalanul nyelt egyet.

- Igen - ismételtem biztatóan. - Péntek délután. Nos?

- Senki nem volt a házban, illetve én azt hittem. És bementem Roger dolgozószobájába... volt valami okom, hogy bemenjek ... ügy értem, nem volt benne semmi alattomos. És amikor megláttam azt a rengeteg iratot nagy csomókban az íróasztalán, egyszerre belémhasított, mint a villámcsapás: hátha Roger az íróasztala valamelyik fiókjában tartja a végrendeletét? Én olyan impulzív vagyok, mindig is az voltam, gyerekkoromtól fogva. Pillanatnyi elhatározásból csinálok dolgokat. Benne hagyta a kulcsait ... nagy gondatlanság volt tőle ... a legfelső fiók zárjában.

- Értem - mondtam segítőkészen. - Szóval átkutatta az íróasztalt. Megtalálta a végrendeletet?

Mrs. Ackroyd halkan felsikoltott, amiből rájöttem, hogy nem voltam elég diplomatikus.

- Milyen iszonyúan hangzik. Igazából egyáltalán nem volt ilyen.

- Hát persze hogy nem - mondtam sietve. - Bocsássa meg, hogy olyan szerencsétlenül fogalmaztam meg a dolgot.

- Persze, mert a férfiak olyan furcsák. Szegény jó Roger helyében nekem semmi kifogásom nem lett volna ellene, hogy feltárjam a végrendeletem. De a férfiak olyan titkolódzók. Az ember kénytelen önvédelemből kis ürügyeket keresni.

- És ennek a kis ürügynek az eredménye? - kérdeztem.

- Éppen ezt akarom elmondani magának. Amikor a legalsó fiókhoz értem, bejött Ursula Bourne. Fölöttébb kínos volt. Becsuktam a fiókot, felálltam, és felhívtam rá a figyelmét, hogy az íróasztal teteje néhány helyen poros. De nem tetszett nekem, ahogy rám nézett ... tiszteletteljes volt, de valami csúnya fény villant fel a szemében. Majdnem hogy megvető, érti, hogy mire gondolok? Sose szerettem valami nagyon azt a lányt. Jó szobalány, “asszonyom"-nak szólítja az embert, nincs kifogása a kötény meg a főkötő ellen (kijelenthetem magának, mostanában nagyon sokan tiltakoznak ellene), szemrebbenés nélkül tudja mondani, hogy “nincs idehaza", ha Parker helyett neki kell ajtót nyitnia, és nem ad ki magából olyan furcsa, gurgulázó hangokat, mint annyi szobalány, amikor felszolgál az asztalnál ... Lássuk csak, hol is tartottam?

- Azt mondta, hogy számos értékes tulajdonsága ellenére sose szerette Bourne-t.

- Hát most se szeretem jobban. Ez a lány ... furcsa. Valahogy más, mint a többiek. Túlságosan iskolázott, nekem az a véleményem. Manapság már meg se lehet mondani, ki úrinő, és ki nem.

- És aztán mi történt? - kérdeztem.

- Semmi. Mindenesetre bejött Roger. És én még azt hittem, hogy kinn sétál. És azt mondta: “Mi ez itt?" Mire én azt mondtam: “Semmi, csak bejöttem a Punch-ért." És fogtam a Punch-ot és kimentem. Bourne benn maradt, és hallottam, amint megkérdezi Rogert, beszélhetne-e vele egy percre. Egyenesen fölmentem a szobámba és lefeküdtem. Nagyon izgatott voltam.

Kis szünet következett.

- Meg fogja ezt magyarázni Monsieur Poirot-nak, ugye? Maga is láthatja, milyen jelentéktelen ügy volt az egész. De hát persze, mikor ő olyan szigorú volt, hogy ne titkoljunk el semmit, tüstént eszembe jutott. Lehet, hogy Bourne valami hajmeresztő történetet kerekített belőle, de maga meg tudja magyarázni, nem?

- Ez minden? - kérdeztem. - Elmondott mindent?

- Iiigen - mondta Mrs. Ackroyd. - Ó, igen - tette hozzá határozottan.

De észrevettem rajta a pillanatnyi habozást, és tudtam, hogy van még valami, amit nem mondott el. A zsenialitás szikrája volt, nem más, ami arra késztetett, hogy feltegyem a kérdést:

- Mrs. Ackroyd - mondtam -, maga hagyta nyitva a tárlót?

Már meg is kaptam a választ: bűntudatos pirulását még a rúzs és a púder sem tudta leplezni.

- Honnan tudja? - suttogta.

- Tehát maga volt?

- Igen ... én ... tudja ... volt benne egy-két régi ezüst ... nagyon érdekesek. Sokat olvastam a témáról, és láttam egy illusztrációt egy egészen kis darabról, amiért valami óriási összeget adtak Christie-nél, az árverésen. Én úgy láttam, hogy ugyanolyan, mint a tárlóban az egyik. Gondoltam, magammal viszem Londonba, amikor fölmegyek ... és ... megbecsültetem. Aztán, ha igazán értékes darab, csak képzelje el, micsoda kellemes meglepetés lett volna Rogernek.

A megjegyzésektől tartózkodva elfogadtam Mrs. Ackroyd történetének érdemi részét. Még azt is megálltam, hogy ne kérdezzem meg tőle, miért kellett ilyen alattomban megszereznie, amit akart.

- Miért hagyta nyitva a tetejét? - kérdeztem. - Elfelejtette becsukni?

- Megijedtem - mondta Mrs. Ackroyd. - Lépéseket hallottam kinn a teraszon. Kisiettem a szobából, és éppen fölértem a lépcsőn, amikor Parker ajtót nyitott magának.

- Miss Russellnek kellett lennie - mondtam elgondolkodva. Mrs. Ackroyd feltárt előttem egy rendkívül érdekes tényt. Hogy Ackroyd ezüstjével kapcsolatos tervei becsületesek voltak-e vagy sem, azt nem tudtam, és nem is törődtem vele. Az a tény volt a döntő, hogy ezek szerint Miss Russellnek az ablakon át kellett belépnie a szalonba, tehát nem tévedtem, amikor úgy gondoltam, hogy kifulladt a futástól. Hol lehetett? Eszembe jutott a nyári lak és a gyolcsfoszlány. - Kíváncsi lennék, Miss Russell keményítteti-e a zsebkendőit! - kiáltottam fel a pillanat hevében.

Mrs. Ackroyd megdöbbenése térített magamhoz. Felálltam.

- Gondolja, hogy meg tudja magyarázni Monsieur Poirot-nak? - kérdezte aggódva.

- Ó, kétségkívül. Teljességgel.

Végre elszabadultam, bár előbb még végig kellett hallgatnom a viselkedését magyarázó további mentegetődzéseket.

A szobalány a hallban volt, ő segítette rám a felöltőmet. Most jóval alaposabban megfigyeltem, mint eddig bármikor. Nyilvánvaló volt, hogy a lány sírt.

- Lássuk csak? - kérdeztem. - Maga azt mondta nekünk, hogy Mr. Ackroyd hívatta magát pénteken a dolgozószobájába. Most hallom, hogy maga volt az, aki beszélni akart vele.

A lány egy pillanatra lesütötte a szemét.

Aztán megszólalt.

- Mindenképpen el akartam menni - mondta bizonytalanul.

Nem szóltam semmit. Kinyitotta előttem a bejárati ajtót. Már mentem kifelé, amikor hirtelen halkan megszólított:

- Bocsánat, uram, nincs semmi hír Paton kapitányról?

Megráztam a fejemet, és kérdően ránéztem.

- Vissza kellene jönnie - mondta. - Igazán ... igazán vissza kellene jönnie.

Könyörgő szemmel nézett rám.

- Senki nem tudja, hogy hol van? - kérdezte.

- Maga tudja? - vágtam vissza élesen.

Csak a fejét rázta.

- Nem, igazán. Nem tudok semmit. De mindenkinek, aki a barátja volt, meg kellene mondania neki: vissza kell jönnie.

Húztam az időt, gondoltam, hátha mond még valamit. Következő kérdése ugyancsak meglepett.

- Mit gondol, mikor történt a gyilkosság? Közvetlenül tíz óra előtt?

- Ez az elképzelés - mondtam. - Háromnegyed tíz és tíz között.

- Nem korábban? Nem háromnegyed tíz előtt?

Figyelmesen néztem rá. Nyilvánvalóan nagyon szeretett volna igenlő választ kapni.

- Ez kizárt - mondtam. - Miss Ackroyd háromnegyed tízkor még elve látta a nagybátyját.

Elfordult, szinte összeesett az egész alakja.

- Csinos lány - mondtam magamban, miközben elindítottam a kocsit. - Nagyon csinos lány.

Caroline otthon volt. Poirot közben meglátogatta, aminek nagyon örült, és roppant fontosnak érezte magát.

- Segítek neki a nyomozásban - magyarázta.

Meglehetősen kényelmetlenül éreztem magam. Caroline egyébként is elég rémes. Milyen lesz, ha kiváltják belőle a detektívösztöneit?

- Körül akarod járni a környéket, megkeresni Ralph Paton rejtélyes lányismerősét? - érdeklődtem.

- Ezt a saját szakállamra is megtehetem - mondta Caroline. - Nem, Monsieur Poirot egy különleges dologgal bízott meg, szeretné, ha kideríteném számára.

- Mit? - kérdeztem.

- Azt szeretné tudni, hogy Ralph Patonnak fekete vagy barna csizmája volt-e - mondta Caroline iszonyú ünnepélyesen.

Csak bámultam rá. Most már látom, milyen hihetetlenül ostoba voltam ebben a csizmaügyben. Képtelen voltam felfogni, mi a jelentősége.

- Barna cipő volt - mondtam. - Láttam.

- Nem cipő, James, csizma. Monsieur Poirot azt szeretné tudni, hogy az a pár csizma, ami Ralphfal volt a fogadóban, fekete volt-e vagy barna. Nagyon sok múlik ezen.

Nevezzen tökfejnek, aki akar. Nem értettem.

- És hogy akarod kinyomozni? - kérdeztem.

Caroline azt mondta, hogy ez nem nehéz. A mi Annie-nk legjobb barátnője Miss Gannett cselédlánya, Clara. Clara pedig együtt jár a Három Vaddisznó cipőtisztítójával. Pofonegyszerű volt az egész, és a hűségesen együttműködő Miss Gannett segítségével, aki azonnal kimenőt adott Clarának, expresszsebességgel lebonyolították az ügyet.

Amikor leültünk az ebédhez; Caroline tettetett közönnyel megjegyezte:

- Ja, a Ralph Paton csizmája.

- Nos - kérdeztem -, mi van vele?

- Monsieur Poirot úgy gondolta, hogy valószínűleg barna. Tévedett. Fekete.

És Caroline több ízben is bólintott. Nyilván úgy érezte, hogy pontot szerzett Poirot-val szemben.

Nem válaszoltam. Törtem a fejem, mi köze lehet az ügyhöz annak, hogy Ralph Patonnak fekete vagy barna-e a csizmája.

XV. fejezet

Geoffrey Raymond

Aznap további bizonyítékot is kaptam rá, milyen sikeres Poirot taktikája. Hétfői provokációja az emberi természet mélységes ismeretéből fakadó finom fogás volt. Mrs. Ackroydból a félelem és a bűntudat keveréke már kifacsarta az igazságot. Ő reagált elsőnek.

Aznap délután, amikor beteglátogató körutamról hazatértem, Caroline azzal fogadott, hogy Geoffrey Raymond épp az előbb ment el.

- Beszélni akart velem? - kérdeztem, miközben az előszobában fölakasztottam a kabátomat.

Caroline ott lábatlankodott a könyököm mellett.

- Monsieur Poirot-val akart beszélni - mondta. - Éppen csak átjött a Vörösfenyőből. Monsieur Poirot nem volt otthon. Mr. Raymond azt hitte, talán itt van, vagy te tudod, hogy hol lehet.

- Halvány fogalmam sincs.

- Megpróbáltam rábeszélni, hogy várjon - mondta Caroline -, de azt mondta, hogy félóra múlva majd újra benéz a Vörösfenyőbe, és elindult a faluba. Nagy kár, mert Monsieur Poirot gyakorlatilag abban a percben jött, amikor ő elment.

- Ide jött?

- Nem, haza, a Vörösfenyőbe.

- Honnan tudod?

- Az oldalsó ablak - mondta Caroline tömören.

Nekem úgy tűnt, hogy kimerítettük a témát. Caroline más véleményen volt.

- Nem mész át?

- Hová?

- Hát a Vörösfenyőbe.

- Drága Caroline-om - mondtam -, minek?

- Mr. Raymond rettenetesen szeretett volna beszélni vele - mondta Caroline. - Hátha te is hallhatnád, hogy miről van szó.

Felhúztam a szemöldökömet.

- A kíváncsiság nem tartozik a megrögzött bűneim közé - jegyeztem meg hűvösen. - Kellemesen megvagyok anélkül, hogy pontosan tudnám, mit csinálnak vagy mit gondolnak a szomszédaim.

- Lárifári, ostobaság, James - mondta a nővérem. - Te pontosan ugyanannyira szeretnéd tudni, mint én. Csak te nem vagy olyan őszinte, ennyi az egész. Neked mindig meg kell játszanod a szenvtelent.

- Nahát, Caroline - mondtam, és visszavonultam a rendelőmbe.

Tíz perc múlva Caroline kopogott az ajtón és bejött. Valamit tartott a kezében, ami lekvárosüvegnek látszott.

- Arra gondoltam, James - mondta -, hogy nem lennél-e szíves ezt az üveg naspolyakocsonyát átvinni Monsieur Poirot-nak. Megígértem neki. Még soha nem evett házi naspolyakocsonyát.

- Miért nem megy Annie?

- Nem ér rá, stoppol.

Egymásra néztünk Caroline meg én.

- No jó - mondtam és felálltam. - De ha átviszem ezt a borzalmat, én csak leteszem az ajtó elé. Érted?

Nővérem felvonta a szemöldökét.

- Természetesen - mondta. - Ki beszélt bármi másról?

Ezt a menetet Caroline nyerte.

- Ha véletlenül találkozol Monsieur Poirot-val - mondta, amikor már nyitottam az ajtót -, megmondhatnád neki, mi van a csizmával.

Nagyon ügyesen lőtte belém búcsúzóul ezt a nyilat. Borzasztóan szerettem volna megérteni a csizma rejtélyét. Amikor a breton főkötős öregasszony ajtót nyitott, azon kaptam magamat, hogy automatikusan megkérdezem, otthon van-e Monsieur Poirot.

Poirot felugrott és elém jött; a jelek szerint nagyon megörült nekem.

- Foglaljon helyet, kedves barátom - mondta. - Ide, a nagy fotelba? Ebbe a kisebbe? Nincs túl meleg a szobában?

Szerintem fullasztó hőség volt, de ezt nem mondtam meg. Be volt csukva az ablak, és nagy tűz lobogott a kandallóban.

- Az angolok mániákusan odavannak a friss levegőért - jelentette ki Poirot. - Sok levegő, nagyon helyes, odakinn, ott a helye. De miért kell beengedni a házba. No, de ne beszéljünk ilyen banális dolgokról. Van valamije a számomra, ugye?

- Két dolog - mondtam. - Először is ez ... a nővéremtől.

Átnyújtottam a nagy üveg naspolyakocsonyát.

- Milyen kedves Mademoiselle Caroline-tól! Nem felejtette el az ígéretét. És a másik?

- Információ ... vagy olyasmi.

Elmeséltem neki Mrs. Ackroyddal folytatott beszélgetésemet. Érdeklődéssel hallgatta, de különösebb izgalom nélkül.

- Ez tisztázza a dolgokat - mondta elgondolkodva. - És van bizonyos értéke azért is, mert megerősíti a házvezetőnő tanúvallomását. Emlékszik? Miss Russell azt mondta, hogy nyitva találta a tárló tetejét, és menetközben lecsukta.

- No és az a kijelentése, hogy azért ment a szalonba, hogy megnézze, frissek-e a virágok?

- Ó, azt mi soha nem vettük komolyan, igaz, barátom? Az nyilvánvalóan csak egy sietve kiagyalt kifogás volt, hogy valamivel megmagyarázza a jelenlétét... amelyen, egyébként, magának valószínűleg soha nem jutott volna eszébe csodálkozni. Lehetségesnek tartottam, hogy az izgatottságának az volt az oka, hogy ő piszkált bele a tárlóba, de most már azt hiszem, más okot kell erre keresnünk.

- Igen - mondtam. - Amikor kiment, kivel találkozott? És miért?

- Gondolja, hogy azért ment ki, hogy találkozzon valakivel?

- Igen.

Poirot bólintott.

- Én is - mondta elgondolkodva. Egy darabig hallgattunk.

- Mellesleg - mondtam - van egy üzenetem is a maga számára a nővéremtől. Ralph Patonnak fekete csizmája volt, nem barna.

Miközben átadtam az üzenetet, erősen figyeltem, és úgy éreztem, egy pillanatra nyugtalan kifejezés fut át az arcán. Ha igen, úgy szinte azonnal el is múlt.

- Teljesen biztos benne, hogy nem barna?

- Teljesen.

- Ah! - mondta Poirot sajnálkozva. - Kár.

Egészen csüggedtnek látszott.

Nem bocsátkozott semmiféle magyarázatba, hanem azonnal más témára tért át.

- A házvezetőnő, Miss Russell, aki péntek reggel elment magához megvizsgáltatni magát... indiszkrét vagyok, ha megkérdezem, mi zajlott ezen a beszélgetésen ... már úgy értem, az orvosi részletektől eltekintve?

- Egyáltalán nem - feleltem. - Amikor túl voltunk a beszélgetés hivatalos részén, néhány percig a különféle mérgekről beszélgettünk meg arról, hogy könnyű vagy nehéz-e kinyomozni őket, aztán meg a kábítószerekről és a kábítószerszedőkről.

- Különös tekintettel a kokainra? - kérdezte Poirot.

- Honnan tudja? - kérdeztem, némileg meglepetten.

Válasz helyett a kis emberke felállt, és átment a szoba másik részébe, ahol összerakott újságok feküdtek. Odahozta nekem a Daily Budget szeptember 16-i, pénteki számát, és megmutatott benne egy kokaincsempészekről szóló cikket. Kissé szenzációhajhász cikk volt, főleg a festői hatást tartotta szem előtt.

- Ez ültette a fejébe a kokaint, barátom - mondta.

Tovább kérdezgettem volna, mert nem értettem teljesen, mire gondol, de abban a pillanatban kinyílt az ajtó, és bejelentették Geoffrey Raymondot.

Frissen és vidáman lépett be, mint mindig. Üdvözölt minket.

- Hogy van, doktor? Monsieur Poirot, most vagyok itt másodszor ma délelőtt. Nagyon szerettem volna elcsípni önt.

- Talán jobb lesz, ha én megyek is - vetettem fel meglehetősen félszegen.

- Miattam ugyan ne, doktor. Arról van csak szó - folytatta, miközben Poirot invitáló kézmozdulatára helyet foglalt -, hogy egy vallomást kell tennem.

- En verité? - kérdezte Poirot udvariasan.

- Ó, tulajdonképpen nincs semmi jelentősége. De az a helyzet, hogy tegnap délután óta állandóan furdal a lelkiismeret. Ön azzal vádolt minket, Monsieur Poirot, hogy valamennyien eltitkolunk valamit. Én bűnösnek vallom magamat. Suba alatt tartottam valamit.

- És mi légyen az, Monsieur Raymond?

- Amint mondom, nincs semmi jelentősége ... mindössze ennyi: adósságaim voltak ... keserves adósságok, és ez az örökség a lehető legjobbkor jött. Ötszáz font újra lábra állít, és még marad is belőle valami.

Ránk mosolygott azzal a megnyerő őszinteséggel, amely oly szeretetreméltóvá tette.

- Tudja, hogy van ez. Egy gyanakvó tekintetű rendőr ... az embernek nincs kedve bevallani, hogy zűrben van, pénz ... azt hiszi, hogy ez nekik nem nagyon fog tetszeni. De hát igazán szamár voltam, hiszen Blunt meg én háromnegyed tíztől kezdve egyfolytában a biliárdszobában tartózkodtunk, tehát bombabiztos alibim van, nem kellett félnem semmitől. Mégis, amikor tegnap ön úgy ránk mennydörgött, hogy eltitkolunk valamit, erősen furdalt a lelkiismeret, és úgy gondoltam, jó volna, ha ez nem nyomná a lelkemet.

Felállt és újra ránk mosolygott.

- Fiatalember, maga nagyon bölcs - bólogatott helyeslően Poirot. - Amikor én tudom, hogy valaki eltitkol előlem valamit, mindig arra gyanakszom, hogy amit eltitkolnak, az nagyon csúnya dolog. Helyesen tette, hogy szólt.

- Örülök, hogy tisztáztam magam a gyanú alól - nevetett Raymond. - No, akkor megyek is.

- Szóval erről van szó - jegyeztem meg, amikor az ifjú titkár mögött becsukódott az ajtó.

- Igen - helyeselt Poirot. - Bagatell ügy ... de ha nem lett volna a biliárdszobában ... ki tudja? Végül is sok-sok bűntényt követtek már el jóval kevesebbért, mint ötszáz font. Minden attól függ, mekkora az az összeg, ami tönkre tud tenni valakit. Ez relatív, nem? Gondolt már arra, barátom, hogy abban a házban milyen sok embernek állt érdekében Ackroyd halála? Mrs. Ackroyd, Miss Flora, az ifjú Mr. Raymond, a házvezetőnő, Miss Russell. Sőt, valójában csak egynek nem, Blunt őrnagynak.

Amikor kiejtette Blunt nevét, olyan különös lett a hangja, hogy értetlenül néztem fel.

- Nem egészen értem magát - mondtam.

- Azok közül, akiket megvádoltam, ketten már elmondták nekem az igazságot.

- Gondolja, hogy Blunt őrnagynak is van valami rejtegetnivalója?

- Ami azt illeti - mondta Poirot hanyagul -, van egy mondás, ugyebár, miszerint az angolok egyetlen dolgot titkolnak ... a szerelmüket. És Blunt őrnagynak véleményem szerint nem kenyere a titkolódzás.

- Néha azon töprengek - mondtam -, nem jutottunk-e elhamarkodott következtetésekre egy kérdésben.

- És mi az?

- Feltételeztük, hogy Mrs. Ferrars zsarolója szükségképpen Mr. Ackroyd gyilkosa is. Nem fordulhat elő, hogy tévedtünk?

Poirot energikusan bólintott.

- Nagyon jó. Igazán nagyon jó. Kíváncsi voltam, eszébe fog-e jutni ez az ötlet. Természetesen lehetséges. De egy dolgot nem szabad elfelejtenünk. A levél eltűnt. De ez azért, ahogy mondja, nem szükségképpen jelenti azt, hogy a gyilkos vette magához. Amikor maga rátalált a holttestre, Parker eltüntethette a levelet, anélkül hogy maga észrevette volna.

- Parker?

- Igen, Parker. Mindig visszajutok Parkerhez... nem mint gyilkoshoz ... nem, nem ő követte el a gyilkosságot; de kire illik jobban a rejtélyes gazfickó szerepe, aki terrorizálta Mrs. Ferrarst? Lehet, hogy valamelyik King's Paddock-i cselédtől hallott valamit Mr. Ferrars haláláról. Mindenesetre sokkal valószínűbb, hogy ő tudta meg valahogyan a dolgot, mint egy alkalmi vendég, például Blunt.

- Lehet, hogy Parker tette el a levelet - ismertem el. - Én csak később fedeztem fel, hogy eltűnt.

- Mennyivel később? Miután már Blunt és Raymond is a szobában voltak, vagy az előtt?

- Nem emlékszem - mondtam lassan. - Azt hiszem, előtte ... nem, utána. Igen, majdnem biztos vagyok benne, hogy

utána.

- Akkor három emberre kell gyanakodnunk - mondta Poirot elgondolkodva. - De Parker a legvalószínűbb. Azt javaslom, próbáljunk ki egy rövidke kísérletet Parkeren. Mondja, barátom, elkísérne engem Fernlybe?

Mondtam, hogy szívesen, és tüstént el is indultunk. Poirot azt mondta, hogy Miss Ackroyddal óhajt beszélni, és Flora hamarosan le is jött hozzánk.

- Mademoiselle Flora - mondta Poirot -, meg kell osztanom kegyeddel egy kis titkot. Nem vagyok még teljesen biztos Parker ártatlanságában. Szeretnék egy kísérletet végezni a kegyed segítségével. Rekonstruálni akarok egyet-mást abból, amit Parker akkor este csinált. De ki kell gondolnunk valamit, hogy mit is mondjunk neki ... aha! megvan. Szeretnék meggyőződni róla, hogy a kis előtérből kihallatszanak-e a hangok a teraszra. Akkor legyen olyan jó, csöngessen Parkernek.

Csöngettem, és a komornyik azonnal megjelent, nyájasan, mint mindig.

- Csöngetett, uram?

- Igen, kedves Parker. Egy kísérletet tervezek. Kiállítottam Blunt őrnagyot a teraszra, a dolgozószoba ablaka elé. Szeretném tudni, meghallhatta-e valaki akkor este Miss Ackroyd és a maga hangját a teraszról. Szeretném újra eljátszatni azt a kis jelenetet. Hozza elő talán a tálcát, vagy mit is vitt, akkor este?

Parker eltűnt, mi átmentünk az előtérbe, a dolgozószoba ajtaja elé. Hamarosan üvegcsilingelést hallottunk a nagy hallból, és az ajtóban megjelent Parker a tálcával, rajta szódásüveg, whiskyspalack és két pohár.

- Egy pillanat - mondta Poirot. Fölemelte a kezét, és nagyon izgatottnak látszott. - Mindent a legnagyobb rendben kell csinálni. Pontosan úgy, ahogyan történt. Ez az én egyik kis módszerem.

- Külföldi szokás, nemde, uram? - mondta Parker. - Ezt hívják a bűncselekmény rekonstrukciójának, ugye?

Parker rendíthetetlen nyugalommal állt, és udvariasan várta Poirot utasításait.

- Aha! Hogy tudja a derék Parker! - kiáltotta Poirot. - Olvasott ezekről a dolgokról. Mármost nagyon kérem, mindent a lehető legpontosabban. Maga kintről, a hallból jött ... így. Mademoiselle pedig ... hol is volt?

- Itt - mondta Flora, közvetlenül a dolgozószoba ajtaja elé állva.

- Pontosan így, uram - mondta Parker.

- Éppen becsuktam az ajtót - folytatta Flora.

- Igen, kisasszony - helyeselt Parker. - Még ott volt a keze a kilincsen, úgy, mint most.

- Akkor allez - mondta Poirot. - Játsszák el nekem ezt a kis színjátékot.

Flora az ajtó előtt állt, keze a kilincsen, Parker pedig belépett a hallból az előtérbe vezető ajtón a tálcával.

Éppen hogy belépett az ajtón, amikor Flora megszólalt.

- Ó, Parker. Mr. Ackroyd azt óhajtja, hogy ma éjjel már ne zavarják.

- Így volt? - tette hozzá, lehalkítva a hangját.

- Legjobb emlékezetem szerint igen, Miss Flora - mondta Parker -, de azt hiszem, az este szót használta az éjszaka helyett. - Aztán némileg színpadiasan fölemelte a hangját: - Igenis, kisasszony. Bezárjak mindent, mint rendesen?

- Igen, kérem.

Parker az ajtón át visszavonult. Flora követte, majd elindult fölfelé a főlépcsőn.

- Ennyi elég? - kérdezte a válla fölött.

- Csodálatos - jelentette ki a kis emberke, a kezét dörzsölve. - Mellesleg, Parker, biztos benne, hogy két pohár volt a tálcán akkor este? Kinek volt a második pohár?

- Mindig két poharat hozok, uram - mondta Parker. - Valami egyéb, uram?

- Semmi. Köszönöm.

Parker visszavonult, mindvégig méltóságteljesen.

Poirot a hall közepén állt, és töprengő arcot vágott. Flora lejött a lépcsőn, és csatlakozott hozzánk.

- Sikerült a kísérlet? - kérdezte. - Tudja, nem értem egészen ...

Poirot hódoló mosolyt vetett rá.

- Nem is kell föltétlenül értenie - mondta- De mondja csak, tényleg két pohár volt akkor este Parker tálcáján?

Flora a homlokát ráncolta.

- Igazán nem tudok rá visszaemlékezni - mondta. - Azt hiszem, igen. Ez ... ez volt a kísérlet célja?

Poirot megfogta a kezét és megpaskolta.

- Így is megfogalmazhatja - mondta. - Engem mindig érdekel, hogy megmondják-e az emberek az igazságot.

- És Parker igazat mondott?

- Azt hiszem, hogy többé-kevésbé igen - mondta Poirot elgondolkodva.

Néhány perc múlva már indultunk is visszafelé a faluba.

- Mi volt a célja azzal a kérdéssel, a poharakról? - kérdeztem kíváncsian.

Poirot vállat vont.

- Az embernek kell mondania valamit - jegyezte meg. - Ez a kérdés éppúgy megtette, mint bármi más.

Rámeredtem.

- Most mindenesetre megtudtam valamit, barátom - mondta komolyabban -, amit tudni akartam. Maradjunk

ennyiben.

XVI. fejezet

Madzsongozunk

Aznap este rendeztünk egy kis madzsongpartit. Az ilyesféle egyszerű szórakozások nagyon kedveltek King's Abbotban. A vendégek vacsora után érkeznek, kalocsniban és esőköpenyben. Kávét kapnak, később meg szendvicseket és teát.

Ezen az estén Miss Gannettet láttuk vendégül meg Carter ezredest, aki a templom mellett lakik. Jó sok pletyka kerül terítékre ezeken az estéken, néha súlyosan akadályozza is a játékot. Azelőtt bridzselni szoktunk - a legrosszabb fajta fecsegő bridzset játszottuk. A madzsongot sokkal békésebbnek találjuk. Teljesen kiküszöböli az olyasféle ingerült kérdéseket, hogy a partner mi a csudáért nem hívta ki azt a bizonyos lapot, és bár továbbra is őszintén megkritizáljuk egymás játékát, mégse harapjuk le egymás orrát.

- Micsoda hideg este, mi, Sheppard? - mondta Carter ezredes, hátát a kandallónál melengetve. Caroline fölvitte Miss Gannettet a saját szobájába, s most segített neki kihámozni magát számos burkaiból.

- Az afgán hágókra emlékeztet engem.

- Igazán? - udvariaskodtam.

- Roppant rejtélyes ez az ügy szegény Ackroyddal - folytatta az ezredes, miközben átvette a csésze kávéját. - Én azt mondom, átkozottul sok minden van emögött. Köztünk szólva, Sheppard, én még a zsarolás szót is hallottam emlegetni!

Az ezredes rám vetett tekintetére nyugodtan rá lehetett volna aggatni az “egyik nagyvilági ember a másikhoz" címkét.

- Valami nő van mögötte - mondta. - Mérget vehet rá, nő van mögötte.

Caroline és Miss Gannett ebben a percben

csatlakozott hozzánk. Amíg Miss Gannett megitta a kávéját, Caroline előszedte a madzsongosdobozt, és kiszórta a köveket az asztalra.

- Mossuk a követ? - mondta az ezredes tréfásan. - Nosza, mossuk a követ, ahogy a Sanghai Klubban szoktuk mondani.

Mind Caroline-nak, mind nekem az a magánvéleményünk, hogy az ezredes soha életében nem járt a Sanghai Klubban. Sőt, soha nem járt Indiánál keletebbre, ott is csak vagdalt húsos, szilva- és almalekváros konzervekkel zsonglőrködött a háború alatt. De az ezredes elszánt katona, s mi, itt King's Abbotban, hagyjuk, hadd szórakozzanak az emberek kedvükre a maguk kis idioszinkráziáival.

- Kezdhetjük? - kérdezte Caroline.

Körülültük az asztalt. Vagy öt percig teljes csend volt, ami annak a ténynek köszönhető, hogy óriási titkos versengés folyik köztünk, hogy ki rakja fel elsőnek a maga köveit.

- Gyerünk, James - mondta végül Caroline. - Te vagy a Keleti Szél.

Kiraktam egy követ. Lement egy-két kör, amelyet csak olyan monoton megjegyzések törtek meg, mint “Három Bambusz", “Két Karika", “Pung", illetve Miss Gannett gyakori “nem Pung"-jai, mert ennek a hölgynek az a szokása, hogy sietve magának követel olyan köveket, amelyekre nincs semmiféle joga.

- Láttam ma reggel Flora Ackroydot - mondta Miss Gannett. - Pung ... nem ... nem Pung. Tévedtem.

- Négy Karika - mondta Caroline. - Hol láttad?

- Ő nem látott engem - mondta Miss Gannett. Iszonyú jelentőségteljesen mondta; ahogyan csak egy kis faluban lehet az ilyet mondani.

- Á? - mondta Caroline érdeklődve. - Csau.

- Azt hiszem - mondta Miss Gannett, pillanatnyilag a játékra figyelve -, hogy mostanában már az a helyes, ha “csi"-t mond az ember, nem “csau"-t.

- Szamárság - mondta Caroline. - Én mindig azt mondtam, hogy “csau".

- A Sanghai Klubban azt mondják, hogy csau - mondta Carter ezredes.

Miss Gannett tönkrezúzva visszavonult.

- Mit is mondtál Flora Ackroydról? - kérdezte Caroline, miután egy-két percig a játéknak szentelte magát. - Volt valakivel?

A két hölgy szeme összetalálkozott, s a jelek szerint információcserét folytattak.

- Nahát - mondta Caroline. - Igazán? Nos, engem egyáltalán nem lep meg.

- Várjuk, hogy dobjon, Miss Caroline - mondta az ezredes. Olykor szerette megjátszani a faragatlan férfit, aki

elmerül a játékban, és fittyet hány a pletykára. De ezzel nem csap be senkit.

- Ha megkérdezel engem - mondta Miss Gannett („Bambuszt dobtál, drágám? Ó, nem ... most látom... Karika volt") -, szóval amint mondtam, ha megkérdezel engem, én azt mondom, hogy Florának óriási szerencséje van. Óriási szerencséje.

- Hogy van ez, Miss Gannett? - kérdezte az ezredes. - Pungolom ezt a Zöld Sárkányt. Hogy mondhatja azt, hogy Miss Florának szerencséje van. Nagyon bájos lány, meg minden, azt tudom.

- Lehet, hogy én nem sokat értek a bűnügyekhez - mondta Miss Gannett, és a hangja elárulta, hogy ő aztán mindent tud erről a tárgyról, amit csak tudni lehet -, de egy dolgot mondhatok magának. Az első kérdés, amit föltesznek, mindig az, hogy: “Ki látta utoljára életben az elhunytat?" És azt a személyt. aki utoljára látta; gyanúba fogják. Mármost Flora Ackroyd volt az, aki utoljára látta a nagybátyját. Nagyon veszélyes helyzet lehetett volna számára ... igazán nagyon veszélyes. Nekem az a véleményem ... és ki is mondom, akár egyetértenek velem, akár nem, hogy Ralph Paton őmiatta marad távol, hogy elterelje Floráról a gyanút.

- Ugyan már - tiltakoztam szelíden -, csak nem akarja azt mondani, hogy egy olyan fiatal lány, mint Flora Ackroyd, képes hidegvérrel leszúrni a nagybátyját?

- Hát, nem tudom - mondta Miss Gannett. - Éppen most olvastam egy könyvet a könyvtárból a párizsi alvilágról, és az azt mondja, hogy a legelvetemültebb női bűnözők között angyalarcú fiatal lányok is vannak.

- Az Franciaországban van - vágta rá azonnal Caroline.

- Pontosan - mondta az ezredes. - No, elmesélek maguknak egy roppant furcsa esetet ... a történet szájról szájra járt India bazárjaiban...

Az ezredes történetének nem volt se vége, se hossza, és meglepő módon nem érdekelt senkit. Valami, ami sok-sok évvel ezelőtt Indiában történt, egy pillanatig sem vetekedhet egy olyan eseménnyel, amely itt történt, King's Abbotban, alig néhány napja.

Az ezredes történetének Caroline vetett véget; mert szerencsésen madzsong lett. Némi kellemetlenségek után, amelyek soha nem maradtak el, valahányszor kijavítottam Caroline némileg sántító összeadásait, új partiba fogtunk.

- A Keleti Szél passzol - mondta Caroline. - Nekem is van egy ötletem Ralph Patonról. Három Figura. De azt egyelőre megtartom magamnak.

- Igazán, drágám? - mondta Miss Gannett. - Csau ... akarom mondani, Pung.

- Igen - mondta Caroline szilárdan.

- Rendben volt minden a csizmával? - kérdezte Miss Gannett. - Úgy értem, hogy fekete?

- Teljesen rendben - mondta Caroline.

- Mit gondolsz, mire ment ki az egész? - kérdezte Miss Gannett.

Caroline összecsücsörítette az ajkát, s úgy rázta meg a fejét, mint aki ez ügyben mindent tud.

- Pung - mondta Miss Gannett. - Nem ... Nem Pung. Gondolom, most, hogy a doktor bennfentes Monsieur Poirot-nál, minden titkot tud.

- Szó sincs róla - szóltam közbe.

- James olyan szerény - mondta Caroline. - Aha! egy elbújt Kong!

Az ezredes füttyentett egyet. Egy pillanatra feledésbe merültek a pletykák.

- És méghozzá pont neki - mondta az ezredes. - És még van két Sárkány Pungja is! Vigyáznunk kell! Miss Caroline nagy partit akar csinálni.

Néhány percig mindenféle oda nem tartozó társalgást abbahagyva játszottunk tovább.

- Ez a monsieur Poirot - kérdezte Carter ezredes - tényleg olyan nagy detektív?

- Nála nagyobb detektív még nem volt a világon - mondta Caroline ünnepélyesen. - Inkognitóban jött ide, hogy elkerülje a nyilvánosságot.

- Csau - mondta Miss Gannett. - Csodálatos, annyi szent: a mi kis falunkba. Mellesleg Clara ... a cselédlányom, tudod ... nagy barátságban van Elsie-vel, a fernlyi cselédlánnyal, és mit gondolsz, mit mesélt neki Elsie? Hogy egy csomó pénzt elloptak, és az a véleménye ... mármint Elsie-nek ... hogy a szobalánynak valami része van benne. A hónap végén elmegy, és éjszaka sokat sír. Szerintem nagyon valószínű, hogy az a lány bűntársa egy bandának. Mindig furcsa lány volt ... senkivel nem barátkozott itt a lányok közül. A kimenőnapjain egyedül jár... ez szerintem nagyon természetellenes és nagyon gyanús. Egyszer meghívtam, jöjjön el a mi leányesténkre, de nem fogadta el, aztán feltettem neki néhány kérdést, hogy honnan való, meg a családjáról ... csupa ilyesmit, és meg kell mondanom, hogy felettébb szemtelennek találtam a modorát. Látszólag nagyon tiszteletteljes ... de a legarcátlanabb módon a torkomra fojtotta a szót.

Miss Gannett lélegzetvételnyi szünetet tartott, mire az ezredes, akit a cselédügyek egyáltalán nem érdekeltek, megjegyezte, hogy a Sanghai Klubban sérthetetlen szabály volt a gyors játék.

Egy kört gyorsan le is játszottunk.

- Ez a Miss Russell - mondta Caroline. - Idejön péntek reggel, és úgy tesz, mintha meg akarná magát vizsgáltatni Jamesszel. Véleményem szerint azt akarta látni, hogy hol tartja James a mérgeket. Öt Figura.

- Csau - mondta Miss Gannett. - Micsoda fantasztikus ötlet! Kíváncsi lennék, igazad van-e.

- Ha már mérgekről beszélünk - mondta az ezredes. - Hogy ... mi? Nem dobtam? Ö! Nyolc Bambusz!
- Madzsong! - mondta Miss Gannett. Caroline nagyon mérges lett.
- Egy Vörös Sárkány - mondta sajnálkozva -, és akkor három duplám van.
- Végig volt két Vörös Sárkányom - jegyeztem meg.
- Jellemző rád, James - mondta Caroline szemrehányóan. - Fogalmad sincs a játék szelleméről.

Én magam úgy gondoltam, hogy meglehetősen okosan játszottam. Rengeteget kellett volna fizetnem Caroline-nak, ha madzsong lett volna. Miss Gannett madzsongja a lehető leggyöngébb változat volt, amire Caroline nem is mulasztott, el rámutatni.

A Keleti Szél passzolt, csöndben elkezdtük az új partit.
- Tudod, mit akartam neked az előbb mondani? - kérdezte Caroline.
- No? - mondta Miss Gannett bátorítólag.
- A Ralph Patonra vonatkozó ötletemre gondolok.
- Igen, drágám - mondta Miss Gannett még bátorítóbban. - Csau!
- A gyengeség jele ilyen korán csauolni - mondta Caroline szigorúan. - Rá kellene menned egy nagy partira.
- Tudom - mondta Miss Gannett. - Mit is mondtál? Ralph Patonról, tudod?
- Igen, nos, nekem van egy pompás ötletem, hogy hol lehet.

Valamennyien leesett állal bámultunk rá.
- Ez rendkívül érdekes, Miss Caroline - mondta Carter ezredes. - És teljes egészében a maga ötlete, eh?
- Hát, nem egészen. Mindjárt elmondom maguknak. Tudják, ugye, hogy van az a nagy megyetérképünk az előszobában?

Mindnyájan igent mondtunk.
- Monsieur Poirot valamelyik nap elmentében megállt, megnézte, és valami megjegyzést tett ... nem emlékszem pontosan, hogy mit. Valami olyasmit, hogy a közelünkben Cranchester az egyetlen nagyváros ... ami persze teljesen igaz. De miután elment ... akkor hirtelen eszembe jutott.
- Mi jutott eszébe?
- Hogy mire gondolt. Hát persze: Ralph Cranchesterben van.

Ebben a pillanatban felborítottam a kis állványt, amelyen a köveim álltak. Nővérem azonnal leszidott az ügyetlenségemért, de nem a tőle megszokott hévvel. Nagyon elfoglalta az elmélete.
- Cranchesterben, Miss Caroline? - mondta Carter ezredes. - De hát Cranchesterben biztosan nem! Az olyan közel van.
- Pontosan ez az! - kiáltott fel Caroline diadalmasan. - Most már egészen nyilvánvalónak látszik, hogy nem vonattal ment el innen. Egyszerűen begyalogolt Cranchesterbe. És én azt hiszem, hogy még most is ott tanyázik. Senki nem is álmodja, hogy ilyen közel lehet.

Több kifogást is felhoztam az elmélete ellen, de ha egyszer Caroline valamit erősen a fejébe vesz, azt onnan semmivel sem lehet kiverni.
- És úgy gondolod, hogy Monsieur Poirot-nak ugyanez az ötlete támadt? - kérdezte Miss Gannett elgondolkodva. - Furcsa véletlen, de ma délután a cranchesteri úton sétáltam, és a kocsija szembe jött velem, abból az irányból.

Valamennyien egymásra néztünk.
- Nahát, én szegény - mondta hirtelen Miss Gannett. - Egész idő alatt madzsong voltam, és nem vettem észre.

Ez elvonta Caroline figyelmét saját találgatásairól. Megmagyarázta Miss Gannettnek, hogy ilyen kevert színekből és túl sok Csauból álló kövekkel nem érdemes madzsongot csinálni. Miss Gannett rezdületlenül hallgatta, miközben begyűjtötte a zsetonjait.
- Igen, drágám, tudom, hogy mit akarsz mondani - közölte. - De ez erősen függ attól, hogy milyen kiosztással indultál, nem?
- Sose fogsz nagy partit csinálni, ha nem mész rá - biztatta Caroline.
- Hát, mindenkinek a maga módján kell játszania, nem? - mondta Miss Gannett. Megszemlélte a zsetonjait. - Végül is eddig nyerésben vagyok.

Caroline, aki erősen vesztett, erre nem szólt semmit.

A Keleti Szél passzolt, újra nekifogtunk. Annie behozta a teáskészletet. Caroline és Miss Gannettt kissé mindketten kijöttek a sodrukból, amint az már ilyen ünnepi estéken gyakran előfordul.
- Hiszen ha egy kicsit gyorsabban játszanál, drágám - mondta Caroline, amikor Miss Gannett habozott, hogy mit dobjon. - A kínaiak olyan gyorsan rakják ki a köveket, hogy úgy szól, mintha kismadarak kopácsolnának a csőrükkel.

Néhány percig úgy játszottunk, mint a kínaiak.
- Maga nem sokkal járult hozzá az adatbankunkhoz, Sheppard - mondta Carter ezredes kedélyeskedve. - Hallgat, mint a csuka. Sülve-főve együtt van a nagy detektívvel, és még csak egy célzást sem ejt a dolgok állásáról.
- James rendkívüli egy lény - mondta Caroline. - Egyszerűen képtelen rászánni magát, hogy kibökjön valamit.

Úgy nézett rám, mintha némileg kiestem volna a kegyeiből.
- Biztosíthatlak - mondtam -, hogy nem is tudok semmit. Poirot nem beszél a terveiről.

- Bölcs ember - kuncogott fel az ezredes. - Nem adja ki magát. Csodálatos fickók ezek a külföldi detektívek! Minden hájjal meg vannak kenve, azt hiszem.

- Pung - mondta Miss Gannett a csöndes diadal hangján. - És madzsong.

A helyzet feszültebbé vált. Amikor az új játszmához rendezgettük a köveinket, Caroline már nagyon bosszús volt, amiért Miss Gannett háromszor egymás után nyert. Ez volt az oka, hogy rám szólt:

- Fárasztó ember vagy te, James. Csak ülsz itt, mint egy kuka, és nem mondasz semmit!

- De drágám - tiltakoztam -, igazán nincs semmi mondanivalóm ... mármint olyasmi, amire te gondolsz.

- Ostobaság - mondta Caroline, a köveit rendezgetve. - Kell tudnod valami érdekeset.

Egy pillanatig nem feleltem. Elborított és megrészegített az öröm. Olvastam róla, hogy létezik ilyesmi, a Tökéletes Nyerés, amikor az ember azonnal, az eredetileg kiosztott kövekkel madzsong lesz. Soha nem reméltem, hogy valaha is ilyet kapok.

Titkolt diadallal kiraktam a köveimet az asztalra, színükkel fölfelé.

- Ahogy a Sanghai Klubban mondják - jegyeztem meg -, Tin-ho ... a Tökéletes Nyerés!

Az ezredesnek kiguvadt a szeme.

- A hétszázát! - mondta. - Hát ez fantasztikus! Én még ilyet életemben nem láttam!

Ekkor történt, hogy eljárt a szám. Beugrottam Caroline csipkelődéseinek, és meggondolatlanná váltam nagy diadalomban:

- És hogy valami érdekeset mondjak - jelentettem be -, mit szólsz egy arany jegygyűrűhöz, amin belül egy dátum látható és az, hogy “R.-től"?

Átugrom azt a jelenetet, ami erre következett. Kivették belőlem, hogy pontosan hol találtuk ezt a kincset. El kellett árulnom a dátumot is.

- Március 13. - mondta Caroline. - Pontosan hat hónapja. Ó!

Az izgatott találgatások és feltételezések bábeléből hálom elmélet alakult ki:

1. Carter ezredesé: hogy Ralph titokban feleségül vette Florát. Ez az első és legegyszerűbb feltevés.

2. Miss Gannetté: hogy Roger Ackroyd titokban elvette Mrs. Ferrarst.

3. A nővéremé: hogy Roger Ackroyd feleségül vette a házvezetőnőjét, Miss Russellt.

Később, amikor felmentünk lefeküdni, Caroline előhozakodott egy negyedik, szuperelmélettel.

- Jegyezd meg magadnak - mondta hirtelen -, nem lennék meglepve, ha Geoffrey Raymond és Flora összeházasodtak volna.

- De hát akkor biztosan az lenne, hogy “G.-től", nem az, hogy “R.-től" - vetettem ellene.

- Azt sose lehet tudni. Vannak lányok, akik a vezetéknevükön szólítják a férjüket. És hallottad, mit mondott Miss Gannett ma este ... Miss Flora flörtjéről.

Ami azt illeti, én ugyan nem hallottam, hogy Miss Gannett bármi ilyesmit mondott volna, de tisztelem Caroline célzásolvasási tudományát.

- És Hector Blunt? - vetettem fel. - Ha van valaki ...

- Ostobaság - mondta Caroline. - Merem állítani, hogy csodálja Florát ... még az se lehetetlen, hogy szerelmes belé. De arra mérget vehetsz, hogy egy lány nem fog beleszeretni egy öreg férfiba, aki akár az apja lehetne, amikor ott van a közelben egy jóképű, fiatal titkár. Talán csak a másik ügy leplezésére biztatja Blunt őrnagyot. A lányok nagyon rafináltak. De egy dolgot mondok én neked, James Sheppard. Flora Ackroyd fikarcnyit se törődik Ralph Patonnal, és soha nem is törődött. Nekem elhiheted.

Alázatosan el is hittem.

XVII. fejezet

Parker

Másnap reggel jutott eszembe, hogy a Tin-ho, avagy a Tökéletes Nyerés feletti örömujjongásomban talán kissé indiszkrét voltam. Igaz, Poirot nem kérte tőlem, hogy tartsam meg magamnak a gyűrű felfedezésének titkát. Másrészről viszont, amíg Fernlyben voltunk, egy szót sem szólt róla, és amennyire tudom, én voltam az egyetlen ember, aki tudott a gyűrű megtalálásáról. Határozottan bűnösnek éreztem magamat. A tény híre most már futótűzként terjed szét King's Abbotban. Bármely percben számíthatok Poirot kiadós szemrehányásaira.

Mrs. Ferrars és Roger Ackroyd együttes temetését tizenegy órára tűzték ki. Szomorú és megrendítő szertartás volt. Fernlyből mindenki részt vett rajta.

Amikor vége lett, Poirot, aki szintén jelen volt, karon fogott, és meghívott, kísérjem haza a Vörösfenyőbe. Nagyon komornak látszott, és féltem, hogy előző esti indiszkrécióm híre máris a fülébe jutott. De hamarosan kiderült, hogy gondolatait egészen más köti le.

- Nézze csak - mondta. - Cselekednünk kell. Ki akarok hallgatni egy tanút a maga segítségével. Kikérdezzük, és úgy megfélemlítjük, hogy feltétlenül napfényre kell kerülnie az igazságnak.
- Miféle tanúról beszél? - kérdeztem, igencsak meglepetten.
- Parkerről! - mondta Poirot. - Felkértem, hogy ma déli tizenkét órára jöjjön el hozzám. Ebben a percben már ott kell várnia ránk.
- Mire gondol? - kockáztattam meg a kérdést, oldalvást az arcára pillantva.
- Egyet tudok ... nem vagyok megelégedve.
- Úgy gondolja, ó zsarolta Mrs. Ferrarst?
- Vagy ő, vagy ...
- Nos? - kérdeztem, egy-két percnyi várakozás után.
- Barátom, csak egyet mondhatok magának ... remélem, hogy ő volt.
Elhallgattatott a komorsága meg az a meghatározhatatlan valami, amely a hangját átszínezte. A Vörösfenyőbe megérkezve hallottuk, hogy Parker már ott van, és vár minket. Amikor beléptünk a szobába, a komornyik tiszteletteljesen fölállt.
- Jó napot, Parker - mondta Poirot kedélyesen. - Egy pillanat türelmet kérek.
Levette a felöltőjét meg a kesztyűjét.
- Engedje meg, uram - mondta Parker, és odaugrott, hogy segítsen neki. Szépen, rendesen lerakta a ruhadarabokat az ajtó mellett egy székre. Poirot helyeslően figyelte.
- Köszönöm, kedves Parker - mondta. - Foglaljon helyet, jó? Amit mondanom kell, az el fog tartani egy darabig.
Parker bocsánatkérő főhajtással ült le.
- No, mit gondol, miért kértem, hogy jöjjön el ide ma délben?
Parker köhintett.
- Úgy értettem, uram, hogy ön néhány kérdést óhajt nekem feltenni néhai gazdámmal kapcsolatban... bizalmasan.
- Précisement - mondta Poirot sugárzó mosollyal. - Sokszor kísérletezett már zsarolással?
- De uram! - ugrott fel a komornyik.
- Ne izgassa fel magát - mondta Poirot békésen. - Ne játssza el a megsértett becsületes ember komédiáját. Maga mindent tud, amit a zsarolásról tudni lehet, igaz?
- Uram, én ... engem soha ... soha nem ...
- Sértegették így.. - folytatta a mondatot Poirot. - Akkor, kiváló Parkerem, miért akarta mindenáron kihallgatni akkor este a Mr. Ackroyd szobájában folyó beszélgetést, miután megütötte a fülét a zsarolás szó?
- Én nem akartam ... én...
- Ki volt az utolsó gazdája? - reccsentett rá Poirot hirtelen.
- Az utolsó gazdám?
- Igen, az a gazdája, akinél Mr. Ackroyd előtt szolgált.
- Ellerby őrnagy, uram...
Poirot kivette a szájából a szót.
- Pontosan, Ellerby őrnagy. Ellerby őrnagy kábítószerek rabja volt, igaz? Maga együtt utazgatott vele. Amikor Bermudán jártak, volt valami malheur ... megöltek egy embert. Részben Ellerby őrnagy is benne volt az ügyben. Az ügyet eltussolták. De maga tudott róla. Mennyit fizetett magának Ellerby őrnagy, hogy befogja a száját?
Parker tátott szájjal bámult rá. A fickó darabokra hullott, petyhüdten rángatódzott az arca.
- Látja, utánanéztem egy kicsit - mondta Poirot nyájasan. - Úgy van, ahogy mondom. Maga akkor szép summát zsarolt ki tőle, és Ellerby őrnagy egyre csak fizetett magának, amíg meg nem halt. No, most hallani akarom legutóbbi vállalkozását.
Parker még mindig csak bámult.
- Haszontalan a tagadás. Hercule Poirot tudja. Ellerby őrnaggyal úgy volt, ahogy mondtam, igaz?
Parker vonakodva, mintegy akarata ellenére, bólintott. Hamuszürke volt az arca.
- De Mr. Ackroydot soha nem károsítottam meg - nyöszörögte. - Isten bizony nem, uram. Mindig féltem, hogy ez lesz a vége. És mondhatom, uram, hogy nem én tettem ... nem én öltem meg.
Már-már sikollyá torzult a hangja.
- Hajlamos vagyok hinni magának, barátom - mondta Poirot. - Maga ehhez gyenge ... nincs meg hozzá a bátorsága. De tudni akarom az igazat.
- Mindent elmondok, uram, mindent, amit csak tudni akar. Igaz, hogy hallgatóztam akkor este. Kíváncsivá tett egy-két szó, amit meghallottam. És az, hogy Mr. Ackroyd azt akarta, hogy ne zavarják, meg ahogy bezárkózott a doktorral. Amit a rendőrségnek mondtam, az olyan igaz, mint a Szentírás. Meghallottam azt a szót, hogy zsarolás, uram, és ... nos ...
Elhallgatott.
- És eszébe jutott, hátha magának is leeshet belőle valami? - érdeklődött Poirot mézesmázosan.
- Hát ... hát, igen, uram. Gondoltam, ha Mr. Ackroydot zsarolják, miért ne legyen nekem is részem az aratásból.

Poirot arcán roppant különös kifejezés suhant át. Előrehajolt.
- Volt rá valami oka, az előtt az este előtt, feltételezni, hogy Mr. Ackroydot zsarolják?
- Soha, uram. Nagyon meglepődtem. Olyan igazi úr volt, minden ízében.
- Mennyit hallott?
- Nem túl sokat, uram. Úgy látszott, mintha minden ellenem esküdne. Természetesen el kellett látnom a kötelességemet a tálalóban. És amikor egyszer vagy kétszer lelopództam a dolgozószobához, nem lett belőle semmi hasznom. Először kijött doktor Sheppard, és majdnem rajtakapott, másodszor a nagy hallban elment mellettem Mr. Raymond, és arrafelé fordult, tudtam hát, hogy nincs értelme; és amikor odamentem a whiskystálcával, akkor meg Miss Flora küldött el.
Poirot hosszú ideig bámult rá, mintha próbára akarná tenni az őszinteségét. Parker komolyan viszonozta a tekintetét.
- Remélem, hisz nekem, uram. Egész idő alatt féltem, hogy a rendőrség ki fogja ásni azt a régi históriát Ellerby őrnaggyal, és emiatt engem fog gyanúba.
- Eh bien - mondta végül Poirot. - Hajlandó vagyok hinni magának. De egy dologra még meg kell kérnem... mutassa meg a bankkönyvecskéjét. Van bankkönyve, ugye?
- Igen, uram, ami azt illeti, éppen nálam is van.
A zavar minden, jele nélkül szedte elő a zsebéből. Poirot átvette tőle a vékony, zöld fedelű könyvecskét, és áttanulmányozta a bejegyzéseket.
- Ah! Ahogy látom, maga az idén ötszáz font értékű államkötvényt vásárolt?
- Igen, uram. Már több mint ezer fontot tettem félre ... ez volt a kapcsolatom eredménye ... ööö ... néhai gazdámmal, Ellerby őrnaggyal. És néhány lóval is kísérleteztem az idén, elég nagyban játszottam ... nagyon sikeresen. Ha emlékszik rá, uram, egy autszájder nyerte a Jubileumi Díjat. Olyan szerencsém volt, hogy megtettem... Húsz fonttal.
Poirot visszaadta neki a könyvecskét.
- Elmehet, Parker. Elhiszem, hogy igazat mondott nekem. Ha nem ... annál rosszabb magának, barátom.
Amikor Parker távozott. Poirot újra fölvette a felöltőjét.
- Újra elmegy? - kérdeztem.
- Igen, teszünk egy kis látogatást a derék Monsieur Hammondnál.
- Elhiszi Parker históriáját?
- Első hallásra eléggé hihető. Az világosnak látszik ... hacsak nem egészen kiváló színész ... hogy őszintén azt hiszi, maga Ackroyd volt a zsarolás áldozata. Ha igen, akkor a világon semmit nem tud Mrs. Ferrars ügyéről.
- Akkor ebben az esetben ... ki? ...
- Précisement! Ki? De a Monsieur Hammondnál teendő látogatásunk egyetlen célt szolgál. Vagy tökéletesen tisztázni fogja Parkert, vagy ...
- Nos?
- Fölvettem azt a rossz szokást ma délelőtt, hogy befejezetlenül hagyom a mondataimat - mondta Poirot bocsánatkérően. - El kell néznie nekem.
- Mellesleg - mondtam, meglehetősen félénken - egy vallomást kell tennem. Attól tartok, véletlenül kikotyogtam valamit arról a gyűrűről.
- Miféle gyűrűről?
- Arról a gyűrűről, amit az aranyhalas medencében talált.
- Ó, igen - mondta Poirot széles mosollyal.
- Remélem, nem bosszankodik? Nagy vigyázatlanság volt tőlem.
- De nem, egyáltalán nem, kedves barátom, egyáltalán nem. Én nem adtam semmiféle utasítást magának. Magának szabadságában állt beszélni róla, ha úgy kívánta. Nagyon érdekelte a dolog a nővérét?
- De még mennyire! Szenzáció volt. Mindenféle elméletek röpködtek.
- Ah ! Pedig olyan egyszerű. A valódi magyarázat kiszúrja az ember szemét, nem?
- Igazán? - mondtam szárazon.
Poirot nevetett.
- A bölcs ember nem kötelezi el magát - jegyezte meg. - Nem így van? De már itt is vagyunk Mr. Hammondnál.
Az ügyvéd az irodájában volt, s minden késedelem nélkül bevezettek hozzá. Felállt, és a maga hűvös, korrekt modorában üdvözölt bennünket.
Poirot azonnal a tárgyra tért.
- Monsieur, bizonyos felvilágosítást szeretnék öntől kérni, mármint ha lesz oly szíves és megadja. Úgy tudom, ön volt a néhai, King's Paddock-i Mrs. Ferrars ügyvédje?
Észrevettem az ügyvéd szemében a meglepetés gyors villanását, aztán újra arcára telepedett a hivatásával járó tartózkodás álarca.
- Igen. Összes ügyei átmentek a kezemen.
- Helyes. Most, mielőtt arra kérném. hogy bármit is mondjon nekem, szeretném, ha meghallgatná azt a történetet, amelyet doktor Sheppard el fog mondani önnek. Nincs kifogása ellene, ugye, barátom, hogy megismételje azt a

beszélgetést, amelyet múlt pénteken este Mr. Ackroyddal folytatott?

- Semmi kifogásom - mondtam, és tüstént nekikezdtem, hogy elmeséljem azt a furcsa estét.

Hammond nagy figyelemmel hallgatott.

- Hát ez minden - mondtam, amikor befejeztem.

- Zsarolás - mondta elgondolkodva az ügyvéd.

- Meg van lepve? - kérdezte Poirot.

Az ügyvéd levette a csíptetőjét, és megtörölgette a zsebkendőjével.

- Nem - válaszolta -, azt aligha mondhatnám, hogy meg vagyok lepve. Már egy idő óta gyanakodtam valami ilyesmire.

- Ezzel eljutottunk ahhoz a felvilágosításhoz - mondta Poirot -, amelyet kérni szeretnék. Ha valaki felvilágosítást tud nekünk adni a ténylegesen kifizetett összegekről, akkor ön az, monsieur.

- Semmi okot nem látok rá, hogy megtagadjam a felvilágosítást - mondta egy-két pillanatnyi gondolkodás után Mr. Hammond. - Az elmúlt két év folyamán Mrs. Ferrars eladott bizonyos értékpapírokat, és az értük kapott pénzt nem fektette be újra, hanem átutaltatta a bankszámlájára. Mivel tekintélyes jövedelme volt, és férje halála után nagyon szerényen élt, bizonyosnak tűnik, hogy ezeket a pénzösszegeket valamely különleges célra fizette ki. Egyszer szóba hoztam előtte ezt a témát, s akkor azt mondta, hogy támogatni kell férjének néhány szegény rokonát. Ezután természetesen nem feszegettem tovább az ügyet. Egészen mostanáig azt hittem, hogy a pénzt valami nőnek fizette, akinek követelése volt Ashley Ferrarsszal szemben. Nem is álmodtam róla, hogy a pénzt magától Mrs. Ferrarstól követelik.

- És az összeg? - kérdezte Poirot.

- Mindent egybevetve azt mondanám, hogy a különféle összegek legalább húszezer fontot tettek ki.

- Húszezer fontot! - kiáltottam fel. - Egy év alatt!

- Mrs. Ferrars dúsgazdag volt - mondta Poirot szárazon. - És a gyilkosságért járó büntetés nem valami kellemes.

- Van még valami, amiben rendelkezésére állhatok? - érdeklődött Mr. Hammond.

- Köszönöm szépen, nincs - mondta Poirot és fölállt. - Fogadja bocsánatkéréseimet, amiért összezavartam.

- Kérem, nem történt semmi.

- Az “összezavarni" szót - jegyeztem meg, amikor kiértünk - inkább az elmebajjal kapcsolatban lehet használni.

- Ó! - kiáltott fel Poirot - az én angolságom soha nem lesz tökéletes. Furcsa nyelv. Azt kellett volna mondani, hogy megzavartam, n'est-ce pas?

- Az a szó, amire maga gondol, az, hogy “zavartam".

- Köszönöm, barátom. A pontos szó, maga tűzbe megy érte. Eh bien, most mi van a mi Parker barátunkkal? Húszezer fonttal a markában megmaradt volna komornyiknak? Je ne pense pas. Az persze lehetséges, hogy más néven rakta bankba a pénzt, de hajlamos vagyok elhinni, hogy az igazat mondta nekünk. Ha csirkefogó, akkor kisstílű csirkefogó. Nincsenek nagy ötletei. Milyen lehetőségünk marad ezek után? Raymond, vagy ... nos... Blunt őrnagy.

- Raymond biztosan nem - tiltakoztam. - Hiszen tudjuk, hogy kétségbeesett helyzetben volt, mindössze ötszáz font miatt.

- Ő legalábbis ezt mondja.

- És ami Hector Bluntot illeti ...

- Mondok én magának valamit a derék Blunt őrnagyról - vágott közbe Poirot. - Nekem az a mesterségem, hogy vizsgálódjam. Vizsgálódom. Eh bien ... az az örökség, amiről Blunt beszél. Kiderítettem, hogy körülbelül húszezer fontról van szó. Erről mi a véleménye?

Annyira meg voltam döbbenve, hogy alig tudtam megszólalni.

- Lehetetlen - mondtam. - Egy olyan közismert ember, mint Hector Blunt.

Poirot vállat vont.

- Ki tudja? Ő legalább olyan ember, akinek nagy elgondolásai vannak. Bevallom, nehezen tudom zsarolónak elképzelni, de van még egy lehetőség, amely magának eszébe sem jutott.

- Mi az?

- A tűz, barátom. Lehet, hogy Ackroyd maga semmisítette meg a levelet a kék borítékkal együtt, mindenestől, miután maga elment.

- Ezt aligha tartom valószínűnek - mondtam lassan. - De azért ... természetesen, lehetséges. Esetleg meggondolhatta magát.

Éppen a házamhoz értünk, s én, egy hirtelen támadt ötlettől hajtva meghívtam Poirot-t, kóstolja meg a főztünket.

Azt hittem, örömet szerzek ezzel Caroline-nak, de hát az ember nehezen tud az asszonynép kedvében járni. Úgy látszik, nekünk birkaszeletet tervezett ebédre - míg odakinn a konyhában a cselédek hagymás pacalt lakomáztak. És ha három ember elé két birkaszeletet tálalnak, az bizony kínos.

Szerencsére Caroline sohasem csügged el sokáig. Tüneményes hazugságot talált ki: elmagyarázta Poirot-nak, hogy bár James kineveti miatta, ő szigorúan a vegetáriánus étrendhez tartja magát. Hosszasan és lelkesen méltatta a dióból készült fasírt gyönyörűségeit (biztos vagyok benne, hogy soha életében nem kóstolta), nagy élvezettel eszegette a sajtos

pirítóst, és csak úgy szórta a csípős megjegyzéseket a húsételek veszedelmeiről.

Ebéd után, amikor a kandalló előtt ültünk és dohányoztunk, Caroline egyenesen nekitámadt Poirot-nak.

- Még nem találta meg Ralph Patont? - kérdezte.

- Hol kellene megtalálnom, mademoiselle?

- Azt hiszem, talán Cranchesterben megtalálná - mondta Caroline mélységesen jelentőségteljes hangon.

Poirot egyszerűen csak meghökkentnek látszott.

- Cranchesterben? De miért Cranchesterben?

Enyhe malíciával világosítottam föl.

- Nagyszámú magándetektívjeink egyike véletlenül meglátta tegnap magát egy autóban a cranchesteri úton - magyaráztam.

Poirot meghökkenése elmúlt. Szívből elkacagta magát.

- Aha, hát ez! Csak egy kis látogatás a fogorvosnál, c'est tout. Fáj a fogam. Odamegyek. A fogam tüstént jobban lesz. Gondolom, gyorsan vissza tudok jönni. A fogorvos meg azt mondja: nem. Jobb lesz kihúzni. Vitatkozom. Ó hajthatatlan. Neki lesz igaza! Ez a fog már soha többé nem fog fájni.

Caroline úgy összement, mint egy felszúrt léggömb.

Elkezdtünk Ralph Patonról beszélgetni.

- Gyönge jellem - jegyeztem meg. - De nem gonosz.

- Ó! - mondta Poirot. - De hát hol ér véget a gyöngeség?

- Pontosan - mondta Caroline. - Vegyük csak Janiest ... gyönge, mint a harmat, ha én nem volnék, hogy vigyázzak rá ...

- Drága Caroline-om - mondtam ingerülten -, nem tudnál úgy beszélgetni, hogy ne hozakodj elő rögtön személyes ügyekkel?

- Igenis gyönge vagy, James - mondta Caroline, akire semmi hatással nem voltak a szavaim. - Nyolc évvel idősebb vagyok nálad ... ó! Nem bánom, ha Monsieur Poirot megtudja ...

- Soha nem sejtettem volna, mademoiselle - mondta gáláns kis meghajlással Poirot.

- Nyolc évvel idősebb. És mindig kötelességemnek tartottam, hogy vigyázzak rád. A te rossz modoroddal, isten tudja, miféle bajokba másztál volna bele mostanra.

- Például feleségül vehettem volna egy gyönyörű kalandornőt - mormoltam a mennyezetre bámulva és füstkarikákat eregetve.

- Kalandornőt! - horkant fel Caroline. - Ha már kalandornőkről beszélünk ...

Befejezetlenül hagyta a mondatot.

- Nos? - kérdeztem némileg kíváncsian.

- Semmi. De tudnék mondani egyet, aki nincs százmérföldnyire.

Ekkor hirtelen Poirot-hoz fordult.

- James kitart amellett, hogy maga azt hiszi, a gyilkosságot a házból követte el valaki. Csak annyit tudok mondani, hogy téved.

- Nem szeretnék tévedni - mondta Poirot.

- Az nem az én ... hogy is mondják ... metier-m?

- Világosan összeszedtem a tényeket - folytatta Caroline, meg se hallva Poirot megjegyzését - Jamestől és másoktól. Ahogy én látom, a házbeliek közül csak kettőnek volt rá lehetősége. Ralph Patonnak és Flora Ackroydnak.

- De drága Caroline ...

- Ugyan, James, ne szakíts félbe. Tudom, hogy mit beszélek. Parker az ajtó előtt találkozott Florával, nem? Parker nem hallotta, hogy a nagybátyja jó éjszakát kívánt volna neki. Megölhette ott és akkor.

- Caroline!

- Nem azt mondtam, hogy megölte, James. Azt mondom, hogy megölhette. Ami azt illeti, bár Flora ugyanolyan, mint manapság ezek a fiatal lányok mind, nincs bennük semmi tisztelet a náluk különbek iránt, és azt képzelik, hogy ők tudnak az égvilágon mindent a legjobban, én egy pillanatra se hiszem, hogy akár egy csirkét is le tudna vágni. De hát ez a helyzet. Mr. Raymondnak és Blunt őrnagynak alibije van. Mrs. Ackroydnak is van. Ügy látszik, még annak a Miss Russellnak is van ... és milyen szerencséje, hogy van. Ki marad? Csak Ralph és Flora! És mondj, amit akarsz, de én nem hiszem, hogy Ralph Paton gyilkos. Ezt a fiút világéletünkben ismertük.

Poirot egy percig csak hallgatott, a cigarettájából bodorodó füstöt bámulta. Amikor végre megszólalt, egészen különös benyomást keltett, olyan gyöngéd és távoli volt a hangja. Egészen más volt, mint ahogy megszoktuk.

- Vegyünk egy embert ... egy egészen hétköznapi embert. Egy olyan embert, akinek nincs semmiféle gyilkos gondolat a szívében. Van benne valahol egy nagy adag gyöngeség ... mélyen, elrejtve. Mindeddig soha nem volt semmi szerepe. Talán soha nem is lesz ... és akkor mindenki által tisztelve és becsülve fog a sírjába szállni. De tegyük fel, történik valami. Nehézségei vannak ... vagy talán még az se. Véletlenül bele talál botlani valami titokba ... egy olyan titokba, amely valaki számára élet vagy halál kérdése. Első ösztöne, hogy nyilvánosságra akarja hozni ... meg akarja tenni a kötelességét, mint becsületes polgár. És akkor szóhoz jut a gyöngesége. Itt az alkalom, hogy pénzhez jusson ...

nagy summa pénzhez. Pénzt szeretne ... vágyik rá ... és olyan könnyű. Semmit nem kell csinálnia érte ... csak hallgatnia kell. Ez a kezdet. Aztán a pénzvágy egyre nő. Egyre több kell neki ... és még több! Megrészegül a lábai előtt megnyílt aranybányától. Mohó kezd lenni. És mohóságában túllő a célon. Egy férfit addig lehet nyomorgatni, amíg csak az ember akarja ... de egy nőnél nem szabad túlságosan messzire menni. Mert a nő a szíve mélyén rettenetesen vágyik rá, hogy kimondja az igazságot. Hány olyan férj van, aki megcsalta a feleségét, és nyugodtan hal meg, magával viszi a titkát a sírba! Hány asszony teszi tönkre az életét, mert megcsalta a férjét, és aztán a férj arcába vágja! Az ilyeneket túlságosan megnyomorgatták. Egy meggondolatlan pillanatban (amit aztán bien entendu nagyon megbánnak) sutba vágják a biztonságot, mindent kockára tesznek, és kimondják az igazat, ami pillanatnyilag nagy elégtétel nekik. Így volt ez, azt hiszem, ebben az esetben is. Túlságosan nagy volt a feszültség. És jött a maguk közmondása: meghalt az aranytojást tojó tyúk. De ez még nem minden. Azt az embert, akiről beszélünk, leleplezés fenyegeti. És már nem ugyanaz az ember, aki ... mondjuk, egy évvel ezelőtt volt. Meggyöngült az erkölcsi érzéke. Sarokba van szorítva, kétségbeesett. Csatát vesztett, és kész minden eszközt felhasználni, ami csak a keze ügyébe kerül, mert a leleplezés a pusztulást jelentené. És akkor ... lesújt a tőr!

Egy pillanatra elhallgatott. Mintha varázslat ülte volna meg a szobát. Képtelen vagyok leírni, milyen hatást keltettek a szavai. Volt valami ebben az irgalmatlan elemzésben, látomásának könyörtelen erejében, ami mindkettőnkben félelmet keltett.

- Azután - folytatta lágyan - a tőrdöfés után megint önmaga lesz, normális, kedves. De ha újra szükség lesz rá, akkor megint le fog sújtani.

Caroline végre összeszedte magát.

- Maga Ralph Patonról beszél - mondta. - Lehet, hogy igaza van, lehet, hogy nincs, de senkit sincs joga elítélni, anélkül hogy meghallgatta volna.

Élesen csengett a telefon. Kimentem az előszobába, és felvettem a kagylót.

- Micsoda? - mondtam. - Igen. Doktor Sheppard beszél.

Egy-két percig hallgattam, aztán röviden válaszoltam. Letettem a kagylót, és visszamentem a nappaliba.

- Poirot - mondtam. - Liverpoolban őrizetbe vettek egy embert. Charles Kentnek hívják, és azt hiszik, ő az az idegen, aki akkor éjjel Fernlyben járt. Azt kívánják, menjek azonnal Liverpoolba, és azonosítsam.

XVIII. fejezet

Charles Kent

Félóra múlva Poirot, Raglan felügyelő és én már a liverpooli vonaton ültünk. A felügyelő szemlátomást nagyon izgatott volt.

- Ha semmi másra nem is, az ügy zsarolási részére nézve valószínűleg kapunk valami támpontot - jelentette ki diadalmasan. - Kemény legény a fickó, annak alapján, amit a telefonban hallottam. Kábítószert is szed. Könnyű lesz kiszedni belőle, amit akarunk. Ha csak egy leheletnyi indítóoka volt is, mi sem valószínűbb, mint hogy ő ölte meg Mr. Ackroydot. De ebben az esetben miért bujkál a Paton fiú? Egy nagy zűrzavar az egész... ez az egész helyzet. Mellesleg, Monsieur Poirot, teljesen igaza volt azokkal az ujjlenyomatokkal. Mr. Ackroyd saját ujjlenyomatai voltak. Nekem is megfordult a fejemben ez a gondolat, de elvetettem mint valószínűtlent.

Mosolyogtam magamban. Raglan felügyelő nyilvánvalóan csak menteni igyekezett a látszatot.

- Ami ezt a fickót illeti - mondta Poirot -, nincs még letartóztatva, ugye?

- Nincs, csak őrizetbe vették.

- És mit mondott magáról?

- Nagyon keveset - mondta a felügyelő vigyorogva. - Óvatos madárka, úgy veszem ki. Káromkodott, mint a jégeső, mást nemigen mondott.

Liverpoolba megérkezve nagy meglepetéssel láttam, hogy Poirot-t mekkora ujjongással üdvözlik. Hayes főfelügyelő, aki kijött elénk, valamikor régen együtt dolgozott egy ízben Poirot-val, és nyilvánvalóan túlzott véleményt táplált a képességeiről.

- Nohát, most, hogy Mr. Poirot itt van, már nem fog soká elhúzódni - mondta vidáman. - Azt hittem, ön nyugalomba vonult, möszjő!

- Azt is tettem, kedves Hayes, azt is tettem. De milyen unalmas a nyugalom! El nem tudja képzelni, milyen egyhangúan jön egyik nap a másik után.

- Nagyon valószínű. Szóval eljött, hogy egy pillantást vessen arra, amit találtunk? Ön doktor Sheppard? Gondolja, uram, hogy azonosítani tudja?

- Nem vagyok benne nagyon biztos - mondtam kételkedve.

- Hogy kapták el? - érdeklődött Poirot.

- Közzétették a személyleírását, amint tudja. A sajtóban meg magánúton is. Nem sok volt ahhoz, hogy el lehessen indulni, azt elismerem. Ennek a fickónak amerikaias a kiejtése, és nem tagadja, hogy akkor éjjel King's Abbot közelében járt. Csak éppen megkérdezi, hogy mi a fene közünk van ehhez, és elküld minket a ... mielőtt bármiféle kérdésünkre válaszol.

- Engedélyezhető, hogy én is beszéljek vele? - kérdezte Poirot. A főfelügyelő ravaszul lehunyta a félszemét.

- Nagyon fogunk örülni neki, uram. Önnek minden engedélyezve van, azt csinál, amit akar. A minap Japp felügyelő érdeklődött ön után a Scotland Yardról. Azt mondta, hallotta, hogy ön nem hivatalosan bekapcsolódott az ügybe. Hol bujkál Paton kapitány, uram, meg tudná mondani?

- Kétlem, hogy ebben a helyzetben az bölcsdolog lenne - mondta Poirot öntelten.

Az ajkamba haraptam, hogy el ne mosolyodjam. A kis emberke igazán nagyon jól csinálja. Némi további társalgás után bevezettek a fogolyhoz.

Fiatal fickó volt, azt mondanám, nem több huszonkét-huszonhárom évesnél. Magas, karcsú, enyhén reszkető kezű, látszott rajta, hogy bár kissé leromlott, jelentékeny testi ereje van. A haja fekete volt, de a szeme kék és nyugtalan, ritkán nézett valakinek egyenesen a szemébe. Egész idő alatt az volt az érzésem, hogy volt valami ismerős abban az alakban, akivel akkor este találkoztam, de ha ez volt az a valaki, akkor tévedtem. A legcsekélyebb mértékben sem emlékeztetett egyetlen ismerősömre sem.

- No hát, Kent - mondta a főfelügyelő. - Álljon fel. Látogatói jöttek, akik beszélni akarnak magával. Felismer valakit közülük?

Kent mogorván ránk bámult, de nem válaszolt. Láttam, amint pillantása habozva végigfutott mindhármunkon, aztán visszatért rám, és rajtam is maradt.

- Nos, uram - fordult hozzám a főfelügyelő -, ön mit mond?

- A magasság egyezik - mondtam -, és ami általában a külsejét illeti, könnyen lehet, hogy ez az az ember. De ennél biztosabbat nem tudok mondani.

- Mi a fészkes fenét jelent ez az egész? - kérdezte Kent. - Mi bajuk van velem? Gyerünk, ki vele! Mi az, amit állítólag csináltam?

Megbiccentettem a fejemet.

- Ő az - mondtam. - Megismerem a hangját.

- Megismeri a hangomat, tényleg? Mit gondol, hol hallotta azelőtt?

- Múlt, péntek este, a Fernly Park kapuja előtt. Maga az oda vezető utat kereste.

- Kerestem, tényleg?

- Beismeri? - kérdezte a felügyelő.

- Nem ismerek be semmit. Addig nem, amíg nem tudom, hogy mi a vád ellenem.

- Nem olvasott mostanában újságot? - kérdezte Poirot, aki most szólalt meg először.

A férfi összehúzta a szemét.

- Szóval ez az, mi? Láttam, hogy egy öreg muksót kinyiffantottak Fernlyben. Megpróbálják rám húzni; hogy én csináltam, mi?

- Maga ott volt akkor este - mondta csöndesen Poirot.

- Honnan tudja azt maga, miszter?

- Innen. - Poirot kivett valamit a zsebéből, és maga elé tartotta.

Az a lúdtoll volt, amit a nyári lakban találtunk.

A férfi arca teljesen megváltozott, amikor meglátta. Félig kinyújtotta felé a kezét.

- “Hó" - mondta Poirot elgondolkodva. - Nem, barátom, ez üres. Ott feküdt, ahová leejtette, akkor este, a nyári lakban.

Charles Kent bizonytalanul nézett rá.

- Maga, úgy látszik, fene sokat tud mindenről, maga kis külföldi bájgúnár. Talán arra is emlékszik, hogy az újságok azt írják, az öreg muksót háromnegyed tíz és tíz között nyiffantották ki?

- Ez így van - helyeselt Poirot.

- Igen, de tényleg így van? Erre akarok kilukadni.

- Ez az úr majd megmondja magának - mondta Poirot.

Raglan felügyelőre mutatott. A felügyelő habozott, először Hayes főfelügyelőre pillantott, aztán Poirot-ra, majd végül, mint aki jóváhagyást kapott, megszólalt:

- Így van. Háromnegyed tíz és tíz között.

Akkor maguk semmiért tartanak itt engem - mondta Kent. - Én huszonöt perccel kilenc után már messze jártam a Fernly Parktól. Megkérdezhetik a Kutyamosóban. Az egy kocsma, egy jó mérföldnyire Fernlytől, a cranchesteri úton. Kicsit összebalhéztam ott valakivel, arra emlékszem. Olyan háromnegyed tíz fele lehetett. Ehhez mit szólnak?

Raglan felügyelő bejegyzett valamit a noteszébe.

- Na? - erősködött Kent.

- Utána fogunk nézni - mondta a felügyelő. - Ha igazat mondott, nem lesz semmi oka panaszra. Különben mit keresett maga a Fernly Parkban?

- Azért mentem, hogy találkozzak valakivel.

- Kivel?

- Ahhoz magának semmi köze.

- Jobb lesz, ha udvariasan beszél, jóember - figyelmeztette a főfelügyelő.

- A fene beszél udvariasan. Hogy miért mentem oda, az az én dolgom, és kész. Ha én már messze jártam, amikor a gyilkosság történt, akkor a hekusoknak a többihez semmi közük.

- A maga neve, ugye, Charles Kent - mondta Poirot. - Hol született?

A fickó rábámult, aztán elvigyorodott.

- Én aztán telivér brit vagyok, azt elhiheti - mondta.

- Igen - mondta Poirot elgondolkodva -, azt hiszem, az. Azt hiszem, maga Kentben született.

A fickó csak bámult.

- Miért? A nevem miatt? Mi köze ennek ahhoz? Ha valakinek Kent a neve, akkor pont abban a grófságban kellett születnie?

- Bizonyos körülmények közt el tudom képzelni, hogy ott születhetett - mondta Poirot nagyon határozottan. - Bizonyos körülmények közt, érti?

Jelentőségteljes hangja teljesen meglepte a két rendőrtisztet. Ami Charles Kentet illeti, téglavörösre pirult, és egy pillanatig azt hittem, hogy tüstént nekimegy Poirot-nak. De meggondolta magát, valami nevetésszerű hangot adott ki, és elfordult.

Poirot elégedetten bólintott, és elindult az ajtó felé. A két rendőrtiszt követte.

- Ellenőrizni fogjuk ezt a vallomást - jegyezte meg Raglan. - Bár nem hiszem, hogy hazudott volna. De azt is be kell vallania, hogy mit keresett Fernlyben. Énnekem úgy tűnik, hogy elkaptuk a zsarolónkat. Másrészt viszont, ha a története igaz, akkor semmi köze nem lehetett a gyilkossághoz. Tíz font volt nála, amikor letartóztatták ... elég nagy összeg. Azt hiszem, az a negyven font hozzá került ... a bankjegyek sorszáma ugyan nem egyezik, de hát természetesen az volt az első dolga, hogy átváltsa. Biztosan Mr. Ackroyd adta neki a pénzt, ő meg odébbállt vele, amilyen gyorsan csak a lába vihette. Mit jelent az, hogy Kent a szülőhelye? Mi köze ennek az egészhez?

- A világon semmi - mondta Poirot szelíden. - Egy kis ötletem támadt, ennyi az egész. Tudja, én híres vagyok a kis ötleteimről.

- Igazán? - nézett Raglan hitetlenkedve Poirot-ra.

A főfelügyelő harsányan elnevette magát.

- Hányszor hallottam én ezt Japp felügyelőtől! Monsieur Poirot meg az ő kis ötletei! Nekem túl fantasztikusak, mondta, de mindig van bennük valami.

- Maga csúfot űz belőlem - mondta Poirot mosolyogva -, de nem baj. Az öregek nevetnek utoljára, amikor az okos fiatalok már egyáltalán nem nevetnek.

Egy keleti bölcs modorában bólogatott feléjük, aztán kisétált az utcára.

Együtt ebédeltünk egy szállodában. Most már tudom, hogy ekkor már az egész ügy világosan kibontakozott előtte. Megkapta az utolsó szálat, amelyre szüksége volt, hogy eljusson az igazsághoz.

De annak idején ezt egyáltalán nem gyanítottam. Túl nagy szerepet tulajdonítottam Poirot megingathatatlan önbizalmának, és természetesnek tartottam, hogy azok a dolgok, amelyek számomra rejtélyesek, az ő számára is ugyanolyan rejtélyesek.

Számomra a fő rejtély az volt, hogy mit kereshetett ez az ember, Charles Kent, Fernlyben. Újra meg újra föltettem magamnak a kérdést, de képtelen voltam rá kielégítő választ találni. Végül megkockáztattam egy óvatos kérdést. Poirot azonnal válaszolt.

- Mon ami, én nem hiszem, én tudom.

- Igazán? - kérdeztem hitetlenkedve.

- Igen, valóban. De azt gondolom, a maga számára nem lenne se füle, se farka, ha azt mondanám, hogy azért volt Fernlyben akkor éjjel, mert Kentben született?

Csak bámultam rá.

- Hát nincs se. füle, se farka, annyi szent -mondtam szárazon.

- Ó! - mondta Poirot sajnálkozóan. - Hát mindegy, nem számít. Nekem még mindig megvan az a kis ötletem.

XIX. fejezet

Másnap délelőtt éppen hazafelé tartottam beteglátogató körutamról, amikor Raglan felügyelő odaintegetett nekem. A járda mellé hajtottam, a felügyelő fellépett a kocsim lépcsőjére.

- Jó reggelt, doktor Sheppard - mondta. - Nos, az az alibi teljesen helytálló.

- Charles Kenté?

- Charles Kenté. Sally Jones, a csaposlány a Kutyamosóban jól emlékszik rá. Öt másik közül kiválasztotta a fényképét. Pontosan háromnegyed tíz volt, amikor bement a söntésbe, és a Kutyamosó egy jó mérföldnyire van a Fernly Parktól. A lány említette, hogy egy csomó pénz volt nála... látta, amikor elővett a zsebéből egy maréknyi bankót. Ezen eléggé meg is lepődött, hiszen látta, hogy miféle fickó, szakadt le a csizma a lábáról. Szóval erre ment el az a negyven font, tiszta sor.

- És a fickó még mindig nem hajlandó számot adni a Fernlyben tett látogatásáról?

- Makacs, mint az öszvér. Ma reggel beszéltem telefonon Hayesszel, Liverpoolban.

- Hercule Poirot azt mondja, ő tudja, miért ment oda a fickó akkor éjjel - jegyeztem meg.

- Igazán? - kiáltott fel lelkesen a felügyelő.

- Igen - mondtam malíciózusan. – Azt mondja, azért ment oda, mert Kentben született.

Határozott gyönyörűséget éreztem, amiért tovább adhattam a bosszúságomat.

Raglan egy-két pillanatig csak bámult értetlenül. Aztán menyétképén szétömlött a vigyor, és jelentőségteljesen megkocogtatta a homlokát.

- Itt van egy kis baj - mondta. - Már egy ideje rájöttem. Szegény öreg flótás, szóval ezért kellett abbahagynia, és leköltöznie ide. Valószínűleg a családban lehet. Van egy unokaöccse, akinek hiányzik a negyedik kereke.

- Poirot-nak? - kérdeztem nagyon meglepve.

- Igen. Sose említette magának? Teljesen jámbor, azt hiszem, meg minden, de sült bolond a szegény fiú.

- Ki mondta ezt magának?

Újabb vigyor jelent meg Raglan felügyelő arcán.

- A maga nővére, Miss Sheppard. Mindent elmesélt róla.

Hát Caroline igazán megdöbbentő. Addig nem nyugszik, amíg a legapróbb részletekig ki nem fürkészi mindenkinek a családi titkait. Sajnos, soha nem voltam képes annyi tisztességet beléplántálni, hogy legalább tartsa meg őket magának.

- Üljön be, felügyelő - mondtam, kinyitva a kocsi ajtaját. - Fölmegyünk együtt a Vörösfenyőbe, és tudatjuk kis belga barátunkkal a legfrissebb híreket.

- Nem bánom, akár el is mehetek. Végül is, ha gyagyás is egy kicsit, azért adott nekem egy hasznos tippet azokkal az ujjlenyomatokkal. Az agyára ment ez a Kent fickó, de ki tudja ... hátha van valami használható is mögötte.

Poirot a szokásos mosolygó udvariassággal fogadott.

Meghallgatott minket, és időnként bólogatott.

- Úgy látszik, minden világos, nem? - mondta a felügyelő meglehetősen mogorván. - Valaki nem gyilkolhat meg valakit az egyik helyen, amikor egy másik helyen, egy mérfölddel odébb iszogat a kocsmában.

- Szabadon fogja bocsátani?

- Nem tudom, mi mást tehetnék. Azért nem nagyon tarthatjuk őrizetben, hogy csalárd indokkal pénzt szerzett. A világon semmit nem tudunk rábizonyítani.

A felügyelő bosszúsan a kandallóba hajított egy gyufaszálat. Poirot lehajolt érte, és szép rendesen beletette a hamutartóba. Cselekvése teljesen gépies volt. Láttam, hogy egészen másutt járnak a gondolatai.

- Ha én a maga helyében volnék - mondta végül -, én nem engedném szabadon ezt a Kentet, még nem.

- Hogy érti ezt?

Raglan csak bámult rá.

- Ahogy mondom. Nem engedném egyelőre szabadon.

- Csak nem gondolja, hogy bármi köze van a gyilkossághoz? Vagy igen?

- Azt hiszem, valószínűleg nincs ... de ebben egyelőre nem lehetünk biztosak.

- De hiszen épp az előbb mondtam magának...

Poirot tiltakozóan felemelte a kezét.

- Mais oui, mais oui. Hallottam. Nem vagyok süket ... se buta, hála Istennek! De nézze csak, maga ezt a dolgot a téves ... a téves ... oldaláról közelíti meg. Ugye, így mondják?

A felügyelő komoran bámult rá.

- Nem értem, hogy gondolja ezt. Figyeljen ide: tudjuk, hogy Mr. Ackroyd háromnegyed tízkor még életben volt. Ezt csak elismeri, nem?

Poirot egy pillanatra ránézett, aztán futó mosollyal megrázta a fejét.

- Semmit nem ismerek el, ami nincs bizonyítva!

- Hát erre éppen elég bizonyítékunk van. Ott van Miss Ackroyd tanúvallomása.

- Hogy jó éjszakát mondott a nagybátyjának? Csakhogy én ... én nem hiszek el mindent, amit egy ifjú hölgytől hallok ... nem, még akkor sem, ha bájos és gyönyörű.

- De hát süsse meg, ember, Parker látta őt kijönni az ajtón.

- Nem. - Poirot hangja hirtelen élesen csengett. - Pontosan ez az, amit nem látott. Erről meggyőződtem a minap, azzal a kis kísérlettel... emlékszik rá, doktor? Parker azt látta, hogy az ajtó előtt áll, keze a kilincsen. Kijönni nem látta a szobából.

- De ...akkor honnan jöhetett volna?

- Talán a lépcső felől.

- A lépcső felől?

- Ez az én kis ötletem ... igen.

- De hiszen az a lépcső Mr. Ackroyd hálószobájába vezet!

- Pontosan.

A felügyelő még mindig csak bámult.

- Úgy gondolja, hogy fölment a nagybátyja hálószobájába? Hát miért ne mehetett volna? Miért kellene emiatt hazudnia?

- Aha! Pontosan ez a kérdés. Attól függ, hogy mit csinált ott, nem?

- Maga ... a pénzre gondol? Süsse meg, csak nem akarja azt mondani, hogy Miss Ackroyd vette el azt a negyven fontot?

- Én nem mondok semmit - mondta Poirot. - De hadd emlékeztessem magát egy dologra. Ennek az anyának meg a lányának nem volt könnyű az élete. Számlák jöttek ... állandó bajok voltak apró pénzösszegek miatt. Roger Ackroyd pénzügyekben furcsa ember volt. Lehet, hogy a lány kétségbe volt esve valami viszonylag csekély összeg miatt. Képzelje csak el, hogy akkor mi történik. Elvette a pénzt, jön lefelé a kis lépcsőn. Amikor félúton van, üvegek csilingelését hallja a hallból. Semmi kétsége nincs, hogy mi az ... Parker jön a dolgozószobába. Semmi áron nem szabad Parkernak őt a lépcsőn találnia ... Parker nem fogja elfelejteni, különösnek fogja tartani. Ha esetleg keresik a pénzt, Parker biztosan emlékezni fog rá, hogy látta őt lejönni azon a lépcsőn. Csak annyi ideje van, hogy odaszaladjon a dolgozószoba ajtajához... keze a kilincsen, mintha most jött volna ki, amikor Parker megjelenik a másik ajtóban. Azt mondja, ami először eszébe jut: megismétli Roger Ackroydnak az est folyamán korábban elhangzott rendelkezését, aztán fölmegy a lépcsőn a saját szobájába.

- Igen, de később csak rá kellett jönnie, mennyire létfontosságú, hogy igazat mondjon - makacskodott a felügyelő. - Hiszen az egész ügy ezen múlik!

- Utána - mondta Poirot szárazon -Mademoiselle Flora kissé nehéz helyzetbe került. Mindössze annyit mondanak neki, hogy itt a rendőrség, és valami rablás történt. Ebből természetesen arra a következtetésre jut, hogy felfedezték a pénz ellopását. Semmi másra nem tud gondolni, csak arra, hogy ragaszkodnia kell a meséjéhez. Amikor megtudja, hogy a nagybátyja meghalt, pánikba esik. Fiatal lányok nem ájuldoznak mostanában, monsieur, jelentős ok nélkül. Eh bien! erről van szó. Ragaszkodnia kell a meséjéhez, vagy be kell vallania mindent. És egy fiatal, csinos lány nem szereti bevallani, hogy lopott ... különösen azok előtt nem, akiknek szeretné megőrizni a becsülését.

Raglan nagyot csapott az öklével az asztalra.

- Ezt én nem hiszem el - mondta. - Ez ... ez hihetetlen. És maga ... maga ezt egész idő alatt tudta?

- A lehetősége az első pillanattól kezdve ott motoszkált a fejemben - ismerte el Poirot. - Mindig meg voltam győződve róla, hogy Mademoiselle Flora eltitkol előlünk valamit. Hogy meggyőződjem a dologról, megrendeztem azt a kis próbát, amiről beszéltem magának. Doktor Sheppard is jelen volt.

- Nekem azt mondta, Parkert akarja próbára tenni - jegyeztem meg keserűen.

- Mon ami - mondta Poirot bocsánatkérően -, ahogy akkor mondtam is magának, az embernek kell mondania valamit.

A felügyelő fölállt.

- Itt csak egyet lehet tenni - jelentette ki. - Most rögtön elő kell szednünk az ifjú hölgyet. Velem jön Fernlybe, Monsieur Poirot?

- Hogyne. Doktor Sheppard elvisz minket a kocsiján.

Ebbe készségesen beleegyeztem.

Amikor megmondtuk, hogy Miss Ackroydot keressük, a biliárdszobába vezettek minket. Flora és Hector Blunt az ablak alatt ült, a hosszú pamlagon.

- Jó reggelt, Miss Ackroyd - mondta a felügyelő. - Beszélhetnénk magával néhány szót bizalmasan?

Blunt azonnal felállt, és az ajtó felé indult.

- Mi az? - kérdezte Flora idegesen. - Ne menjen, Blunt őrnagy. Maradhat, ugye? - kérdezte a felügyelőhöz fordulva.

- Ahogy óhajtja - mondta a felügyelő szárazon. - Kötelességem egy-két kérdést feltenni magának, kisasszony, de jobb szeretném négyszemközt, és merem állítani, hogy magának is jobb lenne.

Flora élesen ránézett. Láttam, hogy elfehéredik az arca. Aztán Blunthoz fordult.

- Szeretném, ha maradna ... kérem ... igen, komolyan gondolom. Bármi mondanivalója van is számomra a felügyelőnek, szeretném, ha maga is hallaná.

Raglan vállat vont.

- Nos, ha így óhajtja, akkor maradjunk ennyiben. Miss Ackroyd, Monsieur Poirot fölvetett egy ötletet. Monsieur Poirot szerint maga egyáltalán nem volt a dolgozószobában múlt pénteken este, nem ment be Mr. Ackroydhoz jó éjszakát kívánni, hanem ahelyett, hogy a dolgozószobában lett volna, a nagybátyja hálószobájához vezető lépcsőn tartózkodott, amikor hallotta, hogy Parker keresztülmegy a hallon.

Flora tekintete átsiklott Poirot-ra. Poirot rábólintott Florára.

- Mademoiselle, a múltkor, amikor az asztal körül ültünk, könyörögtem kegyednek, hogy legyen őszinte hozzám. Amit valaki nem mond meg Poirot papának, azt ő kitalálja. Így volt, nem? Látja, megkönnyítem kegyednek a dolgot.

Kegyed vette el a pénzt, ugye?

- A pénzt? - mondta Blunt élesen.

Erre csend lett, amely legalább egy percig eltartott.

Aztán Flora felállt, és beszélni kezdett.

- Monsieur Poirot-nak igaza van. Én vettem el a pénzt. Loptam. Tolvaj vagyok ... igen, közönséges kis tolvaj. Most már tudják! Örülök, hogy kiderült. Lidércnyomás volt ez az utolsó pár nap. - Hirtelen leült, és kezébe temette az arcát. Az ujjain át suttogta rekedten: - Nem tudják, milyen volt az én életem, amióta idejöttem. Ha kellett valami, ravaszkodni kellett, hazudni, csalni, adósságokat csinálni, aztán ígérgetni, hogy majd kifizetem ... ó! Gyűlölöm magamat, amikor erre gondolok! Ez volt az, ami összehozott minket, Ralphot meg engem. Mind a ketten gyöngék voltunk. Megértettem és sajnáltam ... mert belül én is ugyanolyan vagyok. Nem vagyunk elég erősek, hogy egyedül megálljunk a lábunkon, se ő, se én. Gyönge, nyomorult kis nyavalyások vagyunk.

Bluntra nézett, aztán hirtelen toppantott a lábával.

- Miért néz rám így ... mintha nem tudná elhinni? Lehet, hogy tolvaj vagyok ... de most legalább önmagam vagyok. Nem hazudok többé. Nem játszom meg, hogy az az ártatlan, egyszerű, fiatal leányka vagyok, akit maga szeret. Azt se bánom, ha rám se akar nézni többet. Gyűlölöm magamat, megvetem magamat... egyet azonban el kell hinnie: ha segített volna Ralphon, hogy megmondom az igazat, akkor megmondtam volna. De egész idő alatt láttam, hogy ez nem lenne jobb Ralphnak ... még sötétebbé tenné a helyzetét. Nem okoztam neki semmi kárt, amikor kitartottam a hazugságom mellett.

- Ralph - mondta Blunt. - Értem ... mindig csak Ralph.

- Nem érti - mondta Flora reménytelenül. - Soha nem is fogja.

A felügyelőhöz fordult.

- Beismerek mindent: kétségbeesett helyzetben voltam, kellett a-pénz. Nem láttam többé a nagybátyámat aznap este, miután felkelt az ebédlőasztaltól. Ami a pénzt illeti, tegyen olyan lépéseket, amilyeneket csak akar. Rosszabb már nem lehet, mint most!

Hirtelen újra összeroppant, kezei közé rejtette az arcát, és kirohant a szobából.

- Szóval - mondta a felügyelő színtelen hangon -, szóval ez a helyzet.

Úgy látszott, nemigen tudja, hogy most mit is csináljon.

Blunt odalépett hozzá.

- Raglan felügyelő - kezdte nyugodtan -, azt a pénzt Mr. Ackroyd adta nekem egy bizonyos célra. Miss Ackroyd soha hozzá se nyúlt. Amikor azt mondja, hogy ő vette el, hazudik, mert úgy képzeli, ezzel fedezi Paton kapitányt. Az igazság az, amit én mondtam, és kész vagyok kiállni a tanúk padjára, és megesküdni rá.

Mereven meghajolt, aztán sarkon fordult, és kiment a szobából.

Poirot egy szempillantás alatt a nyomába eredt. A hallban érte utol.

- Monsieur ... egy pillanatra, kérem, legyen szíves ...

- Nos, uram?

Blunt szemmel láthatólag türelmetlen volt. Homlokát ráncolva nézett le az aprócska Poirot-ra.

- A következőről van szó - mondta Poirot sebesen. - Engem nem téveszt meg a maga kis meséje. De nem ám! Azt a pénzt Miss Flora vette el. De azért nagyon jól kitalálta ezt a mesét ... tetszik nekem. Nagyon jó volt, amit itt az előbb csinált. Maga olyan ember, aki gyorsan gondolkodik és cselekszik.

- Köszönöm szépen, a legcsekélyebb mértékben sem vagyok kíváncsi a véleményére - mondta Blunt hidegen.

Újra nekiindult, de Poirot megfogta a karját, és visszatartotta. Poirot egyáltalán nem volt megsértve.

- Ó! de meg kell engem hallgatnia. Még van más mondanivalóm is. Valamelyik nap a titkolódzásról beszéltem. Nos, egész idő alatt láttam, hogy maga mit titkol. Maga teljes szívéből szereti Mademoiselle Florát. Az, első pillanattól, amióta csak meglátta, nem? Ó! ne szégyelljünk beszélni ezekről a dolgokról ... miért gondolják az emberek Angliában, hogy a szerelemről úgy kell beszélni, mintha valami szégyenletes titok lenne? Maga szereti Mademoiselle Florát. Maga megpróbálja eltitkolni a világ előtt. Ez nagyon helyes, ennek így kell lennie. De fogadja el Hercule Poirot tanácsát ... ne titkolja el a mademoiselle elől.

Poirot szónoklata alatt Blunt a legkülönfélébb jeleit adta türelmetlenségének, de az utolsó szavak mintha

megragadták volna a figyelmét.

- Hogy érti ezt? - kérdezte élesen.

- Maga azt hiszi, hogy ő Ralph Paton kapitányt szereti, de én, Hercule Poirot megmondhatom magának, hogy ez nem így van. Mademoiselle Flora igent mondott Paton kapitánynak, mert tudta, hogy a nagybátyja ennek örülni fog, és mert a házasságban menekülési lehetőséget látott az itteni életből, amely kezdett teljesen elviselhetetlen lenni a számára. Kedvelte Paton kapitányt, rokonszenv és megértés volt köztük. De szerelem? Nem! Nem Paton kapitány az, akibe Mademoiselle Flora szerelmes.

- Mi az ördögöt akar ezzel mondani? - kérdezte Blunt.

Láttam, hogy napbarnított arca mélyen elpirul.

- Maga vak volt, monsieur. Vak! A kicsike csak lojális. Ralph Paton gyanú alatt áll, őt a becsület kötelezi, hogy kitartson mellette.

Úgy éreztem, itt az ideje, hogy néhány szóval én is hozzájáruljak a jó munkához.

- A nővérem egyik este azt mondta - jegyeztem meg bátorítóan -, hogy Flora soha, fikarcnyit sem törődött Ralph Patonnal, és soha nem is fog. Ezekben a dolgokban a nővéremnek mindig igaza van.

Blunt nem vett tudomást jó szándékú erőfeszítéseimről. Poirot-hoz fordult.

- Igazán azt gondolja? ... - kezdte, de aztán elhallgatott.

Azok közé a bárdolatlan emberek közé tartozik, akik nehezen tudják a gondolataikat szavakba önteni.

Poirot-tól aztán távol áll ez a gyöngeség.

- Ha kételkedik abban, amit mondtam, monsieur, kérdezze meg tőle magától. Vagy talán már nem is akarja? ... Ez után a pénzhistória után? ...

Bluntból dühös nevetés tört fel.

- Azt hiszi, felrovom neki? Roger mindig furán viselkedett, ha pénzről volt szó. Flora bajban volt, és nem merte megmondani neki. Szegény gyerek. Szegény magányos gyerek.

Poirot elgondolkodva nézett a mellékajtó felé.

- Azt hiszem, Mademoiselle Flora a kertbe ment - mormogta.

- Milyen bolond voltam - tört ki Bluntból. - Azok a rémes beszélgetéseink! Mint azokban a dán színdarabokban. De maga okos fickó, Monsieur Poirot. Köszönöm.

Elkapta Poirot kezét, és úgy megszorongatta, hogy a kis emberke összerándult kínjában. Aztán odamasírozott a mellékajtóhoz, és kiment a kertbe.

- Nem is olyan bolond - mormolta Poirot, gyöngéden simogatva meggyötört kezét. - Csak egyben bolond: bolondul szerelmes.

XX. fejezet

Miss Russell

Raglan felügyelőt nagy megrázkódtatás érte. Blunt lovagias hazugsága őt éppúgy nem tévesztette meg, mint minket. Útban vissza a faluba egyre csak panaszkodott.

- Ez mindent megváltoztat, mindent. Nem tudom, gondolt-e erre, Monsieur Poirot?

- Azt hiszem, igen, azt hiszem - mondta Poirot. - Tudja, én már egy ideje megbarátkoztam ezzel a gondolattal.

Raglan felügyelő, aki mindössze egy röpke félórája találkozott először ezzel a gondolattal, boldogtalanul nézett Poirot-ra, majd továbbment felfedezéseinek rögös útján.

- Na és azok az alibik! Értéktelenek! Tökéletesen értéktelenek. Kezdhetjük elölről. Most nyomozzuk ki, mit csinált mindenki fél tíztől kezdve. Fél tíz ... ehhez az időponthoz ragaszkodnunk kell. Teljesen igaza volt azzal a Kenttel ... egy darabig még nem helyezzük szabadlábra. Hadd lássuk csak ... kilenc negyvenötkor a Kutyamosóban. Ha futott, negyedóra alatt odaérhetett. Éppenséggel nem lehetetlen, hogy Mr. Raymond az ő hangját hallotta, amint Mr. Ackroyddal beszélgetett ... amint pénzt kért, és Mr. Ackroyd elutasította. De egy dolog világos ... nem ő telefonált. Az állomás fél mérföldnyire van, ellenkező irányban ... több mint másfél mérföldnyire, a Kutyamosótól, és Kent úgy tíz perccel tíz óra utánig a Kutyamosóban volt. A fene ezt a telefonhívást! Folyton beleütközünk.

- Tényleg beleütközünk - helyeselt Poirot. - Különös.

- Az sincs kizárva, hogy ha Paton kapitány bemászott a mostohaapja szobájába, és holtan találta, akkor esetleg ő telefonált. Megijedt, azt gondolta, hogy őt fogják vádolni, és meglépett. Ez lehetséges, nem?

- De miért telefonált volna?

- Talán kétségei voltak, hogy tényleg halott-e az öreg. Gondolta, odaküldi a doktort, amilyen gyorsan csak lehet, de

nem akarta leleplezni magát. Igen, lássuk csak. Hogy tetszik ez az elmélet? Én azt mondom, van benne valami.

A felügyelő fontoskodva kidüllesztette a mellét. Olyan nyilvánvalóan el volt ragadtatva önmagától, hogy minden szó felesleges lett volna részünkről.

Ebben a percben megérkeztünk a házamhoz, s én besiettem a sebészeti betegeimhez, akiket jócskán megvárakoztattam. Otthagytam Poirot-t, csak menjen el gyalog a felügyelővel a rendőrőrsre.

Amikor utolsó betegemmel is végeztem, hátrasétáltam a ház végébe, abba a kis szobába, amelyet “műhelyem"-nek szoktam becézni - meglehetősen büszke vagyok arra a házi gyártmányú rádióra, amit csináltam. Caroline gyűlöli ezt a barkácsoló szobát. Ott tartom a szerszámaimat, és Annie-nak tilos szemétlapáttal és söprűvel dúlni köztük. Éppen egy ébresztőóra belsejét igazgattam, amelyet az egész ház teljesen megbízhatatlannak kiáltott ki, amikor nyílt az ajtó, és bedugta a fejét Caroline.

- Ó, szóval itt vagy, James - mondta rosszalló hangon. - Monsieur Poirot beszélni szeretne veled.

- Na jó - mondtam meglehetősen ingerülten, mert Caroline váratlan megjelenése meghökkentett, és elejtettem a kényes szerkezet egyik darabját. - Ha beszélni akar velem, bejöhet.

- Ide? - kérdezte Caroline.

- Azt mondtam, nem? Ide.

Caroline megvetően felhorkant és elvonult. Egy-két perc múlva visszatért, bekísérte hozzám Poirot-t, aztán újra elvonult, bevágva maga mögött az ajtót.

- Á! barátom - mondta Poirot. Kezét dörzsölgetve jött oda hozzám. - Látja, nem szabadul meg tőlem olyan könnyen.

- Végzett a felügyelővel? - kérdeztem.

- Pillanatnyilag igen. És maga? Már megvizsgálta az összes páciensét?

- Igen.

Poirot leült és rám nézett. Tojásfejét féloldalra billentette, mint aki éppen egy pompás tréfán mulat.

- Maga téved - mondta végül. - Van még egy páciense.

- Csak nem maga? - kiáltottam fel meglepetten.

- Á, nem én, bien entendu. Én pompás egészségnek örvendek. Nem, őszintén szólva ez az én kis komplottom. Beszélni szeretnék valakivel, érti, ugye ... és ugyanakkor nem szükséges, hogy az egész falu a fejét törje az ügyön ... márpedig az történne, ha meglátnák a hölgyet az én házamba betérni ... mert hölgyről van szó. De magához már eljött mint páciens.

- Miss Russell! - kiáltottam fel.

- Précisement. Nagyon szeretnék beszélni vele, hát küldtem neki egy kis levélkét, és a maga rendelőjébe hívtam. Nem haragszik rám?

- Ellenkezőleg - mondtam. - Mármint föltéve, hogy én is jelen lehetek a beszélgetésnél.

- De hát az természetes! A saját rendelőjében!

- Tudja - mondtam, és letettem a kezemben levő csipeszt -, rendkívül érdekes ez az egész. Minden új fejlemény olyan, mint amikor az ember megrázza a kaleidoszkópot ... az egész dolog teljesen új alakot ölt. Most miért szeretne annyira Miss Russell-lel beszélni?

Poirot fölvonta a szemöldökét.

- Hát ez csak nyilvánvaló, nem? - mormolta.

- Na tessék, már megint - mordultam rá. - Maga szerint minden nyilvánvaló. De engem mindig sötétben hagy.

Poirot barátságosan megrázta a fejét.

- Maga gúnyolódik velem. Vegyük Mademoiselle Flora ügyét. A felügyelő meg volt lepve ... de maga ... maga nem.

- Nem is álmodtam, hogy ő volt a tolvaj tiltakoztam.

- Azt ... talán nem. De figyeltem az arcát, és maga nem volt se megdöbbent, se hitetlenkedő, mint Raglan felügyelő.

Ezen egy-két percig elgondolkodtam.

- Talán igaza van - mondtam végül. - Egész idő alatt éreztem, hogy Flora eltitkol valamit ... így aztán, amikor kiderült az igazság, a lelkem mélyén már nem ért váratlanul. Raglan felügyelőt tényleg nagyon feldúlta. Szegény ember.

- Ah! pour ca, oui! Szegény embernek teljesen át kell rendeznie az összes elgondolásait. De én húztam némi hasznot a benne levő káoszból, rávettem, hogy tegyen meg nekem egy kis szívességet.

- Mit?

Poirot elővett a zsebéből egy papírlapot. Néhány kézzel írt sor volt rajta, amelyet hangosan felolvasott.

- “A rendőrség néhány napig kereste Ralph Paton kapitányt, a Fernly Parkban lakó, múlt pénteken tragikus körülmények közt elhunyt Mr. Ackroyd mostohafiát. Paton kapitányra Liverpoolban bukkantak rá, ahol éppen hajóra akart szállni Amerika felé."

Összehajtotta a papírlapot.

- Ez, barátom, holnap reggel benne lesz az újságokban.

Döbbenten bámultam rá.

- De ... de hiszen ez nem igaz! Nincs is Liverpoolban!

Poirot rám mosolygott.

- Magának oly gyors a felfogóképessége! Nem, nem találtak rá Liverpoolban. Raglan felügyelő csak nagyon vonakodva engedte meg, hogy ezt a pár sort megküldjem a sajtónak, annál is inkább, mert nem vonhattam be a bizalmamba. De ünnepélyesen biztosítottam róla, hogy nagyon érdekes eredményekre számíthatunk, ha ez a hír megjelenik, így aztán engedett, miután leszögezte, hogy ő semmiféle felelősséget nem vállal a dologért.

Rámeredtem Poirot-ra. Ő csak mosolygott.

- El nem tudom képzelni - mondtam végül -, hogy mit vár ettől.

- Én a maga helyében használnám a kis szürke sejtjeimet - mondta Poirot nagy komolyan.

Felállt, és odajött a munkapadhoz.

- Maga aztán csakugyan szereti a gépeket - jelentette ki, miután megszemlélte a rengeteg limlomot.

Mindenkinek megvan a maga hobbyja. Azonnal felhívtam Poirot figyelmét saját készítésű rádiómra. Amikor láttam, hogy érdeklődik, megmutattam neki egy-két aprócska találmányomat - apróságok, de hasznosak a ház körül.

- Magának feltalálónak kellett volna lennie, nem orvosnak - mondta Poirot. - De hallom, szól a csengő ... ez a maga páciense. Menjünk át a rendelőbe.

Egyszer már meghökkentettek a házvezetőnő arcán a szépség maradványai. Ezen a délelőttön újra meghökkentem. Nagyon egyszerű, fekete ruhát viselt; magas volt, szikár és kemény, mint mindig, de nagy, fekete szeme és máskor sápadt arcának akaratlan pírja elárulta, hogy fiatalkorában feltűnően csinos lehetett.

- Jó reggelt, mademoiselle - mondta Poirot.

- Foglaljon helyet. Doktor Sheppard volt oly kedves, és megengedte, hogy a rendelőjét felhasználjam erre a kis beszélgetésre, amelyet, olyannyira szeretnék folytatni kegyeddel.

Miss Russell a szokásos magabiztosságával ült le. Ha érzett is valamiféle belső izgalmat, ennek semmi külső jelét nem adta.

- Ha megengedi az őszinte szót, ez meglehetősen furcsa módja a dolgok intézésének - jelentette ki a házvezetőnő.

- Miss Russell ... híreim vannak a kegyed számára.

- Valóban?

- Charles Kentet Liverpoolban letartóztatták.

Miss Russellnak arcizma sem rezdült. Csak kissé tágabbra nyitotta a szemét, majd dacos hangon megkérdezte:

- No és?

Ebben a pillanatban világosodott meg bennem az a hasonlóság, amely egész idő alatt nyugtalanított, az az ismerős valami Charles Kent dacos modorában. A két hang is - az egyik durva és rekedt, a másik kínosan úrinős - furcsán azonos színezetű. Az a fickó akkor este, a Fernly Park kapuja előtt, Miss Russellra emlékeztetett!

Felfedezésemmel eltelve Poirot-ra néztem, aki erre alig észrevehetően bólintott.

Válaszul Miss Russell kérdésére ízig-vérig franciás gesztussal tárta szét a karját.

- Azt hittem, érdekelni fogja, ennyi az egész - mondta szelíden.

- Nem különösebben - mondta Miss Russell. - Egyébként ki az a Charles Kent?

- Egy ember, mademoiselle, aki a gyilkosság estéjén Fernlyben járt.

- Csakugyan?

- Szerencséjére van alibije. Háromnegyed tízkor egy kocsmában volt, onnan egymérföldnyire.

- Szerencséje van - mondta Miss Russell is.

- De még mindig nem tudjuk, mit keresett Fernlyben ... kivel akart találkozni, például. - Attól tartok, nem tudok segítségére lenni - mondta a házvezetőnő udvariasan. - Az én fülemhez nem jutott el semmi. Ha ez minden ...

Bizonytalan mozdulatot tett, mintha fel akarna állni. Poirot megakadályozta.

- Ez még nem egészen minden - mondta lágyan. - Ma reggel új fejlemények következtek be. Úgy látszik, hogy Mr. Ackroydot nem háromnegyed tízkor gyilkolták meg, hanem előbb. Doktor Sheppard tíz perccel kilenc előtt történt távozása és negyed tíz között.

Láttam, hogy a házvezetőnő arcáról eltűnik minden szín, és falfehér lesz. Előrehajolt, egész alakja megingott.

- De Miss Ackroyd azt mondta ... Miss Ackroyd azt mondta ...

- Miss Ackroyd beismerte, hogy hazudott.

Azon az estén be se tette a lábát a dolgozószobába.

- Tehát? ...

- Tehát úgy tűnik, hogy ebben a Charles Kent nevű emberben rátaláltunk arra, akit kerestünk. Fernlybe ment, nem tud beszámolni róla, hogy mit csinált ott ...

- Én meg tudom mondani, hogy mit csinált.

Egy ujjal se nyúlt az öreg Ackroydhoz ... közelében sem járt a dolgozószobának. Nem ő tette, én mondom magának.

Még jobban előrehajolt. Végül hát megtört az az acélos önuralma. Rémület és elkeseredés ült ki az arcára.

- Monsieur Poirot ! Monsieur Poirot ! Ó, kérem, higgyen nekem!

Poirot felállt, és odament hozzá. Nyugtatgatóan megpaskolta a házvezetőnő vállát.

- De hát hogyne, hogyne ... én hiszek kegyednek. Csak rá kellett vennem, hogy beszéljen.

A házvezetőnőben egy pillanatra föllángolt a gyanakvás.

- Igaz az, amit mondott?

- Hogy Charles Kentet gyanúsítják a bűnténnyel? Igen, ez igaz. Csak maga mentheti meg, ha elmondja, miért járt Fernlyben.

- Engem jött meglátogatni. - Halkan, hadarva beszélt. - Kimentem, hogy találkozzam vele ...

- A nyári lakban, igen, tudom.

- Honnan tudja?

- Mademoiselle, Hercule Poirot-nak az a foglalkozása, hogy tudja a dolgokat. Tudom, hogy kegyed korábban, az est folyamán már kiment, és üzenetet hagyott a nyári lakban, hogy mikorra lesz ott.

- Igen, így volt. Hírt kaptam tőle ... megüzente, hogy jön. A házba nem mertem beengedni. Írtam neki, arra a címre, amelyet megadott, megírtam, hogy a nyári lakban fogunk találkozni, és le is írtam neki, hogy meg tudja találni. Aztán félni kezdtem, hogy nem lesz türelme várni, kiszaladtam, és hagytam neki egy cédulát, azzal az üzenettel, hogy tíz perccel kilenc után ott leszek. Nem akartam, hogy a cselédek meglássanak, ezért a szalon ablakán osontam ki. Amikor visszajöttem, összetalálkoztam doktor Shepparddal, és azt hittem, furcsának fogja találni a dolgot. Lihegtem, alig kaptam levegőt, mert futottam. Fogalmam sem volt róla, hogy vacsorára várják aznap este.

Elhallgatott.

- Folytassa - mondta Poirot. - Kiment, és találkozott vele tíz perccel kilenc után. Mit beszéltek egymással?

- Olyan nehéz ez. Értse meg ...

- Mademoiselle - szakította félbe Poirot -, ebben az ügyben nekem meg kell tudnom a teljes igazságot. Amit elmond nekem, annak soha nem kell e közül a négy fal közül kikerülnie. Doktor Sheppard diszkrét lesz, én is az leszek. Nézze csak, majd segítek kegyednek. Ez a Charles Kent, ez a kegyed fia, ugye?

Miss Russell bólintott. Lángolt az arca.

- Soha senki nem tudta. Régen volt ... réges-régen ... odalenn Kentben. Nem voltam férjnél ...

- Így hát a megye nevét választotta neki vezetéknévül. Értem.

- Dolgoznom kellett, hogy fizetni tudjam az ellátását és a szállását. Soha nem mondtam meg neki, hogy én vagyok az anyja. De rossz útra tért, ivott, aztán rászokott a kábítószerre. Kifizettem az útiköltségét Kanadába. Egy-két évig nem hallottam róla. Aztán valahogy megtudta, hogy én vagyok az anyja. Írt, pénzt kért. Végül újra itthonról kaptam hírt felőle. Azt mondta, lejön Fernlybe, meglátogatni engem. A házba nem mertem beengedni. Engem mindig olyan ... olyan nagyon tisztességesnek tartottak. Ha valaki megsejt valamit ... vége lett volna a házvezetőnői állásomnak. Így hát megírtam neki, amit az előbb elmondtam.

- És aznap délelőtt eljött doktor Sheppardhoz?

- Igen. Törtem a fejemet, nem lehetne-e valamit csinálni. Nem volt ő rossz fiú ... amíg nem kapott rá a kábítószerre.

- Értem - mondta Poirot. - No, most menjünk tovább a történettel. Akkor este a fiú odament a nyári lakba?

- Igen, már várt rám, amikor kimentem. Nagyon durva volt, sértegetett. Magammal vittem, ami pénzem csak volt, és odaadtam neki. Beszélgettünk egy kicsit, aztán elment.

- Ez mikor volt?

- Kilenc után húsz-huszonöt perccel kellett lennie. Még nem volt fél tíz, amikor visszaértem a házba.

- És merre ment?

- Egyenesen kifelé, ugyanazon az úton, amelyen jött, azon az ösvényen, amelyik mindjárt a portásfülkénél ágazik el a kocsiútról.

Poirot bólintott.

- És kegyed, kegyed mit csinált?

- Visszamentem a házba. Blunt őrnagy szivarozva le-föl sétált a teraszon, ezért kerülőt tettem, és átmentem az oldalbejárathoz. Éppen akkor volt fél tíz, ahogy mondtam.

Poirot megint bólintott. Feljegyzett egy-két dolgot egy mikroszkopikus méretű noteszba.

- Azt hiszem, ez minden - mondta elgondolkodva.

- El kell?... - kérdezte habozva. - El kell mondanom mindezt Raglan felügyelőnek?

- Lehet, hogy sor kerül rá. De ne siessük el. Haladjunk lassan, tartsunk rendet, és legyünk módszeresek. Charles Kentet egyelőre formálisan nem vádolják gyilkossággal Fölmerülhetnek olyan körülmények, amelyek a kegyed történetét fölöslegessé tehetik.

Miss Russell felállt.

- Nagyon köszönöm önnek, Monsieur Poirot - mondta. - Igazán nagyon kedves volt ... valóban nagyon kedves. Ugye ... ugye hisz nekem? Hogy Charlesnak semmi köze nincs ehhez a gonosz gyilkossághoz? - Úgy tűnik, nem kétséges, hogy az az ember, aki fél tízkor Mr. Ackroyddal beszélgetett a dolgozószobában, nem lehetett a kegyed fia. Bátorság, mademoiselle. Még minden jóra fordulhat.

Miss Russell elment. Poirot meg én kettesben maradtunk.

- Szóval erről van szó - mondtam. - Minden alkalommal visszajutunk Ralph Patonhoz. Hogy sikerült Miss Russellben rátalálnia arra a személyre, akit Charles Kent meglátogatott? Észrevette a hasonlatosságot?

- Már régen kapcsolatba hoztam azzal az ismeretlen férfival, még mielőtt ténylegesen szemtől szembe kerültünk

Kenttel. Amint megtaláltuk azt a tollat. A toll kábítószerre utalt, és emlékeztem arra, amit maga Miss Russell látogatásáról mesélt. Aztán megtaláltam azt a cikket az aznap reggeli újságban a kokainról. Világosnak látszott az egész. Aznap reggel Miss Russell hírt kapott valakiről... valakiről, aki kábítószert szed; olvasta a cikket az újságban, és eljött magához, hogy föltegyen néhány óvatos kérdést. Azért említette a kokaint, mert a kérdéses cikk a kokainról szólt. Aztán, amikor úgy látta, hogy maga érdeklődni kezd, gyorsan áttért a detektívregényekre meg a ki nem mutatható mérgekre. Gyanítottam, hogy vagy a fiáról, vagy a bátyjáról van szó, vagy valami más nemkívánatos férfirokonáról. Ó! de hiszen mennem kell. Ebédidő van.

- Maradjon, és ebédeljen velünk - javasoltam.

- Köszönöm, ma nem. Nem szeretném Mademoiselle Caroline-t két egymás utáni napon vegetáriánus diétára kényszeríteni.

Kezdett nekem derengeni, hogy nem sok dolog akad, amit Hercule Poirot nem vesz észre.

XXI. fejezet

Az újsághír

Caroline figyelmét természetesen nem kerülte el, hogy Miss Russell a rendelőbe jött. Mivel ezt előre láttam, már készen álltam a hölgy fájós térdéről szóló részletes beszámolóra. De Caroline nem volt olyan hangulatban, hogy keresztkérdéseket tegyen fel. Nézete szerint ő tudta, hogy Miss Russell valójában miért jött, én meg nem.

- Kifaggatott téged, James - mondta Caroline. - A legszégyentelenebb módon kifaggatott, nem kétséges. Nincs értelme, hogy félbeszakíts. Merem állítani, hogy halvány fogalmad sem volt róla, mi történik. A férfiak olyan együgyűek. Tudja, hogy Poirot bizalmasa vagy, és meg akar tudni egyet s mást. Tudod, hogy én mire gondolok, James?

- Még csak elképzelni se tudom. Te annyi fantasztikus dolgot gondolsz.

- Te csak ne legyél szarkasztikus. Szerintem Miss Russell többet tud Mr. Ackroyd haláláról, mint amennyit hajlandó beismerni.

Caroline diadalmasan hátradőlt a székében.

- Komolyan ezt gondolod? - kérdeztem szórakozottan.

- Olyan tompa agyú vagy ma, James. Nincs benned semmi élet. Ez a májadtól van.

Társalgásunk ezután már csak személyes ügyeinkre korlátozódott.

A Poirot sugallta hír másnap reggel annak rendje és módja szerint megjelent az újságunkban. Én sötétben tapogatództam, hogy mi célja lehet, de Caroline-ra mérhetetlen hatást tett.

Szöges ellentétben az igazsággal kijelentette, hogy ő ezt egész idő alatt mondta. Felvontam a szemöldökömet, de nem kezdtem el vele vitatkozni. Caroline-t azonban mégis furdalhatta kissé a lelkiismeret, mert folytatta:

- Az lehet, hogy Liverpoolról kifejezetten nem beszéltem, de tudtam, hogy meg fog próbálni Amerikába szökni. Ezt csinálta Crippen is.

- Nem sok sikerrel - emlékeztettem rá.

- Szegény fiú, szóval elkapták. Szerintem, James, kötelességed közbenjárni, hogy ne köthessék fel.

- Mit vársz tőlem, mit csináljak?

- Hát orvos vagy, vagy mi? Kisfiúkorától ismered. Nem beszámítható. Ezt a vonalat kell választani, az világos. A múltkor olvastam, hogy egész boldogan élnek Broadmoorban ... olyan, mint egy előkelő klub.

De Caroline szavai eszembe juttattak valamit.

- Nem is tudtam, hogy Poirot-nak van egy gyengeelméjű unokaöccse - mondtam kíváncsian.

- Nem tudtad? Ó, elmesélte nekem az egészet. Szegény fiú. Nagy csapás az egész családnak. Eddig otthon tartották, de kezd olyan mélyre süllyedni, hogy attól félnek, kénytelenek lesznek beadni valami intézetbe.

- Azt hiszem, már meglehetősen jól tudsz mindent Poirot családjáról, amit csak tudni lehet - mondtam bosszúsan.

- Meglehetősen jól - felelte Caroline önelégülten. - Nagy megkönnyebbülés az embereknek, ha valakinek elmondhatják a bajaikat.

- Az lehetne - mondtam -, ha hagynák őket, hogy maguktól mondják el. Hogy annak örülnek-e, ha bizalmas vallomásokat facsarnak ki belőlük, az más kérdés.

Caroline erre csak nézett rám, annak a keresztény mártírnak a tekintetével, aki élvezi a mártíriumot.

- Te olyan magadnak való ember vagy, James - mondta. - Te utálod elmondani a dolgokat, utálsz bármiféle felvilágosítást adni, és azt hiszed, hogy mindenki másnak olyannak kell lennie, mint te vagy. Merem remélni, hogy soha senkiből nem préseltem ki bizalmas vallomásokat. Például, ha Monsieur Poirot átjön ma délután, mert azt mondta, hogy esetleg átjön, álmomban sem jutna eszembe megkérdezni, hogy ki volt az, aki ma korán reggel a házába érkezett.

- Ma kora reggel? - érdeklődtem.

- Nagyon korán - mondta Caroline. - Mielőtt a tejet hozták. Véletlenül éppen kinéztem az ablakon ... csapkodott a zsalu. Férfi volt. Csukott autón jött, és teljesen be volt bugyolálva. Semmit nem láttam az arcából. De megmondom neked, hogy én mire gondolok, és meg fogod látni, hogy igazam lesz.

- Mire gondolsz?

Caroline rejtelmesen lehalkította a hangját. - A belügyminisztérium szakértője - lehelte.

- A belügyminisztérium szakértője - mondtam döbbenten. - De drága Caroline!

- Jegyezd meg magadnak. amit mondok: meg fogod látni, hogy igazam van. Az a Miss Russell azért jött ide akkor délelőtt, hogy mérget szerezzen tőled. Nagyon könnyen lehetséges, hogy Roger Ackroydnak mérget kevert az ételébe akkor este.

Hangosan elnevettem magam.

- Szamárság - kiáltottam fel. - Leszúrták, a nyakába döftek. Ezt te is éppen olyan jól tudod, mint én.

- A halála után, James - mondta Caroline. - Hogy félrevezessék a nyomozást.

- Ide figyelj, te félelmetes nőszemély - mondtam -, én megvizsgáltam a holttestet, és tudom, mit beszélek. Az a seb nem a halál után keletkezett ... az volt a halál oka, ezt nem vonhatod kétségbe.

Caroline továbbra is csak mindentudó ábrázattal bámult rám, ami annyira felbosszantott, hogy folytattam.

- Megmondanád nekem esetleg, Caroline, van-e orvosi diplomám vagy nincs?

- Van orvosi diplomád, James, merem állítani ... legalábbis úgy értem, tudom, hogy van ... De nincs semmi képzelőtehetséged.

- Mivel te háromszoros adagot kaptál belőle, nekem már nem jutott - mondtam szárazon.

Amikor Poirot délután annak rendje és módja szerint megérkezett, kitűnően elszórakoztam Caroline manővereinek megfigyelésével. Nővérem minden elképzelhető módon körüljárta a rejtélyes vendég témáját, anélkül hogy egyenesen rákérdezett volna. Poirot szemének csillogásából láttam, hogy rájött, mi Caroline célja, de nyájas és kifürkészhetetlen maradt, s oly sikeresen kivédte Caroline akcióit, hogy nővérem a végén már nem tudta, hogyan folytassa tovább.

Poirot, azt gyanítom, csöndesen élvezte ezt a kis mérkőzést. Most felállt, és sétát indítványozott.

- Vigyáznom kell az alakomra, fogynom kell egy kicsit - magyarázta. - Velem tart, doktor? És később talán kapunk Miss Caroline-tól egy teát?

- El vagyok ragadtatva - mondta Caroline. - Aaa ... ööö ... a vendége nem tartana esetleg velünk?

- Maga igazán nagyon kedves - mondta Poirot. - De nem, a barátom pihen. Hamarosan meg kell majd ismerkednie vele.

- Régi barátja magának, legalábbis valaki azt mondta - kockáztatott meg Caroline egy utolsó hősi erőfeszítést.

- Igazán? - mormolta Poirot. - Nos, indulnunk kell.

Bolyongásunk Fernly irányába vitt bennünket. Én már jó előre sejtettem, hogy így lesz. Kezdtem megérteni Poirot módszereit. Minden lényegtelen kis apróság kihat az egészre.

- Volna egy megbízásom a maga számára, barátom - mondta végül. - Szeretnék ma este otthon, a házamban egy kis megbeszélést tartani. Ugye eljön?

- Feltétlenül - mondtam.

- Pompás. Szükségem van továbbá ebből a házból mindenkire ... tehát Mrs. Ackroydra. Mademoiselle Florára, Blunt őrnagyra és Mr. Raymondra. Szeretném, ha maga lenne a követem. Ezt a kis összejövetelt kilenc órára tűznénk ki. Lesz szíves meghívni őket ... ugye?

- Örömmel, de miért nem hívja meg őket maga személyesen?

- Mert akkor elárasztanak kérdésekkel. Miért? Mi célból? Követelni fogják, hogy magyarázzam meg, mit akarok. És, mint tudja, kedves barátom, én nem nagyon szerelem megmagyarázni az én kis ötleteimet, amíg el nem jön az ideje.

Elmosolyodtam.

- Hastings barátom, akiről meséltem magának, azt szokta mondani rólam, hogy ember formájú osztriga vagyok. De nem volt hozzám igazságos. A tényekből semmit nem tartok meg magamnak. De értelmezze őket mindenki a maga kedve szerint.

- Mikor kívánja, hogy átadjam a meghívást?

- Most, ha úgy tetszik. Közel vagyunk a házhoz.

- Maga nem jön be?

- Nem, én majd sétálgatok a kertben. Negyedóra múlva találkozzunk a kapunál.

Bólintottam, és elindultam teljesíteni a megbízást. Mint kiderült, a családnak mindössze egyetlen tagja volt otthon, mégpedig Mrs. Ackroyd, egy csésze teát iszogatott, meglehetősen korán. Nagyon szívélyesen fogadott.

- Olyan hálás vagyok magának, doktor - mormolta -, amiért tisztázta azt a kis ügyet Monsieur Poirot-val. De az élet csupa baj, egyik a másik után. Hallott Floráról, ugye?

- Közelebbről mit? -kérdeztem óvatosan.

- Hát ezt az újabb eljegyzést. Flora és Hector Blunt. Persze nem olyan jó parti, mint Ralph lett volna. De hát végül is első a boldogság. Az én kis Florámnak egy idősebb férfira van szüksége ... valakire, aki szilárd és megbízható, és Hector

aztán igazán nagyon kitűnő ember a maga módján. Látta az újságban ma reggel a hírt, hogy letartóztatták Ralphot?

- Igen - feleltem -, láttam.

- Szörnyű. - Mrs. Ackroyd lehunyta a szemét és megborzongott. - Geoffrey Raymondot iszonyúan megrázta. Felhívta Liverpoolt. De az ottani rendőrségen nem mondtak neki semmit. Sőt, azt mondták, nem is tartóztatták le Ralphot. Mr. Raymond makacsul azt állítja, hogy tévedés az egész ... egy ... hogy is mondják?... hírlapi kacsa. Megtiltottam, hogy a személyzet előtt beszéljenek róla. Képzelje el, ha Flora tényleg hozzámegy!

Mrs. Ackroyd fájdalmában lehunyta a szemét. Kezdtem törni a fejem, hogy ugyan mikor leszek majd képes átadni Poirot meghívását.

Mielőtt időm lett volna megszólalni, Mrs. Ackroyd már folytatta.

- Maga itt volt tegnap, ugye, azzal a rémes Raglan felügyelővel? Vadállat az az ember... addig ijesztgette Florát, amíg azt nem mondta, hogy ő vitte el azt a pénzt szegény Roger szobájából. Pedig az ügy olyan egyszerű, igazán. A gyerek kölcsön akart kérni pár fontot, és nem akarta zavarni a nagybátyját, hiszen szigorúan meghagyta, hogy ne zavarják. De tudta, hogy hol tartja a pénzt, hát fölment, és kivette amire szüksége volt.

- Flora így mesélte el a dolgot? - kérdeztem.

- Drága doktor, tudja, milyenek manapság a lányok. Olyan könnyű befolyásolni őket. Maga persze mindent tud a hipnózisról meg az ilyenekről. A felügyelő kiabál vele, újra meg újra kimondja a “lopás" szót, amíg a szegény gyerek gátlást nem kap ... vagy komplexust? ... mindig összekeverem ezt a két szót ... és tényleg azt nem kezdi képzelni, hogy ellopta azt a pénzt. Én rögtön láttam, hogy ez hogy volt. De azért nem tudok eléggé hálás lenni ezért a félreértésért ... egy szempontból ... úgy látszik, ez hozta össze őket ... mármint Hectort és Florát. Biztosíthatom, nagyon sokat aggódtam Flora miatt a múltban: képzelje, volt idő, amikor egyenesen azt hittem, hogy van valami közte meg a fiatal Raymond között! Csak képzelje el! - Mrs. Ackroyd hangja sikollyá vékonyodott a rémülettől. - Egy magántitkár ... akinek gyakorlatilag semmije sincs.

- Súlyos csapás lett volna magának - mondtam. - Nos, Mrs. Ackroyd, üzenetet hoztam Monsieur Poirot-tól.

- Nekem?

Mrs. Ackroyd meglehetősen rémültnek látszott.

Sietve megnyugtattam, és elmagyaráztam, mi Poirot kívánsága.

- Feltétlenül - mondta Mrs. Ackroyd meglehetősen bizonytalanul. - Azt hiszem, el kell mennünk, ha egyszer Monsieur Poirot azt mondja. De miről lesz szó? Szeretném előre tudni.

Biztosítottam a derék hölgyet, hogy erről magam sem tudok többit, mint ő, ami egyébként így is volt igaz.

- No jó - mondta végül Mrs. Ackroyd zsémbesen -, meg fogom mondani a többieknek, és kilenc órára ott leszünk.

Ezzel búcsút is vettem tőle, és megkerestem Poirot-t a megbeszélt találkozóhelyen.

- Attól tartok, tovább maradtam negyedóránál - jegyeztem meg. - De ha ez a derék hölgy egyszer beszélni kezd, akkor nagyon nehéz közben akár csak néhány szót is elmondani.

- Nem számít - mondta Poirot. - Én kitűnően szórakoztam. Ez a park nagyszerű.

Elindultunk hazafelé. Amikor megérkeztünk, Caroline, aki nyilván lesett bennünket, nagy meglepetésünkre maga nyitott ajtót.

Ajkára tette az ujját. Arca teli volt fontoskodással és izgalommal.

- Ursula Bourne - mondta -, a szobalány, Fernlyből. Itt van! Leültettem az ebédlőben. Borzasztó állapotban van szegényke. Azonnal beszélnie kell Monsieur Poirot-val. Mindent megtettem, amit csak tudtam. Adtam neki egy csésze forró teát. Az embernek igazán megesik a szíve, ha ilyen állapotban lát valakit.

- Az ebédlőben? - kérdezte Poirot.

- Erre - mondtam, és kitártam az ajtót.

Ursula Bourne az asztalnál ült. Karját összekulcsolta maga előtt, és nyilvánvalóan éppen most emelte fel a fejét. Vörös volt a szeme a sírástól.

- Ursula Bourne - mormoltam.

De Poirot csak elhúzott mellettem, és kinyújtotta a kezét.

- Nem - mondta -, azt hiszem, ez nem egészen így van. Nem Ursula Bourne, ugye, gyermekem ... hanem Ursula Paton? Mrs. Ralph Paton.

XX1I. fejezet

Ursula története

A lány egy-két pillanatig csak némán nézett Poirot-ra. Aztán minden tartózkodása teljesen széthullott, bólintott, és

kitört belőle a zokogás.

Caroline elcsörtetett mellettem, átkarolta a lányt, és megveregette a vállát.

- Ugyan, drágám, ugyan - mondta nyugtatgatóan -, minden rendbe fog jönni. Majd meglátja ... minden rendbe fog jönni.

Kíváncsiskodása és botrányhajhászása mögött Caroline-ban rengeteg gyöngédség van. A lány kétségbeesésének láttán egy pillanatra még a Poirot közlése iránti érdeklődése is megszűnt.

Ursula egyszer csak kiegyenesedett, és megtörölte a szemét.

- Gyöngeség, butaság, tudom - mondta.

- Nem, nem, gyermekem - mondta Poirot kedvesen. - Mindnyájan tudjuk, milyen nehéz volt ez az utolsó hét.

- Iszonyú megpróbáltatás lehetett - mondtam.

- És most kiderül, hogy maga tudta - folytatta Ursula. - Honnan tudja? Ralph mondta meg magának?

Poirot a fejét rázta.

- Tudja, mi hozott magához ma este? - folytatta tovább a lány. - Ez ...

Előszedett egy darabka összegyűrt újságpapírt. Megismertem: az a hír volt, amelyet Poirot tétetett be az újságba.

- Itt az áll, hogy Ralphot letartóztatták. Akkor semmi értelme az egésznek. Nem kell tovább színlelnem.

- Az újsághírek nem mindig igazak, mademoiselle - mormolta Poirot, s volt benne annyi becsület, hogy kissé elszégyellte magát. - No mindegy, azt hiszem, jól tenné, ha elmondana mindent. Most az igazságra van szükségünk.

A lány habozott, kételkedve nézett rá.

- Kegyed nem bízik bennem - mondta Poirot szelíden. - És mégis eljött ide, hogy megkeressen, nem? Miért?

- Mert én nem hiszem el, hogy Ralph tette - mondta a lány nagyon halkan. - És azt hiszem, maga okos ember, és rá fog jönni az igazságra. Meg aztán ...

- Igen?

- Azt hiszem, maga kedves ember.

Poirot többször egymás után bólintott.

- Nagyon jó, hogy ... igen, nagyon jó. Ide figyeljen, én valóban azt hiszem, hogy a kegyed férje ártatlan... de nagyon rosszul áll az ügye. Ahhoz, hogy megmenthesse, mindent tudnom kell, amit csak tudni lehet ... még akkor is, ha úgy látszana, hogy ettől még sötétebb lesz a helyzet az ő szempontjából.

- Milyen jól megérti - mondta Ursula.

- Akkor hát elmondja nekem az egész történetet, ugye? Kezdettől fogva?

- Remélem, engem nem akar kiküldeni - mondta Caroline, és kényelmesen elhelyezkedett egy karosszékben. - Csak azt szeretném tudni - folytatta -, hogy miért maszkírozta magát ez a gyerek szobalánynak.

- Maszkírozta? - kérdeztem.

- Ezt mondtam, nem? Miért csinálta, gyermekem? Fogadásból?

- Kellett a pénz, hogy megéljek - mondta Ursula szárazon.

Mint kiderült, Ursula hétgyerekes család lánya - szülei elszegényedett ír nemesek. Apja halála után a lányok többsége szétszóródott a világban, hogy valahogy megéljen. Ursula legidősebb nővére Folliott kapitányhoz ment férjhez. Őt látogattam meg akkor vasárnap, s most már nem volt rejtélyes, miért jött zavarba. Ursula elhatározta, hogy maga fogja megkeresni a kenyerét, s mivel az egyetlen foglalkozás, amely egy szakképzetlen lány előtt nyitva áll - mármint a kisgyerekek melletti nevelőnősködés -, nem vonzotta, inkább elment szobalánynak. Utálta volna “úri szobalány"-nak titulálni magát, valódi szobalány akart lenni. Ajánlólevelet a nővére adott neki. Fernlyben, tartózkodó modora ellenére, mely, mint láttuk, némi megjegyzésekre adott okot, megbecsülték a munkáját - gyors volt, ügyes és alapos.

- Elveztem a munkát - magyarázta. - És rengeteg időm maradt önmagam számára.

És akkor összetalálkozott Ralph Patonnal, aztán jött a szerelem, amely a titkos házasságban érte el a csúcspontját. Erre Ralph beszélte rá, bár ő nagyon ellenkezett. Ralph azt mondta, hogy a mostohaapja hallani sem akarna arról, hogy elvegyen valakit, akinek nincs egy fillérje se. Jobb lesz, ha titokban házasodnak össze, aztán később, egy alkalmasabb pillanatban közlik a hírt az öreggel.

Így is történt, Ursula Bourne-ból Ursula Paton lett. Ralph közölte, hogy ki akarja fizetni az adósságait, állást keres, és csak akkor mondják meg Ackroydnak az újságot, amikor abban a helyzetben lesz, hogy el tudja tartani Ursulát, és függetlenítheti magát a mostohaapjától.

De a Ralph Patonhoz hasonló emberek elméletben könnyebben kezdenek új életet, mint gyakorlatban. Abban reménykedett, rá tudja beszélni a mostohaapját, hogy fizesse ki az adósságait, és állítsa őt újra talpra, amíg még nem tud a házasságáról De amikor Ralph adósságainak összege a tudomására jutott, Roger Ackroyd csak dühbe gurult, ám nem volt hajlandó semmit sem tenni. Elmúlt néhány hónap, aztán Ackroyd újra lehívta Fernlybe Ralphot. Ackroyd nem kertelt sokat. Az volt a szíve vágya, hogy Ralph vegye feleségül Florát, s ezt nyíltan meg is mondta a fiatalembernek.

És itt mutatkozott meg Ralph Paton vele született gyöngesége. Mint mindig, most is kapott a könnyű, azonnali megoldáson. Amennyire én ki tudtam venni, se Flora, se Ralph nem színlelt szerelmet. Mindkét fél részéről üzleti megállapodásról volt szó. Roger Ackroyd kívánsága parancs volt - és ők engedelmeskedtek. Flora azért ment bele a

dologba, mert számára a házasság szabadságot, pénzt, nagyobb perspektívát ígért. Ralph természetesen egészen más játékot játszott. De iszonyatos pénzügyi csávában lévén, megragadta a lehetőséget. Kifizetik az adósságait. Újra tiszta lappal indulhat. Nem az a természet, aki maga elé képzeli a jövőt, de ködösen valami olyasmit remélhetett, hogy kellő idő elteltével majd felbontják Florával az eljegyzést. Mind ő, mind Flora kikötötte, hogy eljegyzésük egyelőre maradjon titokban. Ralph borzasztóan szerette volna eltitkolni az ügyet Ursula elől. Ösztönösen érezte, hogy ez az erős és határozott természetű lány, aki szívből utál minden kétszínűséget, nem helyeselné az általa választott utat.

Aztán eljött az a kritikus pillanat, amikor a mindig is önkényes természetű Roger Ackroyd úgy döntött, hogy nyilvánosságra hozza az eljegyzést. Szándékáról Ralphnak egy szót sem szólt - csak Florának, Flora pedig apátiájában nem tett semmi ellenvetést. Ursulát úgy érte a hír, mintha bomba robbant volna. Hívására Ralph sietve lejött Londonból. Találkoztak az erdőben, ahol a nővérem kihallgatta beszélgetésük egy részét. Ralph könyörgött, hogy hallgasson még egy kicsit, de Ursula mindenre el volt szánva, elege volt a képmutatásból. Halogatás nélkül meg akarta mondani Mr. Ackroydnak az igazat. Férj és feleség haraggal vált el egymástól.

Ursula, szándékának megfelelően, még aznap délután szólt Ackroydnak, hogy beszélni szeretne vele, és kitálalta neki az igazságot. Beszélgetésük igencsak viharos volt - és alighanem még viharosabb lett volna, ha Roger Ackroyd nincs annyira elfoglalva a saját bajaival. De így is elég kínosan zajlott le. Ackroyd nem az az ember volt, aki megbocsátja, ha becsapják. Dühe főleg Ralph ellen irányult, de Ursula is megkapta tőle a magáét, mivel nézete szerint a lány szándékosan megpróbálta “tőrbe csalni" egy dúsgazdag ember fogadott fiát. Mindkét részről megbocsáthatatlan szavak hangzottak el.

Ugyanaznap estére Ursula találkozót beszélt meg Ralphfal a kis nyári lakban. Ehhez az oldalajtón át ki kellett lopakodnia a házból. Beszélgetésük mindkét részről főleg szemrehányásokból állt. Ralph azzal vádolta Ursulát, hogy rosszul időzített bejelentésével jóvátehetetlenül tönkretette a kilátásait. Ursula szemére vetette Ralphnak a kétszínűségét.

Végül elváltak. Roger Ackroyd holttestét jó félóra múlva fedezik fel. Azóta Ursula nem látta Ralphot, nem is hallott felőle.

Ahogy a történet kibontakozott, egyre inkább rájöttem, hogy a terhelő adatok milyen ijesztő sorát tartalmazza. Ackroyd, ha élve marad, biztosan megváltoztatja a végrendeletét - elég jól ismertem, tudom, ez lett volna az első gondolata. Halála a lehető legjobbkor jött Ralph és Ursula Patonnak. Nem csoda, hogy a lány tartotta a száját, és végig következetesen játszotta a szerepét.

Elmélkedésemet egyszerre csak félbeszakították. Poirot szólalt meg, és hangjának komolyságából tüstént tudtam, hogy ő is átgondolta a helyzetből adódó következtetéseket.

- Mademoiselle, fel kell tennem kegyednek egy kérdést, és kegyednek az igazsághoz híven kell válaszolnia, mert minden ezen múlik: hány óra volt akkor, amikor elvált Ralph Paton kapitánytól a nyári lakban? Gondolkozzon előbb egy kicsit, hogy nagyon pontosan tudjon válaszolni.

A lány furcsán, nagyon keserűen fölnevetett.

- Mit gondol, nem mentem én ezen újra meg újra végig magamban? Pontosan fél tíz volt, amikor kimentem, hogy találkozzam vele. Blunt őrnagy le-föl sétálgatott a teraszon, Így meg kellett kerülnöm a bokrokat, hogy meg ne lásson. Fél tíz után három perccel érhettem a nyári lakba. Ralph már ott várt. Tíz percig voltam vele ... nem tovább, mert pontosan háromnegyed tízkor értem vissza a házba.

Most már értettem, hogy a múltkor miért tette fel nekem többször is azt a kérdést. Hiszen ha be lehetne bizonyítani, hogy Ackroydot negyed tíz előtt gyilkolták meg - és nem utána!

Ezt a gondolatot láttam tükröződni Poirot következő kérdésében is.

- Ki távozott elsőnek a nyári lakból?

- Én.

- És Ralph Patont a nyári lakban hagyta?

- Igen ... de csak nem gondolja...

- Mademoiselle, az lényegtelen, hogy én mit gondolok. Kegyed mit csinált, amikor visszament a házba?

- Fölmentem a szobámba.

- És meddig maradt ott?

- Körülbelül tíz óráig.

- Van valaki, aki ezt bizonyítani tudja?

- Bizonyítani? Mármint, hogy én a szobámban voltam? Ó, nincs. De hát ez biztosan ... ó! Már értem, azt gondolhatják ... azt gondolhatják...

Láttam, hogy a szemébe kiül a rémület.

Poirot befejezte helyette a mondatot.

- Hogy kegyed volt az, aki az ablakon át behatolt, és ledöfte a székében ülő Roger Ackroydot? Igen, pontosan ezt gondolhatják.

- Ilyesmit csak egy sült bolond gondolhat - méltatlankodott Caroline.

Megveregette Ursula vállát.

A lány a kezébe temette az arcát.

- Iszonyatos - suttogta. - Iszonyatos!

Caroline barátságosan megrázta a lányt.

- Ne aggódjon, kedves - mondta. - Monsieur Poirot ezt nem gondolja komolyan. Ami meg a maga férjét illeti, hát nem vagyok róla valami nagy véleménnyel, és ezt őszintén meg is mondom magának. Megszökik, és hagyja, hogy magának kelljen szembenéznie a következményekkel.

Ursula erre energikusan megrázta a fejét.

- Ő, nem! - kiáltotta. - Az egyáltalán nem így volt. Ralph magától soha nem szökött volna meg. Most már látom. Amikor hallotta, hogy meggyilkolták a mostohaapját, ő is azt gondolhatta, hogy én tettem.

- Dehogyis gondolna ő ilyesmire - mondta Caroline.

- Olyan kegyetlen voltam hozzá akkor este ... olyan kemény és keserű. Nem voltam hajlandó meghallgatni, amit el akart mondani... nem hittem el, hogy igazán törődik velem. Csak álltam ott, megmondtam neki, hogy mi a véleményem róla, a leghidegebb, legkegyetlenebb dolgokat vágtam a szemébe, amik csak eszembe jutottak... bántani próbáltam, ahogy csak tudtam.

- Nem ártott neki - mondta Caroline. - Sose aggódjon amiatt, amit egy férfinak mond. Olyan önhittek, el sem hiszik, hogy az ember komolyan gondolhat valamit, ami nem hízelgő rájuk nézve.

Ursula idegesen tördelte a fezét.

- Amikor fölfedezték a gyilkosságot, és Ralph nem került elő, szörnyen ideges lettem. Egy pillanatra fölmerült bennem ... de aztán tudtam, hogy ő nem tehette ... nem tehette ... De nagyon szerettem volna, ha előáll, és nyíltan megmondja, hogy semmi köze hozzá. Tudtam, hogy kedveli doktor Sheppardot, és azt hittem, doktor Sheppard esetleg tudja, hol rejtőzik. Hozzám fordult.

- Ezért mondtam a múltkor magának, amit mondtam. Úgy gondoltam, ha maga tudja, hogy hol van, esetleg eljuttatja hozzá az üzenetet.

- Én? - kiáltottam fel.

- Honnan tudná James, hegy ő hol van? - érdeklődött éles hangon Caroline.

- Nagyon valószínűtlen volt - ismerte el Ursula -, de Ralph gyakran beszélt doktor Sheppardról, és ezért feltételeztem, hogy őt tartja a legjobb barátjának King's Abbotban.

- Kedves gyermekem - mondtam -, halvány fogalmam sincs, hogy Ralph Paton e pillanatban hol van.

- Hát az igaz - mondta Poirot.

- De... - Ursula értetlenül lobogtatta az újságkivágást.

- Aha! ez - mondta Poirot, kissé zavartan -, ez bagatelle, mademoiselle. Rien du tout. Én egy pillanatig sem hiszem, hogy Ralph Patont letartóztatták.

- De hát akkor... - kezdte lassan a lány. Poirot gyorsan folytatta.

- Egyetlen dolgot szeretnék még tudni: akkor este Paton kapitány cipőt viselt vagy csizmát?

Ursula a fejét rázta.

- Nem emlékszem.

- Kár! De hát hogy is emlékezne. Most pedig, madame - rámosolygott Ursulára, féloldalt hajtotta a fejét, és ékesszólóan megfenyegette a mutatóujjával -, ne kérdezzen semmit. És ne kínozza magát. Legyen bátor, és bízzon Hercule Poirot-ban.

XXIII. fejezet

Poirot kis összejövetele

- És most - állt fel Caroline - ez a gyermek feljön velem és lefekszik. Ne aggódjon, drágám. Monsieur Poirot mindent megtesz magáért, amit csak tud ... ebben biztos lehet.

- Vissza kell mennem Fernlybe - mondta Ursula bizonytalanul.

De Caroline határozottan elhallgattatta.

- Csacsiság. Most jó kezekben van ... az enyémben. Egyelőre különben is itt marad ... ugye, Monsieur Poirot?

- Az lesz a legjobb - helyeselt a kis belga. - Ma este szükségem lesz a mademoiselle-re .. . bocsánat, a madame-ra ... szeretném, ha részt venne az én kis összejövetelemen. Kilenc órakor, nálam. Feltétlenül szükséges, hogy ő is ott legyen.

Caroline bólintott, és Ursulával együtt kiment a szobából. Amikor becsukódott mögöttük az ajtó, Poirot visszaült a karosszékébe.

- Eddig rendben - mondta. - Kezd tisztázódni a helyzet.

- És egyre sötétebb Ralph Patonra nézve - jegyeztem meg komoran.

Poirot bólintott.

- Igen, ez így van. De hát ez várható volt, nem?

Ránéztem, megjegyzése kissé zavarba ejtett. Poirot félig lehunyta a szemét, hátradőlt a karosszékben, ujjhegyeit összeérintette. Hirtelen felsóhajtott, és megrázta a fejét.

- Mi az? - kérdeztem.

- Vannak pillanatok, amikor borzasztóan vágyakozom Hastings barátom után. Ez az a barátom, akiről meséltem magának ... aki most Argentínában van. Mindig mellettem volt, amikor nagy ügyet vizsgáltam. És segített nekem ... igen, gyakran segített. Mert volt egy kitűnő képessége, az, hogy öntudatlanul belebotlott az igazságba ... anélkül, hogy észrevette volna, tien entendu, Időnként mondott valami különlegesen nagy szamárságot, és íme! az a csacsi megjegyzés feltárta előttem az igazságot! És aztán az a szokása, hogy feljegyzéseket készített az érdekes ügyekről.

Némileg zavartan kezdtem köhécselni.

- Ami azt illeti - kezdtem, de aztán elhallgattam.

Poirot fölegyenesedett a székben. Villogott a szeme.

- Nos? Mit akart mondani?

- Hát, ami azt illeti, olvastam Hastings kapitány néhány elbeszélését, és gondoltam, miért ne próbálkozhatnék meg én is valami ilyesmivel. Kár lett volna nem megpróbálni ... egyedülálló alkalom ... valószínűleg az egyetlen, amikor ilyesmibe keveredtem.

Eközben nagyon melegem lett, s ahogy eldadogtam a fenti szónoklatot, úgy éreztem, egyre összefüggéstelenebbül beszélek.

Poirot felugrott a székből. Egy pillanatra megrémültem, hogy amúgy franciásan meg akar ölelni, de ettől szerencsére tartózkodott.

- De hiszen ez nagyszerű ... maga leírta a benyomásait, menetközben, ahogy az ügy előrehaladt?

Bólintottam.

- Épatant! - kiáltotta Poirot. - Hadd lássam ... ebben a percben!

Ilyen hirtelen követelésre nem voltam egészen felkészülve. Törtem a fejemet, próbáltam visszaezrelékezni bizonyos részletekre.

Remélem, nem fog megsértődni - dadogtam. - Lehet, hogy itt-ott kissé ... ööö ... személyeskedő voltam.

- Ó, teljesen megértem; azt írta rólam, hogy komikus vagyok ... itt-ott talán azt, hogy csodabogár? Nem számít. Hastings, ő se volt mindig udvarias. Én fölötte állok az ilyen köznapi dolgoknak.

Amikor belekotortam az íróasztalom fiókjába, előszedtem a meglehetősen rendetlen kéziratcsomót, és átnyújtottam neki, még mindig kétségeim voltak. Az esetleges publikációra gondolva, írásomat fejezetekre osztottam, és mivel előző este leírtam Miss Russell látogatását is, úgyszólván eljutottam a jelen pillanathoz. Poirot tehát húsz fejezetet kapott.

Otthagytam a kézirattal.

Ki kellett mennem, elég messzire, egy beteghez, és nyolc óra múlt, mire hazaértem; mindössze egy tányér meleg étel várt egy tálcán meg az a hír, hogy Poirot és a nővérem fél nyolckor megvacsoráztak, és Poirot bevonult a műhelyembe, hogy ott fejezze be a kézirat olvasását.

- Remélem, James - mondta a nővérem -, vigyáztál rá, hogy mit mondasz benne rólam?

Leesett az állam. Egyáltalán nem vigyáztam.

- Nem mintha sokat számítana - mondta Caroline, helyesen értelmezve az arckifejezésemet. - Monsieur Poirot tudni fogja, hogy mit gondoljon. Ő sokkal jobban megért engem, mint te.

Bementem a műhelybe. Poirot az ablaknál ült. A kézirat szépen összerakva, mellette, egy széken. Rátette a kezét a kéziratcsomóra, és megszólalt:

- Eh bien - mondta - gratulálok magának ... a szerénységéhez.

- Ó! - mondtam meglehetősen meghökkenve.

- Meg a tartózkodásához - tette hozzá.

- Ó! - mondtam újra.

- Hastings nem így írt - folytatta barátom. - Nála minden oldalon rengetegszer szerepelt az a szó, hogy “én". Hogy ő mit mondott, ő mit csinált. De maga ... maga teljesen a háttérbe húzódik, mindössze egyszer vagy kétszer bukkan elő ... hogy úgy mondjam, a családi életről szóló jeleneteiben.

Kissé elpirultam a szemében megcsillanó fénytől.

- És tulajdonképpen mi a véleménye róla? - kérdeztem idegesen.

- Őszinte véleményt akar?

- Igen.

Poirot félretette a tréfálkozó modorát.

- Nagyon pontos és részletes beszámoló - mondta kedvesen. - Maga hűségesen és pontosan följegyezte az összes tényeket... bár igen tartózkodónak mutatkozott, amikor a maga szerepéről volt szó bennük.

- És segített magának?

- Igen. Mondhatom, jelentős mértékben segített. Jöjjön, át kell mennünk hozzám, be kell rendeznünk a színpadot az

én kis előadásomhoz.

Caroline az előszobában volt. Azt hiszem, remélte, hogy esetleg meghívjuk, kísérjen el minket. Poirot tapintatosan oldotta meg a helyzetet.

- Nagyon szeretném, ha kegyed is jelen lehetne, mademoiselle - mondta sajnálkozó hangon -, de ebben a stádiumban nem lenne bölcs dolog. Tudja, ma esti látogatóim mind gyanúsítottak. Köztük fogom megtalálni azt, aki Mr. Ackroydot megölte.

- Igazán azt hiszi? - hitetlenkedtem.

- Úgy látom, hogy maga nem - mondta Poirot szárazon, - Maga még nem becsüli igazi értékének megfelelően Hercule Poirot-t. Ebben a pillanatban ért le Ursula a lépcsőn.

- Készen van, gyermekem? - kérdezte Poirot. - Akkor jó. Együtt megyünk át hozzám. Mademoiselle Caroline, higgye el, minden lehetőt megteszek, hogy szolgálatára lehessek. Jó estét.

Kimentünk, otthagytuk Caroline-t. Ahogy ott állt a bejárati lépcsőn és utánunk bámult, olyan volt, mint a kutya, ha nem viszik el sétálni.

A Vörösfenyő nappali szobája már elő volt készítve. Az asztalon különféle szörpök és poharak, valamint egy tányér sütemény. A másik szobából áthoztak néhány széket.

Poirot le-föl rohangált, rendezgetett. Itt kihúzott egy széket, ott megigazított egy lámpát, időnként lehajolt, és kisimította valamelyik szőnyeget. Különösen a világítással vacakolt sokat. A lámpákat úgy rendezte el, hogy erős fényt vessenek a szobának arra a felére, ahol a székek álltak, míg a szoba másik felét, ahol feltételezésen szerint Poirot akart ülni, tompa félhomályban hagyják.

Ursula meg én csak figyeltük a kis emberkét. Hamarosan megszólalt a csengő.

- Megérkeztek - mondta Poirot. - Helyes, minden készen áll.

Nyílt az ajtó, és betódult a fernlyi társaság. Poirot előrelépett, üdvözölte Mrs. Ackroydot és Florát.

- Nagyon kedves, hogy eljöttek - mondta. - És Blunt őrnagy meg Raymond is.

A titkár éppoly jókedvű volt, mint mindig.

- Na, mi a nagy idea? -.kérdezte nevetve. - Valami tudományos masina? Mérőszalagokat kell kötnünk a csuklónkra, amelyek regisztrálják a bűnös szívdobbanásokat? Létezik valami ilyenféle találmány, ugye?

- Igen, olvastam róla - ismerte el Poirot. - De én régimódi ember vagyok. A régi módszereket használom. Csak a kis szürke sejtekkel dolgozom. Nos, kezdjük el... de előbb be kell jelentenem önöknek valamit.

Kézen fogta Ursulát és elővezette.

- Ez a hölgy Mrs. Ralph Paton. Márciusban ment feleségül Paton kapitányhoz.

Mrs. Ackroydból aprócska sikoly tört elő.

- Ralph! Megnősült! Márciusban! Ó, de hát ez képtelenség. Ez lehetetlen.

Úgy bámult Ursulára, mintha még soha nem látta volna.

- Elvette a Bourne-t? - mondta. - No de tényleg, Monsieur Poirot, ezt nem hiszem el magának.

Ursula elpirult, s már-már megszólalt, de Flora megelőzte.

Gyorsan a másik lány mellé lépett, és megsimogatta a karját.

- Nem szabad haragudnia, amiért meg vagyunk lepve - mondta. - Tudja, hogy fogalmunk se volt róla. Maga meg Ralph nagyon jól őrizték a titkukat. Én ... én nagyon örülök neki.

- Maga nagyon kedves, Miss Ackroyd - mondta halkan Ursula -, és minden joga megvan rá, hogy haragudjon. Ralph nagyon csúnyán viselkedett ... különösen magával.

- Ez ne bántsa - mondta Flora, vigasztalóan megpaskolva Ursula karját. - Ralph sarokba szorult, és megpróbálkozott az egyetlen kiúttal. Az ő helyében valószínűleg én is ugyanezt tettem volna. Bár azt hiszem, bízhatott volna annyira bennem, hogy beavat a titokba. Nem hagytam volna cserben.

Poirot szelíden megkocogtatta az asztalt, és jelentőségteljesen megköszörülte a torkát.

- Kezdődik a tanácsülés - mondta Flora. - Monsieur Poirot jelzi, hogy ne beszélgessünk. Csak egyetlen dolgot mondjon még meg nekem. Hol van Ralph? Ha valakinek, magának tudnia kell.

- De nem tudom - jajdult fel Ursula. - Éppen ez az, hogy nem tudom.

- Nem tartóztatták le Liverpoolban? - kérdezte Raymond. - Az újság azt írja.

- Nincs Liverpoolban - mondta Poirot kurtán.

- A helyzet az - jegyeztem meg -, hogy senki sem tudja, hol van.

- Kivéve Hercule Poirot-t, nemde? - mondta Raymond.

Poirot a titkár ingerkedésére halálos komolysággal válaszolt.

- Én mindent tudok. Ezt ne felejtse el.

Geoffrey Raymond fölhúzta a szemöldökét.

- Mindent? - füttyentett. - Hűha! Ez nagy
szó!

- Azt akarja mondani, hogy tényleg sejti, hol rejtőzködik Ralph Paton? - kérdeztem hitetlenkedve.

- Maga sejtésnek nevezi. Én tudásnak nevezem, barátom.

- Cranchesterben? - találgattam.

- Nem - felelte Poirot komoran -, nem Cranchesterben.

Nem mondott többet, de kézmozdulatára az összegyűlt társaság helyet foglalt. Eközben újra kinyílt az ajtó, s további két ember lépett be, akik az ajtó mellett telepedtek le: Parker meg a házvezetőnő.

- Teljes a létszám - mondta Poirot. - Mindenki itt van.

Hangja elégedetten csengett. És én észrevettem, hogy ez a hang szorongást vált ki a szoba másik felében összegyűltek arcán. Mintha csapdába kerültek volna - olyan csapdába, amelyik bezárult.

Poirot fontoskodva olvasta fel egy papírról a névsort.

- Mrs. Ackroyd, Miss Flora Ackroyd, Blunt őrnagy. Mr. Geoffrey Raymond, Mrs. Ralph Paton, John Parker, Elizabeth Russell.

Letette a papírt az asztalra.

- Az a névsor, amelyet most felolvastam - mondta Poirot -, a gyanúsított személyek névsora. Önöknek, akik itt jelen vannak, valamennyiüknek alkalmuk lett volna megölni Mr. Ackroydot...

Mrs. Ackroyd felugrott, és torkaszakadtából sikítozni kezdett.

- Énnekem ez nem tetszik! - sivította. - Nem tetszik nekem. Jobb szeretnék hazamenni.

- Nem mehet haza, madame - szólt rá Poirot szigorúan -, amíg meg nem hallgatta a mondanivalómat.

Pillanatnyi szünetet tartott, aztán megköszörülte a torkát.

- A legelejéről kezdem. Amikor Miss Ackroyd felkért, hogy derítsem ki az ügyet, a derék Sheppard doktor kíséretében meglátogattam a Fernly Parkot. Végigsétáltunk a teraszon, ott megmutatták nekem az ablakpárkányon talált lábnyomokat. Onnan Raglan felügyelő kivitt a kocsifelhajtóhoz vezető ösvényre. Szemembe ötlött egy kis nyári lak, és alaposan átkutattam. Két tárgyat találtam ... egy keményített gyolcsfoszlányt és egy üres lúdtollat. A gyolcsfoszlány egy cselédlány kötényére utalt. Amikor Raglan felügyelő megmutatta nekem a házban tartózkodó személyek névsorát, azonnal észrevettem, hogy az egyik cselédlánynak ... Ursula Bourne-nak, a szobalánynak ... nincs valódi alibije. Saját előadása szerint fél tíztől tízig a hálószobájában tartózkodott. De tegyük fel, hogy ehelyett a nyári lakban volt. Ha igen, akkor azért ment oda, hogy találkozzék valakivel. Mármost doktor Sheppardtól tudjuk, hogy akkor este valaki, egy idegen, bejött a házba ... az az idegen, akivel a kapu előtt találkozott. Első pillantásra úgy tűnik, hogy a problémánk megoldódott, és az idegen azért ment a nyári lakba, hogy találkozzék Ursula Bourne-nal. Meglehetősen valószínű volt, hogy a nyári lakba mert, a lúdtoll alapján. Számomra ez tüstént kábítószer-élvezőre vallott ... mégpedig olyasvalakire, aki az Atlanti-óceán túlsó oldalán lett e szenvedély rabja, ahol a "hó" elterjedtebb, mint ebben az országban. Annak a férfinak, akivel doktor Sheppard találkozott, amerikaias kiejtése volt, ami jól beilleszkedett ebbe az elképzelésbe.

Egy ponton azonban elakadtam. Az időpontok nem egyeztek. Ursula Bourne nem mehetett a nyári lakba fél tíz előtt, míg a szóban forgó férfinek néhány perccel kilenc után ott kellett lennie. Feltételezhettem persze, hogy várt ott egy félórát. Egyetlen más lehetőség adódott. Hogy azon az estén két különböző találkozó zajlott le a nyári lakban. Eh bien, amint ezt az alternatívát kezdtem vizsgálni, több fontos tényre bukkantam. Megtudtam, hogy Miss Russell, a házvezetőnő, aznap reggel meglátogatta doktor Sheppardot, és nagy érdeklődést tanúsított a kábítószerek áldozatainak gyógyítása iránt. Ezt a lúdtollal összekapcsolva feltételeztem, hogy a kérdéses férfi nem Ursula Bourne-nal, hanem a házvezetőnővel akart találkozni, amikor Fernlybe ment. De kivel volt akkor Ursula Bourne-nak randevúja? Efelől sem maradtan sokáig kétségben. Először találtam egy gyűrűt ... egy jegygyűrűt ... amelybe felirat és egy dátum volt vésve. Aztán megtudtam, hogy látták Ralph Patont a nyári lakhoz vezető ösvényen, kilenc óra huszonötkor, hallottam továbbá egy bizonyos beszélgetésről, amelyre ugyanaznap délután került sor a falu melletti erdőcskében ... és ahol Ralph Paton egy ismeretlen lánnyal beszélgetett. Így a tények már szépen, logikusan követték egymást. Titkos házasság, a tragédia napján közzétett eljegyzés, viharos beszélgetés az erdőben és az aznap estére megbeszélt randevú a nyári lakban.

Ez mindenesetre egy dolgot bizonyított számomra: azt, hogy mind Ralph Patonnak, mind Ursula Bourne-nak (vagy Patonnak) igen súlyos indítéka volt rá, hogy Mr. Ackroydot el kívánja tenni láb alól. És ugyanakkor váratlanul tisztázott még egy kérdést. Az az ember, aki fél tízkor benn volt Mr. Ackroydnál a dolgozószobában, nem lehetett Ralph Paton.

Így jutunk el a bűntettnek egy másik, rendkívül érdekes oldalához. Ki volt benn fél tízkor Mr. Ackroydnál? Nem Ralph Paton, aki a feleségével volt a nyári lakban. Nem Charles Kent, aki már elment. Akkor ki? Föltettem legzseniálisabb ... legmerészebb kérdésemet: Volt benn nála valaki egyáltalán?

Poirot előrehajolt, és ezeket az utolsó szavakat valósággal az arcunkba vágta, majd annak az embernek a diadalával dőlt hátra, aki beletalált egyenesen a közepébe.

Raymond azonban szemlátomást egyáltalán nem hatódott meg, mert szelíden tiltakozni kezdett.

- Nem tudom, engem akar-e ezzel hazugnak bélyegezni, Monsieur Poirot, de ez a kérdés nem pusztán az én tanúvallomásomon múlik... legfeljebb a tekintetben, hogy pontosan milyenszavak hangzottak el. Emlékezzék rá, Blunt őrnagy is hallotta, hogy Mr. Ackroyd beszél valakivel. Ö odakinn volt a teraszon, nem értette pontosan a szavakat, de határozottan hallotta a hangokat.

Poirot bólintott.

- Nem felejtettem el - mondta nyugodtan. - De Blunt őrnagynak az volt a benyomása, hogy Mr. Ackroyd magával beszél.

Raymond egy pillanatra meghökkent. Aztán összeszedte magát.

- Blunt tudja, hogy tévedett - mondta.

- Így van - helyeselt Blunt.

- Mégis kellett valami okának lennie, hogy ezt gondolta - tűnődött Poirot. - Ó, nem! - emelte fel tiltakozva a kezét. - Tudom, mivel akarja indokolni ... de az nem elég ok. Valahol másutt kell keresnünk az okot. A következőképpen fogom ezt megfogalmazni. Az ügy kezdetétől fogva feltűnt nekem valami ... azoknak a szavaknak a jellege, amelyeket Mr. Raymond hallott. Elképesztő volt számomra, hogy senki nem tett rájuk megjegyzést ... hogy senki nem talált bennük semmi különöset.

Kis szünetet tartott, aztán halkan idézni kezdte:

- ... olyan gyakran folyamodtak a pénztárcámhoz az utóbbi időben, hogy attól tartok, nem áll módomban teljesíteni a kérését. Nem talál ebben semmi furcsát?

- Nem, én nem - mondta Raymond. - Gyakran diktált nekem leveleket, amelyekben majdnem pontosan ugyanezeket a szavakat használta.

- Pontosan! - kiáltott fel Poirot. - Ez az, amire ki akartam lyukadni. Használna valaki ilyen kifejezést, amikor beszél valakivel? Ez képtelenség, ez nem hangozhat el egy valódi beszélgetésben. Namármost, ha levelet diktált volna...

- Arra gondol, hogy hangosan felolvasott egy levelet? - mondta lassan Raymond. - De hát akkor is, valakinek fel kellett olvasnia.

- De miért? Nincs rá semmiféle bizonyítékunk, hogy bárki más lett volna a szobában. Emlékezzék rá, Mr. Ackroydén kívül más hangot nem hallottak.

- De hát ilyen jellegű leveleket biztosan nem olvas fel senki hangosan magában ... hacsak ... szóval... ha nem ment el az esze.

- Maga egy mozzanatról megfeledkezik - mondta Poirot lágyan -, arról az idegenről, aki előző szerdán jött látogatóba.

Valamennyien rámeredtek.

- Igen - bólintott Poirot biztatóan -, szerdán. A fiatalember személye nem fontos. De a cég, amelyet képviselt, az már nagyon érdekelt engem.

- A Diktafon Társaság - mondta Raymond meghökkenve. - Most már értem. Egy diktafon. Erre gondol?

Poirot bólintott.

- Mr. Ackroyd megígérte, hogy vesz egy diktafont, emlékszik? Én voltam olyan kíváncsi, hogy érdeklődtem a kérdéses társaságnál. Válaszuk az volt, hogy Mr. Ackroyd megvásárolt egy diktafont a képviselőjüktől. Hogy ezt miért titkolta el maga előtt, azt nem tudom.

- Biztosan meg akart lepni vele - mormolta Raymond. - Egészen gyerekes módon szeretett meglepetéseket szerezni az embereknek. Egy-két napig titkolni akarta. Valószínűleg játszott vele, mint egy új játékkal. Igen, így lehetséges. Teljesen igaza van ... senki nem használná ezeket a szavakat kötetlen társalgásban.

- Ez azt is megmagyarázza - mondta Poirot -, miért gondolta Blunt őrnagy, hogy maga van nála a dolgozószobában. Azok a szófoszlányok, amelyek elértek hozzá, diktandótöredékek voltak, így öntudatlanul arra következtetett, hogy maga van nála. Tudatos gondolatait valami egészen más foglalta le ... az a fehér alak, amelyet egy pillanatra meglátott, amint elsuhant. Azt képzelte, hogy Miss Ackroyd. Persze valójában Ursula Bourne fehér kötényét látta, amikor belopódzott a nyári lakba.

Raymond lassan magához tért első meglepetéséből.

- No mindegy - jegyezte meg -, ez a felfedezése, akármilyen briliáns is (én magam biztosan soha nem gondoltam volna rá), lényegében semmit nem változtat a helyzeten. Mr. Ackroyd fél tízkor még élt, hiszen beszélt a diktafonba. Az is világosnak tűnik, hogy ez a Charles Kent nevű ember akkor már valóban elhagyta a kertet. Ami Ralph Patont illeti?...

Habozva Ursulára pillantott.

A lánynak tűzbe borult az arca, de nagyon határozottan válaszolt.

- Ralph és én valamivel háromnegyed tíz előtt váltunk el. Közelébe se ment a háznak, ebben biztos vagyok. Esze ágában sem volt. Másra sem vágyott, csak hogy minél messzebbre kerüljön a mostohaapjától. Rettenetesen félt tőle.

- Nem arról van szó, mintha én egy pillanatra is kétségbe akarnám vonni, amit mond - magyarázkodott Raymond. - Mindig teljesen bizonyos voltam benne, hogy Paton kapitány ártatlan. De az embernek gondolnia kell a bíróságra ... meg azokra a kérdésekre, amelyeket ott majd feltesznek. Rendkívül szerencsétlen helyzetben van. Ha azonban előkerülne ...

Poirot közbevágott.

- Maga ezt tanácsolja, igen? Hogy jelentkezzen?

- Feltétlenül. Ha tudja, hogy hol van ...

- Úgy veszem észre, maga nem hiszi el, hogy tudom. Pedig épp az előbb mondtam magának, hogy mindent tudok. Tudom, hogy mi az igazság a telefonhívással, az ablakpárkányon levő lábnyomokkal, Ralph Paton búvóhelyével kapcsolatban ...

- Hol van? - vágott közbe élesen Blunt.

- Nem messze - mondta Poirot mosolyogva.
- Cranchesterben? - kérdeztem.
Poirot felém fordult.
- Maga folyton ezt kérdezi tőlem. Magának Cranchester egy idée fixé. Nem, nincs Cranchesterben. Tudja, hol van? ... Ott!
Mutatóujjával drámaian az ajtó felé bökött.
Minden fej arra fordult.
Ralph Paton állt az ajtóban.

XXIV. fejezet

Ralph Paton története

Roppant kényelmetlen pillanat volt ez számomra. Hogy közvetlenül ezután mi történt, azt alig tudtam felfogni, de nagy, meglepett kiabálás kezdődött. Amikor annyira összeszedtem magam, hogy megértettem, mi folyik, Ralph Paton már a felesége mellett állt, fogta a kezét, és a szoba másik oldaláról rám mosolygott.
Poirot is mosolygott, s ugyanakkor sokatmondóan rázogatta felém az ujját.
- Nem megmondtam legalább harminchatszor magának, hogy semmi értelme nincs Hercule Poirot elől eltitkolni a dolgokat? - vont kérdőre. - Mert akkor kinyomozza?
A többiekhez fordult.
- Emlékeznek rá: egyik nap körülültük az asztalt, és tartottunk egy kis séance-ot ... hatan közülünk. Én azzal vádoltam a többi öt jelenlevőt, hogy eltitkolnak előlem valamit. Négyen közülük leleplezték a titkukat. Doktor Sheppard nem leplezte le a magáét. De nekem egész idő alatt voltak bizonyos gyanúim. Doktor Sheppard aznap éjjel elment a Három Vaddisznóba, abban a reményben, hogy ott találja Ralphot. Nem találta ott, de tegyük fel, mondtam magamnak, hogy hazafelé az utcán találkozott vele ... Doktor Sheppard barátja Paton kapitánynak, és egyenesen a bűntett színhelyéről jött. Tudnia kellett, hogy milyen rosszul áll Paton kapitány szénája. Talán többet is tudott, mint amennyit általában ...
- Többet - mondtam bűnbánóan. - Úgy gondolom, most már akár mindent be is vallhatok. Aznap délután elmentem meglátogatni Ralphot. Először nem volt hajlandó bevonni a bizalmába, de később elmesélte a házasságát, és hogy mekkora kutyaszorítóban van. Abban a pillanatban, amikor fölfedezték a gyilkosságot, rájöttem, hogy ha ezek a tények kiderülnek, óhatatlanul Ralphra terelődik a gyanú ... vagy ha nem őrá, akkor arra a lányra, akit szeret. Éjjel aztán világosan elébe tártam a tényeket. Az a gondolat, hogy esetleg olyan tanúvallomást kell tennie, amely terhelő lehet a feleségére, arra az elhatározásra juttatta, hogy minden áron... öööö...
Haboztam, a hézagot Ralph töltötte be.
- Meg kell lépnem - mondta plasztikusan.
- Ursula otthagyott, és visszament a házba. Nem tartottam lehetetlennek, hogy megpróbált még egyszer beszélni a mostohaapámmal Ő aznap délután már nagyon goromba volt Ursulával. Eszembe jutott, hogy esetleg annyira megsértette ... olyan megbocsáthatatlan módon ... hogy anélkül, hogy tudná, mit tesz ...
Elhallgatott. Ursula eleresztette a kezét és hátralépett.
- Te ezt gondoltad, Ralph? Igazán azt gondoltad, hogy én tettem?
- Térjünk vissza doktor Sheppard menthetetlen viselkedésére - mondta Poirot szárazon. - Doktor Sheppard megígérte, hogy megtesz érte mindent, amit tud. Sikeresen elrejtette Paton kapitányt a rendőrség elöl.
- Hol? - kérdezte Raymond. - A saját házában?
- Ó, nem, egyáltalán nem - mondta Poirot. - Fel kell tennie magának ugyanazt a kérdést, amit én feltettem. Ha a derék doktor rejtegeti a fiatalurat, ugyan miféle helyet választhatott? Szükségképpen valahol a közelben kell lennie. Cranchesterre gondoltam. Szállodában? Nem. Bútorozott szobában? Még kevésbé. Hát akkor hol? Aha! Megvan. Valami intézetben. A szellemi fogyatékosok intézetében. Kipróbáltam az elméletemet. Kitalálok egy unokaöcsöt, aki szellemi fogyatékos. Kikérem Mademoiselle Sheppard tanácsát a megfelelő intézetekről. Ő kettőt is megnevez nekem Cranchester közelében, amelyekbe az öccse betegeket szokott küldeni. Utánaérdeklődöm. Igen, az egyikbe maga a doktor vitt be egy beteget, szombaton, kora hajnalban. Ebben a páciensben, bár ott más néven ismerik, minden nehézség nélkül felismerem Paton kapitányt. Bizonyos szükséges formalitások után engedélyt kapok, hogy kihozhassam. Tegnap a kora reggeli órákban érkezett meg hozzám.
Bánatosan néztem rá.
- Caroline belügyminisztériumi szakértője - mormoltam. - És nekem még csak eszembe sem jutott!

- Most már láthatja, miért hívtam fel a figyelmét kéziratának tartózkodó voltára - mormolta Poirot. - Szigorúan megfelelt az igazságnak, ami benne volt ... de sok minden nem volt benne, ugye, barátom?

Túlságosan zavarban voltam ahhoz, hogy vitatkozni kezdjek.

- Doktor Sheppard nagyon lojálisan viselkedett - mondta Ralph. - Jóban-rosszban kitartott mellettem. Azt tette, amit a legjobbnak gondolt. Abból, amit Monsieur Poirot elmondott nekem, most már látom, hogy igazából nem volt a legjobb megoldás. Elő kellett volna állnom, és szembenéznem a helyzettel. Az intézetben soha nem láttunk újságot. Fogalmam sem volt róla, hogy mi folyik.

- Doktor Sheppard maga volt a diszkréció - mondta Poirot szárazon. - De én fel szoktam fedezni az összes kis titkokat. Ez a mesterségem.

- No most már megtudhatjuk a maga történetét is, hogy mi történt akkor éjjel - mondta Raymond türelmetlenül.

- Már úgyis tudja - felelte Ralph. - Én nagyon keveset tudok hozzátenni. Háromnegyed tíz körül mentem el a nyári lakból, csavarogtam a mezőkön, próbáltam eldönteni magamban, hogy most mit is csináljak ... milyen taktikát válasszak. Kénytelen vagyok beismerni, hogy nincs semmiféle alibim, de ünnepélyesen becsületszavamat adom, hogy nem mentem a dolgozószobába, és nem láttam a mostohaapámat se élve, se holtan. Bármit is gondol a világ, szeretném, ha maguk mindnyájan hinnének nekem.

- Nincs alibije - mondta Raymond. - Ez baj. - Én természetesen hiszek magának ... de ... de ... ez csúnyán fest.

- Pedig roppant egyszerűvé teszi a dolgokat - mondta Poirot vidáman. - Igazán nagyon egyszerűvé.

Valamennyien rábámultunk.

- Értik, mire gondolok? Nem? Csak arra ...

hogy ha meg akarja menteni Paton kapitányt, az igazi tettesnek vallomást kell tennie.

Sugárzó tekintettel pillantott végig valamennyiünkön.

- De igen... komolyan gondolom, amit mondok. Nézzék csak, én nem hívtam meg ide Raglan felügyelőt. Okom volt erre. Nem akartam elmondani neki mindazt, amit tudok ... legalábbis ma este még nem.

Előrehajolt, s hirtelen teljesen megváltozott a hangja, az egész egyénisége. Hirtelen veszedelmessé vált.

- Én, aki önökhöz beszélek ... én tudom, hogy Mr. Ackroyd gyilkosa itt van ebben a szobában. A gyilkoshoz szólok. Holnap Raglan felügyelő megtudja az igazságot. Érti?

Feszült csend lett a szobában. Ennek kellős közepén egyszercsak bejött a bretagne-i öregasszony, és tálcán behozott egy táviratot. Poirot föltépte.

Hirtelen zengve megszólalt Blunt hangja:

- Azt mondja, a gyilkos közöttünk van? És maga tudja... hogy melyikünk?

Poirot elolvasta a táviratot. Aztán összegyűrte a tenyerében.

- Most már tudom.

Meglapogatta az összegyűrt papírgombócot. - Mi az? - kérdezte Raymond éles hangon.

- Rádiótávirat... egy gőzös fedélzetéről, amely most az Egyesült Államok felé tart.

Halálos csönd lett. Poirot felállt és meghajolt.

- Monsieurs et mesdames, kis összejövetelem véget ért. Ne felejtsék el - holnap reggel Raglan felügyelő megtudja az igazságot.

XXV. fejezet

A teljes igazság

Poirot egy apró mozdulattal intett, hogy maradjak hátra, ha a többiek elmennek. Engedelmeskedtem, odamentem a kandallóhoz, és elgondolkodva piszkálgattam cipőm orrával a jókora fahasábokat.

Rejtélyesnek találtam az ügyet. Most először volt teljesen homályos számomra, mire is gondolhat Poirot. Egy pillanatra hajlottam arra a gondolatra, hogy a jelenet, amelynek az előbb tanúja voltam, nem más, mint egyetlen óriási bombaszt - hogy a saját szavajárása szerint “eljátszotta a komédiát", hogy érdekessé és fontossá tegye magát. És mégis kénytelen voltam elhinni, hogy tisztában van a valósággal. Valódi fenyegetés volt a szavaiban - és bizonyos vitathatatlan őszinteség. De akkor még mindig azt hittem, hogy rossz nyomon jár.

Amikor a társaság utolsó tagja után is becsukódott az ajtó, Poirot is odajött a kandallóhoz.

- Nos, barátom - kérdezte csöndesen -, maga mit gondol az egészről?

- Nem tudom, mit gondoljak - vallottam be őszintén. - Mi értelme volt ennek? Miért nem ment egyenesen Ragfan felügyelőhöz az igazsággal, ahelyett, hogy ilyen bonyolult módon figyelmeztesse a bűnöst?

Poirot leült, és elővette a cigarettatárcáját, benne az apró kis orosz cigarettákkal. Egy-két percig csöndben

cigarettázott, aztán azt mondta:

- Használja már a kis szürke sejtjeit. Az én tetteimnek mindig van valami oka.

Egy pillanatig haboztam, aztán lassan beszélni kezdtem.

- Az első, ami eszembe jut, az, hogy nem tudja, ki a bűnös, de bizonyos benne, hogy valaki a ma este itt jelenlevők közül. Ezért az volt a szándéka, hogy az ismeretlen gyilkosból vallomást kényszerítsen ki?

Poirot helyeslően bólintott.

- Okos gondolat, de nem az igazság.

- Arra is gondoltam, hogy talán ha elhiteti vele, hogy tudja, kicsoda, esetleg nyílt kiállásra kényszeríti ... nem szükségképpen vallomás útján. Az illető esetleg megpróbálhatja elhallgattatni magát, ahogy előzőleg Mr. Ackroydot elhallgattatta ... mielőtt még maga holnap reggel csinálhatna valamit.

- Csapda, amelyben én magam vagyok a csalétek? Merci, mon ami, de én ehhez nem vagyok eléggé hősi lélek.

- Akkor képtelen vagyok megérteni a taktikáját. Hiszen azt kockáztatja, hogy a gyilkos esetleg megmenekül, mert maga figyelmeztette?

Poirot a fejét rázta.

- Nem menekülhet - mondta komoran. - Egyetlen kiútja van ... és az az út nem a szabadság felé vezet.

- Igazán azt hiszi, hogy azok közül követte el valaki a gyilkosságot, akik ma este itt voltak? - kérdeztem hitetlenkedve.

- Igen, barátom.

- Ki?

Néhány percig csönd volt. Aztán Poirot bedobta a tűzbe a cigarettavéget, és csöndes, elmélkedő hangon beszélni kezdett.

- Végig fogom vinni magát azon az úton, amelyet én is végigjártam. Lépésről lépésre el fog kísérni, és maga is látni fogja, hogy az összes tények egyértelműen mind ugyanarra a személyre utalnak. Mindenekelőtt két olyan tény volt, amely különösen felkeltette a figyelmemet, meg bizonyos kis időbeli eltolódások. Az első tény a telefonhívás. Ha csakugyan Ralph Paton lett volna a gyilkos, akkor a telefonhívás értelmetlenné válik, képtelenség. Ezért döntöttem el magamban, hogy nem Ralph Paton a gyilkos.

Megbizonyosodtam róla, hogy a telefonhívás nem származhatott senkitől a házban, mégis meg voltam róla győződve, hogy a tettest azok között kell keresnem, akik a végzetes estén ott voltak. Azt a következtetést vontam le tehát, hogy egy bűntársnak kellett telefonálnia. Nem tetszett nekem különösebben ez a következtetés, de átmenetileg belenyugodtam.

Ezután megvizsgáltam, milyen indítóoka lehetett a hívásnak. Ez nehéz ügy volt. Csak az eredményéből ítélve tudtam rá következtetni. Ez pedig az volt ... hogy a gyilkosságot még aznap este fölfedezzék, nem pedig csak ... minden valószínűség szerint ... másnap reggel. Egyetért ezzel?

- Iiigen - ismertem el. - Igen. Amint mondja, mivel Mr. Ackroyd megtiltotta, hogy zavarják, mindenvalószínűség szerint aznap éjjel már senki nem ment volna be a dolgozószobába.

- Tres bien. Halad a dolog, nem? De egyes mozzanatok még homályosak. Milyen előnnyel járt, hogy a gyilkosságot már aznap este fölfedezzék, szemben azzal, ha csak másnap reggel fedezik fel? Semmi más ötletre nem tudtam jutni, csak arra, hogy a gyilkos, ha tudja, hogy a gyilkosságot meghatározott időben fogják felfedezni, bizonyos lehet abban, hogy ő is jelen lesz, amikor betörik az ajtót ... vagy legalábbis közvetlenül utána. És most érkezünk a második tényhez ... a faltól elhúzott fotelhez. Raglan felügyelő ezt teljesen jelentéktelennek tartotta. Én, ezzel szemben, mindig rendkívül fontosnak tekintettem.

Maga a kéziratában csinos kis alaprajzot rajzolt a dolgozószobáról. Ha most magánál volna, látná, hogy ha a fotelt abba a helyzetbe állítják, amelyet Parker mutatott, akkor nyílegyenesen az ajtó és az ablak között áll.

- Az ablak! - mondtam gyorsan.

- Magának is az az első gondolata, ami nekem volt. Úgy képzeltem, hogy a fotelt azért húzták el, hogy ha valaki belép az ajtón, ne lásson meg olyasmit, aminek valami köze van az ablakhoz. De ezt a feltételezést hamarosan elvetettem, mert bár a fotel magas hátú nagypapafotel, nagyon keveset takart volna el az ablakból ... csak az ablaktábla és a föld közötti részt. Nem, mon ami... de emlékezzen csak rá, hogy éppen az ablak előtt állt egy asztal, a tetején könyvekkel meg képeslapokkal. Mármost ezt az asztalt tényleg teljesen elrejtette az az előrehúzott fotel ... és ezen a ponton homályosan azonnal sejteni kezdtem az igazságot.

Tegyük fel, hogy volt valami azon az asztalon, amit nem volt szabad meglátni. Valami, amit a gyilkos tett oda? Egyelőre sejtelmem sem volt, mi lehetett az a valami. De egy-két dolgot azért tudtam róla. Például, hogy olyasvalami volt, amit a gyilkos nem vihetett magával, amikor a gyilkosságot elkövette. Ugyanakkor létfontosságú volt számára, hogy a lehető leghamarabb eltávolítsa, amikor a gyilkosságot fölfedezik. És innen ered ... a telefonhívás és az alkalom a gyilkos számára, hogy ott legyen a helyszínen, amikor a holttestet megtalálják.

A rendőrség megérkezése előtt négy ember volt a helyszínen. Maga, Parker, Blunt őrnagy és Mr. Raymond. Parkert azonnal kirekesztettem, hiszen akármikor fedezik is fel a bűntényt, ő az az ember, aki biztosan a helyszínen lesz. Egyébként is, ő szólt nekem a helyéről elhúzott fotelről. Parker tehát tisztázta magát (mármint a gyilkosság ügyében.

Azt még mindig lehetségesnek véltem, hogy ő zsarolta Mrs. Ferrarst). Raymond és Blunt azonban gyanús maradt, hiszen ha a bűnténytt a kora hajnali órákban fedezik fel, ők valószínűleg későn értek volna a helyszínre ahhoz, hogy megakadályozzák a kerek asztalon levő tárgy felfedezését.

No de mi lehetett ez a tárgy? Hallotta a ma esti érvelésemet arra a bizonyos kihallgatott beszélgetésfoszlányra vonatkozólag? Mihelyt megtudtam, hogy egy diktafongyár képviselője ott járt, gyökeret vert bennem a diktafon gondolata. Hallotta, amit itt, ebben a szobában mondtam nemrég, még félórája sincs? Valamennyien egyetértettek az elméletemmel ... de a jelek szerint egy alapvető tény elkerülte a figyelmüket. Ha elfogadjuk, hogy Mr. Ackroyd akkor este diktafont használt ... miért nem találtuk meg azt a diktafont?

- Erre sose gondoltam - mondtam.

- Tudjuk, hogy Mr. Ackroydnak leszállítottak egy diktafont. De a holmijai között nem találtuk. Így hát, ha valamit elvittek arról az asztalról, miért ne lehetett volna az a valami a diktafon? De itt még utamban álltak bizonyos nehézségek. Természetesen mindenkinek a figyelmét teljesen lefoglalta a meggyilkolt áldozat. Azt hiszem, bárki odamehetett az asztalhoz, anélkül hogy a szobában a többiek észrevették volna. De a diktafon terjedelmes ahhoz, hogy csak úgy zsebre lehessen vágni. Kellett lennie valamiféle tartónak, amibe bele lehetett tenni.

Érti már, hová akarok kilyukadni? A gyilkos alakja kezd formát ölteni. Olyan személy, aki azonnal ott volt a helyszínen; de esetleg nem lehetett volna ott, ha a bűnténytt csak másnap reggel fedezik fel. Olyan személy, aki magával vitt valamit, amibe a diktafont bele lehetett tenni...

Itt közbevágtam.

- De miért kellett volna a diktafont eltávolítani? Ennek mi értelme volt?

- Maga olyan, mint Mr. Raymond. Magától értetődőnek tartja, hogy amit fél tízkor hallottak, az Mr. Ackroyd hangja volt, amint a diktafonba beszélt. De gondolkozzék csak el egy percig ezen a hasznos készüléken. Diktál bele, igaz? Aztán egy idő múlva a titkára vagy a gépírónője bekapcsolja, és akkor a hang újra megszólal.

- Arra gondol... - hökkentem meg.

Poirot bólintott.

- Igen, arra gondolok. Fél tízkor Mr. Ackroyd már halott volt. A diktafon beszélt, nem ő.

- És a gyilkos kapcsolta be. Akkor tehát abban a percben a szobában kellett lennie?

- Esetleg. De nem szabad kizárnunk azt a lehetőséget sem, hogy valamilyen gépi szerkezetet alkalmazott... valami olyasmit, mint az időzített zárak, sőt, esetleg, mint egy egyszerű ébresztőóra. De ebben az esetben két további vonással kell bővítenünk a gyilkos elképzelt portréját. Olyasvalakinek kellett lennie, aki tudott róla, hogy Mr. Ackroyd diktafont vásárolt, továbbá olyasvalakinek, akinek megvolt a szükséges technikai tudása.

Eddig jutottam el magamban, amikor rá kellett térnünk az ablakpárkányon levő lábnyomokra. Ezekből háromféle következtetést lehet levonni. 1. Hogy tényleg Ralph Patontól származnak. Fernlyben járt akkor este, és talán bemászott a dolgozószobába, és ott találta a mostohaapját holtan. Ez volt az egyik hipotézis. 2. Az sem volt lehetetlen, hogy a lábnyomokat valaki más hagyta hátra, akinek véletlenül ugyanolyan gumirovátkák voltak a cipőjén. De a ház lakói mind kreppgumi-talpú cipőt hordtak, és én nem hittem egy olyasféle véletlenben, hogy valaki külső ember hordott volna ugyanolyan cipőt, mint Ralph Paton. Charles Kenten, mint a Kutyamosó csaposnőjétől tudjuk, olyan csizma volt, ami “szakadt le a lábáról". 3. Valaki szándékosan hagyta azokat a lábnyomokat, hogy Ralph Patonra terelje a gyanút. Hogy ezt az utolsó következtetést igazoljam, meg kellett győződnöm bizonyos tényekről. Ralph egyik pár cipőjét elhozatta a Három Vaddisznóból a rendőrség. Ezt sem Ralph, sem senki más nem viselhette akkor este, mivel a földszinten voltak, a cipőpucolónál. A rendőrség elmélete szerint Ralph egy másik pár ugyanolyan cipőt hordott, és mint rájöttem, tényleg két pár ilyen cipője volt. Mármost elméletem helyességét csupán az bizonyíthatta, ha a gyilkos aznap este Ralph cipőjét viseli - ebben az esetben viszont Ralphnak egy harmadik pár lábbelit kellett felvennie. Azt aligha tételezhettem fel, hogy három pár egyforma cipőt hozott magával ... a harmadik pár valószínűleg csizma lehetett. Rávettem a nővérét, hogy nézzen utána ennek a kérdésnek ... kissé a színre tettem a hangsúlyt ... őszintén beismerem ... azért, hogy érdeklődésem valódi okát elhomályosítsam.

Ennek a vizsgálódásnak tudja az eredményét. Ralph Patonnál egy pár csizma is volt. Az volt az első kérdés, amit föltettem neki, amikor tegnap reggel a házamba jött, hogy milyen lábbelit viselt a végzetes estén. Azonnal azt válaszolta, hogy csizmát ... sőt, még mindig azt hordta, nem lévén semmi más, amit fölvegyen.

Így még egy lépéssel tovább jutunk a gyilkos leírásában ... olyan személy, akinek alkalma volt elvinni Ralph Paton cipőjét a Három Vaddisznóból.

Kis szünetet tartott, aztán némileg emeltebb hangon folytatta.

- Aztán még egy szempont. A gyilkosnak olyan személynek kellett lennie, akinek alkalma volt elcsenni a tőrt a tárlóból. Lehet ugyan azzal érvelni, hogy ezt bárki megtehette a házból, de emlékeztetem rá, hogy Flora Ackroyd teljesen biztos volt benne, hogy a tőr nem volt ott, amikor ő nézegette a tárlót.

Újabb szünetet tartott.

- Összegezzük a dolgot ... most, hogy már minden világos. Az a személy, aki korábban a nap folyamán a Három Vaddisznóban járt, az a személy, aki elég jól ismerte Ackroydot ahhoz, hogy tudta, Ackroyd vett egy diktafont, az a személy, akinek technikai hajlamai vannak, akinek alkalma volt kivenni a tőrt a tárlóból, mielőtt Miss Flora belépett a

szalonba, akinél megfelelő tartó volt, amelybe elrejthette a diktafont ... mondjuk, egy fekete orvosi táska, és aki néhány percig egyedül maradt a dolgozószobában a bűntett felfedezése után, miközben Parker a rendőrségnek telefonált, az a személy ... Doktor Sheppard!

XXVI. fejevet

És csak az igazság

Másfél percre teljes csönd lett.

Aztán elnevettem magam.

- Maga megőrült - mondtam.

- Nem - mondta Poirot békésen. - Nem őrültem meg. Az a kis időbeli eltolódás, az hívta fel a figyelmemet magára, mindjárt az elején.

- Időbeli eltolódás? - kérdeztem értetlenül.

- Igen. Emlékezni fog rá, mindenki egyetértett abban ... magát is beleértve... hogy a kapusfülkétől a házig ötpercnyi a gyalogút ... kevesebb, ha az ember lerövidíti az utat a terasz felé. De maga tíz perccel kilenc előtt hagyta el a házat, mind a saját, mind Parker kijelentése szerint, és mégis kilenc óra volt, amikor áthaladt a portásfülke mellett a kapun. Hűvös éjszaka volt... nem az az este, amikor az embernek kedve van ténferegni; miért tartott magának az ötperces út tíz percig? Annak végig tudatában voltam, hogy a dolgozószoba ablakának bereteszelésére semmi más bizonyíték nincs, mint a maga szava. Ackroyd megkérdezte magától, hogy bezárta-e ... de meg nem nézte. Tegyük fel tehát, hogy a dolgozószoba ablaka nem volt bereteszelve? Lett volna-e akkor ideje ez alatt a tíz perc alatt kívülről, futva megkerülni a házat, cipőt váltani, bemászni az ablakon, megölni Ackroydot, és kilenc órára visszajutni a kapuhoz? Ezt az elméletet elvetettem, mert minden valószínűség szerint egy olyan ideges ember, amilyen Ackroyd volt akkor este, meghallotta volna, amint maga bemászik az ablakon, és akkor küzdelemre kerül sor. De tegyük fel, hogy maga már megölte Ackroydot, mielőtt elment ... amikor a széke mellett állt? Akkor maga kimegy a főbejáraton, futva megkerüli a nyári lakot, kiveszi Ralph Paton cipőjét az orvosi táskából, amit akkor este magával vitt, fölveszi, belegázol vele a sárba, és nyomokat hagy az ablakpárkányon, aztán bemászik, belülről bezárja a dolgozószoba ajtaját, visszaszalad a nyári lakba. felveszi a saját cipőjét, és rohan a kapu felé. (A múltkor, amikor maga Mrs. Ackroydnál volt, végigcsináltam egy hasonló akciót ... pontosan tíz percig tartott.) Aztán haza ... és megvan az alibi ... hiszen a diktafont fél tízre állította be.

- Kedves Poirot-m - mondtam, de hangom a saját fülemben is furcsán és erőltetetten csengett -, maga túlságosan hosszú ideje töpreng ezen az ügyön. Mi a fészkes fenét nyertem volna én Ackroyd halálával?

- A biztonságot. Maga volt az, aki Mrs. Ferrarst zsarolta. Ki tudhatta volna jobban, hogy mitől halt meg Mr. Ferrars, ha nem az orvos, aki kezelte? Azon az első napon a kertben, amikor először beszélgettünk, maga említett valami örökséget, amit körülbelül egy évvel azelőtt kapott. Én nyomát se tudtam felfedezni semmiféle örökségnek. Valamit ki kellett találnia, hogy számot tudjon adni Mrs. Ferrars húszezer fontjáról. Nem sokra ment vele. Nagy részét spekulációkon vesztette el ... aztán túlságosan erősen megszorította a csavart, és Mrs. Ferrars olyan kiutat választott, amire maga nem számított. Ha Ackroyd megtudta volna az igazságot, nem irgalmazott volna magának. Magának vége lett volna mindörökre.

- És a telefonleívás? - kérdeztem, megpróbálva új erőt gyűjteni. - Feltételezem, hogy arra is van valami tetszetős magyarázata?

- Bevallom, az volt számomra a legsúlyosabb probléma, amikor megtudtam, hogy a King's Abbot-i vasútállomásról csakugyan felhívták magát. Először azt hittem, maga egyszerűen csak kitalálta a történetet. Ez, ez nagyon ügyes húzás volt. Szüksége volt valamiféle ürügyre, hogy kimehessen Fernlybe, megtalálhassa a holttestet, és így alkalma legyen eltávolítani a diktafont, amelytől az alibije függött. Volt valami homályos elképzelésem, hogy hogyan is történhetett ez, amikor először meglátogattam a nővérét, és érdeklődtem, hogy miféle páciensei voltak magának péntek délelőtt. Eszembe se jutott akkor Miss Russell. Az ő látogatása szerencsés véletlen volt, mert elterelte a maga figyelmét kérdéseim valódi céljáról. Aznap délelőtt a páciensei között szerepelt egy amerikai óceánjáró pincére. Ki volna alkalmasabb ember nála, aki aznap este indul vonattal Liverpoolba? Utána meg kinn lesz a nyílt tengeren, nem lesz kéznél! Megtudtam, hogy az “Orion" szombaton indul útnak, és miután a pincér nevét már tudtam, küldtem neki egy rádiótáviratot, néhány kérdéssel. Amit az előbb látott, az a válasza volt.

Elém tartotta a táviratot. Így szólt:

“Teljesen igaz. Doktor Sheppard megkért, adjak át egyik páciense otthonában egy cédulát, és hívjam fel az állomásról a válasszal. A válasz így szólt: Nincs válasz."

- Ügyes ötlet - mondta Poirot. - A hívás valódi volt. A nővére látta, amikor maga felvette a kagylót. De hogy az

üzenet ténylegesen hogy szólt, arra nézve egyetlen ember szava állt rendelkezésünkre: a magáé!

Ásítottam.

- Mindez - mondtam - roppant érdekes ... de aligha tartozik a gyakorlat szférájába.

- Úgy gondolja? Emlékezzen arra, amit mondtam ... reggel Raglan felügyelő meg fogja tudni az igazságot. Ám a kedves nővére kedvéért hajlandó vagyok magának esélyt adni egy másik kiútra. Lehet az például egy túlságosan nagy adag altató. Ért engem? De Ralph Paton kapitányt tisztáznia kell ... ca va sans dire ... azt javasolnám, fejezze be azt a roppant érdekes kéziratát... de vessen véget korábbi tartózkodásának.

- Úgy látszik, maga a javaslatok tárháza - jegyeztem meg. - Biztos benne, hogy már befejeztük?

- Most, hogy emlékeztet rá, valóban van még egy javaslatom. Nem volna bölcs dolog magától, ha megpróbálna engem is úgy elhallgattatni, ahogyan Monsieur Ackroydot elhallgattatta.

Hercule Poirot-val szemben az ilyesmi nem sikerül, értse meg.

- Kedves Poirot-m - mondtam, kis mosollyal -, akármi vagyok, de bolond nem vagyok.

Felálltam.

- Nohát, nohát - mondtam ásítva -, indulnom kell haza. Köszönöm magának ezt a rendkívül érdekes és tanulságos estét.

Poirot szintén felállt, és szokásos udvariasságával hajolt meg, amikor kimentem a szobából.

XXVII. fejezet

Az utolsó szó jogán

Reggel öt óra van. Nagyon fáradt vagyok - de befejeztem a feladatomat. Fáj a karom az írástól.

Furcsa vége lett a kéziratomnak. Szerettem volna egy szép napon közreadni, mint Poirot egyik kudarcának történetét! Különös, néha hogy végződnek a dolgok.

Egész idő alatt sejtettem a katasztrófát, attól a perctől fogva, amikor láttam, hogy Ralph Paton és Mrs. Ferrars összedugják a fejüket. Akkor azt hittem, az asszony bizalmasan kiönti neki a lelkét; ebben történetesen nagyot tévedtem, de a gondolat, makacsul üldözött még azután is, miután akkor este bementem Ackroyddal a dolgozószobába, egészen addig, amíg el nem mondta nekem az igazságot.

Szegény, öreg Ackroyd. Mindig örömmel gondolok rá, hogy adtam neki még egy esélyt. Sürgettem, olvassa el azt a levelet, amíg nem késő. Vagy hadd legyek őszinte, vajon nem tudtam-e a lelkem mélyén, hogy egy olyan öszvérmakacs fickónál, mintt ő, ez a legjobb esélyem arra, hogy ne olvassa el? Pszichológiailag nagyon érdekes volt akkor este az idegessége. Érezte, hogy nagyon közeli a veszély. És mégse gyanakodott soha rám.

A tőr utólag jutott eszembe. Vittem magammal egy fölöttébb kézreeső kis fegyvert, a sajátomat, de amikor megláttam a tárlóban fekvő tőrt, tüstént eszembe jutott, mennyivel jobb lenne, ha olyan fegyvert használnék, amelytől nem vezet hozzám semmi nyom.

Azt hiszem, kezdettől fogva elhatároztam, hogy megölöm. Amint meghallottam, hogy Mrs. Ferrars meghalt, meg voltam róla győződve, hogy halála előtt mindent elmondott Ackroydnak. Amikor aztán találkoztam vele, és olyan izgatottnak látszott, biztos voltam benne, hogy tudja az igazságot, de képtelen elhinni, és alkalmat akar adni nekem, hogy megcáfolhassam.

Így hát hazamentem, és megtettem a szükséges óvintézkedéseket. Ha csak Ralph bukna le, végül is - nos, hát akkor nem történt semmi baj. A diktafont két nappal azelőtt adta oda nekem, hogy igazítsam meg. Valami apró hibája volt, és én rábeszéltem, adja ide, hadd próbáljam meg kijavítani, ne küldje vissza. Megcsináltam, amit akartam, aztán este magammal vittem a táskámban.

Írói képességeimmel meglehetősen meg vagyok elégedve. Hát lehetne például jobban megírni a következőt:

"A levelet húsz perccel kilenc előtt hozták be. Pontosan tíz perccel kilenc előtt jöttem el tőle, a levél még ott volt, olvasatlanul. Már a kilincsen volt a kezem, de még mindig tépelődtem, visszanéztem, és törtem a fejemet, nem mulasztottam-e el valamit."

Látják, ez mind igaz. De tegyük fel, hogy az első mondat után berajzolok egy egész sornyi csillagot! Akkor vajon senkinek nem jutott volna eszébe, hogy mi is történt pontosan abban a tíz percben?

Amikor az ajtóból körülnéztem a szobában, nagyon meg voltam elégedve. Semmit nem mulasztottam el. A diktafon ott volt az ablak mellett, a kisasztalon, úgy időzítve, hogy fél tízkor induljon el (ez a kis szerkezet meglehetősen ügyes ötlet volt, az ébresztőóra elvén alapult), a fotel elhúzva, hogy elrejtse az ajtóból a kisasztalt.

El kell ismernem, hogy meglehetősen megdöbbentem, amikor az ajtó előtt beleszaladtam Parkerbe. Az igazsághoz

híven fel is jegyeztem ezt a tényt.

Aztán később, amikor megtaláltuk a holttestet, és kiküldtem Parkert, hogy telefonáljon a rendőrségre, milyen kitűnő ítélőképességgel használtam e szavakat: “Megtettem azt a keveset, amit tenni kellett!" Egészen kevés volt - csak be kellett dugnom a diktafont a táskámba, és vissza kellett löknöm a fotelt a fal mellé, a helyére. Sose álmodtam volna, hogy Parker észreveszi azt a fotelt. Logikusan elgondolva a dolgot, annyira izgatottnak kellett volna lennie a holttest miatt, hogy minden mással szemben vak legyen. De hát nem számoltam a gyakorlott komornyik beidegződéseivel.

Bárcsak előre tudtam volna, hogy Flora azt fogja mondani, háromnegyed tízkor még életben látta a nagybátyját. Ez annyira rejtélyes volt számomra, hogy ki sem tudom mondani. Az igazság az, hogy az egész ügy folyamán akadt néhány mozzanat, amelyen hasztalanul törtem a fejemet. Mintha mindenki beleavatkozott volna.

Mindvégig Caroline-tól féltem a legjobban. Azt képzeltem, hogy esetleg sejti. Furcsa volt, hogy azon a napon a “gyöngeségemről" beszélt.

Nos, soha nem fogja megtudni az igazságot. Ahogyan Poirot mondta, van egy kiút...

Bízhatom benne. Ő meg Raglan felügyelő el fogják intézni egymás között. Nem szeretném, ha Caroline megtudná. Szeret engem, meg aztán túl büszke is ... Meg fogja gyászolni a halálomat, de hát a gyász elmúlik ...

Ha befejeztem az írást, beteszem ezt az egész kéziratot egy borítékba, és megcímezem Poirotnak.

És aztán - mi legyen? Veronál? Volna benne némi költői igazságszolgáltatás. Nem mintha bármiképpen is magamra venném a felelősséget Mrs. Ferrars haláláért. Saját tetteinek közvetlen következménye volt. Nem érzek iránta semmi szánalmat.

Önmagam iránt sem érzek szánalmat.

Legyen hát akkor veronál.

De azért szeretném, ha Hercule Poirot soha nem vonult volna vissza a munkától, és nem jött volna ide úritököt termeszteni.